การวิเคราะห์รูปแบบและปัญหาในการบริหารงานการสืบสวน การคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและ ผู้บริหารท้องถิ่นในภาคเหนือตอนบน

กฤษณ์ ไชยมาลา

รายงานการค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของความสมบูรณ์ของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารองค์การภาครัฐและเอกชน
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแม่โจ้

พ.ศ. 2557

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยแม่โจ้

ใบรับรองรายงานการค้นคว้าอิสระ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแม่โจ้

ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารองค์การภาครัฐและเอกชน

ชื่อเรื่อง

การวิเคราะห์รูปแบบและปัญหาในการบริหารงานการสืบสวน
การคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและ
ผู้บริหารท้องถิ่นในภาคเหนือตอนบน

โดย

กฤษณ์ ไชยมาลา

พิจารณาเห็นชอบโดย

ประธานกรรมการที่ปรึกษา .....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สินธุ์ สโรบล)
วันที่ 24 เดือน ก.พ. พ.ศ. 2557

กรรมการที่ปรึกษา .....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บงกชมาศ เอกเอี่ยม)
วันที่ 24 เดือน ก.พ. พ.ศ. 2557

กรรมการที่ปรึกษา .....
(อาจารย์ ดร.ศราภา ศุทรินทร์)
วันที่ 24 เดือน ก.พ. พ.ศ. 2557

ประธานอาจารย์ประจำหลักสูตร .....
(อาจารย์ ดร.เกรียงไกร เจริญผล)
วันที่ 26 เดือน ก.พ. พ.ศ. 2557

บัณฑิตวิทยาลัยรับรองแล้ว .....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จาตุพงศ์ วาฤทธิ์)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
วันที่ 26 เดือน ก.พ. พ.ศ. 2557

ชื่อเรื่อง การวิเคราะห์รูปแบบและปัญหาในการบริหารงานการสืบสวนการคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นในภาคเหนือตอนบน

ชื่อผู้เขียน นายกฤษณ์ ไชยมาลา

ชื่อปริญญา รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารองค์การภาครัฐและเอกชน

ประธานกรรมการที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สินธุ์ สโรบล

บทคัดย่อ

การวิเคราะห์รูปแบบ และปัญหาในการบริหารงานการสืบสวนการคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นในภาคเหนือตอนบน มีวัตถุประสงค์ของเพื่อ ศึกษาวิเคราะห์รูปแบบของการสืบสวนสอบสวนการคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ของสำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งภาคเหนือดอนบน และศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคตลอดจนแนวทางในการแก้ไขปัญหาของการสืบสวนการคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งภาคเหนือตอนบนทั้งนี้ การศึกษาครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพเป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method) โดยเก็บข้อมูลจาก เจ้าหน้าที่งานสืบสวนสอบสวน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดภาคเหนือตอนบน 9 จังหวัด จำนวน 45 คน

ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการสืบสวนสอบสวนการคัดค้านเลือกตั้งมีทั้งหมด 6 ขั้นตอนได้แก่ รูปแบบการพิจารณาคำร้องคัดค้านการเลือกตั้ง รูปแบบการบันทึกปากคำผู้ร้องคัดค้านและพยานบุคคล รูปแบบการบันทึกปากคำผู้ถูกคัดค้านและพยานบุคคล รูปแบบการบันทึกปากคำพยานที่อนุกรรมการสืบสวนแสวงหาเพิ่มเติม รูปแบบการรวบรวมพยานหลักฐานในการสืบสวนสอบสวน และการสรุปสำนวนการสืบสวนสอบสวน

ผลการศึกษา การบริหารการบริหารสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งภาคเหนือตอนบนสำหรับผู้บริหาร พบว่า การบริหารงานด้านการวางแผน การบริหารงานด้านการจัดแบ่งงาน การบริหารงานด้านการบังคับบัญชาหรือสั่งการ การบริหารงานด้านการประสานงาน การบริหารงานด้านการควบคุมงาน ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ย 1.84 นอกจากนี้ การบริหารการบริหารสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งภาคเหนือตอนบนสำหรับประชาชนทั่วไปผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง พบว่า การบริหารงานด้านการวางแผน การบริหารงานด้านการจัดแบ่งงาน การ

บริหารงานด้านการบังคับบัญชาหรือสั่งการ การบริหารงานด้านการประสานงาน การบริหารงานด้านการควบคุมงาน ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ย 2.00

ทางด้านปัญหาและอุปสรรคของการสืบสวนการคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นนั้นพบว่า การมีหลักฐานที่ไม่ระบุความผิดที่ชัดเจน พยานบุคคลในพื้นที่ไม่ให้ความร่วมมือในการสอบปากคำอีกทั้งพยานบุคคลบางรายไม่สามารถเขียนตัวหนังสือเป็นลายลักษณ์อักษรได้ และผู้ครอบครองหลักฐานไม่ได้ให้ความยินยอมให้หลักฐานแก่พนักงานสืบสวนสอบสวน สำหรับข้อเสนอแนะในการบริหารงานการสืบสวนสอบสวนพบว่า สำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งของภาคเหนือตอนบนควรมีการเปิดโอกาสให้ประชาชนภายนอกได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการวางแผนงานของสำนักคณะกรรมการเลือกตั้ง และควรมีการดำเนินการตรวจสอบควบคุมดูแลคดีต่าง ๆ ในระยะเวลาที่รวดเร็วมากยิ่งขึ้น เพื่อให้ประชาชนได้รับทราบผลโดยรวดเร็ว

Title	An Analysis of Style and Problems in the Administration of the Investigation of the Objection against Local Election and Administers in Upper Northern Thailand
Author	Mr. Krit Chaimala
Degree of	Master of Public Administration in Public and Private Organization Administration
Advisory Committee Chairperson	Assistant Professor Dr. Sinth Sarobol

ABSTRACT

This study was conducted to explore: 1) investigation style of the objection against local election and administrators of the Election Committee Office, Northern Thailand and 2) problems encountered and a guideline for solving the problems. It was in the form of mixed method: qualitative and quantitative research. Data were collected form 45 investigation personnel under the supervision of the Election Committee Office, northern Thailand (9 provinces).

Results of the study revealed that there were 5 steps of the investigation style: 1) considering the petition in the election objection; 2) taking a statement of the petitioner and the witness; 3) taking a statement of the additional witness whom the sub-committee had sought; 4) collecting witnesses and evidences for the investigation; and 5) making conclusions of the investigation. As whole, it was found that the following had a low level of administration (administrators): planning, task allocation, supervision, coordination, and task control ($\bar{x} = 1.84$). Besides, the following had a low level of administration (general public): planning, task allocation, supervisions, coordination, and task control ($\bar{x} = 2.00$).

For problems encountered, the following were found: evidence did not clearly indicate offence; local witnesses were not willing to take part in the investigation; some witnesses were illiterate; evidence occupants were not willing to submit evidences to investigation personnel. The following were suggestions for the investigation management: 1) the Election Committee Office should provide an opportunity for the public to take part in local election planning and 2) control and inspection of various lawsuits should be more rapid so that the public can perceive it rapidly.

กิตติกรรมประกาศ

งานค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้อย่างสมบูรณ์ โดยได้รับความอนุเคราะห์อย่างดียิ่ง จาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สินธุ์ สโรบล ประธานกรรมการที่ปรึกษาค้นคว้าอิสระ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บงกชมาศ เอกเอี่ยม และ อาจารย์ ตร.ศราภา ศุทรินทร์ กรรมการที่ปรึกษาค้นคว้าอิสระ ซึ่งกรุณาให้คำปรึกษาแนะนำ ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ เพื่อให้งานค้นคว้าอิสระฉบับนี้ถูกต้อง มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความอนุเคราะห์ที่ได้รับ ขอขอบพระคุณ ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณเจ้าของเอกสาร งานวิจัย บทความ ตำรา หนังสือทุกท่านที่ผู้วิจัยใช้ในการสืบค้นข้อมูลที่ไม่ได้กล่าวนามไว้ ณ ที่นี้

คุณค่าและประโยชน์จากการค้นคว้าอันพึงมีของงานค้นคว้าอิสระฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบทดแทนบุญคุณต่อบิดา มารดา และครูอาจารย์ที่ได้รับอบรมสั่งสอนศิษย์มาตลอด ด้วยวิญญาณของความเป็นครู อีกทั้งผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงาน ตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่านที่ได้ให้กำลังใจจนทำให้งานคนคว้าอิสระฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์

กฤษณ์ ไชยมาลา

กุมภาพันธ์ 2557

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	(3)
ABSTRACT	(5)
กิตติกรรมประกาศ	(7)
สารบัญ	(8)
สารบัญตาราง	(11)
สารบัญภาพ	(13)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
ขอบเขตการทำวิจัย	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น	7
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น	11
สาระสำคัญของพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้นำส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2545 (รวมทั้งที่ได้แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2546)	23
ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวนสอบสวนและวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ. 2554	37
การสืบสวนสอบสวนและการพิจารณา	57
การบริหารงานแบบ POCCC	67
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	74
ภาคสรุป	78
กรอบแนวคิดการวิจัย	80

หน้า

บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย 83
สถานที่ดำเนินการวิจัย 83
ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัย 83
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 84
การสร้างเครื่องมือ 85
วิธีการรวบรวมข้อมูล 86
การวิเคราะห์ข้อมูล 88
บทที่ 4 ผลการวิจัยและวิจารณ์ 90
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์รูปแบบของการสืบสวนสอบสวนการคัดค้านการเลือกตั้ง สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ภาคเหนือตอนบน 91
ตอนที่ 2 ผลการศึกษาการบริหารงานการสืบสวนสอบสวนการคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่นในภาคเหนือตอนบน สำหรับผู้บริหาร 116
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์การบริหารงานการสืบสวนสอบสวนการคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่นในภาคเหนือตอนบน สำหรับประชาชนทั่วไป 142
ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรค ตลอดจนแนวทางในการแก้ไขปัญหาของการสืบสวนสอบสวนการคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งภาคเหนือดอนบน 168
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ 182
สรุปผลการวิจัย 182
อภิปรายผลการวิจัย 194
ข้อเสนอแนะ 207
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป 210
บรรณานุกรม 211

หน้า

ภาคผนวก 213

ภาคผนวก ก แบบสัมภาษณ์ 214

ภาคผนวก ข ประวัติผู้วิจัย 226

สารบัญตาราง

ตาราง		หน้า
1	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้บริหารสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งของภาคเหนือตอนบนจำแนกตามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	117
2	การบริหารงานการสืบสวนสอบสวนการคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นในภาคเหนือตอนบน สำหรับผู้บริหารในภาพรวมจำแนกตามค่าคะแนนสูงสุด ต่ำสุด และค่าเฉลี่ย	119
3	ระดับความคิดเห็นการบริหารสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งวนภาคเหนือตอนบน ด้านการบริหารด้านการวางแผน สำหรับผู้บริหาร	122
4	ระดับความคิดเห็นการบริหารสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งวนภาคเหนือตอนบน ด้านการบริหารงานด้านการจัดแบ่งงาน สำหรับผู้บริหาร	127
5	ระดับความคิดเห็นการบริหารสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งวนภาคเหนือตอนบน ด้านการบริหารงานด้านการบังคับบัญชาหรือสั่งการสำหรับผู้บริหาร	131
6	ระดับความคิดเห็นการบริหารสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งวนภาคเหนือตอนบน ด้านการบริหารงานด้านการประสานงาน สำหรับผู้บริหาร	136
7	ระดับความคิดเห็นการบริหารสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งวนภาคเหนือตอนบน ด้านการบริหารงานด้านการควบคุมงาน สำหรับผู้บริหาร	140
8	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้บริหารสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งของภาคเหนือตอนบนจำแนกตามสถานภาพของประชาชนทั่วไปผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง	143
9	การบริหารงานการสืบสวนสอบสวนการคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นในภาคเหนือตอนบน สำหรับประชาชนทั่วไปในภาพรวมจำแนกตามค่าคะแนนสูงสุด ต่ำสุด และค่าเฉลี่ย	144
10	ระดับความคิดเห็นการบริหารสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งวนภาคเหนือตอนบน ด้านการบริหารด้านการวางแผน สำหรับประชาชนทั่วไปผู้สิทธิสมัครรับเลือกตั้ง	147

ตาราง		หน้า
11	ระดับความคิดเห็นการบริหารสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง วนภาคเหนือตอนบน ด้านการบริหารด้านการจัดแบ่งงาน สำหรับประชาชนทั่วไป ผู้สิทธิสมัครรับเลือกตั้ง	152
12	ระดับความคิดเห็นการบริหารสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง วนภาคเหนือตอนบน ด้านการบริหารด้านการบังคับบัญชาหรือสั่งการ สำหรับประชาชนทั่วไปผู้สิทธิสมัครรับเลือกตั้ง	157
13	ระดับความคิดเห็นการบริหารสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง วนภาคเหนือตอนบน ด้านการบริหารด้านการประสานงาน สำหรับประชาชนทั่วไปผู้สิทธิสมัครรับเลือกตั้ง	162
14	ระดับความคิดเห็นการบริหารสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง วนภาคเหนือตอนบน ด้านการบริหารด้านการควบคุมงาน สำหรับประชาชนทั่วไปผู้สิทธิสมัครรับเลือกตั้ง	166

สารบัญภาพ

ภาพ		หน้า
1	กระบวนการสอบสวน	64
2	กรอบแนวคิดการวิจัย	82

บทที่ 1
บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยมีการปกครองแบบประชาธิปไตยที่สั่งการจากรัฐลงสู่พื้นที่ อำนาจการปกครองรวมอยู่ส่วนกลาง และบริหารงานเบ็ดเสร็จลงมายังประชาชนในพื้นที่ ด้วยเหตุนี้ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ได้ขยาย โดยและเพิ่มสิทธิเสรีภาพของประชาชน การใช้อำนาจของหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ของรัฐ ต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการใช้อำนาจในการปกครอง โดยการกระจายอำนาจมีการเลือกตั้งบุคคลไปเป็นตัวแทนหารใช้อำนาจปกครองประเทศ (วรทัต ลัยนันท์, 2545: 5 – 6) สรุปได้ว่า อำนาจของผู้ปกครองนั้น ประชาชนเป็นผู้มอบให้เพื่อมาทำหน้าที่ดูแลและรับผิดชอบในการปกป้องทรัพย์สินของประชาชนทั้งที่เป็นสาธารณะและส่วนบุคคล จึงต้องมีการจัดการเลือกตั้งขึ้น

การเลือกตั้งเป็นกระบวนการทางการเมืองอย่างหนึ่ง ซึ่งหมายถึงกิจกรรมที่แสดงออกถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในฐานะเจ้าของอำนาจอธิปไตยด้วยการแสดงเจตจำนงเลือกสรรผู้ปกครอง เพื่อสร้างความชอบธรรมในการปกครองได้อย่างดีเยี่ยม ตลอดจนการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของประชาชนนั้น เป็นการตัดสินใจแสวงหาทางเลือกในทางการเมืองการปกครองที่มีความสำคัญต่อระบบการเมือง (ณัฐกร วิทิตานนท์ และ ธีรวัฒน์ ปาระมี, 2548: 63) สำหรับกรณีประเทศไทยจัดให้มีการเลือกตั้งสำคัญอยู่ 3 ประเภทด้วยกันคือ การเลือกตั้ง สว. การเลือกตั้ง สส. และสุดท้ายคือ การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น

การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น จะต้องแบ่งเขตและออกเสียงเลือกตั้งตามกรอบกฎหมายดังต่อไปนี้

องค์การบริหารส่วนตำบลในการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ถือเป็นเขตหมู่บ้านเลือกตั้ง ผู้มีสิทธิเลือกตั้งสามารถออกเสียงลงคะนนเสียงผู้สมัครได้เท่าสมาชิกที่มีอยู่ในเขตนั้นโดยทั่วไป ก็คือ องค์การบริหารส่วนตำบลที่มีจำนวน 2 หมู่บ้านขึ้นไป มีสมาชิกได้หมู่บ้าน ละ 2 คน เว้นแต่ใน องค์การบริหารส่วนตำบลมีเพียง 2 หมู่บ้าน ก็มีสมาชิกได้หมู่บ้านละ 3 คน

เทศบาลตำบล การเลือกตั้งสมาชิกเทศบาลตำบล จำนวน 12 คน แบ่งเขตตำบลได้เป็น 2 เขตเลือกตั้งและผู้มีสิทธิเลือกตั้ง สามารถลงคะแนนเสียงเลือกผู้สมัครได้เขตละ 6 คน

เทศบาลเมือง การเลือกตั้งเทศบาลเมือง จำนวน 18 คน แบ่งเขตเทศบาลเมืองเป็น 3 เขตเลือกตั้ง และผู้มีสิทธิเลือกตั้ง สามารถลงคะแนนเสียงเลือกผู้สมัคร ได้เขตละ 6 คน

เทศบาลนคร กับ เมืองพัทยา การเลือกตั้งสมาชิกสภาเขตเทศบาล นคร หรือสมาชิกเมืองพัทยาจำนวน 24 คน แบ่งเขตเทศบาลนคร หรือ เขตเทศบาลเมืองพัทยา ได้เป็น 4 เขตเลือกตั้ง และผู้มีสิทธิเลือกตั้งสามารถลงคะแนนเสียงเลือกผู้สมัคร ได้เขตละ 6 คน

องค์การบริหารส่วนจังหวัด การเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ถือเขตอำเภอเป็นเขตเลือกตั้งเท่ากับจำนวนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดที่พึงจะมีในอำเภอนั้น คือ อำเภอในมีสมาชิกสภา องค์การบริหารส่วนจังหวัดมากกว่า 1 คน ให้แบ่งเขตอำเภอเป็นเขตเลือกตั้งเท่าจำนวนสมาชิกสภา องค์การบริหารส่วนจังหวัดที่มีในอำเภอนั้น โดยผู้มีสิทธิเลือกตั้งจะออกเสียงลงคะแนนเลือกผู้สมัครได้เขตเลือกตั้งละ 1 คนเท่านั้น

กรุงเทพมหานคร การเลือกตั้งสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร จำนวน 50 คน ถือตามเขตปกครองเป็นเขตเลือกตั้ง มี 50 เขต โดยผู้ที่มีสิทธิเลือกตั้ง สามารถลงคะแนนเสียงเลือกผู้สมัครได้ เขตละ 1 คน

และการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นโดยตรง คือ กรณีการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นทุกรูปแบบ ไม่ว่าจะได้แก่ ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร นายกเมืองพัทยา นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด นายกเทศมนตรี และนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ให้ใช้เขตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือ เขตเลือกตั้ง และให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งสามารถลงคะแนนเสียงเลือกผู้สมัครโดยตรงได้เพียง 1 คน เท่านั้น (ณัฐกร วิทิตานนท์ และ ธีรวัฒน์ ปาระมี, 2548: 84-85)

การลงสมัครรับเลือกตั้งก็คือการแข่งขันอย่างหนึ่ง และเมื่อเป็นเรื่องของการแข่งขันก็ย่อมจะต้องมีการแพ้การชนะเป็นธรรมดา โดยผู้ที่อยู่ในลู่หรือสนามแข่งขันนั้น นอกจากจะต้องมียุทธศาสตร์และยุทธวิธีในการเอาชนะคู่แข่ง ไม่ว่าจะด้วยกลเม็ดที่สุจริตหรือที่ถูกต้องตามทำนองครองธรรมหรือด้วยกลเม็ดที่ทุจริตโดยเล่ห์หรือโดยกลที่นักการเมืองทั้งหลายพึงมีใช้กันอยู่แล้ว ฝ่ายวิชาการ คณะกรรมการการติดตามและสอดส่องดูแลการเลือกตั้ง 22 (แสวง รัตนมงคลมาศ, 2535: 25) ได้กล่าวว่าการทุจริตการเลือกตั้งเป็นพฤติกรรมเบี่ยงเบนที่ผิดกฎหมายและผิดมารยาททางการเมือง แม้จะทำการทุจริตและจับผิดไม่ได้ หรือแม้จะจับผิดได้แต่ก็ฟ้องละเมิดไม่ได้เพราะขาดหลักฐานพยานก็ตาม แต่ผู้กระทำการทุจริตทุกคนต่างก็รู้อยู่แก่ใจว่าเป็นคนทำไม่ถูก เป็นเพียงแต่จะพูดหรือไม่พูดเปิดเผยออกมาเท่านั้น

การสืบสวนสอบสวนในการจัดการเลือกตั้งเกี่ยวกับการคัดค้านการเลือกตั้งของสำนักคณะกรรมการการเลือกตั้ง ภาคเหนือตอนบน ถือเป็นเรื่องที่สำคัญของการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น เพราะบุคคลเหล่านี้นั้นถือได้ว่ามีบทบาทสำคัญต่อการบริหาร

จัดการท้องถิ่น ตามหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตยโดยประชาชนทุกคนมีสิทธิเรียกร้องความไม่เป็นธรรมที่เกิดจากการเลือกตั้งท้องถิ่นที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายกับองค์กรที่เกี่ยวข้องภายใต้กรอบของกฎหมายการเลือกตั้ง ซึ่งในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนที่ประกอบไปด้วย จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดลำพูน จังหวัดเชียงราย จังหวัดพะเยา จังหวัดน่าน จังหวัดแม่ฮ่องสอน จังหวัดลำปาง จังหวัดแพร่ จังหวัดอุตรดิตถ์ นั้น ถือได้ว่าพื้นที่ดังกล่าวมีการร้องเรียนผ่านทางเวปไซต์ของสำนักคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดต่าง ๆ ทั่วทั้งประเทศเกี่ยวกับการบริหารงานของสำนักงานกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดต่าง ๆ อาทิเช่น ในภาคเหนือการร้องเรียนที่เกิดขึ้นจริงในจังหวัดเชียงใหม่ ที่ได้มีผู้ร้องเรียนเกี่ยวกับคณะกรรมการการเลือกตั้งไม่แจ้งผลการร้องคัดค้านการเลือกตั้งให้ทราบ ต่อมา ผู้ร้องเรียนได้ไปติดตามผลความคืบหน้าเกี่ยวกับการร้องคัดค้านการเลือกตั้งดังกล่าว แต่เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดมิได้ตอบผลการดำเนินการให้กับผู้ร้องเรียนได้ทราบ ผู้ร้องเรียนจึงมีหนังสือติดตามสอบถามไปคณะกรรมการการเลือกตั้งหลายครั้ง แต่เรื่องดังกล่าวหายเงียบไป จึงร้องเรียนมายังผู้ตรวจการแผ่นดินเพื่อขอให้ตรวจสอบกรณีดังกล่าว

ผลการพิจารณา ผู้ตรวจการแผ่นดินได้มอบหมายเจ้าหน้าที่ให้ประสานไปยังสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อขอทราบผลการพิจารณาคำร้องคัดค้านดังกล่าว ซึ่งได้รับความร่วมมืออย่างดีจากหัวหน้างานสืบสวนสอบสวน สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดอย่างไรก็ดี ได้รับคำชี้แจงว่า เนื่องจากคณะกรรมการการเลือกตั้ง ในส่วนกลาง ยังมิได้ส่งผลคำวินิจฉัยบางฉบับให้แก่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด ส่งผลให้การแจ้งผลคำร้องคัดค้านเป็นไปด้วยความล่าช้า (สำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งประจำจังหวัดเชียงใหม่, 2556 : ระบบออนไลน์) จึงทำให้ผู้วิจัยในฐานะที่ปฏิบัติงานอยู่ในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานการสทบสวนในการคัดค้านการเลือกตั้งมีความสนใจที่จะศึกษารูปแบบการบริหารงานการสืบสวนสอบสวน อีกทั้งผู้วิจัยได้มีประสบการณ์จริงที่ได้มีโอกาสพบปะในสถานการณ์จริงถึงการร้องเรียนการเกี่ยวกับการคัดค้านการเลือกตั้งของสมาชิกสภาท้องถิ่น เนื่องจากผู้วิจัยเป็นหนึ่งเจ้าหน้าที่คณะกรรมการการเลือกตั้งซึ่งจะต้องมีการหมุนเวียนตำแหน่งไปยัง 9 จังหวัดภาคเหนือตอนบนจึงทำให้สภาพปัญหาของการคัดค้านการเลือกตั้ง

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษารูปแบบในการบริหารงานการสืบสวนสอบสวนในการคัดค้านการเลือกตั้งว่ามีประสิทธิภาพในการดำเนินการอย่างไร มีความยุติธรรมต่อผู้ที่คัดค้านและผู้ถูกคัดค้านหรือไม่ รวมทั้งการสืบสวนสอบสวนเกี่ยวกับการคัดค้านการเลือกตั้งเกิดปัญหาและอุปสรรค และมีแนวทางการแก้ไขอย่างไร เพื่อที่จะช่วยพัฒนาระบบการบริหาร

จัดการการเลือกตั้งท้องถิ่นให้เกิดผลดีต่อประชาชนในท้องถิ่น และสำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งรับรองผลการเลือกตั้ง ด้วยความสุจริตและเที่ยงธรรมอย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์การวิจัย

การศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่อง การวิเคราะห์รูปแบบ และปัญหาในการบริหารงานการสืบสวนการคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่นในภาคเหนือตอนบน ได้มีวัตถุประสงค์ของการศึกษา ดังนี้

1. ศึกษาวิเคราะห์รูปแบบของการสืบสวนสอบสวนการคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ภาคเหนือตอนบน
2. ศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรค ตลอดจนแนวทางในการแก้ไขปัญหาของการสืบสวนสอบสวนการคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งภาคเหนือตอนบน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา เรื่อง การวิเคราะห์รูปแบบ และปัญหาในการบริหารงานการสืบสวนการคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่นในภาคเหนือตอนบน มีดังนี้

1. ทราบถึงรูปแบบของการบริหารงานการสืบสวนสอบสวนการคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ภาคเหนือตอนบน
2. ทราบศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรค ตลอดจนแนวทางในการแก้ไขปัญหาของการบริหารงานการสืบสวนสอบสวนการคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งภาคเหนือตอนบน

ขอบเขตการทำวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาในครั้งนี้ได้มุ่งศึกษาถึงรูปแบบของการบริหารงานการสืบสวนสอบสวน การคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ภาคเหนือตอนบน อีกทั้งได้มีการศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรค ตลอดจนแนวทางในการแก้ไขปัญหาของการบริหารงานการสืบสวนสอบสวนการคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งภาคเหนือตอนบน

ขอบเขตด้านพื้นที่และประชากร

พื้นที่ทำการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ บุคลากรที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องในงานสืบสวนสอบสวน สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน 9 จังหวัด จำนวน 45 คน ดังนี้ ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด ในเขตภาคเหนือตอนบน 9 จังหวัด ๆ ละ 1 คน รวม 9 คน และพนักงานสืบสวนสอบสวน จำนวน 36 คน ประชาชนทั่วไปผู้สิทธิสมัครรับเลือกตั้ง จำนวน 200 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 245 คน

ขอบเขตด้านเวลา

การศึกษาในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาข้อมูลและปัญหาตั้งแต่ เดือนมกราคม – เดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2555 และได้มีการเก็บรวบข้อมูลในเดือนมิถุนายน – เดือนสิงหาคม พ.ศ.2555

นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการวิจัยครั้งนี้ เรื่อง การวิเคราะห์รูปแบบ และปัญหาในการบริหารงานการสืบสวนการคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่นในภาคเหนือตอนบน ผู้ศึกษาได้กำหนดนิยามศัพท์เฉพาะไว้ดังต่อไปนี้

การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น หมายถึง การเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด สมาชิกสภาเทศบาล สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

การเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่น หมายถึง การเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด นายกเทศมนตรี นายกองค์การบริหารส่วนตำบล

คณะกรรมการการเลือกตั้ง หมายถึง คณะกรรมการการเลือกตั้งตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง

คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด หมายถึง คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด ตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง

บุคลากรงานสืบสวนสอบสวน หมายถึง ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดและพนักงานสืบสวนสอบสวนของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งที่ปฏิบัติงานในเขตพื้นที่ 9 จังหวัดภาคเหนือตอนบน ได้แก่ เชียงใหม่ เชียงราย แพร่ น่าน ลำพูน ลำปาง พะเยา แม่ฮ่องสอน และอุตรดิตถ์

รูปแบบการสืบสวนสอบสวน หมายถึง กระบวนการวิธีการและการดำเนินการของการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น

การสืบสวน หมายถึง การแสวงหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานซึ่งพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจได้ปฏิบัติไปตามอำนาจและหน้าที่ เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชนและเพื่อที่จะทราบรายละเอียดแห่งความผิด

การสอบสวน หมายถึง การรวบรวมพยานหลักฐานและการดำเนินการทั้งหลายอื่นตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ ซึ่งพนักงานสอบสวนได้ทำไปเกี่ยวกับความผิดที่กล่าวหา เพื่อที่จะทราบข้อเท็จจริงหรือพิสูจน์ความผิดและเพื่อจะเอาตัวผู้กระทำผิดมาฟ้องลงโทษ

การคัดค้าน หมายถึง การไม่เห็นด้วยในการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

การบริหารงานการสืบสวนการคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น หมายถึง การบริหารงานด้านบุคลากร ด้านการเงิน ด้านเครื่องมือ ด้านกระบวนการ

ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง หมายถึง ผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

ผู้ได้รับเลือกตั้ง หมายถึง ผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

บทที่ 2
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาในหัวข้อเรื่องการวิเคราะห์รูปแบบ และปัญหาในการบริหารงานการสืบสวนการคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่นในภาคเหนือตอนบน ผู้วิจัยได้กำหนดเนื้อหาแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาดามลำดับ ดังนี้

1. การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น
2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น
3. สาระสำคัญของพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้นำส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2545 (รวมทั้งที่ได้แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2546)
4. ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวนสอบสวนและวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ. 2554
5. การสืบสวนสอบสวนและการพิจารณา
6. การบริหารงานแบบ POCCC
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น

ความหมายของการเลือกตั้ง

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง (2548: ระบบออนไลน์) ให้ความหมายการเลือกตั้งว่า เป็นกิจกรรมที่สำคัญยิ่งในกระบวนการทางการเมืองและการปกครอง เพราะการเลือกตั้งเป็นการแสดงออกซึ่ง เจตจำนงของประชาชนในการปกครองประเทศ เจตจำนงดังกล่าวปรากฏอยู่ในลักษณะของการเรียกร้อง หรือสนับสนุนต่อการตัดสินใจทั้งหลายในระบบการเมือง

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 มาตรา 72 บัญญัติว่า บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง บุคคลซึ่งไม่ไปเลือกตั้งโดยไม่แจ้งเหตุอันสมควรที่ทำให้ไม่อาจไปเลือกตั้งได้ย่อมเสียสิทธิดามที่กฎหมายบัญญัติ

บัทเลอร์ และคณะ (Butler and others) (อ้างใน วัชรา ไชยสาร, 2544: 10) ให้ความหมายการเลือกตั้งว่า เป็นรูปแบบหนึ่งของการมีส่วนร่วมที่เปิดโอกาสให้แก่สามัญชน

โดยทั่วไปและการมีสิทธิที่จะมีส่วนร่วมทั่ว ๆ ไปในกิจการสาธารณะของการเลือกตั้งครั้งนี้ได้กลายเป็นสัญลักษณ์อย่างหนึ่งที่แสดงให้เห็นถึงความเป็นพลเมือง

จากการศึกษาเกี่ยวกับการเลือกตั้งดังกล่าว ผู้วิจัยเห็นว่าการเลือกตั้งเป็นรูปแบบทางประชาธิปไตยที่ประชาชนทุกคนที่มีสิทธิเลือกตั้งมีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งผู้แทนเพื่อเป็นตัวแทนในการเสนอสิทธิทางการเมืองการปกครอง เป็นการแสดงออกซึ่ง เจตจำนงในการปกครองประเทศในลักษณะของการเรียกร้อง หรือสนับสนุนต่อการตัดสินใจทั้งหลายในระบบการเมือง

หลักการการเลือกตั้ง

การเลือกตั้งจะบรรลุจุดมุ่งหมายจะต้องมีหลักเกณฑ์ ดังนี้ (พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการเลือกตั้ง 2550, 2555: ระบบออนไลน์)

1. หลักอิสระแห่งการเลือกตั้ง หมายถึง การให้อิสระต่อการออกเสียงเลือกตั้งโดยที่ประชาชนมีสิทธิเสรีภาพที่จะเลือกใคร หรือพรรคการเมืองใดก็ได้ ผู้สมัครรับเลือกตั้งก็มีสิทธิที่จะเลือกสังกัดพรรคการเมืองใดก็ได้ที่ตนชอบ ไม่มีการบังคับ พรรคการเมืองที่เสนอตัวเข้าแข่งขันอย่างน้อยควรจะมีสองพรรคขึ้นไป เพราะการที่ประชาชนจะต้องเลือกผู้ปกครองจากพรรคการเมืองเดียว หรือกลุ่มบุคคลเดียว โดยไม่ได้เปรียบเทียบกับบุคคลอื่น กลุ่มอื่นการเลือกตั้งนั้นก็ไม่มีความหมายและไม่ได้ตอบสนองความต้องการประชาชนที่แท้จริง

2. หลักการเลือกตั้งตามกำหนดเวลา หมายความว่า การเลือกตั้งจะต้องมีกำหนดระยะเวลาที่แน่นอนไว้ เช่น กำหนดให้มีการเลือกตั้งทุก 5 ปี หรือ 2 ปี เป็นต้น สำหรับประเทศไทยเรานั้น กำหนดให้มีการเลือกตั้ง 4 ปี

3. หลักการเลือกตั้งอย่างบริสุทธิ์ยุติธรรม หมายถึง การเลือกตั้งที่เป็นไปตามตัวบทกฎหมาย ไม่มีการคดโกง หรือใช้อิทธิพลเงินทอง หรืออำนาจหน้าที่ในการบีบบังคับซื้อคะแนนเสียงเพื่อตนเองและหมู่คณะ

4. หลักการใช้สิทธิในการเลือกตั้งอย่างเสมอภาค หมายถึง การให้สิทธิแก่ประชาชนโดยไม่มีการกีดกัน หรือจำกัดสิทธิบุคคลหนึ่งบุคคลใดเป็นพิเศษ เพราะความแตกต่างทางฐานะเศรษฐกิจ สังคม ผิว ไม่ว่าจะเป็นผู้หญิง ผู้ชาย ยากจน ร่ำรวย ผิวขาว ผิวดำ ทุกคนมีสิทธิลงคะแนนเสียงคนละหนึ่งคะแนน และคะแนนทุกเสียงมีน้ำหนักเท่ากัน

5. หลักการออกเสียงโดยทั่วไป หมายถึง การเปิดโอกาสให้มีการออกเสียงเลือกตั้งอย่างทั่วถึงแก่ประชาชนทุกหมู่เหล่า เว้นแต่กรณีที่มีข้อจำกัดอันเป็นที่รับรองกันทั่วไป เช่น เด็กที่อายุยังไม่ครบ 18 ปีบริบูรณ์ บุคคลวิตกจริต หรือมีจิตบกพร่อง เป็นต้น

6. หลักการลงคะแนนลับ หมายถึง การออกเสียงเลือกตั้งของประชาชนถือเป็นสิทธิของผู้เลือกตั้งโดยเด็ดขาด สิทธินี้จะได้รับการพิทักษ์ปกป้องก็โดยการออกเสียงลงคะแนนลับ โดยผู้ที่ออกเสียงไม่จำเป็นต้องบอกผู้อื่นว่าตนเลือกใคร ทั้งนี้เพื่อให้การเลือกตั้งเป็นไปอย่างบริสุทธิ์ ปราศจากการขู่บังคับอิทธิพลใด ๆ ที่จะมีผลต่อเสรีภาพและความปลอดภัยของผู้เลือกตั้ง

ความสำคัญของการเลือกตั้ง

นอกจากนี้ในวิถีทางการเมือง การเลือกตั้งยังมีความสำคัญ (สุขุม นวลสกุล, 2542: 251) ดังต่อไปนี้

1. เป็นวิธีการที่ทำให้ประชาชนได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองตามหลักการประชาธิปไตย โดยประชาชนใช้ตัวแทนของตนที่ได้มาจากการเลือกตั้งนั้นไปทำหน้าที่แทนตนในรัฐสภา และในคณะรัฐบาล

2. เป็นวิธีการที่ใช้เปลี่ยนอำนาจทางการเมือง การปกครองที่ทันสมัยและเป็นไปอย่างสันติวิธี ซึ่งแตกต่างจากมนุษย์ในสมัยโบราณที่ใช้กำลัง ใช้อาวุธเข้าต่อสู้เพื่อแก่งแย่งอำนาจการปกครอง ซึ่งเราจะเห็นได้จากการเรียนวิชาประวัติศาสตร์

3. ป้องกันไม่ให้เกิดการปฏิวัติรัฐประหาร เมื่อรัฐบาลไม่สามารถบริหารประเทศหรือแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ให้ลุล่วงไปได้ก็คืนอำนาจให้ประชาชนด้วยการยุบสภาผู้แทนราษฎร เพื่อจัดการเลือกตั้งให้ประชาชนตัดสินใจว่าสมควรจะเลือกใครเป็นผู้บริหารประเทศ ต่อไป

4. เป็นวิธีการที่จะทำให้เกิดการหมุนเวียนเปลี่ยนอำนาจเพื่อเปิดโอกาสให้บุคคลอื่นหรือกลุ่มอื่นได้เข้ามาใช้อำนาจในการบริหารประเทศ ทำให้ประชาชนได้มีโอกาสเปลี่ยนตัวสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เปลี่ยนรัฐบาลเมื่อไม่พอใจในกรทำงานของรัฐบาลเดิม

5. เป็นการเสริมสร้างความถูกต้องและชอบธรรมในการใช้อำนาจทางการเมืองให้กับบุคคลที่จะมาทำหน้าที่เป็นคณะรัฐมนตรี

รูปแบบการเลือกตั้งและระบบบริหาร

การปกครองท้องถิ่นของไทยแต่เดิมเป็นรูปแบบควบอำนาจ ผู้บริหารท้องถิ่นจะมาจากการเลือกตั้งโดยทางอ้อม ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาและความไม่เหมาะสมหลายประการในการดำเนินงานและการบริหารจัดการ จึงได้มีการปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงในระบบการปกครองและการบริหารงานใหม่ โดยรูปแบบการปกครองและบริหารแบบใหม่นี้จะมีลักษณะที่คล้ายคลึงกับของ

อเมริกา คือ รูปแบบแบ่งแยกอำนาจ ซึ่งจะมีข้อแตกต่างกันตั้งแต่ ระบบการเลือกตั้งผู้บริหารและฝ่ายต่าง ๆ รวมไปถึงอำนาจในการบริหารงาน (พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว, 2532: 203) ซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้

1. รูปแบบควบอำนาจ (Fusion of power) หรือระบบรัฐสภา (Parliamentary system) เป็นระบบเดิมที่เคยใช้ในองค์การปกครองท้องถิ่น มีลักษณะสำคัญโดยสรุปได้ดังต่อไปนี้

1.1 ประชาชนเป็นผู้เลือกตั้งฝ่ายนิติบัญญัติโดยตรง เช่น สมาชิกสภาองค์การบริหารจะมาจากการเลือกตั้งจากประชาชนโดยตรง

1.2 ฝ่ายนิติบัญญัติจะเป็นผู้จัดตั้งฝ่ายบริหาร โดยทำการเลือกหัวหน้าฝ่ายบริหาร เช่น สภาองค์การบริหารจะทำการเลือกนายกองค์การบริหาร จากนั้นนายกองค์การบริหารจะทำการจัดตั้งฝ่ายบริหารขึ้นมาเพื่อทำงานต่อไป

1.3 ฝ่ายนิติบัญญัติจะมีอำนาจเหนือฝ่ายบริหาร การทำงานของฝ่ายบริหารจะต้องผ่านการเห็นชอบจากฝ่ายนิติบัญญัติ เช่น ฝ่ายบริหารทำการร่างแผนงบประมาณขึ้นมาก็จะต้องผ่านการเห็นชอบจากสภาองค์การบริหารก่อน ถ้าฝ่ายสภาองค์การบริหารเห็นว่าไม่เป็นที่น่าไว้วางใจหรืออาจก่อให้เกิดความเสียหายทางใดทางหนึ่ง ถ้าฝ่ายสภาฯ มีข้อมูลชัดเจนถึงความไม่เหมาะสมนั้นก็สามารถยุบฝ่ายบริหารนั้น แล้วเลือกตั้งนายกองค์การบริหารนั้นใหม่เพื่อจัดตั้งฝ่ายบริหารขึ้นมาเพื่อทำงานอีกครั้ง

1.4 ในรูปแบบการเมืองแบบควบอำนาจ จะมีการถ่วงดุลอำนาจกันระหว่างฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหาร เมื่อเปิดโอกาสให้ฝ่ายนิติบัญญัติขออภิปรายไม่ไว้วางใจฝ่ายบริหาร จึงกำหนดให้ฝ่ายบริหารมีอำนาจในการยุบสภานิติบัญญัติได้เช่นกัน

1.5 รูปแบบควบอำนาจนี้ในระดับประเทศ ประมุขของประเทศและหัวหน้าฝ่ายบริหารจะแยกออกจากกัน

2. รูปแบบแบ่งแยก (Separation of power) หรือระบบประธานาธิบดี (Presidential system) เป็นระบบใหม่ที่ประยุกต์ใช้ในองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น มีต้นกำเนิดมาจากประเทศสหรัฐอเมริกา มีลักษณะสำคัญโดยสรุปได้ ดังต่อไปนี้

2.1 ประชาชนเป็นผู้เลือกตั้งฝ่ายนิติบัญญัติโดยตรงเช่นเดียวกับระบบควบอำนาจ

2.2 ประชาชนเป็นผู้เลือกตั้งหัวหน้าฝ่ายบริหารโดยตรง

2.3 ฝ่ายนิติบัญญัติมีอำนาจบัญญัติกฎหมาย แต่ไม่มีอำนาจในการควบคุมฝ่ายบริหารเหมือนระบบควบอำนาจ

2.5 ฝ่ายนิติบัญญัติมีอำนาจในการสอบสวนและอำนาจในการถอดถอนหัวหน้าฝ่ายบริหารได้ในกรณีที่หัวหน้าฝ่ายบริหารก่อผลเสียต่อชาติและประชาชนหรือกระทำ

ความผิดอาญาอย่างร้ายแรง อำนาจนี้เป็นอำนาจฝ่ายนิติบัญญัติหรือสภาองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น เพื่อถ่วงดุลอำนาจไม่ให้ฝ่ายบริหารใช้อำนาจโดยไม่ถูกต้อง

2.6 อำนาจทางด้านการเงินของฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายนิติบัญญัติมีอำนาจในการอนุมัติงบประมาณซึ่งเป็นอำนาจสำคัญของฝ่ายนิติบัญญัติในการควบคุมการบริหารงานของฝ่ายบริหาร ถ้าฝ่ายนิติบัญญัติไม่เห็นด้วยกับโครงการใดของฝ่ายบริหารก็สามารถไม่อนุมัติงบประมาณสนับสนุนได้

2.7 หัวหน้าฝ่ายบริหารไม่มีอำนาจในการยุบสภา เป็นการถ่วงดุลอำนาจกัน เพราะฝ่ายนิติบัญญัติก็ไม่มีอำนาจลงมติไม่ไว้วางใจฝ่ายบริหารเช่นเดียวกัน เพราะต่างถูกเลือกโดยตรงจากประชาชนทั้งคู่

2.8 อำนาจของหัวหน้าฝ่ายบริหารที่สำคัญคือ อำนาจในการยับยั้งกฎหมายที่เสนอโดยรัฐสภา (Veto) เมื่อกฎหมายกลับไปยังสภา ทางสภาลงมติยืนยันด้วยคะแนนเสียง 2 ใน 3 ของสภาขึ้นไป ก็สามารถประกาศใช้ร่างกฎหมายนั้นได้โดยไม่ต้องผ่านความเห็นชอบจากหัวหน้าฝ่ายบริหาร ในกรณีนี้ไม่ว่าฝ่ายใดแพ้ก็ไม่ต้องลาออก ถือว่ายุติ

2.9 หัวหน้าฝ่ายบริหารมีอำนาจเสนอชื่อบุคคลขึ้นดำรงตำแหน่งสำคัญของฝ่ายบริหารโดยต้องได้รับความเห็นชอบจากสภาฯ

2.10 ในระดับประเทศหัวหน้าฝ่ายบริหารและประมุขของประเทศ จะเป็นคนเดียวกันหรือแยกจากกันก็ได้

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น

ความหมายและความสำคัญของการปกครองท้องถิ่น

แม้ตามในพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 จะยังไม่ได้ให้ความหมายของคำว่าการปกครองท้องถิ่นเอาไว้โดยเฉพาะนั้น กระนั้น อาจพิจารณานิยามต่าง ๆ ของนักวิชาการมากมายได้ว่า คำนิยามเหล่านั้นต่างมีหลักการสำคัญคล้ายคลึงกัน จะต่างกันในรายละเอียดปลีกย่อยเท่านั้นทำให้สามารถเข้าใจกันได้ว่า การปกครองท้องถิ่น (Local Government) คือ การปกครองที่รัฐบาลให้อำนาจหรือกระจายอำนาจไปให้ หน่วยปกครองท้องถิ่น เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองได้ โดยมีองค์กรผู้รับผิดชอบ ซึ่งมีความอิสระในการปฏิบัติงานภายใต้ขอบเขตของกฎหมาย ทั้งในดุลยพินิจ มีเจ้าหน้าที่ และงบประมาณในการดำเนินงานแยกออกจากราชการส่วนภูมิภาค แต่องค์ประกอบท้องถิ่นก็ยังมิได้มีอธิปไตยใน

ตัวเองอย่างสมบูรณ์ องค์กรปกครองท้องถิ่นยังต้องอยู่ภายใต้การควบคุมของรับบาลกลาง ตามความเหมาะสม สำหรับการปกครองท้องถิ่นนั้น ๆ (ประหยัด หงส์ทองคำ, 2523: 16-19)

จากคำจำกัดความดังกล่าวข้างต้นพอจะสรุปได้ว่า การปกครองท้องถิ่น คือ การให้คนในท้องถิ่นแต่ละแห่งมีอิสระในการปกครองกันเอง ด้วยความอิสระในเรื่องต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. การให้ท้องถิ่นมีผู้แทนเป็นของตนเอง
2. การให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิและหน้าที่เป็นของตนเองได้
3. การให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีพื้นที่รับผิดชอบโดยเฉพาะ
4. การให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่และภาษีเป็นของตนเอง

อนึ่ง สำหรับความสำคัญของการปกครองท้องถิ่น และการสนับสนุนการปกครองถิ่นอาจสรุปด้วย 2 เหตุผลดังนี้

การปกครองท้องถิ่นคือการปกครองตนเอง

1. ทำให้มีการเสนอความความต้องการของแต่ละท้องถิ่นได้ดีขึ้น เกิดความรวดเร็วในการตัดสินใจ บริการสาธารณะบางอย่างเกี่ยวกับประโยชน์ส่วนได้ส่วนเสียเฉพาะท้องถิ่น ถ้าได้มอบให้ทางองค์กรปกครองท้องถิ่นโดยผู้บริหารงานของท้องถิ่นซึ่งเลือกตั้งขึ้นจากประชาชนในท้องถิ่นเป็นผู้จัดทำ ก็ย่อมจะได้ผลตรงกับความต้องการในท้องถิ่น และการตัดสินใจสอดคล้องกับปัญหามากยิ่ง เพราะรู้ปัญหา และความต้องการของท้องถิ่นตนเองได้

2. ทำให้ประชาชนมีความสนใจ รู้จักรับผิดชอบในการปกครองของท้องถิ่นตนเองมากขึ้น เพราะการกระจายอำนาจให้แก่ท้องถิ่นเป็นการมอบอำนาจให้ท้องถิ่นปกครองตนเอง จะทำให้ประชานชนมีส่วนได้ส่วนเสียในกิจการท้องถิ่นโดยตรง รู้จักรับผิดชอบ และคิดถึงประโยชน์ส่วนรวมของท้องถิ่น

3. เป็นการแบ่งเยาภาระของราชการบริหารส่วนกลางได้บ้าง ในปัจจุบันนี้รัฐบาลแห่งชาติมีภารกิจหนักอยู่เกี่ยวกับการจัดทำกิจการอันเกี่ยวข้องกับประโยชน์ส่วนรวมของประเทศ ถ้าได้ตัดภาระเกี่ยวกับกิจการเฉพาะท้องถิ่นที่ไม่อาจดำเนินการได้ทั่วถึงออกไปบ้างก็จะทำให้เกิดผลดีสมกับความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นนั้นได้ (ประหยัด หงส์ทองคำ, 2523: 19)

การปกครองท้องถิ่นคือการให้การศึกษาทางการเมือง

อาจกล่าวได้ว่า การขายเสียงของประชาชนไทยไม่ได้เป็นเพราะความจนอย่างเดียว และไม่ได้เป็นเพราะความปรารถนาของประชาชนที่จะใช้บารมี อำนาจของนักการเมืองเพื่อดึงเอาทรัพยากรและโครงการของรัฐมาลงยังพื้นที่ของตนเท่านั้น หากยังเป็นเพราะประชาชนขาดจิตสำนึกเรื่องความเป็นผลเมือง และการเป็นพลเมืองนั้นที่จะฝึกฝนได้ดี ประการหนึ่ง คือ การมุ่งเน้นความสำคัญของการมีส่วนร่วมโดยตรง (ร่วมคิด ร่วมทำ) ผ่านทางองค์กรปกครองท้องถิ่นส่วนต่าง ๆ เสมือนเป็นโรงเรียนประชาธิปไตย เพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยระดับท้องถิ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการสร้างสำนึกพลเมืองให้กับประชาชน โดยที่การมีส่วนร่วมทางการเมือง มิใช่หมายความถึงเพียงการไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งในทุก ๆ ระดับเท่านั้น

เชื่อว่า หากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่าง ๆ สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้ อย่างรวดเร็ว อย่างเหมาะสม และอย่างร่มกัน อาจทำให้ประชนลดความรู้สึกของการเป็นผู้พึ่งพิง ผู้แสวงหาความช่วยเหลือของรัฐบาล นักการเมือง หรือ ผู้ใหญ่ ผู้มีอำนาจ มีทรัพย์มีสิน ข้าราชการ นโยบายโครงการในงบประมาณของหลวงให้น้อยลงได้ และสามารถที่จะปฏิเสธการพึ่งพิงอุปถัมภ์ และพึ่งพาตนเองในที่สุด

อย่างไรตามเพราะการเมืองระดับชาติอยู่ห่างไกลจากประชาชน เมื่อเป็นเช่นนี้การปกครองที่เหมาะสมกว่าระดับชาติสำหรับการมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยประชาชน คือ การเมืองระดับท้องถิ่นนั้นเอง ทั้งนี้เพราะท้องถิ่นมีขนาดเล็ก ใกล้ชิดกับประชาชน และงานที่ท้องถิ่นทำไม่ใช่งานที่ยาดจนเกินไป (อุทัย หิรัญโต, 2523: 3)

กล่าวโดยสรุป การปกครองถิ่น คือ การปกครองที่รัฐบาลมอบอำนาจ หรือกระจายอำนาจแก่ประชาชนในท้องถิ่นหนึ่ง ๆ ให้มีอิสระในการบริหารจัดการ ดลอดจนดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ได้เอง เพื่อผลประโยชน์แห่งท้องถิ่นนั้น ๆ นั่นคือ กลไกสำคัญประการหนึ่งในการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย

จากหลักการข้างต้นสามารถสรุปหลักการปกครองท้องถิ่นได้สาระสำคัญดังนี้

1. อาจมีรูปแบบหน่วยการปกครองท้องถิ่นหลากหลายรูปแบบตามความแตกต่างของความเจริญ จำนวนประชากร หรือขนาดพื้นที่

2. ต้องมีอำนาจอิสระ (Autonomy) อย่างแท้จริง ในการปฏิบัติหน้าที่ตามความเหมาะสม

3. หน่วยการปกครองท้องถิ่น ต้องมีสิทธิตามกฎหมายที่จะดำเนินการปกครองตนเอง โดยใช้สิทธินี้ อาจแบ่งเป็น 2 ประการคือ

3.1 สิทธิที่จะตรากฎหมาย หรือ ระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ขององค์กรท้องถิ่นเอง

3.2 สิทธิในการกำหนดงบประมาณ เพื่อบริหารจัดการตามอำนาจหน้าที่ที่มีอยู่

4. มีองค์กรที่จำเป็นในการบริหารและปกครองตนเอง 2 ฝ่าย คือ มีองค์กรฝ่ายบริหาร และองค์กรฝ่ายนิติบัญญัติ อันมีที่มาจากประชาชน

5. ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นได้โดยตรง

หลักการรวมอำนาจการปกครอง การแบ่งอำนาจการปกครอง และการกระจายอำนาจการปกครอง

หลักการทั่วไปในการจัดระเบียบการปกครองรัฐ หรือ การจัดระเบียบบริหารราชการที่นิยมใช้อยู่ในประเทศต่าง ๆ โดยเฉพาะประเทศที่มีรูปแห่งรัฐเป็นแบบรวม หมักใช้หลักสำคัญอยู่ 2 ชนิด หลักการรวมอำนาจปกครองและหลักการกระจายอำนาจการปกครอง สำหรับประเทศที่มีรูปแบบรัฐเดี่ยว เช่น ฝรั่งเศส ญี่ปุ่น และไทย ฯลฯ ต่างมักนิยมใช้หลักการจัดระเบียบการปกครองออกเป็น 3 หลัก คือ หลักการรวมอำนาจปกครอง หลักการแบ่งอำนาจการปกครอง และหลักการกระจายอำนาจการปกครอง

หลักซึ่งเป็นรากฐานในการจัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน หรือ ในทางปกครองนั้น ย่อมขึ้นอยู่ที่ วิธีการและขีดขั้นแห่งความใกล้ชิดในการติดต่อสัมพันธ์ระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับองค์กรปกครองส่วนกลาง (รวมทั้งหน่วยการปกครองส่วนภูมิภาคด้วย) ซึ่งอาจมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด หรืออาจเป็นไปในทางตรงข้าม คือ ปล่อยให้ท้องถิ่นต่าง ๆ ทำการปกครองดนเอง โดยส่วนกลางเพียงแต่คอยควบคุมดูแลเท่านั้น

วิธีการการจัดระเบียบบริหารจัดการของประเทศต่าง ๆ อาจมีวิวัฒนาการไปในทางรวมอำนาจปกครองเข้าไว้ในส่วนกลาง หรือในทางกระจายอำนาจปกครองให้แก่ท้องถิ่น จะมากน้อยสุดแล้วแต่สถานการณ์ในประเทศนั้นเป็นสำคัญ ซึ่งตามธรรมดามักจะเกี่ยวกับสถานการณ์ทางการเมืองและขีดขั้นแห่งความรู้ความสามารถของพลเมืองในการที่จะปกครองตนเองเป็นสำคัญ วิธีการรวมอำนาจปกครองเข้าไว้ในส่วนกลาง เป็นวิธีการที่กำหนดให้มีการติดต่อบังคับบัญชาอย่างใกล้ชิดระหว่างหน่วยงานปกครองท้องถิ่นกับหน่วยงานปกครองส่วนกลางซึ่งอาจตั้งผู้แทนหรือส่งเจ้าหน้าที่ออกไปดำเนินการปกครองตามเขตการปกครองต่าง ๆ ทั่วทั้งประเทศ (ส่วนภูมิภาค) ส่วนวิธีการกระจายอำนาจการปกครองนั้น เป็นวิธีปล่อยให้ท้องถิ่นต่าง ๆ มีอิสระตามสมควรที่จะดำเนินการปกครองท้องถิ่น โดยเจ้าหน้าที่ของถิ่นนั้นเอง แต่อยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของส่วนกลาง (วัฒนา ม่วงทอง, 2551: 6-7)

หลักการรวมอำนาจการปกครอง (Centralization)

ความหมาย

หลักการรวมอำนาจการปกครอง หมายถึง หลักการจัดวางระเบียบราชการบริหารประเทศโดยรวมอำนาจในการปกครองไว้ให้แก่ราชการบริหารส่วนกลาง อันได้แก่ กระทรวง ทบวง กรม หรือ ทบวงการเมืองต่าง ๆ ของรัฐ และมีเจ้าหน้าที่ขององค์การราชการบริหารส่วนท้องกลาง โดยให้ขึ้นต่อกันตามลำดับชั้นการบังคับบัญชา ซึ่งดำเนินการปกครองตลอดทั่งทั้งอาณาเขตของประเทศ หรืออาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า มีการรวมอำนาจปกครองทั้งหมดเข้าไว้ในส่วยกลาง และการใช้อำนาจนั้น กระทำโดยเจ้าหน้าที่ของราชการบริหารส่วนกลางทั้งสิ้น ทั้งนี้ เพื่อเป็นการประสานงานระหว่างเจ้าหน้าที่ผู้ดำเนินงานการปกครองทั่วทั้งประเทศ และรักษาไว้ซึ่งเอกภาพในการปกครอง รวมทั้งความมั่นคงปลอดภัยของประเทศเป็นสำคัญ

ลักษณะสำคัญ

หลักการรวมอำนาจการปกครองเข้าไว้ในส่วนกลาง มีลักษณะสำคัญ ๆ 3 ประการดังนี้

1. มีการรวมกำลังทหารและตำรวจให้ขึ้นตรงต่อส่วนกลาง โดยไม่ยอมปล่อยให้กำลังทหารและตำรวจส่วนใดส่วนหนึ่งเป็นอิสระ หรือไม่ขึ้นตรงต่อส่วนกลาง ทั้งนี้ เพื่อรวมกำลังบังคับต่าง ๆ ให้ขึ้นตรงต่อส่วนกลางเพื่อที่จะใช้กำลังนั้นบังคับใช้ได้โดยเด็ดขาดและทันท่วงทีในกรณีที่จำเป็นต้องใช้กำลังบังคับ นับเป็นการให้อำนาจอย่างมากแก่ราชการบริหารส่วนกลางในการดำเนินการปกครองประเทศ และยังเป็นปัจจัยสำคัญในการให้รักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน โดยคำนึงถึงเสถียรภาพของประเทศเป็นสำคัญ

2. มีการรวมอำนาจวินิจฉัยสั่งการไว้ในส่วยกลาง เป็นการมอบอำนาจวินิจฉัยสั่งการขั้นที่สุดในการอนุมัติ ระงับ หรือ แก้ไข เพิกถอนการกระทำต่าง ๆ เอาไว้กับราชการบริหารส่วนกลาง เช่น การบริหารหารคลัง การป้องกันประเทศ การเจ้าหน้าที่และการควบคุมการบริหาร เป็นต้น กล่าวคือ ให้เจ้าหน้าที่ในขั้นสูงของราชการบริหารส่วนกลางซึ่งเป็นหัวหน้ากระทรวง ทบวง กรม ต่าง ๆ มีอำนาจวินิจฉัยสั่งการขั้นที่สุดได้ทั่วอาณาเขตประเทศ สำหรับกิจการที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของตน อำนาจในการวินิจฉัยสั่งการนี้ ย่อมมีอยู่ทั่วทั้งในส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น ซึ่งอาจต้องฟังคำสั่งจากราชการบริหารส่วนกลาง

3. มีการลำดับขั้นการบังคับบัญชาเจ้าหน้าที่ที่ลดหลั่นกันไป กล่าวคือ กำหนดให้เจ้าที่หน้าผู้ดำเนินการปกครองต่าง ๆ มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด และขึ้นต่อกันตามลำดับขั้น

การบังคับบัญชา (Hierarchy) หมายความถึงระดับขั้นแห่งอำนาจที่เจ้าหน้าที่ตำแหน่งต่าง ๆ ซึ่งขึ้นต่อกันตามสายการบังคับบัญชา กล่าวคือ เจ้าหน้าที่ผู้มีตำแหน่งสูงมีอำนาจบังคับบัญชาเหนือเจ้าหน้าที่ผู้มีตำแหน่งรองลงมาตามลำดับ ซึ่งต้องปฏิบัติตามเจ้าหน้าที่ผู้มีตำแหน่งสูงกว่าโดยวินัยจะเป็นเครื่องบังคับ และผู้มีอำนาจบังคับบัญชาต้องรับผิดชอบในราชการที่ผู้อยู่ใต้การบังคับบัญชาได้ปฏิบัติไปในคำสั่งหน้าที่ของตน (วัฒนา ม่วงทอง, 2551: 10-12) อำนาจของผู้บังคับบัญชาอาจจำแนกได้ 4 ประเภท คือ

3.1 อำนาจที่จะออกคำสั่งให้ผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติการอย่างใดอย่างหนึ่ง

3.2 อำนาจที่จะควบคุมกิจการที่ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติไป

3.3 อำนาจที่จะลงโทษตามวินัยแก่ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาเมื่อกระทำผิดวินัย

3.4 อำนาจที่จะทำให้ความดีความชอบแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา

จุดแข็งและจุดอ่อน

จุดแข็งของหลักการรวมอำนาจปกครอง หรือข้อดีที่ประเทศต่าง ๆ ยังคงใช้หลักการรวมอำนาจ เพราะเกิดผลดีมีประโยชน์ 5 ประการ ดังนี้

1. ทำให้อำนาจรัฐบาลมั่นคงและแผ่ขยายไปทั่งอาณาเขต ทั้งนี้เพราะได้กำลังและรวมอำนาจในการบังคับบัญชาเข้าไว้ในส่วนกลางทั้งหมด จึงอาจบันดาลให้นโยบาย แผน หรือคำสั่งเกิดผลโดยง่ายทั่วประเทศอย่างทันที

2. ช่วยอำนวยบริการและประโยชน์ให้แก่ราษฎรโดยเสมอหน้า เพราะราชการบริหารส่วนกลางย่อมดำเนินการโดยคำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวมของราษฎรทั่วทั้งประเทศเป็นสำคัญ มิได้ทำเพื่อประโยชน์ของของท้องถิ่นใดโดยเฉพาะ

3. ทำให้เกิดการประหยัดดีกว่าหลักการกระจายอำนาจ เพราะอาจสับเปลี่ยนหมุนเวียนเจ้าหน้าที่และเครื่องมือเครื่องใช้ ซึ่งเป็นส่วนกลางไปบริหารในเขตการปกครองต่าง ๆ ของประเทศโดยไม่จำเป็นต้องจัดหาจัดซื้อมาใหม่ทุกแห่งไป

4. ทำให้มีการรักษาเอกภาพในทางการปกครอง และการบริหาร เนื่องจากอำนาจบังคับบัญชาสั่งการรวมอยู่ที่ศูนย์กลางเดียวกัน และมีเจ้าหน้าที่คอยปฏิบัติตามคำสั่งทั่วประเทศ ทำให้การปกครองท้องถิ่นเป็นไปในแนวเดียวกัน เป็นผลให้เกิดเอกภาพในการปกครอง

5. ย่อมมีเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ความสามารถดีกว่า ราชการบริหารส่วนกลางย่อมประกอบด้วยเจ้าหน้าที่ซึ่งมีคุณวุฒิและสมรรถภาพดีกว่าเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นมาก ทำให้บริการสาธารณะดำเนินไปโดยสม่ำเสมอเป็นไปตามระเบียบแบบแผนอันเดียวกัน (วัฒนา ม่วงทอง, 2551: 10-12)

ทว่าในอีกด้านหนึ่ง หลักการรวมอำนาจปกครองมีจุดอ่อน หรือ ข้อเสียอันเป็นอุปสรรคข้อขัดข้องที่สำคัญอยู่ 4 ประการ ได้แก่

1. ย่อมไม่สามารถดำเนินกิจการทุกอย่างให้ได้ผลดีทั่วทุกท้องที่ในเวลาเดียวกัน เพราะมีพื้นที่กว้างใหญ่และมีการขยายอำนาจหน้าที่จัดทำบริการสาธารณะมากขึ้น รวมทั้งกิจการบางอย่างเกี่ยวกับประโยชน์ส่วนได้ส่วนเสียของท้องถิ่นโดยเฉพาะ ทำให้ไม่อาจตอบสนองความต้องการของราษฎรในท้องถิ่นนั้นได้ดี

2. มีความชักช้าเกี่ยวกับระเบียบแบบแผนมากมายหลายขั้นตอน เพราะเจ้าหน้าที่ต้องขึ้นตรงต่อกันตามลำดับขั้นการบังคับบัญชา และรายงานของคำสั่งตามลำดับขั้น จนถึงผู้บังคับบัญชาในส่วนกลาง ย่อมทำให้ต้องเสียเวลาและล่าช้า

3. ไม่สอดคล้องกับหลักการปกครองในระบบประชาธิปไตย เนื่องจากไม่มีการกระจายอำนาจปกครองให้ประชาชนในท้องถิ่นมีอิสระในการปกครองตนเองได้ตามสมควร

4. ไม่อาจสนองความต้องการของแต่ละท้องถิ่นได้อย่างแท้จริง เพราะปัญหาและความต้องการของประชาชนแต่ละท้องถิ่นย่อมไม่เหมือนกันทั้งหมด จึงไม่อาจแก้ไขปัญหาของแต่ละท้องถิ่นได้ถูกต้อง (วัฒนา ม่วงทอง, 2551: 12-14)

หลักการแบ่งอำนาจการปกครอง (Deconcentration)

ความหมาย

เนื่องจากการรวมอำนาจปกครองเข้าไว้ในส่วนกลาง มีอุปสรรคสำคัญจนเป็นเหตุให้การสนองความต้องการส่วนรวมของประชาชนตามท้องถิ่นต่าง ๆ เป็นไปไม่ทั่วถึง ทำให้เกิดความล่าช้าในการปฏิบัติราชการ จึงมีวิธีขยายหลักการรวมอำนาจการปกครองด้วยหลักการแบ่งมอบอำนาจการปกครองให้แก่ส่วนภูมิภาค เพราะการรวมอำนาจปกครองนั้น ไม่จำเป็นต้องสงวนอำนาจในการวินิจฉัยสั่งการทุอย่างไว้ที่ส่วนกลางแห่งเดียว เพื่อแบ่งเบาภาระของกระทรวง ทบวง กรม ซึ่งเป็นราชการบริหารราชการส่วนกลาง อาจมอบอำนาจในการวินิจฉัยสั่งการบางส่วนให้เจ้าหน้าที่ราชการส่วนกลาง ซึ่งได้ส่งออกไปประจำการยังท้องที่ต่าง ๆ ในส่วนภูมิภาค ในเมื่อข้อราชการนั้นไม่เกี่ยวกับส่วนได้ส่วนเสียทั่วไปของประเทศ และเป็นเรื่องทั่วไปเกี่ยวกับเขตการปกครองนั้นๆ โดยเฉพาะ แต่ทั้งนี้ ราชการบริหารส่วนกลางต้องวางระเบียบแบบแผนเอาไว้ให้ปฏิบัติในแนวเดียวกัน และการสงวนอำนาจที่จะสั่งการขั้นที่สุดเอาไว้ จึงจะทำให้การปฏิบัติราชการในเขตการปกครองต่าง ๆ เป็นไปอย่างเดียวกัน

หลักการมอบอำนาจการปกครอง จึงหมายถึง หลักการบริหารราชการส่วนกลางที่ได้จัดแบ่งและมอบอำนาจวินิจฉัยสั่งการบางส่วนไปให้แก่เจ้าหน้าที่บริหารราชการส่วนกลาง ซึ่งเป็นตัวแทนที่ได้ส่งออกไปประจำอยู่ในเขตการปกครองส่วนภูมิภาคต่าง ๆ ของประเทศ วินิจฉัยสั่งการในกิจการบางอย่าง อันมิได้เกี่ยวกับประโยชน์ส่วนได้ส่วนเสียของส่วนรวมตามระเบียบแบบแผนที่ส่วนกลางกำหนดไว้ (วัฒนา ม่วงทอง, 2551: 12-14)

ลักษณะสำคัญ

หลักการแบ่งอำนาจปกครองให้แก่ส่วนภูมิภาค มีลักษณะสำคัญ ดังนี้

1. ต้องมีรัฐบาลที่เป็นราชการบริหารส่วนกลาง ซึ่งเป็นผู้ใช้อำนาจปกครองทั่วทั้งประเทศ ถือว่าการแบ่งมอบอำนาจให้แก่ส่วนภูมิภาค เป็นกระบวนการหนึ่งของการรวมอำนาจการปกครอง

2. มีเจ้าหน้าที่ซึ่งเป็นตัวแทนของส่วนกลางส่งออกไปปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งให้ประจำอยู่ตามเขตการปกครองท้องที่ในส่วนภูมิภาคทุกแห่ง เช่น ภาค จังหวัด อำเภอ กิ่งอำเภอ ตำบล และหมู่บ้าน เป็นต้น ซึ่งส่วนกลางเป็นผู้แต่งตั้ง ถอกถอน และบังคับบัญชา

3. ส่วนกลางแบ่งและมอบอำนาจในการบริหารบางส่วนบางเรื่อง โดยแบ่งมอบไปให้เจ้าหน้าที่ซึ่งเป็นตัวแทนของส่วนกลาง ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ประจำอยู่ตามเขตการปกครองท้องที่ต่าง ๆ มิได้ตัดอำนาจจากส่วนกลางอย่างเด็ดขาด แต่ส่วนกลางต้องรับผิดชอบต่อการกระทำของเจ้าหน้าที่ในส่วนภูมิภาคด้วย

จุดแข็งและจุดอ่อน

จุดแข็งของหลักการแบ่งมอบอำนาจปกครอง มีอยู่ 4 ประการ ดังต่อไปนี้

1. การใช้หลักนี้ เป็นก้าวแรกที่จะนำพาไปสู่การกระจายอำนาจการปกครอง คือ เมื่อได้มอบหมายอำนาจวินิจฉัยสั่งการให้แก่ผู้แทนราชการบริหารส่วนกลางในภูมิภาคมากกขึ้น เท่ากับมอบอำนาจกิจการให้แก่ส่วนภูมิภาคจัดทำได้เองแต่บางส่วนโดยพฤตินัย ถ้าเปลี่ยนจากการจัดระเบียบบริหารราชการส่วนภูมิภาค เป็นส่วนท้องถิ่น ตามหลักการกระจายอำนาจปกครองก็อาจทำได้

2. ทำให้การปฏิบัติราชการตามเขตการปกครองสำเร็จลุลวงไปรวดเร็วยิ่งขึ้น เนื่องจากเจ้าหน้าที่ในส่วนภูมิภาคมีอำนาจวินิจฉัยจัดทำกิจกรรมอันเป็นราชการธรรมดาของท้องถิ่นนั่นได้โดยไม่ต้องเสนอคำสั่งจากส่วนกลางเสียก่อนทุดเรื่องไป ราษฎรมาติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่วนภูมิภาคก็ได้รับความสะดวกเร็วมากยิ่งขึ้น

3. ทำให้มีการประสานงานกันระหว่างราชการบริหารส่วนกลางกับส่วนท้องถิ่นดีขึ้น เพราะมีเจ้าหน้าที่ราชการส่วนกลางประจำอยู่ในท้องที่ต่างๆ จำอาจใช้เจ้าหน้าที่เหล่านั้นสำหรับการติดต่อประสานงานและควบคุมดูแลองค์กรส่วนท้องถิ่นใกล้ชิด ตลอดจนแบ่งเบาภาระของส่วนกลางได้มาก

4. มีประโยชน์มากสำหรับประเทศที่ราษฎรยังไม่ค่อยมีสำนึกในการปกครองตนเอง ซึ่งอาจมอบอำนาจให้ราษฎรปกครองตนเองเต็มที่ ก็อาจเกิดผลร้ายมากกว่าผลดี และอาจเกิดความเสียหายให้แก่ท้องถิ่น เมื่อราษฎรในท้องถิ่นมีความรู้ความสามารถเพียงพอ และรู้จักใช้สิทธิและหน้าที่ในการปกครองตนเอง จึงค่อยกระจายอำนาจปกครองไปให้ปกครองตนเองอย่างเต็มรูป

ขณะเดียวกัน จุดอ่อนของหลักการแบ่งมอบอำนาจปกครองที่ควรแก้ไขมีอยู่ 4 ประการ ดังนี้

1. การที่จะต้องส่งเจ้าหน้าที่ซึ่งเป็นตัวแทนจากส่วนกลางไปบริหารงานในแต่ละส่วนภูมิภาคไปการบริหารงานในแต่ละท้องที่ย่อมแสดงให้เห็นว่ารัฐบาลยังไม่เชื่อในความสามารถของท้องถิ่นว่าจะสามารถปกครองตนเองได้ นับว่าเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาดานการเมืองและการปกครองให้ประชาธิปไตยอย่างยิ่ง

2. ถ้าส่วนกลางแบ่งมอบอำนาจอาจให้ตัวแทนของส่วนกลางในส่วนภูมิภาคน้อยไปการบริหารยิ่งจะช้าเพราะต้องเสียเวลาในการเดินทางถึง 2 ระดับ คือ ระดับส่วนภูมิภาคและระดับส่วนกลาง และเป็นการขยายระบบราชการ ทำให้สิ้นเปลืองอย่างมาก

3. การแบ่งและมอบอำนาจอาจไม่เป็นธรรมแก่ท้องถิ่นในแง่ที่ว่าทรัพยากรบริหารต่าง ๆ นำเข้ามาจากที่อื่นแทนการนำทรัพยากรในท้องที่มาใช้ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่

4. เป็นหลักการที่ทำให้ยากแก่การที่จะก้าวไปสู่การกระจายอำนาจอย่างแท้จริงและอาจถือว่าเป็นการถ่วงความเจริญของระบอบประชาธิปไตยอย่างหนึ่ง (วัฒนา ม่วงทอง, 2551: 12-14)

หลักการกระจายอำนาจการปกครอง (Decentralization)

ความหมาย

หลักการกระจายอำนาจปกครองให้แก่ท้องถิ่น เป็นวิธีที่รับมอบอำนาจการปกครองบางส่วนให้แก่องค์การอื่นที่มิได้เป็นส่วนหนึ่งของราชการส่วนกลางจัดทำบริการสาธารณะบางอย่างโดยมีอิสระตามสมควร ไม่ต้องขึ้นอยู่ในการบังคับบัญชา เพียงแต่ขึ้นอยู่กับการบริหารราชการส่วนกลางเท่านั้น หรืออีกนัยหนึ่งคือ รับมอบอำนาจในการปกครอง ซึ่งเจ้าหน้าที่

ราชการบริหารราชส่วนกลางเป็นผู้ดำเนินการอยู่ในท้องถิ่น หรือองค์กรอันมิใช่เป็นหนึ่งของราชการบริหารราชการส่วนกลางรับไปดำเนินการเอง กล่าวโดยสรุป หลักการกระจายอำนาจการปกครอง จึงหมายถึงการกระจายอำนาจในทางการปกครองประเทศจากส่วนกลางบางอย่างโอนไปให้ประชาชนในท้องถิ่นฝึกหัดจัดทำซึ่งถือว่าเป็นการปกครองท้องถิ่นของตนเอง (ลิขิต ธีรเวคิน, 2535: 3)

ลักษณะสำคัญ

หลักการกระจายอำนาจปกครองให้แก่ท้องถิ่นมีลักษณะสำคัญ ดังนี้

1. มีการจัดตั้งองค์การขึ้นเป็นนิติบุคคลเพิ่มขึ้นจากส่วนกลาง องค์กรส่วนท้องถิ่นเหล่านั้นมีเจ้าหน้าที่ งบประมาณ และทรัพย์สินเป็นของตนเองต่างหาก โดยไม่ขึ้นตรงต่อราชการส่วนกลาง ส่วนกลางเพียงแต่ควบคุมดูแลให้ปฏิบัติหน้าที่เป็นไปตามกฎหมายเท่านั้น

2. มีการเลือกตั้งสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นทั้งหมดหรือบางส่วน เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นนั้นได้มีส่วนร่วมในการปกครองตนเองอย่างใกล้ชิด ถ้าไม่มีการเลือกตั้งคณะผู้ปกครองท้องถิ่นเลยก็ไม่นับว่าเป็นการกระจายอำนาจปกครองให้แก่ท้องถิ่นอย่างแท้จริง

3. มีอำนาจอิสระในการปกครองตนเองได้ดานสมควร การกระจายอำนาจการปกครองนั้นต้องกำหนดให้องค์กรส่วนท้องถิ่นมีอำนาจอิสระในการบริหารงาน หรือ จัดทำกิจกรรมที่ได้รับมอบหมายได้เองพอสมควร คือ มีอำนาจวินิจฉัยและดำเนินการได้เองด้วยงบประมาณและเจ้าหน้าที่ของตนเอง

4. งบประมาณและรายได้เป็นของท้องถิ่นตนเอง ตามหลักการกระจายอำนาจการปกครองนั้น องค์กรส่วนท้องถิ่นต้องมีลบประมาณของตนเองซึ่งแยกจากส่วนกลาง โดยมีรายได้จากการจัดเก็บภาษีอากร ค่าธรรมเนียมต่างๆ และทรัพย์สิน ตลอดจนเงินอุดหนุน เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินการต่าง ๆ

5. มีเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานเป็นเจ้าหน้าที่ของท้องถิ่นเอง นอกจากมีงบประมาณแยกเป็นสัดส่วนของตนเองแล้ว การกระจายอำนาจการปกครองนั้น จะต้องมีเจ้าหน้าที่อันเป็นพนักงานของตนเองเป็นส่วนใหญ่หรือทั้งหมด เจ้าหน้าที่เหล่านี้จะต้องมิได้ขึ้นต่อสังกัดกระทรวงทบวงในส่วนกลางโดยตรง แต่เป็นเจ้าหน้าที่ของท้องถิ่นแต่ละแห่งนั้นนั่นเอง (ลิขิต ธีรเวคิน, 2535: 3)

จุดแข็งและจุดอ่อน

การจัดระเบียบบริหารตามหลักการกระจายอำนาจปกครองมีจุดแข็ง หรือ มีข้อดีสำคัญ 3 ประการคือ

1. ทำให้มีการตอบสนองความต้องการของแต่ละท้องถิ่นได้ดียิ่งขึ้น บริการสาธารณะบางอย่าง ที่เกี่ยวกับประโยชน์ส่วนได้ส่วนเสียเฉพาะท้องถิ่น ถ้าได้มอบหมายให้ผู้บริหารงานท้องถิ่นซึ่งเลือกตั้งจากราษฎรในท้องถิ่นเป็นผู้จัดทำย่อมได้ผลตรงกับความต้องการในท้องถิ่นมากขึ้น เพราะรู้ปัญหาและความต้องการของท้องถิ่นของตนเองดี

2. เป็นการแบ่งเบาภาระของหน่วยงานบริหารราชการส่วนกลางได้บ้าง ในปัจจุบันนี้ หน่วยการบริหารราชการส่วนกลางมีภารกิจหลักอยู่มาก เกี่ยวกับกิจการอันเกี่ยวกับประโยชน์ส่วนรวมของประเทศ หากจะได้ตัดภาระเกี่ยวกับกิจการเฉพาะท้องถิ่นที่ไม่อาจดำเนินการได้ทั่วถึงออกไปก็จะทำให้เกิดผลดีสมกับความต้องการของราษฎรในท้องถิ่นได้

3. ทำให้ราษฎรมีความสนใจ รู้จักรับผิดชอบในท้องถิ่นตนเองมากขึ้น การกระจายอำนาจให้แก่ท้องถิ่นเป็นการมอบอำนาจให้ท้องถิ่นปกครองตนเอง ทำให้ราษฎรมีส่วนได้ส่วนเสียในกิจการท้องถิ่นโดยตรง และเกิดความจำเป็นที่จะต้องปรึกษาหารือกันในการดำเนินงานให้ราษฎรรู้จักรับผิดชอบ คิดถึงประโยชน์ส่วนรวมของท้องถิ่น ทำให้การอำนวยการบริการแก่ประชาชนเป็นไปด้วยความสะดวก รวดเร็ว เป็นการส่งเสริมและพัฒนาการเมืองในระดับท้องถิ่นตามระบอบประชาธิปไตยมากขึ้น

สำหรับจุดอ่อน หรือข้อเสียของการกระจายอำนาจการปกครอง มี 4 ประการ ดังนี้

1. อาจเป็นภัยต่อเอกภาพทางการปกครองและความมั่นคงของประเทศ เพราะหากการกระจายอำนาจให้แก่ท้องถิ่นมากเกินไป อาจเป็นการทำลายเอกภาพในการปกครอง และความมั่นคงปลอดภัยของรัฐได้ ทั้งยังอาจทำให้เกิดการแบ่งแยกแข่งขันระหว่างซึ่งต่างมุ่งที่จะรักษาประโยชน์ของตนโดยไม่คำนึงถึงความเสียหายที่จะเกิดแก่ท้องถิ่นอื่น อาจทำให้เกิดช่องว่างระหว่างท้องถิ่นที่มีงบประมาณมากกับท้องถิ่นที่งบประมาณน้อยได้

2. ทำให้ราษฎรเพ่งเล็ง เห็นประโยชน์ของท้องถิ่นตนเองเป็นสำคัญกว่าส่วนรวม เมื่อราษฎรมีส่วนร่วมมนการปกครองท้องถิ่นมากขึ้น ก็มุ่งที่จะ ทำประโยชน์แก่ฝ่ายท้องถิ่นของตนฝ่ายเดียวจนกระทั่งลืมนึกส่วนรวมของประเทศไป

3. เจ้าหน้าที่ที่ได้รับเลือกตั้ง อาจใช้อำนาจหน้าที่โดยไม่เหมาะสมโดยไม่เหมาะสมด้วยการถือพรรคถือพวก อาจใช้อำนาจหน้าที่กดขี่พรรคฝ่ายตรงข้าม หรือราษฎรที่ไม่อยู่ในพรรคพวกของตน ซึ่งอาจทำให้เกิดความไม่สงบราบรื่น ย่อมทำให้เกิดความเดือดร้อน และความไม่พอใจแก่ราษฎรยิ่งกว่าการถูกปกครองโดยเจ้าหน้าที่ส่วนกลาง หรือส่วนภูมิภาคเสียอีก

4. ย่อมทำให้เกิดความสิ้นเปลืองมาก และมีต้นทุนสูง เพราะต้องมีการแยกงบประมาณเป็นส่วนๆ ทั้งต้องมีเจ้าหน้าที่และเครื่องมือเครื่องใช้ของตนเอง ซึ่งไม่อาจหมุนเวียนสับเปลี่ยน โยกย้ายไปใช้ในท้องที่ต่าง ๆ ได้ รวมทั้งอาจมีการใช้จ่ายโดยไม่ประหยัด หากความคุมการเงินไม่เพียงพอ หรือไม่มีประสิทธิภาพ

เมื่อกล่าวถึงเฉพาะ การกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นั้น ย่อมหมายถึงการกระทำ หรือ มาตรการที่รัฐบาลกลางหรือการบริหารราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค ได้มอบอำนาจ (ทั้งทางด้านงาน งบประมาณ และบุคคลากร) ให้องค์กรปกครองท้องถิ่นจัดทำกิจการ หรือ การบริการสาธารณะภายในขอบเขตแต่ละท้องถิ่นเอง หรือโอนภาระกิจการบริการสาธารณะจากรัฐไปให้กับหน่วยองค์กรปกครองท้องถิ่น ซึ่งสามารถรับผิดชอบตามสภาพเขตแดนทางภูมิศาสตร์ โดยที่รัฐบาลกลางจะอยู่ในสถานะสนับสนุน ส่งเสริม ปรึกษา และแนะนำการบริหารจัดการในด้านต่าง ๆ แก่หน่วยงานการปกครองท้องถิ่นตามที่กฎหมายที่บัญญัติเท่านั้น

หลักการดังกล่าวนี้ เปิดกว้างให้ประชาชนในแต่ละท้องถิ่นได้มีโอกาสดูแลจัดการแก้ไขปัญหาของตนเองในระดับท้องถิ่น ทำให้สามารถต้องสนองความต้องการของแต่ละท้องที่ได้อย่างแท้จริง อนึ่ง หลักการกระจายอำนาจย่อมตั้งอยู่บนพื้นฐานประโยชน์สำคัญอย่างน้อง 5 ประการ กล่าวโดยสรุปดังนี้

เป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาลกลางหรือหน่วยงานบริหารราชหารส่วนกลาง

1. เป็นการทำให้ปัญหาในท้องถิ่นได้รับการแก้ไขปรับปรุงอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นไปตามความต้องการของคนไทยในท้องถิ่นนั้น

2. เป็นการส่งเสริมและพัฒนาการเมืองในระดับท้องถิ่น อันเป็นรากฐานของระบอบประชาธิปไตยในการดูแลรับผิดชอบท้องถิ่นของตน

3. เป็นการส่งเสริมและพัฒนาการเมืองในระดับท้องถิ่น อันเป็นรากฐานของระบอบประชาธิปไตยและเป็นพื้นฐานสำคัญให้คนในท้องถิ่นได้ก้าวขึ้นไปดูแลปัญหาระดับชาติต่อไป

4. เป็นการส่งเสริมสร้างความมั่นคงและความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนที่จะทำให้ประชาชนมีคุณภาพและมีบทบาทในการจัดการดูแลชุมชนท้องถิ่นของตนเองได้ (ลิขิต ธีรเวคิน, 2535: 4-5)

สาระสำคัญของพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือ
ผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้นำส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2545
(รวมทั้งที่ได้แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2546)

มาตรา 1 พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า "พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2545" (สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, 2555: 11-25)

มาตรา 2 พระราชบัญญัตินี้ให้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไปแต่จะใช้บังคับแก่การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประเภทใดและเมื่อใด ให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา

การดำเนินการตราพระราชกฤษฎีกาตามวรรคหนึ่ง ให้นายกรัฐมนตรีรับฟังข้อเสนอแนะของคณะกรรมการการเลือกตั้ง

มาตรา 3 เมื่อได้มีพระราชกฤษฎีกาให้ใช้บังคับพระราชบัญญัตินี้แก่การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นประเภทใดแล้วให้ยกเลิกกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประเภทนั้น ดังต่อไปนี้

1. พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภากรุงเทพมหานครและผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2531
2. พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาจังหวัด พุทธศักราช 2482
3. พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาจังหวัด (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2585
4. พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาจังหวัด (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2598
5. พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาจังหวัด (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2517
6. พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาจังหวัด (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2523
7. พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาจังหวัด (ฉบับที่ 6) พ.ศ. 2538
8. พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล พุทธศักราช 2482
9. พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2485
10. พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2496
11. พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2501
12. พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2511
13. พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล (ฉบับที่ 6) พ.ศ. 2517

14. พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2517

15. พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล (ฉบับที่ 8) พ.ศ. 2523

16. พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล (ฉบับที่ 9) พ.ศ. 2538

17. พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล (ฉบับที่ 10) พ.ศ. 2541

ในกรณีที่กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนดให้การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นเป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประเภทอื่น เมื่อมีพระราชกฤษฎีกาให้ใช้บังคับพระราชบัญญัตินี้แก่การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งยังคงให้ใช้บังคับแก่การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งยังมิได้มีพระราชกฤษฎีกาให้ใช้บังคับพระราชบัญญัตินี้

เมื่อได้มีพระราชกฤษฎีกาให้ใช้บังคับพระราชบัญญัตินี้แก่การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นประเภทใดแล้ว บรรดาบทกฎหมาย

กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศหรือคำสั่งใดที่ขัดแย้งกับบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติให้ใช้บทบัญญัติให้ใช้บทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้แทน (สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, 2555: 30-35)

มาตรา 4 ในพระราชบัญญัตินี้

“องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” หมายความว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง

“สภาท้องถิ่น” หมายความว่า สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด สภาเทศบาล สภาองค์การบริหารส่วนตำบล สภากรุงเทพมหานคร สภาเมืองพัทยา และสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น

“ผู้บริหารท้องถิ่น” หมายความรวมถึง คณะผู้บริหารท้องถิ่นอื่น

“หัวหน้าพนักงานส่วนท้องถิ่น” หมายความว่า ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ปลัดเทศบาล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ปลัดกรุงเทพมหานคร ปลัดเมืองพัทยา และหัวหน้าพนักงานหรือ หัวหน้าข้าราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น

“คณะกรรมการการเลือกตั้ง” หมายความว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง

"คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด" หมายความว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการเลือกตั้ง

"นายอำเภอ" หมายความรวมถึง ผู้อำนวยการเขตและปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ

"เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย" หมายความว่า ข้าราชการตำรวจหรือข้าราชการพลเรือนหรือข้าราชการทหารหรือพนักงานฝ่ายปกครองหรือสมาชิกอาสารักษาดินแดนหรือเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ ที่ได้รับแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่รักษาความปลอดภัยประจำที่เลือกตั้ง

"ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง" หมายความว่า ผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

"ผู้สมัคร" หมายความว่า ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

"ผู้ได้รับเลือกตั้ง" หมายความว่า ผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

"การเลือกตั้ง" หมายความว่า การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

"วันเลือกตั้ง" หมายความว่า วันที่กำหนดให้เป็นวันเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

"เขตเลือกตั้ง" หมายความว่า ท้องที่ที่กำหนดเป็นเขตเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

"หน่วยเลือกตั้ง" หมายความว่า ท้องถิ่นที่กำหนดให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งทำการลงคะแนนเลือกตั้ง ณ ที่เลือกตั้งได้ที่เลือกตั้งหนึ่ง

"ที่เลือกตั้ง" หมายความว่า สถานที่ที่กำหนดให้ทำการลงคะแนนเลือกตั้ง และให้หมายความรวมถึงบริเวณที่กำหนดขึ้นโดยรอบที่เลือกตั้ง

"จังหวัด" หมายความรวมถึง กรุงเทพมหานคร

"อำเภอ" หมายความรวมถึง เขตและกิ่งอำเภอ

"ตำบล" หมายความรวมถึง แขวง

"ศาลากลางจังหวัด" หมายความรวมถึง ศาลาว่าการกรุงเทพมหานคร

"ที่ว่าการอำเภอ" หมายความรวมถึง สำนักงานเขตและที่ว่าการกิ่งอำเภอ

"เทศบาล" หมายความรวมถึง เมืองพัทยา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้งขึ้นเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ

มาตรา 6 ให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีสิทธิออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้ง ผู้สมัครได้ไม่เกินจำนวนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นที่จะพึงมีในเขตเลือกตั้ง การเลือกตั้งให้ใช้วิธีออกเสียงลงคะแนนโดยตรงและลับ

มาตรา 7 ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดให้มีการเลือกตั้งภายในสี่สิบห้าวัน นับแต่วันที่สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ดำรงตำแหน่งครบวาระ หรือภายในหกสิบวัน นับแต่วันที่สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ้นจากตำแหน่ง เพราะเหตุอื่นใดนอกจากครบวาระเว้นแต่วาระการดำรงตำแหน่งของสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นจะเหลืออยู่ไม่ถึงหนึ่งร้อยแปดสิบวันคณะกรรมการการเลือกตั้ง อาจมีคำสั่งขยายหรือย่นระยะเวลาให้มีการเลือกตั้งตามวรรคหนึ่งได้ตามความจำเป็นเมื่อมีพฤติการณ์พิเศษ โดยต้องระบุเหตุผลการมีคำสั่งดังกล่าวด้วย ในการจัดให้มีการเลือกตั้งตามวรรคหนึ่ง ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกในการจัดการเลือกตั้ง

มาตรา 8 เมื่อมีกรณีที่ต้องมีการเลือกตั้ง ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามมาตรา 19 ประกาศให้มีการเลือกตั้ง ซึ่งอย่างน้อยต้องมีเรื่องดังต่อไปนี้

1. วันเลือกตั้ง
2. วันรับสมัครเลือกตั้ง ซึ่งต้องให้มีการเริ่มรับสมัครไม่เกินสิบวันนับแต่วันประกาศให้มีการเลือกตั้ง และต้องกำหนดวันรับสมัครไม่น้อยกว่าห้าวัน
3. สถานที่รับสมัครเลือกตั้ง
4. จำนวนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นที่จะมีการเลือกตั้งในแต่ละเขตเลือกตั้ง
5. จำนวนเขตเลือกตั้ง ซึ่งต้องมีรายละเอียดเกี่ยวกับอำเภอหรือตำบลหรือเขตท้องที่ที่อยู่ภายในเขตเลือกตั้ง
6. หลักฐานการสมัครรับเลือกตั้ง

การกำหนดตาม (1) (2) (4) และ (5) ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดก่อน (สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, 2555: 30-35)

มาตรา 13 การกำหนดเขตเลือกตั้งสำหรับการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

1. การเลือกตั้งสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร ให้ถือเขตเป็นเขตเลือกตั้ง ถ้าเขตใดมีจำนวนราษฎร ตามหลักฐานการทะเบียนราษฎร ที่ประกาศในปีสุดท้ายก่อนปีที่มีการเลือกตั้งเกินหนึ่งแสนคน ให้แบ่งเขตนั้นออกเป็นเขตเลือกตั้ง โดยถือเกณฑ์จำนวนราษฎร หนึ่งแสนคนเศษของหนึ่งแสนถ้าเกินห้าหมื่น ให้เพิ่มเขตเลือกตั้งในเขตนั้นได้อีกหนึ่งเขตเลือกตั้ง

2. การเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ให้ถือเขตอำเภอเป็นเขตเลือกตั้งในกรณีที่อำเภอใดมีสมาชิก ได้เกินกว่าหนึ่งคนให้แบ่งเขตอำเภอเป็นเขตเลือกตั้ง เท่ากับจำนวนสมาชิกที่จะพึงมีในอำเภอนั้น

3. การเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลตำบล ให้แบ่งเขตเทศบาลเป็นสองเขตเลือกตั้ง การเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลเมือง ให้แบ่งเขตเทศบาลเป็นสามเขตเลือกตั้ง การเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลนคร หรือการเลือกตั้งสมาชิกสภาเมืองพัทยา ให้แบ่งเขตเทศบาลหรือเขตเมืองพัทยาเป็นสี่เขตเลือกตั้ง และต้องมีจำนวน สมาชิกสภาเทศบาลเท่ากันทุกเขตเลือกตั้ง

4. การเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ให้ถือเขตหมู่บ้านเป็นเขตเลือกตั้ง

5. การเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ให้ถือเขตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นเป็นเขตเลือกตั้ง เว้นแต่กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นจะกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

มาตรา 19 เมื่อมีกรณีที่ต้องมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใด ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดแต่งตั้ง

หัวหน้าพนักงานส่วนท้องถิ่น เป็นผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และแต่งตั้งคณะกรรมการการเลือกตั้ง ประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วยหัวหน้าพนักงานส่วนท้องถิ่นนั้นและกรรมการอื่นอีกไม่น้อยกว่าสี่คนแต่ไม่เกินหกคนเป็นผู้รับผิดชอบในการจัดให้มีการเลือกตั้ง ตามพระราชบัญญัตินี้ และต้องปฏิบัติตามประกาศระเบียบข้อกำหนด คำสั่ง หรือการมอบหมายของคณะกรรมการการเลือกตั้ง หรือคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด

การสรรหา การแต่งตั้ง ระยะเวลาการดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่งของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด (สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, 2555: 38-45)

มาตรา 20 ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

1. รับสมัครเลือกตั้ง
2. กำหนดหน่วยเลือกตั้งและที่เลือกตั้ง
3. แต่งตั้งและจัดอบรมเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้ง

4. ตรวจสอบบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง และดำเนินการเพิ่มชื่อ หรือถอนชื่อ ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

5. ดำเนินการเกี่ยวกับการลงคะแนนเลือกตั้ง การนับคะแนนเลือกตั้ง และการประกาศผลการนับคะแนนเลือกตั้ง

6. จัดให้มีหีบบัตรเลือกตั้งและวัสดุอุปกรณ์เกี่ยวกับการเลือกตั้ง

7. ดำเนินการอื่นอันจำเป็นเกี่ยวกับการเลือกตั้ง

เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ใดตามวรรคหนึ่ง คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดอาจแต่งตั้ง หรือมอบหมายให้คณะบุคคล หรือบุคคลใดเป็นผู้ช่วยเหลือ ในการปฏิบัติหน้าที่ได้ตามระเบียบ ที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด (สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, 2555: 38-45)

มาตรา 21 คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

1. เสนอแนะและให้ความเห็นชอบในการกำหนดหน่วยเลือกตั้ง ที่เลือกตั้ง และการแต่งตั้งเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้งของผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2. ตรวจสอบและให้ความเห็นชอบในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง และการเพิ่มชื่อหรือ ถอนชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

3. กำกับดูแลและอำนวยการการเลือกตั้ง การลงคะแนนเลือกตั้ง การนับคะแนนเลือกตั้ง และการประกาศผลการนับคะแนน เลือกตั้ง

4. กำหนดสถานที่รวบรวมผลคะแนน และรวบรวมผลคะแนนของทุกหน่วยเลือกตั้งและรายงานผลการเลือกตั้งต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด

5. ปฏิบัติการใดตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่น หรือตามที่

คณะกรรมการการเลือกตั้ง หรือคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดมอบหมาย เพื่อประโยชน์

ในการปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด มีอำนาจแต่งตั้งหรือมอบหมายให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะบุคคลหรือบุคคลใดเป็นผู้ช่วยเหลือ ในการปฏิบัติงานในการเลือกตั้งได้ตามสมควร (สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, 2555: 38-45)

มาตรา 24 ในวันเลือกตั้ง ถ้าถึงเวลาเปิดการลงคะแนนเลือกตั้งแล้วมีกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งมาปฏิบัติหน้าที่ไม่ครบเจ็ดคน ให้กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งเท่าที่มีอยู่ในขณะนั้นแต่งตั้งผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้นเป็นกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งจนครบเจ็ดคน ไปพลางก่อนจนกว่ากรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งที่ได้รับการแต่งตั้งไว้แล้วจะมาปฏิบัติหน้าที่ เว้นแต่กรณีที่มีการแต่งตั้งกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งสำรองไว้ ให้ผู้นั้นเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่แทน

มาตรา 33 บุคคลผู้มีคุณสมบัติดังต่อไปนี้เป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

1. มีสัญชาติไทย แต่บุคคลผู้มีสัญชาติไทยโดยการแปลงสัญชาติ ต้องได้สัญชาติไทยมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี
2. มีอายุไม่ต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์ในวันที่ 1 มกราคมของปีที่มีการเลือกตั้ง
3. มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตเลือกตั้งมาแล้ว เป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าหนึ่งปีนับถึงวันเลือกตั้ง และ
4. คุณสมบัติอื่นที่กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนด

ในกรณีที่มีการย้ายทะเบียนบ้านออกจากเขตเลือกตั้งหนึ่งไปยังอีกเขตเลือกตั้งหนึ่งภายในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเดียวกัน อันทำให้บุคคลมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน ในเขตเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันน้อยกว่าหนึ่งปี นับถึงวันเลือกตั้ง ให้บุคคลนั้นมีสิทธิออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งที่ตนมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านครั้งสุดท้าย เป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าหนึ่งปี (สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, 2555: 47-48)

มาตรา 34 บุคคลผู้มีลักษณะดังต่อไปนี้ในวันเลือกตั้งเป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้ง

1. วิกลจริต หรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ
2. เป็นภิกษุ สามเณร นักพรต หรือนักบวช
3. ต้องคุมขังอยู่โดยหมายของศาลหรือโดยคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย
4. อยู่ในระหว่างถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง
5. มีลักษณะอื่นตามที่กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนด

มาตรา 35 ผู้มีคุณสมบัติตามมาตรา 33 และไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 34 มีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง เว้นแต่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งได้แจ้งเหตุ ดังต่อไปนี้ต่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งก็ได้

1. เจ็บป่วย ไม่ว่าถึงขนาดต้องเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลหรือไม
2. มีร่างกายทุพพลภาพจนไม่สะดวกในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

3. มีอายุเกินเจ็ดสิบปีบริบูรณ์ในวันเลือกตั้ง

4. ไม่อยู่ในภูมิลำเนาในเวลาเลือกตั้ง

5. เหตุอื่นที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

การแจ้งเหตุตามวรรคหนึ่ง ให้ทำเป็นหนังสือยื่นต่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งรับผิดชอบ ในการจัดให้มีการเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้ง ไม่น้อยกว่าเจ็ดวันโดยจะจัดส่งหนังสือแจ้งเหตุนั้น ทางไปรษณีย์ก็ได้ ในการนี้ ให้ผู้อำนวยการ การเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บันทึกเหตุที่ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ไว้ในบัญชีรายชื่อ ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง และเก็บหนังสือ แจ้งเหตุนั้นไว้เป็นหลักฐาน

การแจ้งเหตุตามวรรคสอง ไม่เป็นการตัดสิทธิผู้มีสิทธิเลือกตั้งผู้นั้นที่จะไปใช้สิทธิเลือกตั้งในวันเลือกตั้ง (สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, 2555: 47-48)

มาตรา 36 ในกรณีที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งผู้ใดไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง โดยมิได้แจ้งเหตุตามมาตรา 35 วรรคหนึ่ง ให้ผู้นั้นทำหนังสือแจ้งเหตุดังกล่าวต่อผู้อำนวยการการเลือกตั้ง ประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภายในเจ็ดวันนับแต่วันเลือกตั้ง และให้นำความในมาตรา 35 วรรคสองมาใช้บังคับโดยอนุโลม

เมื่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้รับหนังสือแจ้งเหตุตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้ทำการตรวจสอบ หลักฐานการลงคะแนนเลือกตั้ง ถ้าพบว่ามีผู้มาแสดงตนและลงคะแนนเลือกตั้ง แทนผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้ง ประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รายงานต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง เพื่อพิจารณาว่าจะสมควรมีคำสั่งให้เพิกถอนผลการเลือกตั้งหรือไม่

มาตรา 37 ผู้มีสิทธิเลือกตั้งผู้ใดไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง โดยมิได้แจ้งเหตุตามมาตรา 35 วรรคหนึ่ง หรือมาตรา 36 วรรคหนึ่ง ให้ผู้นั้นเสียสิทธิดังต่อไปนี้

1. สิทธิยื่นคำร้องคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น

2. สิทธิร้องคัดค้านการเลือกกำนันและผู้ใหญ่บ้านตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่

3. สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น

4. สิทธิสมัครรับเลือกเป็นกำนันและผู้ใหญ่บ้านตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่

5. สิทธิเข้าชื่อร้องขอให้สภาท้องถิ่นพิจารณาออกข้อบัญญัติท้องถิ่น ตามกฎหมายว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น

6. สิทธิเข้าชื่อร้องขอให้ถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่นตาม

กฎหมายว่าด้วยการลงคะแนนเสียง เพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

การเสียสิทธิตามวรรคหนึ่ง ให้มีกำหนดเวลาตั้งแต่วันเลือกตั้งครั้งที่ผู้นั้น ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งจนถึงวันเลือกตั้ง ครั้งที่ผู้นั้นไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

มาตรา 44 บุคคลผู้มีคุณสมบัติดังต่อไปนี้เป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง

1. มีสัญชาติไทยโดยการเกิด

2. มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบห้าปีบริบูรณ์ในวันเลือกตั้ง

3. มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่สมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าหนึ่งปี นับถึงวันสมัครรับเลือกตั้ง หรือได้เสียภาษีตามกฎหมายว่าด้วยภาษีโรงเรือน และที่ดินหรือกฎหมายว่าด้วยภาษีบำรุงท้องที่ ให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นเป็นเวลาติดต่อกันสามปีนับถึงปีที่สมัครรับเลือกตั้ง

4. คุณสมบัติอื่นที่กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนด

มาตรา 45 บุคคลผู้มีลักษณะดังต่อไปนี้เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้ง

1. ติดยาเสพติดให้โทษ

2. เป็นบุคคลล้มละลาย

3. เป็นบุคคลผู้มีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้งตามมาตรา 34 (1) (2) หรือ

4. ต้องคำพิพากษาให้จำคุกและถูกคุมขังอยู่โดยหมายศาล

5. ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกตั้งแต่สองปีขึ้นไป และได้พ้นโทษมายังไม่ถึงห้าปีนับถึงวันเลือกตั้ง เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาท

6. ต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ากระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ไม่ว่าจะได้รับโทษหรือไม่ โดยได้พ้นโทษหรือต้องคำพิพากษามายังไม่ถึงห้าปี นับถึงวันเลือกตั้ง แล้วแต่กรณี

7. เคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจเพราะทุจริตต่อหน้าที่ หรือถือว่ากระทำการทุจริต และประพฤติมิชอบในวงราชการ

8. เคยต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน เพราะร่ำรวยผิดปกติ หรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ

9. เคยถูกถอดถอนออกจากตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่นตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หรือกฎหมายว่าด้วยการลงคะแนนเสียง เพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น แล้วแต่กรณีมายังไม่ถึงห้าปีนับถึงวันเลือกตั้ง

10. อยู่ในระหว่างเสียสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่นตามมาตรา 37 หรือตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา

11. เคยถูกคณะกรรมการการเลือกตั้ง สั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง มายังไม่ถึง หนึ่งปีนับแต่วันที่คณะกรรมการการเลือกตั้ง มีคำสั่งอันเนื่องมาจากการกระทำการโดยไม่สุจริต ตามพระราชบัญญัตินี้ หรือกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภา เพื่อให้ตนเองหรือ ผู้อื่นได้รับเลือกตั้ง หรือได้รับเลือกตั้งมาโดยไม่สุจริต

12. เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น

13. เป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือสมาชิกวุฒิสภา หรือเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเดียวกัน หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น

14. เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ

15. เป็นพนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่นหรือเป็นเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ

16. เป็นกรรมการการเลือกตั้ง กรรมการตรวจเงินแผ่นดิน กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ กรรมการสิทธิ มนุษยชนแห่งชาติ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ หรือผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา

17. ลักษณะอื่นที่กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนด

มาตรา 57 เมื่อมีการประกาศให้มีการเลือกตั้ง ในกรณีอื่นนอกจากถึงคราวออกตามวาระการดำรงตำแหน่ง ของสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น ห้ามมิให้ผู้สมัครหรือ ผู้ใดกระทำการเพื่อจูงใจผู้มีสิทธิเลือกตั้งให้ลงคะแนนเลือกตั้งให้แก่ตนเอง หรือผู้สมัครอื่น หรือให้งดเว้นการลงคะแนนเลือกตั้ง ให้แก่ผู้สมัครใดด้วยวิธีการ (สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, 2555: 50-54) ดังนี้

1. จัดทำ ให้ เสนอให้ สัญญาว่าจะให้ หรือจัดเตรียมเพื่อจะให้ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้แก่ผู้ใด

2. ให้ เสนอให้ หรือสัญญาว่าจะให้เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมแก่ชุมชน สมาคม มูลนิธิ วัด สถาบันการศึกษา สถานสงเคราะห์ หรือสถาบันอื่นใดที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา

3. ทำการโฆษณาหาเสียงเลือกตั้งด้วยการจัดให้มีมหรสพหรือการรื่นเริงต่าง ๆ เลี้ยงหรือรับจะจัดเลี้ยงผู้ใด

4. เลี้ยงหรือรับจะจัดเลี้ยงผู้ใด

5. หลอกลวง บังคับ ขู่เข็ญ ใช้อิทธิพลคุกคาม ใส่ร้าย หรือจูงใจให้เข้าใจผิดในเรื่องใดอันเกี่ยวกับผู้สมัครใด

กรณีตามวรรคหนึ่ง หากเป็นการเลือกตั้งอันเนื่องมาจากการครบวาระ การดำรงตำแหน่งของสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่นห้ามมิให้กระทำภายในหกสิบวันก่อนวันครบวาระการดำรงตำแหน่งจนถึงวันเลือกตั้ง (สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, 2555: 50-54)

การประกาศนโยบาย หรือการดำเนินการตามแนวทาง ในการแก้ไขปัญหาตามอำนาจหน้าที่ของท้องถิ่น ด้วยวิธีการใช้จ่าย จากเงินงบประมาณ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มิให้ถือว่าเป็นกรณีตาม (1) หรือ (2)

เพื่อให้การหาเสียงเลือกตั้งเป็นไปด้วยความเรียบร้อย ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศ เพื่อแนะนำวิธีการหรือลักษณะ ต้องห้ามในการหาเสียงเลือกตั้งของผู้สมัครในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา 58 ห้ามมิให้ผู้สมัครจัดยานพาหนะนำผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปยังที่เลือกตั้งเพื่อการเลือกตั้งหรือนำกลับจากที่เลือกตั้ง หรือจัดให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปยังที่เลือกตั้งหรือกลับจากที่เลือกตั้งโดย ไม่ต้องเสียค่าโดยสารหรือค่าจ้างซึ่งต้องเสียตามปกติ

มาตรา 61 ห้ามมิให้ผู้ทำการโฆษณาหาเสียงเลือกตั้งโดยวิธีการใด ๆ อันเป็นคุณหรือเป็นโทษแก่ผู้สมัคร นับตั้งแต่เวลา 18.00 น. นาฬิกาของวันก่อนวันเลือกตั้งหนึ่งวันจนสิ้นสุดวันเลือกตั้ง

มาตรา 62 เมื่อได้มีประกาศให้มีการเลือกตั้งตามมาตรา 8 ในเขตเลือกตั้งใดแล้วให้นำกฎหมายว่าด้วยการรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมืองมาใช้บังคับแก่การโฆษณาหาเสียงเลือกตั้ง

การโฆษณาหาเสียงเลือกตั้งต้องไม่กระทำโดยวิธีทา พ่น หรือระบายสีซึ่งข้อความภาพหรือรูปรอยใด ๆ หรือโดยวิธีการปิดประกาศ ณ ที่รั้ว กำแพง ผนัง อาคาร สะพาน เสาไฟฟ้า

หรือต้นไม้ บรรดาซึ่งเป็นทรัพย์สินของทางราชการ หรือ ณ บริเวณที่เจ้าของหรือผู้ครอบครองทรัพย์สินมิได้อนุญาตเว้นแต่เป็นการปิดประกาศ ณ สถานที่ที่กำหนดตามมาตรา 63

ในกรณีที่มีการโฆษณาหาเสียงเลือกตั้งอันเป็นการฝ่าฝืนวรรคสอง ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นตามกฎหมายว่าด้วยการรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมืองมีอำนาจหน้าที่ ทำลาย ปกปิด ลบ หรือล้างข้อความ ภาพ หรือรูปรอยดังกล่าว แต่ในกรณีที่มิใช่ทรัพย์สินของทางราชการเจ้าพนักงานท้องถิ่นจะมีอำนาจดังกล่าวเมื่อได้รับคำร้องขอจากเจ้าของหรือผู้ครอบครองทรัพย์สิน

มาตรา 67 ในวันเลือกตั้งให้เปิดการลงคะแนนเลือกตั้งตั้งแต่เวลา 08.00 นาฬิกา ถึงเวลา15.00 นาฬิกา

มาตรา 69 ในระหว่างเวลาเปิดการลงคะแนนเลือกตั้ง ให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งประสงค์จะลงคะแนนเลือกตั้งไปแสดงตนต่อกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง โดยแสดงบัตรประจำตัวประชาชนหรือแสดงบัตรหรือหลักฐานอื่นใด ของทางราชการที่มีรูปถ่ายอันแสดงตนได้ตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา 87 (1) ให้นับคะแนนเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นทุกหน่วยเลือกตั้งของแต่ละเขตเลือกตั้งรวมกัน ณ สถานที่นับคะแนนแห่งใดแห่งหนึ่งเพียงแห่งเดียว เว้นแต่การเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นโดยตรงจากประชาชน ให้กำหนดสถานที่นับคะแนนดังนี้

1. กรณีที่เป็นการเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครทุกหน่วยเลือกตั้งที่อยู่ในเขตท้องที่เดียวกัน ให้กำหนดสถานที่นับคะแนนแห่งเดียวภายในเขตท้องที่นั้น

2. กรณีที่เป็นการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดทุกหน่วยเลือกตั้งที่อยู่ในอำเภอเดียวกัน ให้กำหนดสถานที่นับคะแนนแห่งเดียวภายในเขตท้องที่นั้น

3. กรณีที่เป็นการเลือกตั้งนายกเทศมนตรี ให้กำหนดสถานที่นับคะแนนของทุกหน่วยเลือกตั้ง ณ สถานที่แห่งเดียวภายในเขตเมืองพัทยา

4. กรณีที่เป็นการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลให้กำหนดสถานที่นับคะแนนของทุกหน่วยเลือกตั้ง ณ สถานที่แห่งเดียวภายในเขตเมืองพัทยา

5. กรณีที่เป็นการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลให้กำหนดสถานที่นับคะแนนของทุกหน่วยเลือกตั้ง ณ สถานที่แห่งเดียวภายในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น

การรวมนับคะแนนเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นในเขตท้องที่ เขตอำเภอ หรือเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามวรรคหนึ่ง ถ้าเขตดังกล่าวมีจำนวนราษฎรเกินกว่าหนึ่งแสนคนหรือมีความจำเป็นตามลักษณะพื้นที่ คณะกรรมการการเลือกตั้งจะกำหนดสถานที่นับคะแนนเลือกตั้งมากกว่าหนึ่งแห่งตามความเหมาะสมและจำเป็นก็ได้ ให้เริ่มนับคะแนนเมื่อได้ส่งหีบบัตร

เลือกตั้งจากทุกหน่วยเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้นมายังสถานที่นับคะแนนครบถ้วนแล้ว เมื่อนับคะแนนเสร็จสิ้นแล้วให้คณะกรรมการนับคะแนนแสดงผลการนับคะแนนโดยเปิดเผย ณ สถานที่นับคะแนนนั้นให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประกาศกำหนดสถานที่นับคะแนนเลือกตั้งล่วงหน้าไม่น้อยกว่าเจ็ดวันก่อนวันเลือกตั้ง โดยปิดประกาศ ณ ศาลากลางจังหวัดหรือที่ว่าการอำเภอที่ตั้งอยู่ในเขตเลือกตั้ง ที่ทำการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น สถานที่นับคะแนนเลือกตั้งและสถานที่อื่นตามที่เห็นสมควร ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แต่งตั้งคณะกรรมการนับคะแนนเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่ายี่สิบวัน ประกอบด้วยประธานกรรมการหนึ่งคน และกรรมการมีจำนวนที่เพียงพอต่อการนับคะแนน ซึ่งต้องไม่น้อยกว่าหกคน โดยแต่งตั้งจากผู้มีสิทธิเลือกตั้งและต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด (สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, 2555: 55-59)

มาตรา 96 ก่อนประกาศผลการเลือกตั้ง ถ้าคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสืบสวนสอบสวนแล้วเห็นว่า มีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าผู้สมัครผู้ใดกระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัตินี้ หรือมีพฤติการณ์ที่เชื่อได้ว่า ผู้สมัครผู้ใดก่อให้ผู้อื่นกระทำ สนับสนุน หรือรู้เห็นเป็นใจให้บุคคลอื่นกระทำการดังกล่าว หรือรู้ว่ามีการกระทำดังกล่าวแล้ว ไม่ดำเนินการ เพื่อระงับการกระทำนั้นถ้าคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเห็นว่า การกระทำนั้นน่า จะมีผลให้การเลือกตั้ง มิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดรายงานผลการสืบสวนสอบสวน ต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง เพื่อพิจารณาสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งผู้สมัครที่กระทำการเช่นนั้นทุกรายเป็นเวลาหนึ่งปี โดยให้มีผลนับแต่วันที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมีคำสั่งในการสืบสวนสอบสวนตามวรรคหนึ่ง คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดอาจตั้งคณะอนุกรรมการ เพื่อช่วยดำเนินการเกี่ยวกับการสืบสวนสอบสวนได้ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดและให้คณะอนุกรรมการ ได้รับค่าตอบแทน ตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

ในกรณีที่ปรากฏต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด ว่ามีการกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนตามวรรคหนึ่ง ไม่ว่าเป็นการกระทำของผู้ใด ถ้าเห็นว่าผู้สมัครผู้ใดจะได้รับประโยชน์จากการกระทำนั้น คณะกรรมการการเลือกตั้ง ประจำจังหวัดมีอำนาจสั่งให้ผู้สมัคร ผู้นั้นระงับหรือดำเนินการใด เพื่อแก้ไขความไม่สุจริตและเที่ยงธรรมนั้นภายในเวลาที่กำหนด ในกรณีที่ผู้สมัครผู้นั้นไม่ดำเนินการตามคำสั่งของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดโดยไม่มีเหตุอันสมควรให้สันนิษฐานว่าผู้สมัครผู้นั้นเป็นผู้สนับสนุนการกระทำนั้น

มติของคณะกรรมการการเลือกตั้ง เพื่อเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งตามมาตรานี้ ต้องมีคะแนนเสียงเป็นเอกฉันท์

เมื่อมีคำสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งผู้สมัครคนใดแล้ว ให้พิจารณาดำเนินการให้มีการดำเนินคดีอาญาแก่ผู้สมัครผู้นั้นด้วย

ในกรณีที่มีคำสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งตามมาตรานี้ ภายหลังวันลงคะแนนและผู้สมัครที่ถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง ที่ได้คะแนน เลือกตั้ง ในลำดับที่ได้รับการเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้น ให้คณะกรรมการการเลือกตั้ง สั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ และให้นำความในมาตรา 95 วรรคสาม มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา 97 เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ประกาศผลการเลือกตั้งแล้ว หากภายหลังมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่า ผู้สมัครรับเลือกตั้งผู้ใดกระทำการใด ๆ โดยไม่สุจริตเพื่อให้ตนเองได้รับเลือกตั้ง หรือการเลือกตั้งหรือการนับคะแนนเลือกตั้ง ในเขตเลือกตั้งใดมิได้เป็นไปโดยสุจริต และเที่ยงธรรมหรือมีการฝ่าฝืนมาตรา 57 ให้คณะกรรมการการเลือกตั้ง มีคำสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งผู้สมัครรับเลือกตั้งผู้นั้นมีกำหนดเวลาหนึ่งปี หรือมีคำสั่งให้เลือกตั้งใหม่ หรือนับคะแนนใหม่แต่ต้องสั่งภายในหนึ่งปีนับแต่วันประกาศผลการเลือกตั้ง เว้นแต่ความไม่สุจริตหรือไม่เที่ยงธรรมดังกล่าว หรือการฝ่าฝืนมาตรา 57 มิได้เกี่ยวข้องกับผู้ได้รับเลือกตั้ง หรือมิได้เป็นเหตุสำคัญที่ทำให้ผู้นั้นได้รับเลือกตั้ง

ให้นำความในมาตรา 96 มาใช้บังคับกับการเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้งตามมาตรานี้โดยอนุโลม (สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, 2555: 60-63)

มาตรา 109 ผู้บังคับบัญชาหรือนายจ้างผู้ใดขัดขวาง หน่วงเหนี่ยว หรือไม่ให้ความสะดวกโดยไม่มีเหตุอันสมควรในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งของผู้ใต้บังคับบัญชาหรือลูกจ้าง แล้วแต่กรณี ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

จากหลักกฎหมายที่ยกมา มีมาตราสำคัญที่เกี่ยวข้องกับผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือผู้ใด และผู้ดำเนินการเลือกตั้ง ดังนี้ มาตรา 4 เป็นความรู้ทั่วไป เป็นนิยามศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับความหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มาตรา 6 เป็นความรู้เกี่ยวกับ การลงคะแนน มาตรา 7, 8, 13, 19, 20, 21, 24 เป็นความรู้เกี่ยวกับการดำเนินการเลือกตั้ง เช่น ระยะเวลาจัดการเลือกตั้ง การแต่งตั้งคณะกรรมการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การแต่งตั้งผู้อำนวยการการเลือกตั้งทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำนาจหน้าที่โครงสร้างของกรรมการการเลือกตั้ง มาตรา 33, 34 เป็นความรู้เกี่ยวกับคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง มาตรา 35, 36, 37 เป็นความรู้เกี่ยวกับคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง มาตรา 44, 45 เป็นความรู้เกี่ยวกับคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง มาตรา 57, 58, 61, 62 เป็นความรู้เกี่ยวกับวิธีการหรือลักษณะต้องห้ามในการหาเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือผู้ใด มาตรา 67, 69 เป็นความรู้เกี่ยวกับระยะเวลาในการลงคะแนนเลือกตั้ง และวิธีการ

ลงคะแนนเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง มาตรา 87 เป็นความรู้เกี่ยวกับการนับคะแนน มาตรา 96, 97 ความรู้เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการเลือกตั้งในการประกาศรับรองผลการเลือกตั้ง หรือสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่หรือนับคะแนนใหม่ การเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งผู้สมัคร

จะเห็นได้ว่ามาตราข้างต้นนี้ มีความเกี่ยวข้องกับผู้มีสิทธิ์เลือกตั้ง ผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือผู้ใด รวมทั้งผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง ได้แก่ กรรมการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้อำนวยการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองในท้องถิ่น กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งกรรมการเลือกตั้งประจำจังหวัด ผู้อำนวยการเลือกตั้งประจำจังหวัด คณะกรรมการเลือกตั้งและพนักงานของสำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งประจำจังหวัดจึงเป็นผู้ปฏิบัติ และเพื่อประโยชน์ในการศึกษาครั้งนี้ ให้ประสบผลสำเร็จตามความมุ่งหมาย ผู้ศึกษาจึงได้แยกแยะความรู้เกี่ยวกับผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่สุดของการเลือกตั้ง ออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความรู้ทั่วไป 2) ด้านการดำเนินการเลือกตั้ง 3) ด้านผู้มีสิทธิเลือกตั้งและผู้สมัครรับเลือกตั้ง 4) ด้านข้อห้ามในการหาเสียงเลือกตั้ง

ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวนสอบสวน และวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ. 2554

ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวนสอบสวนและวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ.2554 เพื่อให้การเลือกตั้ง การสรรหา และการออกเสียงประชามติ เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรมอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 236 มาตรา 238 และมาตรา 240 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 5 มาตรา 10 มาตรา 12 มาตรา 14 และมาตรา 24 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. 2550 มาตรา 104 มาตรา 105 มาตรา 114 มาตรา 122 และมาตรา 133 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. 2550 มาตรา 37 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. 2552 มาตรา 56 มาตรา 96 มาตรา 102 และมาตรา 104 แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิก สภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2545 ประกอบมติคณะกรรมการการเลือกตั้ง ครั้งที่ 10/2554 เมื่อวันที่ 27 มกราคม 2554 คณะกรรมการการเลือกตั้งจึงออกระเบียบไว้ (สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, 2555: 60-63) ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ระเบียบนี้เรียกว่า "ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวนสอบสวนและการวินิจฉัยชี้ขาต พ.ศ. 2554"

ข้อ 2 ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดสามสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ 3 ให้ยกเลิก

(1) ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวนสอบสวนและการวินิจฉัยชี้ขาดพ.ศ. 2550

(2) ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวนสอบสวนและการวินิจฉัยชี้ขาด (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2550

(3) ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวนสอบสวนและการวินิจฉัยชี้ขาด (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2552

(4) ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวนสอบสวนและการวินิจฉัยชี้ขาด (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2552

ข้อ 4 ในระเบียบนี้

"เลือกตั้ง" หมายความว่า เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น แล้วแต่กรณี และให้หมายความรวมถึงสรรหาสมาชิกวุฒิสภา หรือออกเสียงประชามติ

"วันเลือกตั้ง" หมายความว่า วันที่กำหนดให้เป็นวันเลือกตั้งตามพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งหรือวันที่ประกาศให้เป็นวันเลือกตั้ง วันออกเสียงประชามติ และให้หมายความรวมถึงวันที่กำหนดให้เริ่มการสรรหาสมาชิกวุฒิสภาตามประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง

"กฎหมายเกี่ยวกับคณะกรรมการการเลือกตั้ง" หมายความว่า กฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง กฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภากฎหมายว่าด้วยพรรคการเมือง กฎหมายว่าด้วยการออกเสียงประชามติ กฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น และให้หมายความรวมถึงระเบียบหรือประกาศของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่ออกตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายข้างต้น (สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, 2555: 63-65)

"ผู้สมัคร" หมายความว่า ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น แล้วแต่กรณี และให้หมายความรวมถึงผู้ได้รับการเสนอชื่อเพื่อเข้ารับการสรรหาเป็นสมาชิกวุฒิสภา

"ผู้ร้อง" หมายความว่า บุคคลผู้มีสิทธิยื่นคำร้อง และได้ยื่นคำร้องตามระเบียบนี้ ว่ามีการกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายเกี่ยวกับคณะกรรมการการเลือกตั้ง

"ผู้ถูกร้อง" หมายความว่า บุคคลที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายเกี่ยวกับคณะกรรมการการเลือกตั้ง และให้หมายความรวมถึงผู้สมัครและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น หรือพรรคการเมืองที่ได้รับประโยชน์จากการกระทำดังกล่าว

"คำร้อง" หมายความรวมถึงคำร้องคัดค้าน คำกล่าวหา คำคัดค้าน คำร้องคัดค้านการเลือกตั้งคำคัดค้านการเลือกตั้ง หรือคำร้องเรียน ตามกฎหมายเกี่ยวกับคณะกรรมการการเลือกตั้ง

"เรื่องคัดค้าน" หมายความว่า เรื่องที่มีการกล่าวหาในคำร้องที่รับไว้พิจารณาดำเนินการตามระเบียบนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, 2555: 66-70)

"ความปรากฏหรือปรากฏหลักฐาน" หมายความว่า มีการกระทำเกิดขึ้นซึ่งหน้าหรือมีหลักฐานอันสมควรว่ามีการกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายเกี่ยวกับคณะกรรมการการเลือกตั้ง

"การสืบสวนสอบสวน" หมายความว่า การแสวงหาหรือการรวบรวมข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐาน เพื่อที่จะทราบข้อเท็จจริงหรือพิสูจน์ว่ามีการกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายเกี่ยวกับคณะกรรมการการเลือกตั้ง

"คณะกรรมการสืบสวนสอบสวน" หมายความว่า คณะบุคคลที่ทำหน้าที่สืบสวนสอบสวนตามระเบียบนี้ และให้หมายความรวมถึงคณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดแต่งตั้งเพื่อช่วยดำเนินการเกี่ยวกับการสืบสวนสอบสวนตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นด้วย

"คณะกรรมการช่วยตรวจสำนวน" หมายความว่า คณะกรรมการช่วยตรวจสำนวนการสืบสวนสอบสวน การรับฟังคำ ชี้แจงหรือพยานหลักฐานแทนคณะกรรมการการเลือกตั้งตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา

"คณะกรรมการตรวจสอบ" หมายความว่า คณะกรรมการตรวจสอบการเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา

"คณะอนุกรรมการวินิจฉัย" หมายความว่า คณะอนุกรรมการวินิจฉัยคำร้องและปัญหาหรือข้อโต้แย้ง

"คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด" หมายความรวมถึงคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำกรุงเทพมหานคร

"เลขาธิการ" หมายความว่า เลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง

"ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด" หมายความรวมถึงผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำกรุงเทพมหานคร

"พนักงาน" หมายความว่า พนักงานของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งและให้หมายความรวมถึงข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยราชการ พนักงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐซึ่งมาช่วยปฏิบัติงานในสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งและคณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งหรือคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดแต่งตั้ง

"เอกอัครราชทูต" หมายความว่า เอกอัครราชทูต หรือกงสุลใหญ่ หรือหัวหน้าสำนักงานการค้าและเศรษฐกิจไทย แล้วแต่กรณี

"สถานทูต" หมายความว่า สถานเอกอัครราชทูต หรือสถานกงสุลใหญ่ หรือสำนักงานการค้าและเศรษฐกิจไทย แล้วแต่กรณี

"สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด" หมายความรวมถึงสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำกรุงเทพมหานคร

"จังหวัด" หมายความรวมถึงกรุงเทพมหานคร

ข้อ 5 ให้ประธานกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้รักษาการตามระเบียบนี้และมีอำนาจกำหนดหลักเกณฑ์หรือวิธีการปฏิบัติเพื่อให้เป็นไปตามระเบียบนี้

บททั่วไป

ข้อ 6 เมื่อมีการยื่นคำร้องหรือความปรากฏหรือปรากฏหลักฐานต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด ให้พิจารณาดำเนินการตามระเบียบนี้

ข้อ 7 ให้คณะกรรมการสืบสวนสอบสวน ผู้อำ นวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด เลขาธิการ คณะอนุกรรมการวินิจฉัย และคณะกรรมการช่วยตรวจสำนวน มีหน้าที่พิจารณาหรือเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งในการวินิจฉัยคำร้องและปัญหาหรือข้อโต้แย้งตามกฎหมายเกี่ยวกับคณะกรรมการการเลือกตั้งในเขตอำนาจของตนและปฏิบัติงานอื่นตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมอบหมาย และให้มีอำนาจขอให้มีการดำเนินการ (สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, 2555: 70-72) ดังต่อไปนี้

(1) ให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน หรือผู้สอบบัญชีรับอนุญาตที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการการเลือกตั้ง สอบบัญชีของพรรคการเมือง โดยอาจขอให้ตรวจสอบอย่างเร่งด่วนในช่วงเวลาที่มีการเลือกตั้งก็ได้

(2) ให้สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินแจ้งรายงานการทำธุรกรรมของพรรคการเมือง ผู้ดำรงตำแหน่งในพรรคการเมือง หรือผู้สมัคร เมื่อปรากฏหลักฐานอัน

ควรเชื่อได้ว่ามีการกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายเกี่ยวกับคณะกรรมการการเลือกตั้ง หรือให้ธนาคารแห่งประเทศไทย หรือธนาคารพาณิชย์ตามกฎหมายว่าด้วยธุรกิจสถาบันการเงิน แจ้งให้ทราบถึงการโอนหรือการเบิกจ่ายเงินในกรณีดังกล่าว

ข้อ 8 ในการปฏิบัติหน้าที่ตามระเบียบนี้ ให้คณะกรรมการสืบสวนสอบสวนผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด เลขาธิการคณะอนุกรรมการวินิจฉัย และคณะกรรมการช่วยตรวจสำนวน มีอำนาจดังต่อไปนี้

(1) ให้หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น มีหนังสือชี้แจงข้อเท็จจริงหรือให้ความเห็นในการปฏิบัติงาน หรือส่งเอกสารหลักฐาน หรือพยานหลักฐานอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการสืบสวนสอบสวนและการพิจารณา

(2) ให้เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานตาม (1) เจ้าหน้าที่ของรัฐ พนักงานอัยการ พนักงานสอบสวนหรือบุคคลใด มีหนังสือชี้แจงข้อเท็จจริงหรือมาให้ถ้อยคำ หรือส่งเอกสารหลักฐานหรือพยานหลักฐานอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการสืบสวนสอบสวนและการพิจารณา

(3) เข้าไปในที่เลือกตั้ง หรือสถานที่นับคะแนนเลือกตั้งการปฏิบัติหน้าที่ตาม (3) คณะกรรมการสืบสวนสอบสวน ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด คณะอนุกรรมการวินิจฉัย และคณะกรรมการช่วยตรวจสำนวนอาจมอบหมายให้กรรมการหรืออนุกรรมการคนใดคนหนึ่ง หรือพนักงานดำเนินการแทนหรือเลขาธิการอาจมอบหมายให้พนักงานดำเนินการแทนก็ได้

การยื่นคำร้อง (สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, 2555: 72-75)

ข้อ 9 คำร้องต้องทำเป็นหนังสือ ใช้ถ้อยคำสุภาพ และมีรายการดังนี้

(1) วัน เดือน ปี ที่ทำคำร้อง

(2) ชื่อ ที่อยู่ และสถานะของผู้ร้อง หากมีหลายคน อาจจัดทำเป็นบัญชีแนบท้ายคำร้อง ก็ได้

(3) ชื่อผู้ถูกร้อง พร้อมที่อยู่และสถานะของผู้ถูกร้อง (ถ้ามี) หากมีหลายคนอาจจัดทำเป็นบัญชีแนบท้ายคำร้องก็ได้

(4) ระบุข้อเท็จจริงของแต่ละข้อกล่าวหา และพฤติการณ์ที่ทำให้การเลือกตั้งเป็นไปโดยไม่สุจริตและเที่ยงธรรม อันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายเกี่ยวกับคณะกรรมการการเลือกตั้งโดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับวัน เวลา และสถานที่ที่เกิดการกระทำ รวมทั้งบุคคลและหลักฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

(5) ลงลายมือชื่อผู้ร้องสำหรับคำร้องเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานหรือเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในหน่วยเลือกตั้งหรือสถานที่นับคะแนนเลือกตั้ง ให้ยื่นพร้อมหลักฐาน

การทักท้วงเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของบุคคลดังกล่าวในขณะปฏิบัติหน้าที่นั้นตามแบบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

ข้อ 10 คำร้องเกี่ยวกับการเลือกตั้งอาจยื่นได้ก่อนวันประกาศผลการเลือกตั้งหรือภายในสามสิบวันนับแต่วันประกาศผลการเลือกตั้งหรือวันประกาศผลการสรรหาสมาชิกวุฒิสภา แล้วแต่กรณีคำร้องเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งให้ยื่นภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันประกาศผลการเลือกตั้ง คำร้องเกี่ยวกับการออกเสียงประชามติ ให้ยื่นภายในสี่สิบแปดชั่วโมงนับแต่การลงคะแนนออกเสียงสิ้นสุดลง คำร้องกรณีคณะกรรมการการเลือกตั้งมีคำสั่งให้มีการนับคะแนนใหม่ ให้ยื่นภายในสามสิบวัน นับแต่วันประกาศผลนับคะแนนใหม่

ข้อ 11 ผู้มีสิทธิยื่นคำร้อง

(1) การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ได้แก่ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง หรือผู้สมัคร หรือพรรคการเมืองซึ่งมีสมาชิกสมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้น

(2) การเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา ได้แก่ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง หรือผู้สมัครในเขตเลือกตั้ง

(3) การสรรหาสมาชิกวุฒิสภา ได้แก่ผู้ได้รับการเสนอชื่อเข้ารับการสรรหา หรือสมาชิกขององค์กรที่เสนอชื่อผู้เข้ารับการสรรหา

(4) การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น กรณีก่อนประกาศผลการเลือกตั้งได้แก่ ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นในเขตเลือกตั้งนั้นกรณีหลังประกาศผลการเลือกตั้ง ได้แก่ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่าสิบคน ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ว่าราชการจังหวัด หรือนายอำเภอในเขตเลือกตั้งนั้น

(5) การออกเสียงประชามติ ได้แก่ผู้มีสิทธิออกเสียงในหน่วยออกเสียงนั้น

ข้อ 12 ผู้ร้องต้องยื่นคำร้องด้วยตนเองที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่เหตุแห่งการร้องได้เกิด หรืออ้างว่า หรือเชื่อว่าได้เกิดขึ้นในจังหวัดนั้น เว้นแต่ในกรณีมีเหตุจำเป็นอาจยื่นที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งก็ได้

ในกรณีที่มีเหตุจำเป็น ผู้ร้องอาจมอบอำนาจให้ผู้รับมอบอำนาจนำคำร้องไปยื่นแทนก็ได้โดยจะต้องส่งใบมอบอำนาจพร้อมทั้งระบุเหตุผลที่ต้องมีการยื่นคำร้องแทน และต้องแนบสำเนาบัตรประจำตัวประชาชน หรือบัตรแสดงตัวอย่างอื่นที่ทางราชการออกให้ ที่มีเลขประจำตัวประชาชนของผู้ร้องและผู้รับมอบอำนาจด้วย

ข้อ 13 ในกรณีที่มีเหตุจำเป็น เมื่อผู้ร้องไม่สามารถทำคำร้องเป็นหนังสือได้ ให้พนักงานจัดให้มีการทำคำร้องให้ และบันทึกเหตุแห่งความจำเป็นที่ไม่สามารถทำคำร้องเป็นหนังสือไว้ด้วยพร้อมกับลงลายมือชื่อหรือลายพิมพ์นิ้วมือของผู้ร้องและลายมือชื่อของพนักงาน

ข้อ 14 คำร้องที่ได้ยื่นไว้แล้วตามข้อ 12 ให้พนักงานออกใบรับคำร้องให้แก่ผู้ร้องไว้เป็นหลักฐาน

การพิจารณารับหรือไม่รับเป็นเรื่องคัดค้าน (สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, 2555: 72-75)

ข้อ 15 ให้พนักงานที่ได้รับมอบหมาย ตรวจคำร้องที่ผู้ร้องยื่นไว้ และดำเนินการดังนี้

(1) ในกรณีที่มีสาระสำคัญไม่ครบถ้วนตามข้อ 9 ให้แจ้งผู้ร้องเพื่อแก้ไขภายในเวลาที่กำหนด

(2) ในกรณีที่มีข้อเท็จจริงไม่เพียงพอ ให้บันทึกถ้อยคำผู้ร้องให้ปรากฏพฤติการณ์ตามข้อ 9 (4) ตามที่เห็นสมควร แต่ทั้งนี้ ต้องมิใช่เป็นการสอบสวนพยานก่อนสั่งรับเป็นเรื่องคัดค้านหากผู้ร้องไม่ดำเนินการตาม (1) หรือ (2) ให้ถือว่าผู้ร้องสละสิทธิ์ที่จะแก้ไขคำร้องนั้น

ข้อ 16 คำร้องดังต่อไปนี้มิให้รับไว้เป็นเรื่องคัดค้าน

(1) คำร้องที่ไม่เป็นไปตามข้อ 9 ข้อ 10 ข้อ 11 และข้อ 12

(2) คำร้องที่ไม่เป็นความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับคณะกรรมการการเลือกตั้ง

(3) คำร้องที่มีประเด็นหรือเป็นเรื่องที่คณะกรรมการการเลือกตั้งได้วินิจฉัยชี้ขาดแล้ว หรืออยู่ในระหว่างการพิจารณาของศาล หรือที่ศาลได้มีคำพิพากษา หรือมีคำสั่งถึงที่สุดแล้ว

ข้อ 17 คำร้องที่ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด หรือเลขาธิการสั่งรับเป็นเรื่องคัดค้านแล้วให้มอบเรื่องคัดค้านให้คณะกรรมการสืบสวนสอบสวนดำเนินการสืบสวนสอบสวนโดยพลันและให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดรายงานให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดทราบรวมทั้งรายงานให้คณะกรรมการการเลือกตั้งทราบตามแบบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดคำร้องที่ผู้อำ นวยการการเลือกตั้งประจำ จังหวัดสั่งไม่รับเป็นเรื่องคัดค้าน ให้เสนอคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดพิจารณา หากคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสั่งรับเป็นเรื่องคัดค้าน ให้ส่งเรื่องคัดค้านนั้นให้ผู้อำ นวยการการเลือกตั้งประจำ จังหวัดเพื่อให้คณะกรรมการสืบสวนสอบสวนดำเนินการโดยพลัน คำร้องที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด หรือเลขาธิการสั่งไม่รับเป็นเรื่องคัดค้านให้เสนอคณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณา

ในกรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นชอบไม่รับเป็นเรื่องคัดค้าน ให้แจ้งผู้ร้องทราบ (สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, 2555: 76)

การพิจารณาสั่งให้มีการสืบสวนสอบสวนกรณีความปรากฏหรือปรากฏหลักฐาน

ข้อ 18 ในกรณีที่ความปรากฏหรือปรากฏหลักฐานต่อกรรมการการเลือกตั้ง โดยมีเหตุอันสมควรว่ามีการกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายเกี่ยวกับคณะกรรมการการเลือกตั้งหรือจะมีผลให้การเลือกตั้งไม่เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ให้กรรมการการเลือกตั้งเสนอต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งหรือกรรมการการเลือกตั้งที่ได้รับมอบหมาย เพื่อพิจารณาสั่งให้มีการสืบสวนสอบสวน หากมีการสั่งให้มีการสืบสวนสอบสวนให้ดำเนินการตามระเบียบนี้ต่อไป คำร้องใดที่ผู้ร้องไม่มีสิทธิร้องคัดค้านผู้สมัครรับเลือกตั้งบางคน เนื่องจากเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งต่างประเภท หรือต่างเขตเลือกตั้ง หากคำร้องนั้นมีการสั่งรับเป็นเรื่องคัดค้านตามระเบียบนี้แล้วเมื่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด เลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง หรือกรรมการการเลือกตั้งที่ได้รับมอบหมาย เห็นว่ามีพยานหลักฐานพอสมควรก็ให้สั่งสืบสวนสอบสวนเรื่องที่มีการกล่าวหาผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ผู้ร้องไม่มีสิทธิร้องด้วย โดยให้ถือว่าสั่งรับเป็นเรื่องคัดค้านแล้ว และให้ดำเนินการสืบสวนสอบสวนตามระเบียบต่อไป

การรวม การแยกพิจารณา การถอนเรื่องคัดค้าน (สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, 2555: 77-78)

ข้อ 19 ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเลขาธิการ หรือคณะอนุกรรมการวินิจฉัย แล้วแต่กรณี อาจสั่งให้รวมเรื่องคัดค้าน หรือสำนวนการสืบสวนสอบสวนในกรณี ดังนี้

(1) ผู้ร้องและผู้ถูกร้องเป็นรายเดียวกัน

(2) ผู้ร้องและผู้ถูกร้องหลายรายซึ่งเป็นกลุ่มเดียวกัน หรือมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกัน

(3) เรื่องคัดค้านที่มีผู้ร้องต่างรายกัน แต่ผู้ถูกร้องเป็นรายเดียวกัน

(4) เรื่องคัดค้านที่มีมูลกรณีเดียวกันหรือเกี่ยวพันกัน

ข้อ 20 เมื่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด หรือเลขาธิการ เห็นเป็นการสมควรหรือได้รับรายงานจากคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนว่า การสืบสวนสอบสวนเรื่องคัดค้านใดมีความยุ่งยากหรืออาจจะเกิดความล่าช้า อาจสั่งให้แยกเรื่องคัดค้านหรือแยกประเด็นของเรื่องคัดค้านนั้นไปทำการสืบสวนสอบสวนต่างหากหรือแยกไปรวมกับประเด็นของเรื่องคัดค้านอื่นก็ได้

ข้อ 20 ผู้ร้องอาจยื่นหนังสือขอถอนคำร้องที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดหรือสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ก่อนคณะกรรมการการเลือกตั้งวินิจฉัย ชี้ขาดคณะกรรมการการเลือกตั้งอาจอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้ถอนคำร้องก็ได้ และให้เลขาธิการแจ้งผลการพิจารณาให้ผู้ร้องทราบ

การสืบสวนสอบสวนและการพิจารณา

คณะกรรมการสืบสวนสอบสวน

ข้อ 22 ผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนสอบสวน ได้แก่

(1) คณะกรรมการการเลือกตั้ง

(2) คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด

(3) เลขาธิการ

(4) เอกอัครราชทูต

ให้ผู้มีอำนาจตาม (2) และ (4) แต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนได้ภายในเขตอำนาจให้แต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนเมื่อมีพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา หรือเมื่อมีประกาศให้มีการสรรหาสมาชิกวุฒิสภา หรือเมื่อมีประกาศให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น หรือเมื่อมีเหตุอันสมควร แล้วแต่กรณี

ข้อ 23 คณะกรรมการสืบสวนสอบสวนประกอบด้วย ประธานกรรมการคนหนึ่ง และกรรมการอีกสองคน โดยให้แต่งตั้งจากบุคคลที่มีความเป็นกลางทางการเมือง มีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์ และมีคุณสมบัติอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้

(1) มีคุณวุฒิทางด้านนิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ หรือมีประสบการณ์ในด้านการสอบสวน

(2) สำเร็จหลักสูตรการสืบสวนสอบสวนจากสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

(3) เป็นทนายความ

(4) เป็นพนักงานสอบสวน พนักงานฝ่ายปกครอง นายทหารเหล่าพระธรรมนูญ ข้าราชการประจำสถานทูต

(5) เป็นพนักงานของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ข้อ 24 ให้คณะกรรมการสืบสวนสอบสวนมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(1) สืบสวนสอบสวนเรื่องคัดค้านเกี่ยวกับการเลือกตั้ง

(2) เข้าไปในที่เลือกตั้ง สถานที่นับคะแนนเลือกตั้ง โดยแสดงหลักฐานบัตรประจำตัวพร้อมคำสั่งแต่งตั้งและแจ้งเหตุผลความจำเป็นที่จะต้องเข้าไปในสถานที่ดังกล่าวต่อประธานกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง หรือประธานกรรมการนับคะแนนเลือกตั้ง

(3) เรื่องอื่น ๆ ที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมอบหมายในการสืบสวนสอบสวน คณะกรรมการสืบสวนสอบสวนอาจมอบหมายให้กรรมการสืบสวนสอบสวนคนใดคนหนึ่งไปทำการสืบสวนสอบสวนก็ได้ให้เลขาธิการ รองเลขาธิการ ผู้อำนวยการสำนัก รองผู้อำนวยการสำนัก ผู้อำนวยการฝ่ายของด้านกิจการสืบสวนสอบสวนและวินิจฉัย ด้านกิจการพรรคการเมืองและการออกเสียงประชามติและผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด มีอำนาจในการควบคุมกำกับดูแล ตรวจสอบ และเร่งรัดการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการสืบสวนสอบสวน

ข้อ 25 กรรมการสืบสวนสอบสวนพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(1) ตาย

(2) ลาออก

(3) ผู้แต่งตั้งสั่งให้พ้นจากตำแหน่งเมื่อเห็นสมควร

(4) คณะกรรมการการเลือกตั้งได้วินิจฉัยชี้ขาดสำนวนการสืบสวนสอบสวนแล้ว

ข้อ 26 การประชุมของคณะกรรมการสืบสวนสอบสวน ต้องมีกรรมการสืบสวนสอบสวนมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนจึงจะเป็นองค์ประชุม ให้ประธานกรรมการสืบสวนสอบสวนเป็นประธานในที่ประชุม ในกรณีที่ประธานกรรมการสืบสวนสอบสวนไม่มาประชุม หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการสืบสวนสอบสวนที่มาประชุมเลือกกรรมการสืบสวนสอบสวนคนหนึ่งทำหน้าที่ประธานในที่ประชุมการลงมติของคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการสืบสวนสอบสวนทุกคนที่มาประชุมต้องลงคะแนนเสียงเพื่อมีมติกรรมการสืบสวนสอบสวนคนหนึ่งให้มีหนึ่งเสียงในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาดกรรมการสืบสวนสอบสวนคนใดมีความเห็นแย้ง ให้ทำความเห็นแย้งในรายงานการสืบสวนสอบสวนด้วย

การสืบสวนสอบสวน (สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, 2555: 78-85)

ข้อ 27 ให้คณะกรรมการสืบสวนสอบสวนทำการสืบสวนสอบสวนเรื่องคัดค้านที่ได้สั่งรับเป็นเรื่องคัดค้านโดยเร็ว แล้วสรุปสำนวนให้แล้วเสร็จภายในยี่สิบวันนับแต่วันที่ได้รับเรื่องคัดค้านนั้นไว้ดำเนินการ หากไม่แล้วเสร็จให้รายงานพร้อมเหตุผลความจำเป็นต่อประธานกรรมการ

การเลือกตั้งประจำจังหวัดหรือกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่ได้รับมอบหมาย หรือเลขาธิการหรือผู้ที่เลขาธิการมอบหมาย แล้วแต่กรณี เพื่อขออนุมัติขยายระยะเวลาทำการสืบสวนสอบสวนออกไปอีกไม่เกินสองครั้งครั้งละไม่เกินสิบห้าวัน โดยให้ขอขยายระยะเวลาก่อนสิ้นสุดระยะเวลาการสืบสวนสอบสวนไม่น้อยกว่าสามวันทำการ

ในกรณีที่การดำเนินการสืบสวนสอบสวนตามวรรคหนึ่งไม่แล้วเสร็จ ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำ จังหวัดหรือเลขาธิการรายงานพร้อมเหตุผลความจำ เป็น เพื่อขออนุมัติขยายระยะเวลาทำการสืบสวนสอบสวนต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งหรือกรรมการการเลือกตั้งที่ได้รับมอบหมาย โดยให้ขอขยายระยะเวลาก่อนสิ้นสุดระยะเวลาการสืบสวนสอบสวนไม่น้อยกว่าสามวันทำการให้เลขาธิการเสนอสำนวนการสืบสวนสอบสวนเรื่องคัดค้าน ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งวินิจฉัยชี้ขาดไม่น้อยกว่าหกสิบวันก่อนครบหนึ่งปีนับแต่วันประกาศผลการเลือกตั้ง ในกรณีมีเหตุขัดข้องไม่อาจดำเนินการได้ ให้เลขาธิการรายงานคณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณาเป็นกรณีไป

ข้อ 28 ในกรณีที่เลขาธิการเห็นเป็นการสมควร หรือได้รับรายงานพร้อมเหตุผลจากคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนว่าเรื่องคัดค้านใดที่ได้รับไว้ดำเนินการแล้ว ควรให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำ จังหวัดเป็นผู้ดำ เนินการ เลขาธิการอาจส่งเรื่องคัดค้านนั้นให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเพื่อจัดให้มีการสืบสวนสอบสวน และดำเนินการตามข้อ 27 ต่อไป

ข้อ 29 ในกรณีที่ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดหรือเลขาธิการเห็นว่าเรื่องคัดค้านใดมีพยานหลักฐานเพียงพอที่จะวินิจฉัยชี้ขาดได้แล้ว หรือไม่มีความจำเป็นต้องสืบสวนสอบสวนต่อไปให้ดำเนินการตามข้อ 40

ข้อ 30 ในกรณีปรากฏหลักฐานจากการสืบสวนสอบสวนว่ามีผู้อื่นกระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติของกฎหมายเกี่ยวกับคณะกรรมการการเลือกตั้งร่วมกับผู้ถูกร้องให้คณะกรรมการสืบสวนสอบสวนรายงานให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดหรือเลขาธิการทราบแล้วดำเนินการสืบสวนสอบสวนกรณีดังกล่าวด้วย

ในกรณีที่คณะกรรมการสืบสวนสอบสวนทำการสืบสวนสอบสวนเรื่องคัดค้านใดแล้วไม่ปรากฏผู้กระทำการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติของกฎหมายเกี่ยวกับคณะกรรมการการเลือกตั้งหรือเห็นว่ามีพยานหลักฐานเพียงพอที่จะวินิจฉัยชี้ขาดได้แล้ว หรือไม่มีความจำเป็นต้องสืบสวนสอบสวนต่อไป ให้คณะกรรมการสืบสวนสอบสวนดำเนินการตามข้อ 40

ข้อ 31 เมื่อคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนทำการสืบสวนสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานฝ่ายผู้ร้องแล้ว มีพยานหลักฐานสนับสนุนพอฟังได้ว่าผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทน

ราษฎร สมาชิกวุฒิสภาสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ได้รับการเสนอชื่อเพื่อเข้ารับการสรรหา ผู้ได้รับการสรรหาเป็นสมาชิกวุฒิสภา ผู้ถูกร้องหรือผู้ใดกระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายเกี่ยวกับคณะกรรมการการเลือกตั้ง หรือมีพฤติการณ์ที่เชื่อได้ว่าเป็นผู้ก่อให้ผู้อื่นกระทำ สนับสนุน หรือรู้เห็นเป็นใจให้ผู้อื่นกระทำ หรือรู้ว่ามีการกระทำดังกล่าวแต่ไม่ดำเนินการเพื่อระงับการกระทำนั้น หรือได้รับประโยชน์จากการกระทำนั้น ซึ่งจะมีผลให้มีการเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง เพิกถอนผลการเลือกตั้ง เลือกตั้งใหม่นับคะแนนใหม่ หรือสรรหาสมาชิกวุฒิสภาใหม่ ให้ถือว่าบุคคลดังกล่าวเป็นผู้ถูกกล่าวหา แล้วจัดให้มีการแจ้งข้อกล่าวหาหรือแจ้งเหตุแห่งการร้องแก่บุคคลนั้น แล้วแต่กรณีให้คณะกรรมการสืบสวนสอบสวน ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด หรือเลขาธิการ แล้วแต่กรณี มีอำนาจในการแจ้งข้อกล่าวหาหรือแจ้งเหตุแห่งการร้อง โดยให้จัดทำบันทึกการแจ้งและรับทราบข้อกล่าวหาหรือเหตุแห่งการร้องพร้อมกำหนดวัน เวลา และสถานที่ให้ผู้ถูกกล่าวหาไปรับทราบข้อกล่าวหาหรือเหตุแห่งการร้อง และให้ถ้อยคำหรือมีหนังสือชี้แจงข้อเท็จจริงหรือแสดงหลักฐานส่งไปยังผู้ถูกกล่าวหาตามที่อยู่ในหลักฐานใบสมัครหรือหลักฐานของทางราชการหรือโดยวิธีอื่น และแจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบถึงสิทธิที่จะให้ถ้อยคำหรือมีหนังสือชี้แจงข้อเท็จจริงและนำพยานหลักฐานมาแสดงแก้ข้อกล่าวหา หรือเหตุแห่งการร้องด้วย

ข้อ 32 ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาไม่มาให้ถ้อยคำและไม่มีหนังสือชี้แจงข้อเท็จจริงหรือแสดงหลักฐานภายในเวลาที่กำหนดโดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้ถือว่าผู้ถูกกล่าวหาสละสิทธิ์ในการให้ถ้อยคำมีหนังสือชี้แจงข้อเท็จจริงแสดงหลักฐาน ให้คณะกรรมการสืบสวนสอบสวนบันทึกเหตุดังกล่าวไว้ในสำนวนการสืบสวนสอบสวนแล้วดำเนินการต่อไป

ข้อ 33 ในกรณีที่การสืบสวนสอบสวนมีพยานหลักฐานสนับสนุนเพียงพอที่จะฟังได้ว่าหัวหน้าพรรคการเมือง กรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือเจ้าหน้าที่ของพรรคการเมืองผู้ใดกระทำหรือก่อให้ผู้อื่นกระทำ สนับสนุน หรือรู้เห็นเป็นใจให้บุคคลอื่นกระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายเกี่ยวกับคณะกรรมการการเลือกตั้ง หรือปล่อยปละละเลยหรือทราบถึงการกระทำนั้นแล้วมิได้ยับยั้งหรือแก้ไขให้การเลือกตั้งเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ให้ถือว่าหัวหน้าพรรคการเมืองกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือเจ้าหน้าที่ของพรรคการเมืองผู้นั้นเป็นผู้ถูกกล่าวหาให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด หรือเลขาธิการเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อพิจารณาแจ้งข้อกล่าวหาแก่บุคคลดังกล่าว โดยให้นำข้อ 31 และข้อ 32 มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ 34 ในการชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา ผู้ถูกกล่าวหาสามารถนำทนายความ หรือบุคคลที่ตนไว้วางใจเข้าร่วมรับฟังการชี้แจงได้จำนวนหนึ่งคน กรณีที่ไม่สามารถนำบุคคลดังกล่าวมาเข้า

ร่วมรับฟังการชี้แจงไม่อาจนำมาเป็นเหตุขอเลื่อนการชี้แจงได้ และห้ามมิให้บุคคลดังกล่าว ซักถาม แนะนำผู้ถูกกล่าวหาหรือตอบคำถามแทนผู้ถูกกล่าวหา หากฝ่าฝืนหรือมีพฤติการณ์อันเป็นการขัดขวางหรือมีความประพฤติไม่เหมาะสม ให้ผู้แจ้งข้อกล่าวหาไม่อนุญาตให้บุคคลนั้นเข้าร่วมรับฟังการชี้แจงและให้บันทึกเหตุดังกล่าวรวมไว้ในสำนวนการสืบสวนสอบสวน

ข้อ 35 ในการสอบปากคำ ให้คณะกรรมการสืบสวนสอบสวนจัดให้มีการบันทึกถ้อยคำโดยให้ผู้ให้ถ้อยคำให้ถ้อยคำด้วยความสมัครใจ และคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนต้องไม่กระทำการใด ๆ อันเป็นการหลอกลวง บังคับ ขู่เข็ญ หรือให้สัญญาใด ๆ เพื่อจูงใจให้ผู้ให้ถ้อยคำให้ถ้อยคำอย่างหนึ่งอย่างใดก่อนการบันทึกถ้อยคำ ให้แจ้งผู้ให้ถ้อยคำทราบด้วยว่าถ้อยคำที่ให้บันทึกนั้น อาจใช้เป็นพยานหลักฐานในการพิจารณาคดีได้ หากให้ถ้อยคำเท็จเพื่อให้ผู้อื่นเข้าใจว่าผู้สมัครผู้ใดกระทำการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายเกี่ยวกับคณะกรรมการการเลือกตั้ง อาจมีความผิดและต้องได้รับโทษทางอาญา เมื่อบันทึกถ้อยคำเสร็จแล้ว จะอ่านให้ผู้ให้ถ้อยคำฟังหรือจะให้ผู้ให้ถ้อยคำอ่านเองก็ได้ให้ผู้ให้ถ้อยคำ ผู้บันทึกถ้อยคำ และคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนลงลายมือชื่อกำกับไว้ทุกหน้าในการบันทึกถ้อยคำ ให้เขียนด้วยน้ำหมึกหรือพิมพ์ดีด หรือพิมพ์ ถ้ามีผิดตกที่ใดห้ามมิให้ขูดลบหรือบันทึกข้อความทับ แต่ให้ใช้วิธีขีดฆ่าถ้อยคำที่ไม่ต้องการใช้ แล้วเขียนหรือพิมพ์ขึ้นใหม่ถ้ามีข้อความตกเติมให้ผู้ตกเติมลงลายมือชื่อกำกับไว้ โดยให้กรรมการสืบสวนสอบสวนและผู้ให้ถ้อยคำลงลายมือชื่อกำกับไว้ทุกแห่ง ในกรณีที่ผู้ให้ถ้อยคำไม่สามารถลงลายมือชื่อได้ ให้พิมพ์ลายนิ้วมือไว้ในกรณีที่ผู้ให้ถ้อยคำไม่ยอมลงลายมือชื่อหรือไม่อาจลงลายมือชื่อได้ ให้บันทึกเหตุดังกล่าวไว้ในบันทึกถ้อยคำนั้น ห้ามมิให้บุคคลอื่นที่มิใช่คณะกรรมการสืบสวนสอบสวนบันทึกเสียงหรือภาพเสียง หรือกระทำการอื่นใดให้บุคคลอื่นได้ทราบข้อเท็จจริงในการสืบสวนสอบสวน เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการสืบสวนสอบสวน พยานที่คณะกรรมการการเลือกตั้ง คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด คณะอนุกรรมการวินิจฉัย คณะกรรมการสืบสวนสอบสวน หรือคณะบุคคลที่คณะกรรมการการเลือกตั้งแต่งตั้ง ให้ดำเนินการตามระเบียบนี้ มีหนังสือเรียกมาให้ถ้อยคำ ให้ได้รับค่าป่วยการตามอัตราที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดไว้ท้ายระเบียบนี้ เว้นแต่เป็นพยานผู้ร้องหรือผู้ถูกร้องอ้าง หรือนำมาให้ถ้อยคำ

ข้อ 36 การสอบสวนให้ใช้ภาษาไทย แต่ถ้ามีความจำเป็นต้องใช้ภาษาอื่น ให้ใช้ล่ามแปลในกรณีที่ผู้ให้ถ้อยคำ ไม่สามารถพูดหรือเข้าใจภาษาไทย ให้คณะกรรมการสืบสวนสอบสวนจัดหาล่ามให้ในกรณีที่ผู้ให้ถ้อยคำ ไม่สามารถพูดหรือได้ยินหรือสื่อความหมายได้ ให้คณะกรรมการสืบสวนสอบสวนจัดหาล่ามภาษามือ หรือจัดให้ถามตอบหรือสื่อความหมายโดยวิธีอื่นที่เห็นสมควรในกรณีที่ใช้ล่าม ล่ามต้องสาบานหรือปฏิญาณตนตามลัทธิศาสนาของล่าม ว่าจะทำหน้าที่โดยสุจริต จะไม่เพิ่มเติมตัดทอนหรือบิดเบือนสิ่งที่แปล และให้ล่ามลงลายมือชื่อในบันทึก

ถ้อยคำหรือคำแปลนั้นให้ล่ามมีสิทธิได้รับค่าป่วยการตามอัตราที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดไว้ท้ายระเบียบนี้

ข้อ 37 ในกรณีที่พยานหลักฐานอยู่ต่างท้องที่ เลขาธิการหรือผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดแห่งท้องที่ที่เหตุแห่งการร้องคัดค้านเกิดขึ้นหรืออ้างว่า หรือเชื่อว่าได้เกิดขึ้นในจังหวัดนั้น อาจส่งประเด็นไปให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดแห่งท้องที่ที่พยานอาศัยอยู่ดำเนินการแทนก็ได้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่รับประเด็นจะทำการสืบสวนสอบสวนเอง หรือจะมอบหมายให้พนักงานของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดคนใดคนหนึ่งทำการแทนก็ได้เมื่อดำ เนินการแล้วให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดรวบรวมถ้อยคำสำนวนพร้อมทั้งพยานหลักฐานส่งไปยังผู้ส่งประเด็น

ข้อ 38 ผู้ถูกกล่าวหาซึ่งได้ยื่นคำชี้แจงหรือให้ถ้อยคำแก้ข้อกล่าวหาแล้วมีสิทธิยื่นคำชี้แจงเป็นหนังสือพร้อมพยานเอกสาร หรือพยานวัตถุเพิ่มเติมต่อคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนในเวลาใด ๆ ก่อนเสนอรายงานการสืบสวนสอบสวนตามข้อ 40 ต่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดหรือเลขาธิการ แล้วแต่กรณี

ข้อ 39 ในกรณีที่คณะกรรมการสืบสวนสอบสวนเห็นว่าการสอบสวนพยานหลักฐานใดจะทำให้การสอบสวนล่าช้าโดยไม่จำเป็น หรือมิใช่พยานหลักฐานในประเด็นสำคัญ จะงดการสอบสวนพยานหลักฐานนั้นเสียก็ได้โดยให้บันทึกเหตุนั้นไว้

ข้อ 40 เมื่อคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนทำการสืบสวนสอบสวนเสร็จแล้ว ให้ทำรายงานการสืบสวนสอบสวนตามแบบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด โดยสรุปข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานพร้อมทั้งความเห็นประกอบสำนวนการสืบสวนสอบสวนเสนอต่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด หรือเลขาธิการ แล้วแต่กรณี (สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, 2555: 78-85)

เมื่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดได้รับสำนวนการสืบสวนสอบสวนตามวรรคหนึ่งแล้วให้มีความเห็นพร้อมเหตุผลท้ายรายงานการสืบสวนสอบสวน แล้วเสนอต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเพื่อพิจารณาโดยเร็ว

เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดได้รับสำนวนการสืบสวนสอบสวนจากผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด ให้พิจารณาและจัดทำความเห็นโดยระบุข้อเท็จจริงและเหตุผลประกอบแล้วเสนอต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งตามแบบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดโดยเร็ว

ในกรณีที่มีเหตุอันสมควร ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด หรือคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด อาจสั่งให้คณะกรรมการสืบสวนสอบสวนดำเนินการ

สืบสวนสอบสวนเพิ่มเติมก็ได้เมื่อเลขาธิการได้รับสำนวนการสืบสวนสอบสวนจากคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนตามวรรคหนึ่งหรือได้รับสำนวนการสืบสวนสอบสวนตามวรรคสามแล้ว เลขาธิการอาจทำการ หรือสั่งการให้สืบสวนสอบสวนเพิ่มเติมหรือแจ้งข้อกล่าวหา หรือให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดทำการสืบสวนสอบสวนเพิ่มเติมหรือแจ้งข้อกล่าวหาก็ได้ แล้วให้เลขาธิการจัดทำความเห็นพร้อมเหตุผลเสนอต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง เว้นแต่มีการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการวินิจฉัยก็ให้ดำเนินการตามข้อ 62 (สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, 2555: 85-90)

ในกรณีที่มีเหตุอันสมควรหรือมีความจำเป็นเร่งด่วน ให้เสนอสำนวนการสืบสวนสอบสวนต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งพิจาณาวินิจฉัยได้โดยตรง

ข้อ 41 เลขาธิการอาจมอบหมายให้พนักงานไปร่วมทำการสืบสวนสอบสวนหรือให้ไปกำกับดูแลการสืบสวนสอบสวนของคณะกรรมการสืบสวนสอบสวน และให้พนักงานดังกล่าวมีอำนาจสั่งให้มีการสืบสวนสอบสวนพยานหลักฐานเพิ่มเติมหรือเร่งรัดการสืบสวนสอบสวนก็ได้

ข้อ 42 คณะกรรมการการเลือกตั้งอาจสั่งให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดส่งสำนวนการสืบสวนสอบสวนให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อดำเนินการก็ได้

การสืบสวนสอบสวนการเลือกตั้ง

ให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาก่อนมีประกาศผลการเลือกตั้ง

ข้อ 43 เพื่อประโยชน์ในการประกาศผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาให้เป็นไปโดยรวดเร็ว สุจริตและเที่ยงธรรม คำร้องที่ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดหรือเลขาธิการดำเนินการตามข้อ 17 แล้ว ให้ส่งให้คณะกรรมการสืบสวนสอบสวนเพื่อดำเนินการสืบสวนสอบสวนตามระเบียบนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, 2555: 91-95)

ในกรณีที่คณะกรรมการสืบสวนสอบสวนได้รวบรวมพยานหลักฐานเสร็จแล้ว ให้ทำรายงานการสืบสวนสอบสวนตามแบบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด โดยให้สรุปข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานพร้อมทั้งความเห็นประกอบสำนวนการสืบสวนสอบสวน เสนอเลขาธิการเพื่อจัดทำความเห็นโดยระบุข้อเท็จจริงและเหตุผลประกอบ แล้วเสนอต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งโดยเร็วเว้นแต่คณะกรรมการการเลือกตั้งจะสั่งเป็นอย่างอื่น

ในกรณีที่เลขาธิการหรือคณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นสมควรให้ทำการสืบสวนสอบสวนเพิ่มเติม อาจมอบหมายให้พนักงานหรือคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนชุดเดิมดำเนินการสืบสวนสอบสวนเพิ่มเติมก็ได้

ข้อ 44 ในกรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นควรแจ้งข้อกล่าวหา ให้เลขาธิการจัดทำบันทึกการแจ้งและรับทราบข้อกล่าวหาตามแบบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด เพื่อส่งข้อกล่าวหาไปยังผู้ถูกกล่าวหาตามที่อยู่ในหลักฐานใบสมัครหรือหลักฐานทางราชการหรือโดยวิธีอื่น และให้นำความ ในข้อ 31 ข้อ 32 ข้อ 33 และข้อ 34 มาใช้บังคับกับการแจ้งข้อกล่าวหาหรือแจ้งเหตุแห่งการร้องของคณะกรรมการการเลือกตั้งโดยอนุโลม

การสืบสวนสอบสวนการกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนกฎหมายเกี่ยวกับคณะกรรมการการเลือกตั้งซึ่งเกิดขึ้นนอกราชอาณาจักร (สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, 2555: 91-95)

ข้อ 45 ในกรณีที่มีคำร้องว่ามีการกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายเกี่ยวกับคณะกรรมการการเลือกตั้งซึ่งเกิดขึ้นนอกราชอาณาจักร การสืบสวนสอบสวนและวินิจฉัยชี้ขาดให้เป็นไปตามความในหมวด 3 ส่วนที่ 1 ส่วนที่ 2 และส่วนที่ 3 โดยให้อำนาจหน้าที่ของเลขาธิการเป็นอำนาจหน้าที่ของเอกอัครราชทูต

ข้อ 46 คำร้องตามข้อ 45 ให้ยื่นต่อสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง หรือสถานทูตที่เหตุแห่งการร้องได้เกิด หรืออ้างว่า หรือเชื่อว่าได้เกิดขึ้น และให้นำหลักเกณฑ์และวิธีการในหมวด 2 คำร้อง มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ 47 ในกรณีที่เป็นการยื่นคำร้องต่อสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ให้เลขาธิการส่งเรื่องให้เอกอัครราชทูตที่เหตุแห่งการร้องเกิดขึ้นเพื่อดำเนินการต่อไปตามข้อ 49 เว้นแต่เลขาธิการเห็นสมควรให้มีการสืบสวนสอบสวนโดยคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ข้อ 48 คำร้องที่ได้ยื่นต่อสถานทูตที่เหตุแห่งการร้องเกิดขึ้น และผู้ถูกร้องเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ของสถานทูตที่เป็นเจ้าพนักงานผู้ดำ เนินการเลือกตั้ง ให้เอกอัครราชทูตเสนอเรื่องต่อปลัดกระทรวงการต่างประเทศ เพื่อส่งเรื่องให้เลขาธิการดำเนินการสืบสวนสอบสวนต่อไป

ข้อ 49 เมื่อเอกอัครราชทูตได้สั่งรับเป็นเรื่องร้องคัดค้านแล้ว ให้แต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนดำเนินการสืบสวนสอบสวนโดยเร็ว

ข้อ 50 เมื่อคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนได้รวบรวมพยานหลักฐานเสร็จแล้ว ให้ทำรายงานการสืบสวนสอบสวนตามแบบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด โดยสรุปข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานพร้อมทั้งความเห็นเป็นภาษาไทย ประกอบสำนวนการสืบสวนสอบสวนเสนอเอกอัครราชทูต เมื่อเอกอัครราชทูตได้รับสำนวนการสืบสวนสอบสวนแล้ว ให้เสนอเรื่องต่อปลัดกระทรวงการต่างประเทศ เพื่อส่งเรื่องให้เลขาธิการเพื่อทำความเห็นให้แล้วเสร็จโดยเร็วและให้นำความในข้อ 40 มาใช้บังคับกับการดำเนินการของเลขาธิการโดยอนุโลม

การพิจารณาคำร้องและปัญหาหรือข้อโต้แย้ง (สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, 2555: 91-95)

ข้อ 51 คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด มีเขตอำนาจพิจารณาคำร้องและปัญหาหรือข้อโต้แย้งจากการปฏิบัติตามกฎหมายเกี่ยวกับคณะกรรมการการเลือกตั้งซึ่งได้เกิดหรืออ้างว่าหรือเชื่อว่าได้เกิดขึ้นในเขตจังหวัดนั้นในการประชุมคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดต้องมีกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดมาประชุมไม่น้อยกว่าสามในสี่ของกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ แต่ต้องไม่น้อยกว่าสามคนจึงจะเป็นองค์ประชุม ให้ประธานกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเป็นประธานในที่ประชุม ในกรณีที่ประธานกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดไม่มาประชุม หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเลือกกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดคนหนึ่งทำหน้าที่ประธานที่ประชุม

การลงมติของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดทุกคนที่เข้ามาประชุมต้องลงคะแนนเสียงเพื่อมีมติ ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งเสียงเป็นเสียงชี้ขาด กรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดคนใดมีความเห็นแย้ง ให้ทำความเห็นแย้งไว้

คณะอนุกรรมการวินิจฉัย

ข้อ 52 คณะกรรมการการเลือกตั้งอาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการวินิจฉัย ประกอบด้วยประธานอนุกรรมการและอนุกรรมการ ซึ่งแต่งตั้งจากบุคคลที่มีความเป็นกลางทางการเมืองและมีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์ จากผู้ทรงคุณวุฒิด้านนิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ การสืบสวนสอบสวน การบัญชีการตรวจสอบภายใน หรือด้านอื่น ๆ ที่เหมาะสม คณะอนุกรรมการวินิจฉัย ให้มีจำนวนไม่น้อยกว่าสามคน แต่ไม่เกินห้าคนและอาจมีหลายคณะก็ได้ให้เลขาธิการแต่งตั้งพนักงานเป็นเลขานุการและผู้ช่วยเลขานุการตามความเหมาะสม

ข้อ 53 คณะอนุกรรมการวินิจฉัย มีวาระการดำรงตำแหน่งสองปีนับแต่วันที่ได้รับแต่งตั้งและอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้

ข้อ 54 อนุกรรมการวินิจฉัยพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(1) ครบวาระ

(2) ตาย

(3) ลาออก

(4) คณะกรรมการการเลือกตั้งมีมติให้พ้นจากตำแหน่งเมื่อเห็นสมควรกรณีที่อนุกรรมการวินิจฉัยว่างลงและมีการแต่งตั้งอนุกรรมการวินิจฉัยแทนตำแหน่งที่ว่างให้อนุกรรมการวินิจฉัยที่ได้รับการแต่งตั้งใหม่อยู่ในตำแหน่งเพียงเท่าวาระที่เหลืออยู่ของผู้ซึ่งตนแทน

ข้อ 55 คณะอนุกรรมการวินิจฉัยมีอำนาจพิจารณาและวินิจฉัยคำ ร้องและปัญหาหรือข้อโต้แย้ง ตามกฎหมายเกี่ยวกับคณะกรรมการการเลือกตั้ง หรือเรื่องอื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมอบหมาย

ข้อ 56 การประชุมของคณะอนุกรรมการวินิจฉัย ต้องมีอนุกรรมการวินิจฉัยมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนอนุกรรมการวินิจฉัยเท่าที่มีอยู่จึงจะเป็นองค์ประชุม ให้ประธานอนุกรรมการวินิจฉัยเป็นประธานในที่ประชุม ในกรณีที่ประธานอนุกรรมการวินิจฉัยไม่มาประชุมหรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้อนุกรรมการวินิจฉัยที่มาประชุมเลือกอนุกรรมการวินิจฉัยคนหนึ่งทำหน้าที่เป็นประธานในที่ประชุม

ข้อ 57 การลงมติของคณะอนุกรรมการวินิจฉัยให้ถือเสียงข้างมาก อนุกรรมการวินิจฉัยทุกคนที่มาประชุมต้องลงคะแนนเสียงเพื่อมีมติอนุกรรมการวินิจฉัยคนหนึ่งให้มีหนึ่งเสียงในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาดอนุกรรมการวินิจฉัยคนใดมีความเห็นแย้ง ให้ทำความเห็นแย้งไว้ด้วย

คณะกรรมการช่วยตรวจสำนวน

ข้อ 58 คณะกรรมการการเลือกตั้งอาจแต่งตั้งคณะกรรมการช่วยตรวจสำนวนประกอบด้วยประธานกรรมการและกรรมการ ซึ่งแต่งตั้งจากข้าราชการอัยการ ข้าราชการอื่น หรือผู้ซึ่งเคยเป็นข้าราชการดังกล่าว หรือผู้ซึ่งเคยเป็นข้าราชการตุลาการคณะกรรมการช่วยตรวจสำนวนให้มีจำนวนไม่น้อยกว่าสามคนแต่ไม่เกินห้าคน และอาจมีหลายคณะก็ได้ให้เลขาธิการแต่งตั้งพนักงานเป็นเลขานุการและผู้ช่วยเลขานุการตามความเหมาะสม

ข้อ 59 กรรมการช่วยตรวจสำนวนมีวาระการดำรงตำแหน่งสองปีนับแต่วันที่ได้รับแต่งตั้งและอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้กรณีที่กรรมการช่วยตรวจสำนวนว่างลง ให้กรรมการช่วยตรวจสำนวนที่ได้รับการแต่งตั้งใหม่อยู่ในตำแหน่งเพียงเท่าวาระที่เหลืออยู่ของผู้ซึ่งตนแทน

ข้อ 60 ให้คณะกรรมการช่วยตรวจสำนวน มีหน้าที่ช่วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง (สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, 2555: 91-95) ดังนี้

(1) ดำเนินการตรวจสอบสำนวนการสืบสวนสอบสวน

(2) รับฟังคำชี้แจงหรือพยานหลักฐานแทนคณะกรรมการการเลือกตั้ง

(3) ดำเนินการอื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมอบหมาย

ข้อ 61 ให้นำความในข้อ 54 ข้อ 56 และข้อ 57 มาใช้บังคับกับการพ้นจากตำแหน่งการประชุมและการลงมติของคณะกรรมการช่วยตรวจสำนวนโดยอนุโลม

การพิจารณาของคณะอนุกรรมการวินิจฉัย

ข้อ 62 ในกรณีที่มีการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการวินิจฉัยตามข้อ 52 ให้เลขาธิการเสนอสำนวนการสืบสวนสอบสวนพร้อมความเห็นต่อคณะอนุกรรมการวินิจฉัย เพื่อพิจารณาก่อนที่จะเสนอให้คณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณา เว้นแต่คณะกรรมการการเลือกตั้งจะสั่งเป็นอย่างอื่น

ข้อ 68 เมื่อคณะอนุกรรมการวินิจฉัยได้รับสำนวนการสืบสวนสอบสวนตามข้อ 62 แล้วให้พิจารณาด้วยความรวดเร็ว ต่อเนื่อง และเป็นธรรมในการพิจารณาของคณะอนุกรรมการวินิจฉัย อาจทำการสืบสวนสอบสวนเพิ่มเติมหรือแจ้งข้อกล่าวหาแก่ผู้ถูกร้องก็ได้ การดำเนินการดังกล่าวคณะอนุกรรมการวินิจฉัยอาจให้เลขาธิการหรือผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเป็นผู้ดำเนินการแทน และบุคคลดังกล่าวอาจมอบหมายให้พนักงานดำเนินการแทนก็ได้

ข้อ 64 เมื่อคณะอนุกรรมการวินิจฉัยพิจารณาเสร็จแล้ว ให้จัดทำความเห็นตามแบบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด แล้วเสนอให้คณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณาโดยเร็ว ความเห็นของคณะอนุกรรมการวินิจฉัยจะต้องระบุข้อเท็จจริงและเหตุผลประกอบ ในกรณีที่อนุกรรมการวินิจฉัยคนใดมีความเห็นแย้ง ให้ทำความเห็นแย้งไว้ และต้องลงลายมือชื่อของอนุกรรมการวินิจฉัยที่พิจารณาทุกคน

การพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดของคณะกรรมการการเลือกตั้งและการยื่นคำร้องต่อศาล

ข้อ 65 เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งได้รับความเห็นของคณะอนุกรรมการวินิจฉัยเลขาธิการคณะกรรมการสืบสวนสอบสวน หรือคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดแล้วแต่กรณีให้คณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดหรือมีความเห็นโดยเร็ว ในการพิจารณาเกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาตามวรรคหนึ่ง คณะกรรมการการเลือกตั้งอาจให้คณะกรรมการช่วยตรวจสำนวนตรวจสอบสำนวนการสืบสวนสอบสวน รวมทั้งรับฟังคำชี้แจงแสดงพยานหลักฐานแทนคณะกรรมการการเลือกตั้งและเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งก็ได้ (สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, 2555: 96-102)

ข้อ 66 ในกรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งจะวินิจฉัยเพื่อมีมติให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาก่อนประกาศผลการเลือกตั้งให้คณะกรรมการการเลือกตั้งแจ้งความเห็นพร้อมด้วยสำนวนการสืบสวนสอบสวนไปยังคณะกรรมการตรวจสอบตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. 2550 มาตรา 105

ข้อ 67 ให้เลขาธิการส่งคำวินิจฉัยของคณะกรรมการการเลือกตั้งให้แก่ผู้ร้อง ผู้ถูกร้องหรือผู้เกี่ยวข้อง และคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดทราบโดยไม่ชักช้า

ข้อ 68 เมื่อประกาศผลการเลือกตั้งแล้ว ถ้าปรากฏหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าการเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งใดมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม หรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้ใดหรือสมาชิกวุฒิสภาผู้ใด หรือผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาผู้ใดกระทำการใด ๆ โดยไม่สุจริตเพื่อที่จะให้ตนเองได้รับเลือกตั้ง หรือได้รับเลือกตั้งมาโดยไม่สุจริต หรือการสรรหาสมาชิกวุฒิสภาเป็นไปโดยไม่ถูกต้องหรือมิชอบด้วยกฎหมาย โดยผลของการที่บุคคลหรือพรรคการเมืองใดได้กระทำ ทั้งนี้ อันเป็นการฝ่าฝืนกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา ระเบียบหรือประกาศของคณะกรรมการการเลือกตั้ง หรือกฎหมายว่าด้วยพรรคการเมืองให้คณะกรรมการการเลือกตั้งยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาเพื่อพิจารณาและวินิจฉัยให้นำความในวรรคหนึ่งมาใช้บังคับกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นโดยอนุโลม โดยการยื่นคำร้องต่อศาลตามวรรคหนึ่ง ให้ยื่นต่อศาลอุทธรณ์

ข้อ 69 ในกรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณาวินิจฉัยว่าผู้สมัครหรือผู้ใดกระทำความผิดตามมาตรา 53 (1) และ (2) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. 2550 ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณาส่งเรื่องให้สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินดำเนินการตามอำนาจหน้าที่

เหตุยกเว้นในการใช้ระเบียบ (สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, 2555: 103-105)

ข้อ 70 ระยะเวลาที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้ เป็นการเร่งรัดการปฏิบัติงานของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง หากปฏิบัติเกินกำหนดเวลา แต่มิได้มีการกระทำที่เป็นการขัดต่อกฎหมายไม่เป็นเหตุให้การสืบสวนสอบสวนหรือการปฏิบัติที่ได้ดำเนินการตามระเบียบนี้เสียไป

ข้อ 71 เมื่อเห็นสมควรคณะกรรมการการเลือกตั้งอาจยกเว้นระเบียบข้อหนึ่งข้อใดหรือดำเนินการสืบสวนสอบสวนเองหรือสั่งการอื่นใดก็ได้ ทั้งนี้ การยกเว้นระเบียบดังกล่าว ต้องไม่ขัดต่อกฎหมายเกี่ยวกับคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ค่าตอบแทน

ข้อ 72 ให้คณะอนุกรรมการวินิจฉัย คณะกรรมการช่วยตรวจสำนวน คณะกรรมการตรวจสอบ คณะกรรมการสืบสวนสอบสวน บุคคล และพนักงานผู้ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการการเลือกตั้งให้ไปชี้แจงสำนวนต่อคณะกรรมการตรวจสอบ หรือไปดำเนินกระบวนพิจารณาต่อศาลได้รับค่าตอบแทนตามอัตราที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดไว้ท้ายระเบียบนี้บทเฉพาะกาล

ข้อ 73 การใดที่อยู่ระหว่างดำเนินการตามระเบียบที่ระบุไว้ในข้อ 3 คำสั่ง หรือมติของคณะกรรมการการเลือกตั้ง และหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้องอยู่ก่อนระเบียบนี้ใช้บังคับ ให้ดำเนินการตามระเบียบ มติ และหนังสือสั่งการดังกล่าวต่อไปจนกว่าจะแล้วเสร็จ (สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, 2555: 96-102)

การสืบสวนสอบสวนและการพิจารณา

ความหมายของ “การสอบสวน” และ “พนักงานสอบสวน”

การสอบสวน ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 2 (11)ได้ให้นิยามคำว่า “การสอบสวน หมายถึง การรวบรวมพยานหลักฐานและการดำเนินการทั้งหลายอื่นตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ซึ่งพนักงานสอบสวนได้ทำเกี่ยวกับความผิดที่กล่าวหา เพื่อที่จะทราบข้อเท็จจริงหรือพิสูจน์ความผิดและเพื่อที่จะเอาตัวผู้กระทำผิดมาฟ้องลงโทษ” ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา2 (11) จากความหมายดังกล่าวข้างต้น จึงสรุปได้ว่า การสอบสวน คือการรวบรวมพยานหลักฐานไม่ว่าจะเป็นพยานบุคคล พยานเอกสารและพยานวัตถุเพื่อพิสูจน์ความผิดหรือเพื่อที่จะทราบข้อเท็จ เพื่อที่จะเอาตัวผู้กระทำผิดมาลงโทษ การรวบรวมพยานหลักฐานดังกล่าวอาจจะกระทำได้หลายวิธี เช่น การสอบสวนปากคำ การตรวจสถานที่เกิดเหตุ การตรวจสอบพยานเอกสารหรือพยานวัตถุ การพิสูจน์หมู่โลหิต ฯลฯ ซึ่งล้วนแต่เป็นการสอบสวนแทบทั้งสิ้น รายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการดำเนินการในการสอบสวนคดีอาญาจะได้กล่าวต่อไป (สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, 2555: 102-105)

พนักงานสอบสวน เป็นคำที่ใช้กันแพร่หลายในตัวบทกฎหมายต่างๆตลอดจนสื่อมวลชนและข่าวสารแขนงต่าง ๆ แต่ความหมายที่แท้จริงนั้นมีบทบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 2 (6) บัญญัติไว้ว่า “พนักงานสอบสวน” หมายถึง เจ้าพนักงานซึ่งกฎหมายให้มีอำนาจและหน้าที่ทำการสอบสวน (ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 2(6) จากคำนิยามดังกล่าวข้างต้น คำว่าพนักงานสอบสวนจึงเป็นเจ้าพนักงานของรัฐซึ่งกฎหมายได้บัญญัติให้มีอำนาจและหน้าที่ทำการสอบสวน พนักงานสอบสวนและการสอบสวนจึงเป็นของคู่กันอยู่เสมอ หากพิจารณาตามอำนาจหน้าที่ที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา พนักงานสอบสวนจึงแบ่งออกได้ 2 ประเภท คือ

1. พนักงานสอบสวนทั่วไป ได้แก่ พนักงานสอบสวนที่มีอำนาจหน้าที่ทำการสอบสวนความผิดที่เกิดขึ้นภายในหน้าที่ของตน แบ่งออกเป็น 2จำพวกคือ (ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 18)

1.1 พนักงานสอบสวนในกรุงเทพมหานคร ได้แก่ข้าราชการตำรวจที่มียศตั้งแต่ชั้นยศร้อยตำรวจตรี หรือเทียบเท่าขึ้นไป

1.2 พนักงานสอบสวนในจังหวัดอื่นนอกจากกรุงเทพมหานคร ได้แก่บุคคลดังต่อไปนี้

1.2.1 พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่

1.2.2 ปลัดอำเภอ

1.2.3 นายตำรวจที่มียศตั้งแต่ร้อยตำรวจตรีหรือเทียบเท่าขึ้นไป

1.3 พนักงานสอบสวนพิเศษ ได้แก่ พนักงานสอบสวนที่กฎหมายบัญญัติให้อำนาจสอบสวนคดีความผิดที่เกิดขึ้นนอกเขตอำนาจหน้าที่ของตน หรือเกิดนอกราชอาณาจักร ได้แก่ (ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 20)

1.3.1 อธิบดีกรมอัยการ หรือผู้รักษาราชการแทน

1.3.2 พนักงานสอบสวนที่ได้รับมอบหมายหน้าที่จากอธิบดีกรมอัยการหรือ ผู้รักษาราชการแทน

1.3.3 พนักงานสอบสวนแห่งท้องที่ที่ผู้ต้องหาถูกจับ

1.3.4 พนักงานสอบสวนซึ่งรัฐบาลประเทศอื่น หรือบุคคลที่ได้รับความเสียหายไต้ฟ้องร้องให้ทำโทษผู้ต้องหาจะเห็นได้ว่า พนักงานสอบสวน อาจจะเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐที่สังกัดกรมการปกครอง กรมตำรวจ หรือสำนักงานอัยการสูงสุดก็ได้ แล้วแต่กรณี

การสืบสวนสอบสวน

คณะกรรมการการสืบสวนสอบสวน เป็นคณะบุคคลที่ต้องปฏิบัติหน้าที่ในการสืบสวนสอบสวนเพื่อรวบรวมพยานหลักฐานหรือแสวงหาหลักฐานทั้งปวงเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริง ซึ่งจะเป็นข้อมูลที่ใช้ประกอบการพิจารณาการวินิจฉัยชี้ขาดของคณะกรรมการการเลือกตั้ง คำวินิจฉัยสั่งการของคณะกรรมการการเลือกตั้งนั้น มิใช่เพียงมีผลต่อผู้สมัครรับเลือกตั้งเท่านั้น แต่ยังมีผลต่อเจ้าพนักงานผู้ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการดำเนินการเลือกตั้ง ส่วนราชการหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง รวมทั้ง ผู้มีสิทธิเลือกตั้งอาจต้องมาใช้สิทธิเลือกตั้งใหม่อีกครั้ง หากคณะกรรมการการเลือกตั้งสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ หรือเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้สมัครใดก่อนการประกาศผล

การเลือกตั้ง หรือกรณีที่ศาลอุทธรณ์ หรือศาลฎีกาแล้วแต่กรณีมีคำสั่งให้เลือกตั้งใหม่ หรือเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งภายหลังที่คณะกรรมาการการเลือกตั้งได้ประกาศผลการรับรองการเลือกตั้งแล้ว ตั้งนั้นผู้ที่คณะกรรมการการเลือกตั้งจะหมอบหมายให้ทำหน้าที่สืบสวนสอบสวนนั้น จึงต้องเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ ความชำนาญในการสืบสวนสอบสวน และที่สำคัญจะต้องเป็นบุคคลผู้ที่มีความเป็นกลางทางการเมือง มีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์ และเพื่อให้การสืบสวนสอบสวนเป็นไปด้วยความรวดเร็ว มีความละเอียดรอบคอบ และมีประสิทธิภาพ จึงได้มีการกำหนดให้กระทำเป็นคณะบุคคล คือ คณะกรรมการการสืบสวน ซึ่งประกอบด้วย ประธานกรรมการคนหนึ่งและกรรการอีก 2 คน รวมเป็น 3 คน โดยผู้ที่จะได้รับการแต่งตั้งให้เป็นคณะกรรมการการสืบสวนสอบสวนนั้นจะต้องมีคุณสมบัติอย่างใดอย่างหนึ่ง (สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, 2555: 105-107) ตามที่กำหนดไว้ในข้อ 23 (1) ถึง (5) ดังต่อไปนี้

1. มีคุณสมบัติทางด้านนิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ หรือหากไม่มีคุณวุฒิดังกล่าวแต่มีประสบการณ์ในด้านการสอบสวน ก็สามารถแต่งตั้งให้เป็นกรรมการสืบสวนสอบสวนได้ อย่างไรก็ตีควรแต่งตั้งจากผู้ที่ปฏิบัติงานหรือมีประสบการณ์เกี่ยวกับการสืบสวนสอบสวน หรือเกี่ยวข้องกับการใช้กฎหมาย เช่น นิติกร เป็นต้น ซึ่งจะทำให้การสืบสวนสอบสวนเป็นไปโดยมีประสิทธิภาพ

2. สำเร็จหลักสูตรการสืบสวนสอบสวนจากคณะกรรมการการเลือกตั้ง หมายถึงบุคคลภายนอกซึ่งสำเร็จหลักสูตรที่สำนักคณะกรรมการการเลือกตั้ง(ส่วนกลาง)เป็นผู้จัดอบรม

3. เป็นทนายความ ซึ่งไม่ได้กำหนดไว้ว่าจะต้องมีประการณ์มาแล้วกี่ปี หรือเคยว่าความมาแล้วกี่คดี เป็นคดีประเภทใดบ้าง แต่หากมีความเหมาะสมแล้วก็สามารถแต่งตั้งให้เป็นคณะกรรมาการสืบสวนสอบสวนได้

4. เป็นพนักงานสอบสวน พนักงานฝ่ายปกครอง นายทหารเหล่าพระธรรมนูญ ข้าราชการสถานทูต ซึ่งพนักงานสอบสวนกับพนักงานฝ่ายปกครอง หมายถึงพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาซึ่งมีอำนาจในการสืบสวนสอบสวนคดีอาญา ส่วนข้าราชการสถานทูต หมายถึง ข้าราชการที่ประจำอยู่ที่สถานที่เอกอัครราชทูตหรือสถานที่กงสุลใหญ่หรือข้าราชการที่ประจำสำนักงานการค้าและเศรษฐกิจไทยในต่างประเทศ ซึ่งอาจได้รับการแต่งตั้งให้เป็นกรรมการสืบสวนสอบสวนได้ กรณีมีการกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนกฎหมายเกี่ยวกับคณะกรรมการการเลือกตั้งที่เกิดขึ้นในอาณาจักรนั้น ซึ่งเกิดขึ้นในกรณีที่เป็นการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาอันเป็นการเลือกตั้งทั่วไปเท่านั้น

5. เป็นพนักงานของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ซึ่งพนักงานดังกล่าวไม่ต้องมีคุณวุฒิตาม ข้อ 23(1) แต่หากมีคุณสมบัติเหมาะสมกับเรื่องที่จะได้รับมอบหมายให้ทำการ

สืบสวนสอบสวนแล้วอาจได้รับแต่งตั้งให้เป็นคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนได้ เช่น กรณีเป็นการสืบสวนสอบสวนเกี่ยวกับเรื่องยื่นบัญชีค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งโดยมิชอบ อาจแต่ตั้งพนักงานผู้มีคุณวุฒิทางบัญชีเป็นกรรมการสืบสวนสอบสวน หรือหากเป็นการสืบสวนสอบสวนการคัดค้านเกี่ยวกับการดำเนินการเลือกตั้งก็อาจแต่งตั้งจากพนักงานการเลือกตั้ง(งานจัดการเลือกตั้ง)เป็นกรรมการการสืบสวนสอบสวนเป็นต้น

เนื่องจากอำนาจในการสืบสวนสอบสวนเป็นอำนาจที่คณะกรรมการการเลือกตั้งซึ่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง มาตรา 12 และมาตรา 24 วรรคห้า ได้กำหนดให้อำนาจคณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดวิธีการสืบสวนสอบสวนตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งตามระเบียบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดได้ ซึ่งเรื่องที่คณะกรรมการการเลือกตั้งสืบสวนสอบสวนตามอำนาจหน้าที่นั้นมีจำนวนมากทั้งในอาณาจักรและนอกอาณาจักร ประกอบกับเรื่องคัดค้านการเลือกตั้ง ส่วนมากมีการยื่นคำร้องที่สำนักคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด ดังนั้น นอกจากคณะกรรมการการเลือกตั้งจะใช้อำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนเองแล้ว ยังได้มอบหมายให้บุคคลและคณะบุคคล เป็นผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนแทนคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ด้วย ดังที่กำหนดไว้ในข้อ 22 (สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, 2555: 107-108) ดังต่อไปนี้

(1) คณะกรรมการการเลือกตั้ง

(2) คณะกรรมการการเลือกตั้ง

(3) ประจำจังหวัด

(4) เลขาธิการ

(5) เอกอัครราชทูต

โดยคณะกรรมการการเลือกตั้งและเลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง มีอำนาจตั้งคณะกรรมการสืบสวนสอบสนจากผู้มีคุณสมบัติตามข้อ 23 ได้ทั่งราชอาณาจักร แต่คณะกรรมการเลือกตั้งประจำจังหวัด และเอกอัครราชทูต มีเขตอำนาจแต่งตั้งคณะสืบสวนสอบสวนได้เฉพาะภายในเขตของตนเท่านั้น กล่าวคือ คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดมีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนได้เฉพาะภายในเขตอำนาจจังหวัดโดยแต่งตั้งจากบุคคลผู้มีคุณสมบัติตามข้อ 23 ซึ่งอยู่ในจังหวัดนั้นๆ อาจมีกรณีที่มีการขอตัวพนักงานจากสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจากจังหวัดหนึ่งไปช่วยปฏิบัติงานในจังหวัดที่มีการจัดการเลือกตั้ง คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่จัดให้มีการเลือกตั้งก็สามารถแต่งตั้งพนักงานที่ไปช่วยปฏิบัติงานนั้นเป็นคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนได้

ส่วนเอกอัครราชทูตมีอำนาจแต่งตั้งข้าราชการประจำสถานเอกอัครราชทูตนั้น ๆ ซึ่งเป็นบุคคลผู้มีคุณสมบัติตามข้อ23(4) หรือบุคคลอื่นผู้มีคุณสมบัติตามข้อ 23 ให้เป็นคณะกรรมการการเลือกตั้งที่เกิดขึ้นนอกราชอาณาจักรในประเทศที่ตนนั้นประจำอยู่ (สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, 2555: 108-113)

อนึ่งตามมาตรา 96 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2545 ได้กำหนดว่า กรณีก่อนประกาศผลการเลือกตั้ง ๕ณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดอาจแต่งตั้ง “คณะอนุกรรมการ” เพื่อช่วยดำเนินการเกี่ยวกับการสืบสวนสอบสวนให้ได้ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด แต่ในทางปฏิบัติมีบ่อยครั้งที่มีกี่ดำเนินการสืบสวนสอบสวนเรื่องร้องคัดค้านที่ยื่นไว้ตั้งแต่ก่อนประกาศผลการเลือกตั้ง แต่การสืบสวนสอบสวนเสร็จสิ้นภายหลักจากคณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศผลการเลือกตั้งแล้ว หรือบางกรณีมีการสั่งให้รวมเรื่องคัดค้านหรือรวมสำนวนการสืบสวนสอบสวน ที่ยื่นไว้ก่อนประการผลการเลือกตั้งเพื่อพิจารณารวมกับเรื่องที่ยื่นมาภายหลังประกาศผลการเลือกตั้งแล้ว ดังนั้น หากคณะกรรมการเลือกตั้งประจำจังหวัดแต่งตั้ง “คณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวน” เพื่อช่วยดำเนินการเกี่ยวกับการสืบสวนสอบสวน ตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2545 ดังกล่าวยังดำเนินการอยู่ก็สามารถดำเนินการต่อไปจนเสร็จสิ้นได้

การแต่งตั้งคณะกรรมการการสืบสวนสอบสวน จะกระทำได้เมื่อมีพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา หรือเมื่อมีประกาศให้มีการสรรหาสมาชิกวุฒิสภา หรือเมื่อมีประกาศให้มีการเลือกตั้งสมาชิกิสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นหรือเมื่อมีเหตุอันสมควรแล้วแต่กรณี ซึ่งกรณีมีเหตุอันสมควร เช่น เมื่อมีพยานหลักฐานอันสมควรว่า มีการกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายเกี่ยวกับคณะกรรมการการเลือกตั้ง หรือมีการกระทำอื่นใด ๆ ที่อาจทำให้การเลือกตั้งเป็นไปโดยไม่สุจริตและเที่ยวธรรม ก็อาจแต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนเพื่อให้ทำการสืบสวนสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานไว้ก่อนได้

หากเป็นการดำเนินการสืบสวนสอบสวนการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่นที่ได้รับคำร้องและมีการดำเนินการสืบสวนภายหลังจากที่คณะกรรมการเลือกตั้งภายในประกาศรับรองผลไปแล้ว คณะผู้ทำการสืบสวนสอบสวนจะต้องเป็น ”คณะกรรมการสืบสวนสอบสวน” ตามข้อ 23 ของระเบียบนี้ ไม่ใช่คณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนซึ่งอาศัยมาตรา 96 ของพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2545

ภารกิจหน้าที่ของพนักงานสอบสวน

กระบวนการสอบสวนคดีอาญาอย่างกรณีการกระทำความผิดเกี่ยวกับคดีเลือกตั้ง เป็นกระบวนการขั้นต้นที่สำคัญยิ่งของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาในการดำเนินคดีดังกล่าว เพราะการสอบสวนเปรียบเสมือนต้นธารแห่งความยุติธรรม ถ้าหากเราขึ้นต้นผิดกระบวนการยุติธรรมในลำดับถัดไปก็ผิดตามไปด้วย ตามกฎหมายบัญญัติให้เป็นอำนาจหน้าที่ของพนักงานสอบสวน ที่จะต้องดำเนินการสืบสวนสอบสวน รวบรวมพยานหลักฐานเกี่ยวกับความผิดทั้งปวง ทั้งก่อนเกิดเหตุและหลังเกิดเหตุ ตลอดจนเมื่อมีการจับกุมผู้ต้องหาว่ากระทำผิดได้แล้ว เพื่อทราบข้อเท็จจริงและพฤติการณ์ต่าง ๆอันเกี่ยวกับความผิดเพื่อที่จะรู้ตัวผู้กระทำผิดและพิสูจน์ให้เห็นความผิด พนักงานสอบสวนก็จะต้องรวบรวมพยานหลักฐานเข้าสู่สำนวนการสอบสวนส่งให้พนักงานอัยการพิจารณาฟ้องร้องต่อศาล โดยจะต้องรวบรวมพยานหลักฐานทั้งปวงเพื่อนำสืบในศาลจนสิ้นสงสัย และแน่ใจว่าเป็นการกระทำผิดและจำเลยเป็นผู้กระทำผิดนั้น (แสวง ธีระสวัสดิ์, 2530) จากคำนิยามในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 2(11) ดังได้กล่าวมาแล้วจึงแยกภารกิจหน้าที่หลักของพนักงานสอบสวนในการสอบสวนคดีอาญาได้ดังต่อไปนี้ (สง่า ดวงอัมพร, 2526: 18-24)

1. การดำเนินการทั้งหลายที่พนักงานสอบสวนได้ทำไป เกี่ยวกับความผิดที่กล่าวหา ได้แก่การดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1.1 การพิจารณาความผิด เมื่อผู้เสียหายร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนโดยในคำร้องทุกข์นั้นปรากฏสาระสำคัญเกี่ยวกับลักษณะความผิด พฤติการณ์ต่างๆที่ความผิดนั้นได้กระทำลงตลอดจนความเสียหายที่ได้รับและให้เป็นหน้าที่ของพนักงานสอบสวนที่จะพิจารณาว่ากระทำลงตลอดจนความเสียหายที่ได้รับและให้เป็นหน้าที่ของพนักงานสอบสวนที่จะพิจารณาว่าการกระทำตามคำร้องทุกข์นั้นควรจะเป็นตามความผิดฐานใด สมควรจะต้องรับคำร้องทุกข์เพื่อสอบสวนหรือไม่

1.2 การบันทึกปากคำผู้เสียหายและพยาน เมื่อเห็นว่าคำร้องทุกข์นั้นเป็นความผิดในทางอาญา พนักงานสอบสวนมีอำนาจทำการบันทึกปากคำของผู้เสียหาย หรือบุคคลอื่นๆที่เห็นถ้อยคำของเขาอาจเป็นประโยชน์แก่รูปคดี

1.3 การบันทึกปากคำผู้ต้องหา เมื่อจับกุมผู้ต้องหามาได้ จะต้องมีการสอบสวนผู้ต้องหา พนักงานสอบสวนอาจใช้ถ้อยคำให้การของผู้ต้องหาเป็นพยานหลักฐานยันการกระทำผิดตามข้อกล่าวหาได้ ทั้งนี้เพราะกฎหมายได้บัญญัติให้พนักงานสอบสวนต้องแจ้งให้

ผู้ต้องหาทราบก่อนล่วงหน้าว่า "ถ้อยคำที่ผู้ต้องหาให้การนั้นอาจใช้เป็นพยานหลักฐานยันตัวผู้ต้องหาในการพิจารณาคดีในชั้นศาลได้" ก่อนทำการสอบสวนผู้ต้องหาทุกครั้ง

1.4 การรวบรวมพยานหลักฐาน เป็นการดำเนินการส่วนหนึ่งของพนักงานสอบสวนที่เกี่ยวข้องกับความผิดที่กล่าวหา การรวบรวมพยานหลักฐาน นอกจากจะรวบรวมพยานหลักฐานทั้ง3 ชนิดได้แก่พยานบุคคล พยานเอกสารและพยานวัตถุ เพื่อประโยชน์ในการรวบรวมหลักฐานดังกล่าว พนักงานสอบสวนยังมีอำนาจดำเนินการเกี่ยวกับการตรวจตัวผู้เสียหาย การตรวจผู้ต้องหา การตรวจค้นสิ่งของ การทำภาพถ่าย แผนที่ หรือภาพวาดจำลองหรือพิมพ์ลายนิ้วมือ ลายมือหรือลายเท้าของผู้ต้องหา การค้นเพื่อพบสิ่งของซึ่งมีไว้เป็นความผิด ออกหมายเรียกบุคคลซึ่งครอบครองสิ่งของ การยึดไว้ซึ่งสิ่งของที่ค้นพบ หรือส่งมาให้ตามหมายเรียก

1.5 เพื่อที่จะทราบข้อเท็จจริงหรือพิสูจน์ความผิด การที่จะทราบข้อเท็จจริงหรือพิสูจน์ความผิดอาจกระทำได้โดยการพิจารณาจากพยานหลักฐานต่างๆที่พนักงานสอบสวนได้ดำเนินการดามที่ได้กล่าวไว้แล้วในข้อ 3.2.1 ข้างต้นได้แก่ พยานบุคคล พยานเอกสาร วัตถุพยาน พยานผู้ชำนาญการ และจากการบันทึกคำให้การของผู้ต้องหา

1.6 เพื่อจะเอาตัวผู้กระทำผิดมาฟ้องลงโทษ พนักงานสอบสวนวิธีการเอาตัวผู้กระทำความผิดมาฟ้องลงโทษได้ ดังนี้

1.6.1 โดยการออกหมายเรียกให้มาพบพนักงานสอบสวน

1.6.2 โดยการออกหมายจับ และดำเนินการออกประกาศสืบจับตามระเบียบของทางราชการที่กำหนดไว้

1.6.3 โดยการรับตัวจากเจ้าพนักงานตำรวจหรือราษฎรผู้ทำการจับกุม

1.6.4 โดยผู้ต้องหาเข้าพบ หรือเข้ามอบตัวต่อพนักงานสอบสวนด้วยตนเอง

1.6.5 โดยพนักงานสอบสวนเป็นผู้จับกุมเองในระหว่างการปฏิบัติหน้าที่เมื่อปรากฏว่าบุคคลนั้นได้กระทำความผิดซึ่งหน้า

เป็นที่รู้กันโดยทั่วไปว่า อำนาจหน้าที่ในการสอบสวน เป็นอำนาจหน้าที่เฉพาะตัวจะมอบให้บุคคลอื่นกระทำการแทนไม่ได้ เว้นแต่การใดในการสอบสวนอยู่นอกเขตอำนาจของตนมีอำนาจส่งประเด็นไปให้พนักงานสอบสวนซึ่งมีอำนาจทำการนั้นจัดการแทนได้ หรือการใดเป็นสางเล็กน้อยพนักงานสอบสวนมีอำนาจสั่งให้ผู้ใต้บังคับบัญชาทำแทนได้ แต่ทั้งนี้เมื่อประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา หรือกฎหมายอื่นมิได้บัญญัติเจาะจงให้ทำด้วยตนเอง

กระบวนการสอบสวน

ในกระบวนการสอบสวนตามกฎหมายของประเทศไทยได้ยึดแนวการปฏิบัติการดำเนินคดีตามกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา โดยมีลักษณะเป็นระบบกล่าวหา เป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ ที่จะรวบรวมพยานหลักฐานให้เพียงพอ จนศาลเชื่อว่าได้ผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำความผิดจริงดังกล่าว ถ้าศาลสงสัยจะยกผลประโยชน์ให้จำเลย ฉะนั้นต้องอาศัยพยานหลักฐานอย่างสมบูรณ์จริงๆจึงจะสามารถลงโทษผู้กระทำผิดได้ กระบวนการสอบสวนดังกล่าวจึงขึ้นอยู่กับกระบวนการรวบรวมพยานหลักฐานอันประกอบด้วยผู้ที่มีหน้าที่รวบรวมพยานหลักฐาน ผู้ให้หลักฐานและลักษณะของพยานหลักฐาน

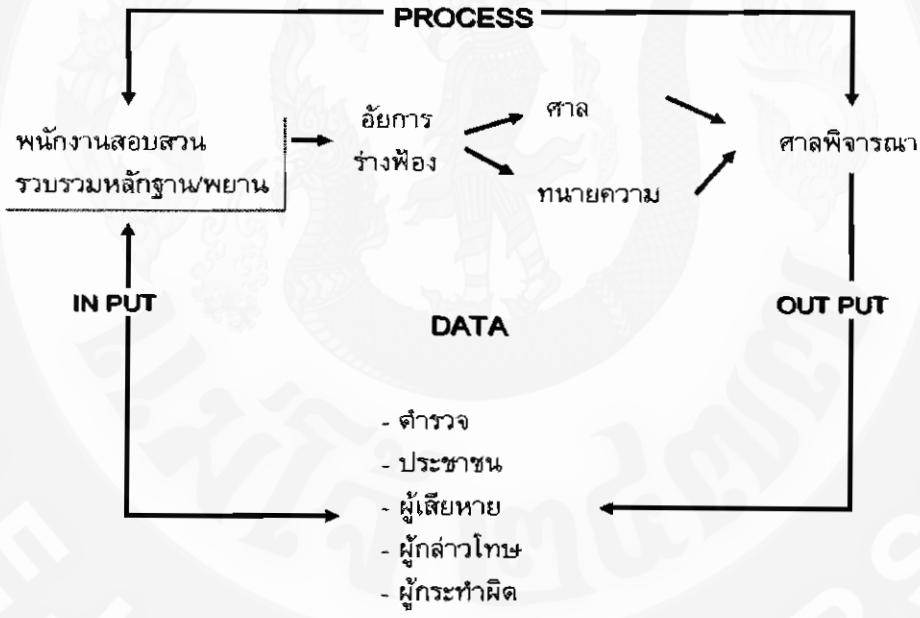

ภาพ 1 กระบวนการสอบสวน

ความสำคัญของการสอบสวน

การสอบสวนถือว่าเป็นเงื่อนไขสำคัญในการยื่นฟ้องคดีอาญาของพนักงานอัยการ เพราะถ้าคดีใดไม่ผ่านการสอบสวนมาก่อน พนักงานอัยการจะยื่นฟ้องคดีนั้นต่อศาลไม่ได้ แต่สำหรับคดีที่ราษฎรเป็นโจทก์ฟ้องคดีอาญาเองนั้น ไม่จำต้องผ่านการสอบสวนก่อน (สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, 2555: 120-125)

การสอบสวนนอกจากจะมีความสำคัญในด้านการฟ้องคดีของอัยการดังกล่าวแล้ว ยังมีความสำคัญในด้านสังคมและด้านกระบวนการยุติธรรมอีกด้วย จะเห็นได้ว่างานสอบสวนถือได้ว่าเป็นขั้นตอนที่สำคัญของกระบวนการยุติธรรมเป็นอย่างมาก เพราะอำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานในกระบวนการการสอบสวนมีอยู่มากหลายประการ โดยเริ่มตั้งแต่การจับ การขัง การให้ประกันตัว ตลอดไปจนถึงอำนาจการกำหนดข้อหาว่าบุคคลนั้นกระทำความผิดสถานใด หนักเบาเพียงใด แล้วยังมีอำนาจเล็ก ๆ น้อย ๆ อย่างอื่นอีก เช่น เรื่องการออกหมายเรียก หมายค้น หมายจับและการทำบันทึกต่าง ๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับการสอบสวนอีกด้วย ซึ่งถ้าพนักงานสอบสวนใช้อำนาจเหล่านี้ในทางที่ไม่ถูกต้อง หรือมีอคติลำเอียงเข้ากับอีกฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดแล้ว ก็จะเป็นผลเสียต่อเนื่องไปถึงกระบวนการยุติธรรมในขั้นอัยการและศาลได้ เช่น อาจเป็นเหตุให้ผู้กระทำผิดรอดพ้นจากการถูกลงโทษ หรือได้รับโทษน้อยลงหรืออาจทำให้ผู้อื่นที่ไม่ได้กระทำความผิดกลายเป็นผู้กระทำความผิด และได้รับโทษเป็นต้น

ระยะเวลาการสอบสวน

การสอบสวนคดีแต่ละคดีจะต้องใช้เวลานานเท่าใด จึงจะเสร็จสิ้นนั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยดังนี้ คือ ขึ้นอยู่กับชนิดของคดีและพยานหลักฐานที่พนักงานสอบสวนจะรวบรวมได้คดีบางชนิดสอบสวนง่ายไม่สลับซับซ้อน มีพยานไม่มาก การสอบสวนก็จะใช้เวลาไม่นานแต่บางคดีบางประเภทมีความเร้นลับซับซ้อน มีพยานเกี่ยวพันเชื่อมโยงกันมากมาย การสอบสวนก็จะต้องใช้เวลานานกว่าจะสามารถรวบรวมพยานหลักฐานได้ครบถ้วน และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องอีกประการหนึ่ง คือ ด้านตัวพนักงานสอบสวนซึ่งมีส่วนสำคัญที่จะทำให้การสอบสวนเสร็จเร็วหรือช้า พนักงานสอบสวนที่มีขีดความสามารถสูงหรือมีความขยันย่อมจะใช้เวลาในการสอบสวนเสร็จเร็ว หรือน้อยกว่าพนักงานสอบสวนที่มีขีดความสามารถต่ำหรือมีความเกียจคร้าน คดีที่มีลักษณะเดียวกันพนักงานสอบสวนบางคนใช้เวลาในการสอบสวน20วัน แต่ก็มีพนักงานสอบสวนบางคนใช้เวลามากกว่า 30 วัน (สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, 2555: 225)

ในเรื่องระยะเวลาการสอบสวนนี้เป็นสิ่งที่มีความสำคัญหาก ปล่อยให้อยู่ในดุลยพินิจ หรือทำตามอำเภอใจของพนักงานสอบสวน อาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่รูปคดีได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีพนักงานสอบสวนบางคนที่ขาดความสำนึกในหน้าที่ และขาดความรับผิดชอบ อาจจะปล่อยปละละเลยเป็นเหตุให้ล่าช้า ดังนั้นทางราชการจึงมีระบบการควบคุมระยะเวลาที่ใช้สอบสวน เพื่อให้การสอบสวนเป็นไปได้อย่างรวดเร็ว บริสุทธิ์และยุติธรรม เช่น

กรมตำรวจได้มีคำสั่ง ที่ 244/2532 ลงวันที่ 3 มีนาคม 2532 เรื่องมาตรการควบคุม ตรวจสอบเร่งรัดการสอบสวนคดีอาญา

การวางตัวของพนักงานสอบสวน

พนักงานสอบสวนจะต้องวางตัวอยู่ในฐานะที่เป็นกลาง ทรงไว้ซึ่งความยุติธรรม ต้องการแสวงหาแต่ความจริงโดยบริสุทธิ์เท่านั้น การใช้คำพูดซักถามจะต้องระมัดระวังอย่าให้เป็นคำที่แสดงคำแนะนำให้ผู้ให้ถ้อยคำคล้อยตาม หรือเป็นการชี้ช่องอย่างใดอย่างหนึ่งนอกจากนี้ พนักงานสอบสวนจะต้องให้ความสะดวกแก่พยานในคดี และให้ถือว่าเสมือนหนึ่งเป็นผู้ที่ช่วยเหลือหรือเป็นเพื่อนที่ดีของพยาน (สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, 2555: 226)

การดำเนินการสอบสวน

โดยหลักการแล้วการสอบสวน พนักงานสอบสวนจะต้องเป็นผู้ดำเนินการเอง จะมอบหมายให้บุคคลอื่นหรือเจ้าหน้าที่อื่นที่มิใช่พนักงานสอบสวนทำแทนไม่ได้ เว้นแต่จะเป็นไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 128 ที่บัญญัติไว้ให้พนักงานสอบสวนมีอำนาจให้เจ้าพนักงานอื่นทำการแทนได้ คือ ประการแรก การส่งประเด็นไปให้พนักงานสอบสวนอื่นทำการสอบสวนให้ในเมื่ออยู่นอกเขตอำนาจของตน ประการที่สองสิ่งเล็กน้อยที่อยู่ในเขตอำนาจของตนไม่ว่าจะทำเองหรือจัดการตามประเด็น พนักงานสอบสวนมีอำนาจสั่งให้ผู้ใต้บังคับบัญชาทำแทนได้แต่ต้องเป็นเรื่องที่กฎหมายอื่นมิได้เจาะจงให้ทำด้วยตนเอง (สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, 2555: 227-228)

ไม่เพียงแต่เป็นการเริ่มต้นในการรวบรวมพยานหลักฐานต่างๆเท่านั้นการสอบสวนยังมีความสำคัญต่อการฟ้องคดีอาญาด้วย เพราะถ้ายังมิได้มีการสอบสวน พนักงานอัยการจะฟ้องคดีอาญาไม่ได้ ดังที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา120 บัญญัติไว้ว่า "ห้ามมิให้พนักงานอัยการยื่นฟ้องคดีต่อศาลโดยมิได้มีการสอบสวนไม่มีอำนาจ สอบสวน หรือกรณีความผิดอันยอมความได้ดำเนินการสอบสวนไปโดยยังไม่มีการร้องทุกข์" ดังนี้ ถ้าพนักงานอัยการได้ยื่นฟ้องต่อศาล ถ้าข้อเท็จจริงนี้ปรากฏแก่ศาลศาลก็จะยกฟ้อง

ซึ่งในการดำเนินงานการสืบสวนสอบสวนการคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งในเขตภาคเหนือตอนบน จะเป็นไปอย่างราบรื่นไม่มีปัญหาอุปสรรค ในการดำเนินงานนั้นจำเป็นที่จะต้องมีหลักในการ

บริหารงานเพื่อให้งานได้มีการดำเนินงานไปอย่างมีเป้าหมายและประสบความสำเร็จ ผู้ศึกษาจึงได้มีการศึกษารูปแบบการบริหารงานการสืบสวนสอบสวนตามแบบทฤษฎี POCC ซึ่งมีรายละเอียดของการศึกษาดังนี้

การบริหารงานแบบ POCCC

การบริหารเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับทุกองค์การทุกขนาด ทุกประเภท การบริหารจะมีความจำเป็นมากและเห็นได้ชัดเจนขึ้นเมื่อองค์การมีขนาดใหญ่ การนำเอาทรัพยากรทั้งคน เงิน วัตถุดิบ มารวมกัน เพื่อทำงานให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ จึงต้องมีผู้บริหารหรือผู้นำที่ต้องคอยเป็นผู้จัดการระเบียบ ระบบการทำงานและประสานกิจกรรมต่าง ๆ เข้าด้วยกันซึ่งตรงกับคำจำกัดความของคำว่า การบริหารหรือการจัดการ หมายถึง ภาระหน้าที่ของบุคคลใดบุคคลหนึ่งที่ปฏิบัติตนเป็นผู้นำภายในองค์การ

การบริหารเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับองค์การทุกขนาด ทุกประเภท และการบริหารจำเป็นมากสำหรับงานทุกระดับ การจัดการที่ดีต้องรู้วิธีการจัดสรรทรัพยากร โดยประหยัดและเกิดประโยชน์มากที่สุด ถึงแม้องค์การจะมีทุน ทรัพยากรและงานเทียมเท่ากัน แต่ความสามารถในการจัดการไม่ทัดเทียมกันก็อาจประสบความสำเร็จที่แตกต่างกัน

ซึ่งกระบวนการหรือหน้าที่ในการบริหาร ซึ่งในทางทฤษฎีมีนักวิชาการให้ความเห็นไว้ หลายท่าน เช่น

Fayol (1930 อ้างใน ธงชัย สันติวงษ์, 2531: 24-25) เห็นว่าหน้าที่ในการบริหาร (Management Functions) คือ

1. Planning การวางแผน เป็นการคาดการณ์ล่วงหน้าถึงเหตุการณ์ต่าง ๆ ซึ่งมีผลต่อธุรกิจและถูกกำหนดขึ้นเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน

2. Organizing การจัดองค์การ เป็นการรวมโครงสร้างของงานต่าง ๆ ในธุรกิจ รวมทั้งการแบ่งงาน หน้าที่ความรับผิดชอบเพื่อให้คนและเครื่องมือที่มีอยู่มีส่วนประกอบที่เหมาะสมทำให้งานบรรลุจุดประสงค์ที่ตั้งไว้

3. Commanding การบังคับบัญชา เป็นการสั่งการของผู้บังคับบัญชาที่มีผลต่อผู้ได้บังคับบัญชา เพื่อให้เข้าใจถึงการทำงานของหน้าที่ต่าง ๆ การสั่งการนี้จะต้องอาศัยการติดต่อสื่อสารที่ดี

4. Co-ordinating การประสานงาน หมายถึง การจัดระเบียบวิธีการทำงาน เพื่อให้งานและเจ้าหน้าที่ฝ่ายต่าง ๆ ร่วมมือปฏิบัติงานเป็นน้ำหนึ่งใจเดียว ไม่ทำงานซ้ำซ้อนกัน ขัดแย้งกัน

หรือก้าวก่ายหน้าที่กัน ทั้งนี้เพื่อให้งานดำเนินไปอย่างราบรื่นสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และนโยบายขององค์การนั้นอย่างมีประสิทธิภาพ

5. Comtrolling การควบคุม เป็นภาระของผู้บริหารที่จะควบคุมกระบวนการทำงานต่าง ๆ ให้อยู่ในกรอบของแผนงานที่วางไว้

Mintzberg (1983 อ้างใน วิโรจน์ สารรัตน, 2542: 5-8) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับหน้าที่ในการบริหารไว้ 2 ประเด็นดังนี้

1. หน้าที่หลักในการบริหาร

1.1 การกำหนดนโยบายขององค์การและกำหนดวัตถุประสงค์ขององค์การเพื่อให้การบริหารงานดำเนินไปในทิศทางเดียวกัน

1.2 กำหนดวิธีการปฏิบัติงานโดยการวางแผน เพื่อให้แผนงานนั้นสอดคล้องกันทั้งระยะสั้นระยะยาว

1.3 แบ่งแยกหน้าที่ความรับผิดชอบ โดยจัดหน่วยงานออกไปเป็นแผนก งานไหนที่ทำหน้าที่คล้ายกันก็รวมกัน และแยกกันเมื่อลักษณะของงานแตกต่างกันโดยจัดคนที่เหมาะสมกับงานที่ทำด้วย

1.4 การควบคุม เป็นการที่ผู้บริหารจะต้องคิดตามดูแลให้ผลงานนั้นออกมาตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ถ้ามีสิ่งที่ผิดพลาดเกิดขึ้นจะดำเนินการแก้ไขได้ทันที

2. หน้าที่สนับสนุนหน้าที่หลัก

นอกจากหน้าที่หลักที่ผู้บริหารต้องทำแล้ว ยังมีหน้าที่สนับสนุนหน้าที่หลักต้องทำอีก หน้าที่สนับสนุนเหล่านี้จะทำให้การปฏิบัติงานต่าง ๆ ดำเนินไปโดยปราศจากปัญหาและอุปสรรคหรือขจัดปัญหาต่าง ๆ ให้น้อยลงได้แก่

2.1 การตัดสินใจ เป็นงานที่ผู้บริหารจะต้องคิดและทำตลอดเวลาของการปฏิบัติงานเพราะปัญหาต่าง ๆ มักเกิดเสมอระหว่างปฏิบัติงานจึงต้องทำการตัดสินใจทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งจากการเลือกหลาย ๆ ทาง

2.2 การจูงใจ เนื่องจากคนเป็นสิ่งที่มีชีวิตจิตใจ พฤติกรรมของคนย่อมส่งผลกระทบต่อการปฏิบัติงาน และผลกระทบต่อองค์การได้ ดังนั้นในขั้นตอนของการทำงานผู้บริหารจะต้องมีวิธีการจูงใจ ให้คนงานมีขวัญและกำลังใจในการทำงานเพื่อผลสำเร็จขององค์การ

2.3 การเป็นผู้นำผู้บริหารจะต้องมีบุคลิกลักษณะเป็นผู้นำที่ดี เพื่อความเชื่อถือและศรัทธาในตัวผู้บริหาร ในอันที่จะสั่งการใด ๆ ให้ผู้อื่นปฏิบัติตาม

2.4 การติดต่อสื่อสาร การติดต่อสื่อสารเหมือนตาข่ายที่จะทำให้งานแต่ละหน่วยงานได้รับทราบแนว นโยบาย วัตถุประสงค์ ข้อมูลที่จำเป็น แผนการปฏิบัติงาน เพื่อให้ผู้รับคำสั่งปฏิบัติงานได้สอดคล้องกัน

2.5 การประสานงาน เป็นความร่วมมือร่วมใจกันทำกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง ในการปฏิบัติงานนั้น ผู้บริหาร จะต้องทำหน้าที่ในการประสานประโยชน์แต่ละหน่วยงานให้ร่วมมือร่วมใจกันปฏิบัติหน้าที่เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

ที่สำคัญในการบริหารให้สำเร็จต้องอาศัยทรัพยากรของการบริหาร อันได้แก่ หรือ Planning (การวางแผน) Organizing (การจัดองค์การ) Commanding (การบังคับบัญชา) Co-ordinating (การประสานงาน) Comtrolling (การควบคุม) เรียกสั้น ๆ ว่า POCCC

ซึ่งการดำเนินการสืบสวนสอบสวนเรื่องร้องคัดค้านการเลือกตั้งจะเป็นไปด้วยความเรียบร้อย รวดเร็วและประสบความสำเร็จ เป็นที่ยอมรับของสังคมนั้นแต่ในปัจจุบันการกระทำที่เป็นการฝ่าฝืนกฎหมายเลือกตั้งได้พัฒนารูปแบบและวิธีการต่าง ๆ ไปมาก ยากแก่การสืบสวนสอบสวนหาข้อเท็จจริง ดังนั้นควรต้องมีการตรวจสอบว่ากระบวนการสืบสวนสอบสวนที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบันมีขีดความสามารถหรือประสิทธิภาพเพียงพอ รู้เท่าทันการกระทำที่เป็นการฝ่าฝืนกฎหมายเลือกตั้งที่ได้พัฒนารูปแบบและวิธีการหรือไม่ หรือต้องได้รับการพัฒนาเพื่อให้มีขีดความสามารถและมีประสิทธิภาพในการบริหารงานดังกล่าวนี้มากยิ่งขึ้น ผู้ศึกษาจึงได้มีการนำหลักการบริหารแบบ POCCC มาใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ซึ่งได้ทำการศึกษาทั้งในส่วนของผู้บริหารและประชาชนทั่วไปผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ดังมีรายละเอียดของการศึกษาประกอบด้วยดังนี้

ในส่วนของผู้บริหารสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งของภาคเหนือ ผู้วิจัยได้มีการศึกษาตามรายละเอียดดังนี้

1. Planning (การบริหารด้านการวางแผน)

1.1 สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีการจัดประชุมเพื่อชี้แจ้งการวางแผนงาน กลยุทธ์หรือยุทธศาสตร์ของหน่วยงานเพื่อให้มีการดำเนินงานที่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งหน่วยงาน

1.2 สำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งมีการวางแผนปีงบประมาณที่จะใช้ในการจัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งอย่างชัดเจน

1.3 สำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งมีการวางแผนพัฒนาบุคลากรของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งทั้งหมดให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับงานสืบสวนการคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

1.4 สำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งมีการวางแผนปฏิบัติงานของบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถอย่างแท้จริงในการปฏิบัติงานของตำแหน่งงานนั้น ๆ อย่างชัดเจน

1.5 สำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งมีการประเมินผลการดำเนินงานของทุก ๆ ไตรมาสของปีงบประมาณ

2. Organizing (การบริหารงานด้านการจัดแบ่งงาน)

2.1 สำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งมีการวางแผนบุคลากรแต่ละตำแหน่งแต่ละสายงานในการปฏิบัติงานนั้น ๆ ไว้อย่างชัดเจน เช่นมีฝ่ายตรวจสอบ ฝ่ายสอบสวน เป็นต้น

2.2 สำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งมีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถมีจำนวนเพียงพอสำหรับที่จะปฏิบัติงานสำนักคณะกรรมการเลือกตั้ง

2.3 สำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งจัดตำแหน่งของบุคลากร ที่มีความรู้ความสามารถตรงตามคุณวุฒิการศึกษา

2.4 สำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้บุคลากรของสำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งทั้งหมดได้มีความรู้ความเข้าใจในงานสำนักคณะกรรมการเลือกตั้งเพิ่มมากขึ้น

2.5 สำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งมีการจัดบุคลากรให้มีความสามารถทำงานทดแทนเสริมกันได้

3. Commanding (การบริหารงานด้านการบังคับบัญชาหรือสั่งการ)

3.1 สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีการกำหนดโครงสร้าง สายการบังคับบัญชาไว้อย่างชัดเจน และมีอย่างเป็นลายลักษณ์อักษร

3.2 สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีการกำหนดชี้แจ้งเกี่ยวกับโครงสร้างของหน่วยงานให้ผู้ปฏิบัติงานได้รับทราบ

3.3 สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีการระบุ กฎหมาย ระเบียบข้อบังคับใช้ในการปฏิบัติงานสำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งอย่างเป็นลายลักษณ์อักษรชัดเจน

3.4 สำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งมีการกำหนดวิธีการปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และมาตรฐานที่กำหนด

3.5 สำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งมีกลไกการติดตามการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และมาตรฐาน อย่างชัดเจน

4. **Co-ordinating (การบริหารงานด้านการประสานงาน)**

4.1 สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีการวางแผนประสานงานระหว่างหน่วยงานภายในและภายนอกสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

4.2 สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีวัสดุอุปกรณ์ที่เหมาะสมกับงานสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งที่เพียงพอ เช่น มีเครื่องคอมพิวเตอร์และระบบอินเตอร์เนต เป็นต้น เพื่อให้ในการติดต่อประสานงานกับภายในหน่วยงานหรือหน่วยงานอื่นได้อย่างรวดเร็ว

4.3 สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีการจัดกิจกรรรมให้บุคลากรของแต่ละสำนักงานคณะกรรรมการเลือกตั้งได้พบปะแลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็นและประสบการณ์ซึ่งกันและกัน

4.4 สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีการประชาสัมพันธ์ เช่น แผ่นพับ โปสเตอร์ประชาสัมพันธ์ เพื่อให้ประชาชนหรือองค์กรอื่นได้รับทรายถึงการจัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

4.5 สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีการจัดกิจกรรมร่วมกังองค์กรอื่นที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง เพื่อเป็นการเสริมสร้างไมตรีและสร้างความสัมพันธ์ในการติดต่องานกัน

5. **Comtrolling (การบริหารงานด้านการควบคุมงาน)**

5.1 สำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งมีการจัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานประจำทุกไตรมาส

5.2 สำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งมีการกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จภายในหน่วยงานอย่างชัดเจน

5.3 สำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งมีการประเมินผลการปฏิบัติงานบุคลากรแต่ละตำแหน่งทุก ๆ ไตรมาสหรือทุก ๆ ปี อย่างสม่ำเสมอ

5.4 สำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งมีขั้นตอนวิธีการปฏิบัติ ในการติดตามงานของแต่ละตำแหน่งไว้อย่างชัดเจน

5.5 สำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งมีการติดตามและวางแผนป้องกันหรือลดผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากปัจจัยภายนอก

ในส่วนของประชาชนทั่วไปผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งของภาคเหนือ ผู้วิจัยได้มีความต้องการศึกษาตามรายละเอียดดังนี้

1. Planning (การบริหารด้านการวางแผน)

1.1 การบริหารงานเลือกตั้งของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งที่ผ่านมาคณะกรรมการเลือกตั้งได้ทำงานบรรลุเป้าหมายของหน่วยงาน

1.2 การบริหารงานเลือกตั้งของสำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งช่วยเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจของประชาชนทั่วไปได้เพิ่มมากขึ้น

1.3 การบริการต่าง ๆ ของสำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้ง เช่น ระบบวิธีการให้บริการ และการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่อยู่ในระดับที่น่าพึงพอใจ

1.4 การบริหารงานเลือกตั้งของสำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งส่งเสริมให้ประชาชนหรือผู้ที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนหรือตัดสินใจ

1.5 สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ เช่น คน งบประมาณ สิ่งของเครื่องใช้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

2. Organizing (การบริหารงานด้านการจัดแบ่งงาน)

2.1 สำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งมีการวางแผนบุคลากรแต่ละตำแหน่งแต่ละสายงานในการปฏิบัติงานนั้น ๆ ไว้อย่างชัดเจน เช่นมีฝ่ายประชาสัมพันธ์ ฝ่ายการเงิน เป็นต้น และมีจำนวนเพียงพอ

2.2 สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถอย่างแท้จริง

2.3 สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีการกำหนดแผนผังโครงสร้างของหน่วยงานเพื่อให้ประชาชนทั่วไปที่ไปติดต่อได้รับทราบอย่างชัดเจน

2.4 สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีการกำหนดหน้าที่ของแต่ละฝ่ายหรือตำแหน่งงานของแต่ละบุคคลไว้อย่างชัดเจน

2.5 สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีจำนวนบุคลากรอย่างเพียงพอสำหรับที่จะปฏิบัติงานในสำนักคณะกรรมการการเลือกตั้งให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. Commanding (การบริหารงานด้านการบังคับบัญชาหรือสั่งการ)

3.1 ผู้มีอำนาจของสำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งนั้น ๆ ได้มีการกำหนดงานหรือสั่งงานให้แก่เจ้าหน้าที่ผู้ที่รับผิดชอบไว้อย่างชัดเจน

3.2 ผู้มีอำนาจของสำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งได้มีการเลือกคนที่รับคำสั่ง เป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถและเหมาะสมกับงาน

3.3 การสั่งงานของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งนั้น ๆ มีคำสั่งที่เป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อเป็นหลักฐานในการส่งมอบงาน

3.4 ประชาชนทั่วไปสามารถตรวจสอบความก้าวหน้าของการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ได้

3.5 ผู้บริหารหรือผู้มีอำนาจในการออกคำสั่งนั้นจะต้องเป็นคำสั่งเกี่ยวข้องกับงานการบริหารการเลือกตั้ง ไม่ใช่เรื่องส่วนตัว

4. Co-ordinating (การบริหารงานด้านการประสานงาน)

4.1 สำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งมีการประสานงานกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4.2 สำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งมีการจัดระเบียบงานเป็นเครื่องช่วยในการประสานงาน ซึ่งจะขจัดงานซ้ำซ้อนและเป็นมาตรฐานในการปฏิบัติงาน

4.3 สำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งมีการจัดระบบการติดต่อสื่อสารและมีเครื่องมือสื่อสารภายในให้มีประสิทธิภาพ

4.4 สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีระบบประสานงาน กระบวนการปฏิบัติงานที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหน่วยงานเพื่อให้งานดำเนินไปได้อย่างราบรื่น

4.5 สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีการมอบอำนาจให้ผู้บริหารชั้นรองลงไปได้ใช้ดุลยพินิจตามความเหมาะสมเพื่อที่จะช่วยให้การประสานงานรวดเร็วขึ้นในกรณีที่ผู้บริหารสูงสุดไม่อยู่

5. Controlling (การบริหารงานด้านการควบคุม)

5.1 การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติงานของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

5.2 การมีส่วนร่วมในการควบคุมดูแลให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติตามกฎระเบียบ และหลักเกณฑ์ที่กำหนดอย่างเคร่งครัด

5.3 การมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนพัฒนาการปฏิบัติงานของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

5.4 การมีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรฐานในการปฏิบัติงานของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

5.5 การมีส่วนร่วมในการสังเกตการณ์ปฏิบัติงานของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

การบริหารงานของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจะประสบผลสำเร็จเป็นอย่างยิ่งต้องได้รับการตอบรับผลที่เกิดจากให้บริการของประชาชนหรือผู้ที่เข้าไปติดต่อประสานงานกับทางสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง เพื่อนำไปประกอบใช้ในการพัฒนาหรือนำไปบริหารงานสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งให้เกิดประโยชน์สูงสุด และประชาชนที่ใช้บริการก็จะได้รับการบริการที่ดีที่สุดต่อไป

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาการวิเคราะห์รูปแบบ และปัญหาในการบริหารงานการสืบสวนการคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่นในภาคเหนือตอนบน ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องซึ่งมีดังต่อไปนี้

วาทณัฐ ชัยรัตน์ (2544) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ปัญหาและอุปสรรคในการจัดการ เลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาในจังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่าปัญหาและอุปสรรคของการเลือกตั้งเกิดจาก

1. ระเบียบการเลือกตั้งโดยเฉพาะเรื่องการแนะนำตัวซึ่งเป็นเรื่องที่ขาดความชัดเจนยากในการถือปฏิบัติทั้งคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเชียงใหม่ เจ้าหน้าที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งรวมถึงประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

2. เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานเลือกตั้ง คือ คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเชียงใหม่ส่วนใหญ่ขาดประสบการณ์ ความรู้ ความเชี่ยวชาญ ในการควบคุมการเลือกตั้งโดยเฉพาะความกล้าหาญที่จะดำเนินการต่อผู้กระทำผิดต่อผู้กระทำผิดต่อกฎหมายเลือกตั้ง ยังยึดติดระบบการทำงานแบบราชการ และเน้นการปฏิบัติงานเชิงปริมาณมากกว่าเชิงคุณภาพ

3. ประชาชนไม่มีความรู้เพียงพอต่อเรื่องความสำคัญของสมาชิกวุฒิสภาและขาดข้อมูลที่ถูกต้องในการใช้สิทธิ์เลือกตั้ง

4. การบังคับให้เป็นหน้าที่ในการเลือกตั้งทำให้เป็นอุปสรรคในความต้องการผู้สมัครที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักของประชาชนได้รับการเลือกตั้งตามแนวคิดการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาแต่ก่อให้เกิดขบวนการจัดตั้งคะแนนเสียงรูปแบบต่าง ๆ

5. ผู้สมัครรับเลือกตั้งยังมีทัศนคติการกระทำเพื่อชนะการเลือกตั้งเท่านั้นและใช้ขบวนการทางการเมืองแบบเดิมมารณรงค์เพื่อให้ได้คะแนนเสียง

6. พื้นที่ขนาดใหญ่ของจังหวัดเชียงใหม่และสังคมที่แตกต่างกันของเมืองและชนบทเป็นข้อจำกัดในการทราบข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการเลือกตั้งผู้สมัครที่เหมาะสมต่อการดำรงตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภา ของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

ปฐมทัศน์ บรรณเลิศ (2546) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ปัญหาและอุปสรรคในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในจังหวัดเชียงใหม่ พ.ศ. 2544 ผลการศึกษาพบว่า ประเด็นปัญหาและอุปสรรคในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ผ่านมาปัญหามากที่สุด มี 3ประเด็น คือ

1. ขั้นตอนในการลงคะแนนเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรยุ่งยาก ซับซ้อนและยากต่อการลงคะแนน

2. ผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งไม่มีความรู้ ความเข้าใจ ในขั้นตอนของการลงคะแนนเสียง

3. การอำนวยความสะดวกและการแก้ปัญหาของกรรมการประจำหน่วยแก่ผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งยังไม่เป็นไปอย่างรวดเร็วและเหมาะสม

วีรสิทธิ์ สทรลักษณ์ (2535) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ปัญหาและอุปสรรคของพนักงานสอบสวนในกระบวนการยุติธรรม ผลการวิจัยพบว่าปัญหาและอุปสรรคของพนักงานสอบสวนในระบบสายงานยุติธรรมมีหลายประการพอจะสรุปปัญหาใหญ่ ๆ ได้ดังนี้

1. ในด้านของระบบงานสอบสวนนั้นพบว่า ได้แก่ ปัญหาด้านการรวบรวมพยานหลักฐาน และด้านการบริหารงานของตำรวจ

2. ในด้านของระบบงานอัยการนั้นพบว่า ได้แก่ ปัญหาด้านความขัดแย้งของพนักงานอัยการ และปัญหากฎระเบียบที่ไม่สอดคล้องกัน

3. ในด้านของระบบศาลนั้นพบว่า ได้แก่ ปัญหาด้านการเป็นพยานศาล การเบิกความต่อศาล การขออำนาจศาลออกหมายปล่อยตัวผู้ต้องหา การขอคัดคำพิพากษา และการขอรับสินบนนำจับ

4. ในด้านของระบบงานราชทัณฑ์นั้นพบว่า ได้แก่ ปัญหาด้านการประสานการปฏิบัติระหว่างที่ผู้ต้องหาถูกคุมขังอยู่ในเรือนจำ และการประสานการปฏิบัติภายหลังจากที่ผู้ต้องขังพ้นโทษออกไปแล้ว

พรพิมล รัตนกมลรัตน์ (2547) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นจังหวัดเชียงใหม่ตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2545 ผลการวิจัยพบว่า

1. ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นจังหวัดเชียงใหม่ตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหาร

ท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2545 คือการขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องของผู้ปฏิบัติ การขาดแคลนบุคลากรและปัญหาเรื่องงบประมาณ

2. แนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการบริหารจัดการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นจังหวัดเชียงใหม่ตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2545 คือ ผู้มีอำนาจหน้าที่ในการบริหารจัดการเลือกตั้งจะต้องเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์เกี่ยวกับการเลือกตั้ง ตลอดจนจะต้องมีการแสวงหาความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้งเพิ่มเติมอยู่เสมอ และในการกำหนดแผนงานต้องให้สามารถปฏิบัติได้จริงและการรายงานผลการเลือกตั้งสามารถปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพไม่ก่อให้เกิดปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน ส่งผลถึงความสำเร็จในการบริหารจัดการเลือกตั้ง

บัณฑิต รัดนไทย (2544) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง "ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการเลือกตั้งของคณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร: กรณีศึกษาเขตเลือกตั้งที่5 จังหวัดเชียงใหม่" ผลการศึกษาพบว่าประเด็นที่คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งเห็นว่าเป็นปัญหามากที่สุดคือ อัตราค่าตอบแทนของคณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งไม่เหมาะสม สำหรับประเด็นปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ ได้แก่ ความสมัครใจในการปฏิบัติหน้าที่ความรับผิดชอบตามกฎหมายหากมีข้อผิดพลาดเกิดขึ้น ขั้นตอนการลงคะแนนเสียงการเลือกตั้งจำนวนคณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง ความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน ความรู้ความเข้าใจในขั้นตอนการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งต่อหนึ่งหน่วย ระยะทางจากหน่วยเลือกตั้งไปยังสถานที่นับคะแนน การติดต่อประสานงานกับคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งและความสมัครใจในการปฏิบัติหน้าที่หากมีการเลือกตั้งครั้งต่อไป ความคิดเห็นโดยภาพรวมเป็นไปในเชิงบวก

จุมพล เชาวลิต (2545) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ความคาดหวังของประชาชนในการให้ศาลพิจารณาลงโทษผู้กระทำผิดกฎหมายเลือกตั้ง ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนมีความคาดหวังสูงต่อการให้ศาลพิพากษาลงโทษผู้กระทำผิดกฎหมายเลือกตั้งในสถานหนัก ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานการวิจัย โดยโทษที่ต้องการให้ศาลพิพากษา เช่น เพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง เสียสิทธิตามที่กฎหมายรัฐธรรมนูญบัญญัติไว้ทั้งหมด และจำคุกโดยไม่รอลงโทษ

ศรชัย วรานิชสกุล (2552) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การใช้อำนาจของศาลอุทธรณ์ภาค 5 ในการตรวจสอบการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นโดยศึกษาถึงสภาพปัญหาและอุปสรรคการตรวจสอบการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหาร

ท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น ของศาลอุทธรณ์ภาค 5 และเพื่อเสนอแนะกระบวนการในการแก้ปัญหาจากการดำเนินงานของศาลอุทธรณ์ภาค 5 ในการตรวจสอบการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นเป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ โดยใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มบุคลากรของศาลอุทธรณ์ภาค บุคลากรสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง และบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผลการศึกษาพบว่า ศาลอุทธรณ์ภาค 5 สามารถตรวจสอบคดีเลือกตั้งได้อย่างรวดเร็ว การพิจารณาคดีสามารถดำเนินการพิจารณาไต่สวนให้แล้วเสร็จภายในเวลาที่กำหนด มีความแม่นยำในข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย การทำคำพิพากษาหรือคำสั่ง มีการดำเนินการประชุมปรึกษาคดีก่อน จากนั้นจึงนำเข้าที่ประชุมของผู้พิพากษาแผนกคดีเลือกตั้ง เพื่อร่วมกันร่างคำพิพากษาหาข้อยุติร่วมกัน และในขั้นตอนการพิมพ์คำพิพากษาหรือคำสั่ง และการออกเลขคดี จะกระทำต่อเมื่อได้อ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งให้คู่ความฟังแล้ว เพื่อรักษาเป็นความลับจนถึงวันอ่านคำสั่ง ในส่วนของความเป็นอิสระในการตรวจสอบการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น มีอิสระในการตรวจสอบอย่างมากเนื่องจากศาลเป็นองค์กรอิสระปราศจากการแทรกแซงจากการเมือง ปัญหาและอุปสรรคพบว่าห้องพิจารณาคดีมีไม่เพียงพอต่อการพิจารณาคดี ผู้พิพากษา ผู้ช่วยพิพากษาและเจ้าหน้าที่ขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติและตัวบทกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ขาดงบประมาณสนับสนุน

สรรภัทร ปราบพุฒซา (2535) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง บทบาทของพนักงานสอบสวนต่อการดำเนินคดีต่อผู้กระทำผิดเลือกตั้ง ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินคดีการกระทำผิดคดีเลือกตั้งนั้นเป็นปัจจัยสำคัญในการดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดเลือกตั้งมากที่สุดได้แก่ พรรคการเมือง รองลงมาได้แก่ กระบวนการในการสอบสวนตามกฎหมายไทยและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง รองลงไปอีกได้แก่ตัวผู้รับสมัครเลือกตั้ง ตัวพนักงานสอบสวนเองและประชาชนผู้เลือกตั้งตามลำดับ พนักงานสอบสวนที่เกี่ยวข้องมีความพึงพอใจในระดับปานกลางโดยพึงพอใจที่จะทำหน้าที่นี้ต่อไปมากที่สุด รองลงมาได้แก่พอใจกับผลงานที่ผ่านมาและภูมิใจที่ได้ทำงานนี้ตามลำดับ พนักงานสอบสวนได้รับการสนับสนุนในการดำเนินคดีการกระทำผิดเลือกตั้งที่สำคัญได้แก่ปัญหาการใช้ดุลยพินิจเกี่ยวกับคดี รองลงมาได้แก่การกลั่นกรองถึงการกระทำผิด และการรวบรวมพยานหลักฐาน และความรู้สึกว่าเป็นภาระยุ่งยากในการดำเนินคดี ตามลำดับ การที่ผู้สมัครหรือพรรคการเมืองมีอิทธิพลในการดำเนินคดีของพนักงานสอบสวนเนื่องมาจากการที่สังกัดพรรคการเมืองใหญ่/เคยเป็นรัฐบาลมาก่อนมากที่สุด รองลงมาได้แก่การแข่งขันของผู้สมัคร การที่ผู้สมัครเคยผูกพันช่วยเหลือพนักงานสอบสวนมาก่อน และความเกรงใจกัน

ภาคสรุป

การเลือกตั้งเป็นกระบวนการทางการเมืองอย่างหนึ่ง ซึ่งหมายถึงกิจกรรมที่แสดงออกถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในฐานะเจ้าของอำนาจอธิปไตยด้วยการแสดงเจตจำนงเลือกสรรผู้ปกครอง เพื่อสร้างความชอบธรรมในการปกครองได้อย่างดีเยี่ยม ตลอดจนการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของประชาชนนั้น เป็นการตัดสินใจแสวงหาทางเลือกในทางการเมืองการปกครองที่มีความสำคัญต่อระบบการเมือง (ณัฐกร วิทิตานนท์ และ ธีรวัฒน์ ปาระมี, 2548: 63) สำหรับกรณีประเทศไทยจัดให้มีการเลือกตั้งสำคัญอยู่ 3 ประเภทด้วยกันคือ การเลือกตั้ง สว. การเลือกตั้ง สส. และสุดท้ายคือ การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น การลงสมัครรับเลือกตั้งก็คือการแข่งขันอย่างหนึ่ง และเมื่อเป็นเรื่องของการแข่งขันก็ย่อมจะต้องมีการแพ้การชนะเป็นธรรมดา โดยผู้ที่อยู่ในลู่หรือสนามแข่งขันนั้น นอกจากจะต้องมียุทธศาสตร์และยุทธวิธีในการเอาชนะคู่แข่ง ไม่ว่าจะด้วยกลเม็ดที่สุจริตหรือที่ถูกต้องตามทำนองครองธรรมหรือด้วยกลเม็ดที่ทุจริตโดยเล่ห์หรือโดยกลที่นักการเมืองทั้งหลายพึงมีใช้กันอยู่แล้ว (ฝ่ายวิชาการคณะกรรมการการติดตามและสอดส่องดูแลการเลือกตั้ง 22

แสวง รัตนมงคลมาศ (2535: 25) ได้กล่าวว่าการทุจริตการเลือกตั้งเป็นพฤติกรรมเบี่ยงเบนที่ผิดกฎหมายและผิดมารยาททางการเมือง แม้จะทำการทุจริตและจับผิดไม่ได้ หรือแม้จะจับผิดได้แต่ก็ฟ้องละเมิดไม่ได้เพราะขาดหลักฐานพยานก็ตาม แต่ผู้กระทำการทุจริตทุกคนต่างก็รู้อยู่แก่ใจว่าเป็นคนทำไม่ถูก เป็นเพียงแต่จะพูดหรือไม่พูดเปิดเผยออกมาเท่านั้น

แต่หลักในการปกครองแบบประชาธิปไตยของประเทศไทยนั้น สำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งถือได้ว่าเป็นองค์กรอิสระที่จะต้องทำการสืบสวนสอบสวนในการจัดการเลือกตั้งเกี่ยวกับการคัดค้านการเลือกตั้งของสำนักคณะกรรมการการเลือกตั้ง ถือเป็นเรื่องที่สำคัญของการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น เพราะบุคคลเหล่านี้นั้นถือได้ว่ามีบทบาทสำคัญต่อการบริหารจัดการท้องถิ่น ตามหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตยโดยประชาชนทุกคนมีสิทธิเรียกร้องความไม่เป็นธรรมที่เกิดจากการเลือกตั้งท้องถิ่นที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายกับองค์กรที่เกี่ยวข้องภายใต้กรอบของกฎหมายการเลือกตั้ง ซึ่งในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนที่ประกอบไปด้วยจังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดลำพูน จังหวัดเชียงราย จังหวัดพะเยา จังหวัดน่าน จังหวัดแม่ฮ่องสอน จังหวัดลำปาง จังหวัดแพร่ จังหวัดอุตรดิตถ์ นั้น ถือได้ว่าพื้นที่ดังกล่าวมีการร้องเรียนผ่านทางเวปไซต์ของสำนักคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดต่าง ๆ ทั่วทั้งประเทศมากมายเกี่ยวกับการบริหารงานของสำนักงานกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดต่าง ๆ อาทิเช่น ในภาคเหนือการร้องเรียนที่เกิดขึ้นจริงในจังหวัดเชียงใหม่ ที่ได้มีผู้ร้องเรียนเกี่ยวกับคณะกรรมการการเลือกตั้งไม่

แจ้งผลการร้องคัดค้านการเลือกตั้งให้ทราบ ต่อมา ผู้ร้องเรียนได้ไปติดตามผลความคืบหน้าเกี่ยวกับการร้องคัดค้านการเลือกตั้งดังกล่าว แต่เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดมิได้ตอบผลการดำเนินการให้กับผู้ร้องเรียนได้ทราบ ผู้ร้องเรียนจึงมีหนังสือติดตามสอบถามไปคณะกรรมการการเลือกตั้งหลายครั้ง แต่เรื่องดังกล่าวหายเงียบไป จึงร้องเรียนมายังผู้ตรวจการแผ่นดินเพื่อขอให้ตรวจสอบกรณีดังกล่าว

ผลการพิจารณา ผู้ตรวจการแผ่นดินได้มอบหมายเจ้าหน้าที่ให้ประสานไปยังสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อขอทราบผลการพิจารณาคำร้องคัดค้านดังกล่าว ซึ่งได้รับความร่วมมืออย่างดีจากหัวหน้างานสืบสวนสอบสวน สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดอย่างไรก็ดี ได้รับคำชี้แจงว่า เนื่องจากคณะกรรมการการเลือกตั้ง ในส่วนกลาง ยังมิได้ส่งผลคำวินิจฉัยบางฉบับให้แก่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด ส่งผลให้การแจ้งผลคำร้องคัดค้านเป็นไปด้วยความล่าช้า (สำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งประจำจังหวัดเชียงใหม่, 2556: ระบบออนไลน์) จึงทำให้ผู้วิจัยในฐานะที่ปฏิบัติงานอยู่ในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานการสทบสวนในการคัดค้านการเลือกตั้งมีความสนใจที่จะศึกษารูปแบบการบริหารงานการสืบสวนสอบสวน อีกทั้งผู้วิจัยได้มีประสบการณ์จริงที่ได้มีโอกาสพบปะในสถานการณ์จริงถึงการร้องเรียนการเกี่ยวกับการคัดค้านการเลือกตั้งของสมาชิกสภาท้องถิ่น เนื่องจากผู้วิจัยเป็นหนึ่งเจ้าหน้าที่คณะกรรมการการเลือกตั้งซึ่งจะต้องมีการหมุนเวียนตำแหน่งไปยัง 9 จังหวัดภาคเหนือตอนบนจึงทำให้สภาพปัญหาของการคัดค้านการเลือกตั้ง

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษารูปแบบในการบริหารงานการสืบสวนสอบสวนในการคัดค้านการเลือกตั้งว่ามีประสิทธิภาพในการดำเนินการอย่างไร มีความยุติธรรมต่อผู้ที่คัดค้านและผู้ถูกคัดค้านหรือไม่ รวมทั้งการสืบสวนสอบสวนเกี่ยวกับการคัดค้านการเลือกตั้งเกิดปัญหาและอุปสรรค และมีแนวทางการแก้ไขอย่างไร โดยมีวัตถุประสงค์ของการศึกษาดังต่อไปนี้คือ

1. ศึกษาวิเคราะห์รูปแบบของการสืบสวนสอบสวนการคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ภาคเหนือตอนบน

2. ศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรค ตลอดจนแนวทางในการแก้ไขปัญหาของการสืบสวนสอบสวนการคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งภาคเหนือตอนบน

กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการวิเคราะห์รูปแบบ และปัญหาในการบริหารงานการสืบสวนการคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่นในภาคเหนือตอนบนนั้น เป็นการศึกษาเพื่ออธิบายถึง รูปแบบของการสืบสวนสอบสวนการคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ภาคเหนือตอนบน รวมทั้งปัญหาและอุปสรรค ตลอดจนแนวทางในการแก้ไขปัญหาของการสืบสวนสอบสวนการคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งภาคเหนือตอนบน เป็นการศึกษาที่โดยการใช้การสืบสวนสอบสวนและการพิจารณาตามแบบของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ในการวิเคราะห์ของการศึกษาดังนี้ ซึ่งได้แก่

1. การสืบสวนสอบสวน
2. ภารกิจหน้าที่ของพนักงานสอบสวน
3. กระบวนการสอบสวน
4. การวางตัวของพนักงานสอบสวน
5. การดำเนินการสอบสวน

เป็นที่ทราบกันดีว่าการบริหารเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับองค์การทุกขนาด ทุกประเภท และการบริหารจำเป็นมากสำหรับงานทุกระดับ การจัดการที่ดีต้องรู้วิธีการจัดสรรทรัพยากร โดยประหยัดและเกิดประโยชน์มากที่สุด ถึงแม้องค์การจะมีทุน ทรัพยากรและงานเทียม

ท่ากัน แต่ความสามารถในการจัดการไม่ทัดเทียมกันก็อาจประสบความสำเร็จที่แตกต่างกันดังนั้นการดำเนินการสืบสวนสอบสวนเรื่องร้องคัดค้านการเลือกตั้งจะเป็นไปด้วยความเรียบร้อย รวดเร็วและประสบความสำเร็จ เป็นที่ยอมรับของสังคมนั้นแต่ในปัจจุบันการกระทำที่เป็นการฝ่าฝืนกฎหมายเลือกตั้งได้พัฒนารูปแบบและวิธีการต่าง ๆ ไปมาก ยากแก่การสืบสวนสอบสวนหาข้อเท็จจริง ดังนั้นควรต้องมีการตรวจสอบว่ากระบวนการสืบสวนสอบสวนที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบันมีขีดความสามารถหรือประสิทธิภาพเพียงพอ รู้เท่าทันการกระทำที่เป็นการฝ่าฝืนกฎหมายเลือกตั้งที่ได้พัฒนารูปแบบและวิธีการหรือไม่ หรือต้องได้รับการพัฒนาเพื่อให้มีขีดความสามารถและมีประสิทธิภาพในการบริหารงานดังกล่าวนี้มากยิ่งขึ้น ผู้ศึกษาจึงได้มีการนำหลักการบริหารแบบ POCCC มาใช้ในการศึกษาครั้งนี้

1. Planning (การบริหารด้านการวางแผน)
2. Organizing (การบริหารงานด้านการจัดแบ่งงาน)
3. Commanding (การบริหารงานด้านการบังคับบัญชาหรือสั่งการ)

4. Co-ordinating (การบริหารงานด้านการประสานงาน)

5. Controlling (การบริหารงานด้านการควบคุม)

โดยมีวิธีการศึกษาจากการรวบรวมแบบสอบถามซึ่งเป็นการใช้ในการศึกษาความคิดเห็น และการเก็บแบบสอบถามจากกลุ่มประชากรในครั้งนี้ซึ่งได้แก่ คณะผู้บริหารสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งทั้ง 9 คน และประชาชนทั่วไปที่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งของภาคเหนือตอนบน เพื่อให้ได้ผลของการศึกษาที่เป็นปัญหาและอุปสรรค ดังกล่าวไปปรับปรุงแก้ไขระบบการบริหารงานของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งต่อไปในอนาคต ดังมีกรอบแนวคิดในภาพ 2

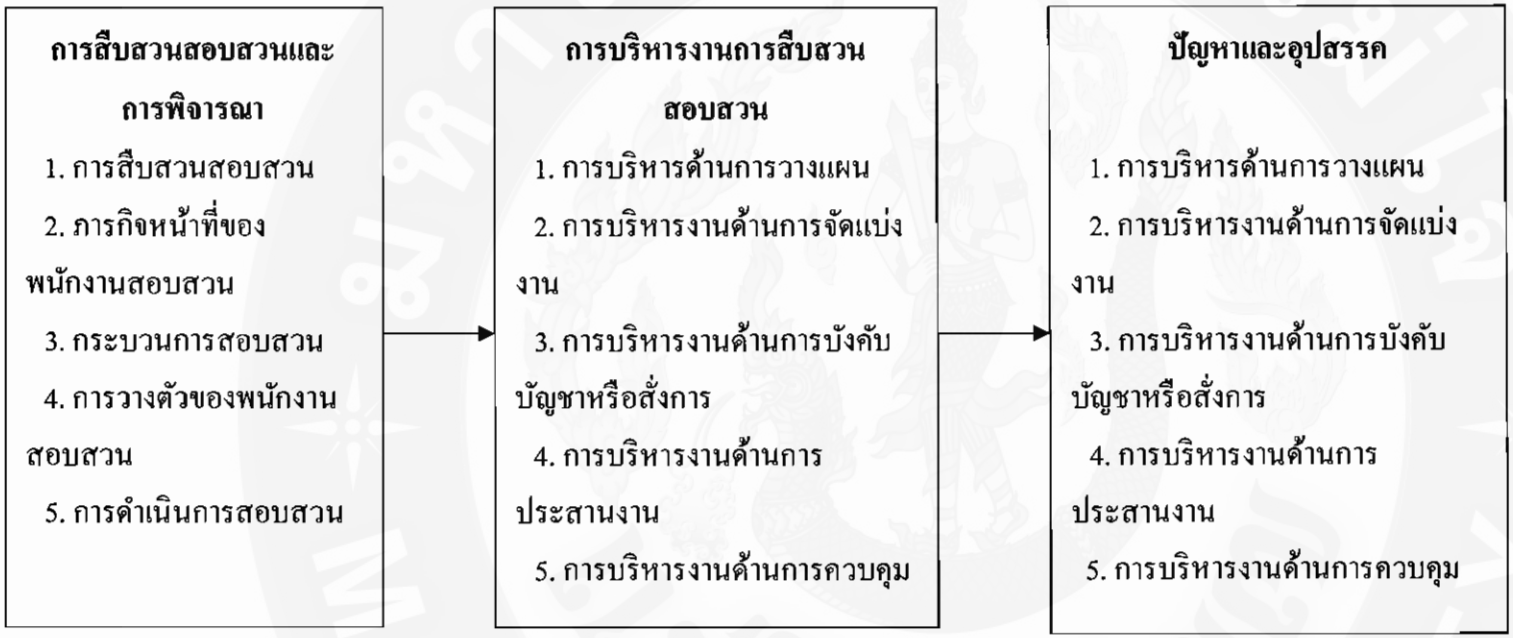

ภาพ 2 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3
ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาเรื่อง การศึกษารูปแบบการสืบสวนสอบสวนการคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง กรณีศึกษาภาคเหนือตอนบน เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method) โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพและการวิจัยเชิงปริมาณเพื่อการวิเคราะห์รูปแบบของการบริหารงานสืบสวนสอบสวนการคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ภาคเหนือตอนบน และศึกษาปัญหาอุปสรรคตลอดจนแนวทางแก้ไขปัญหาบริหารงานสืบสวนสอบสวนการคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ภาคเหนือตอนบน ทั้งนี้ผู้วิจัยขอนำเสนอเนื้อหาในบทนี้ลำดับหัวข้อต่อไปนี้

สถานที่ดำเนินการวิจัย

งานสืบสวนสอบสวน สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด 9 จังหวัดภาคเหนือตอนบน ซึ่งได้แก่ เชียงใหม่ เชียงราย ลำพูน ลำปาง น่าน แพร่ อุตรดิตถ์ พะเยา แม่ฮ่องสอน

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้มีผู้ที่ให้ข้อมูลในการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. การวิจัยแบบเชิงคุณภาพ ได้ข้อมูลโดยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (Indepth Interview) มีผู้ให้ข้อมูลดังต่อไปนี้ บุคลากรที่เกี่ยวข้องในงานสืบสวนสอบสอบสาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดภาคเหนือตอนบน 9 จังหวัด จังหวัดละ 5 คน จำนวนรวมทั้งสิ้น 45 คน โดยสัมภาษณ์เกี่ยวกับรูปแบบ ปัญหา ปละแนวทางแก้ไขในการปฏิบัติงานสืบสวนสอบสวนของคณะกรรมการการเลือกตั้ง รวมทั้งคำถามเพิ่มเติมเกี่ยวกับคำแนะนำ ข้อเสนอแนะด้านการสืบสวนสอบสวนจากรูปแบบที่ใช้ในปัจจุบันของคณะกรรมการการเลือกตั้ง

2. การวิจัยแบบเชิงปริมาณ ได้ข้อมูลโดยวิธีการเก็บข้อมูลการบริหารงานการสืบสวนสอบสวนการคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ของสำนักงาน

คณะกรรมการการเลือกตั้ง ภาคเหนือตอนบน มีการเก็บข้อมูลจาก บุคลากรงานสืบสวนสอบสวน จำนวน 45 คน และประชาชนทั่วไปผู้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ของ 9 จังหวัด จำนวน 200 คน จำนวนทั้งสิ้น 245 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือและลักษณะเครื่องมือในการรวบรวมศึกษาวิจัย ดังต่อไปนี้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ เครื่องบันทึกเสียง ซึ่งผู้วิจัย ได้มีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยตนเอง ซึ่งเป็นการศึกษาเกี่ยวกับการดำเนินการคัดค้านการเลือกตั้ง ได้แก่ หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการคัดค้านการเลือกตั้ง และการดำเนินการสืบสวนสอบสวน การคัดค้านการเลือกตั้ง การพิจารณาความผิด การบันทึกปากคำผู้เสียหายและพยาน การบันทึก ปากคำผู้ต้องหา การรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อทราบข้อเท็จจริงหรือพิสูจน์ความผิด เพื่อเพิกถอน สิทธิเลือกตั้ง เพื่อสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ เพื่อสั่งให้มีการนับคะแนนใหม่ และข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับแนวทางการแก้ไขปัญหาการสืบสวนสอบสวนการคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ลักษณะเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับในการวิจัยครั้งนี้ มีจำนวน 2 ชุด เป็นแบบสอบถามแบบมาตรประมาณค่าสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานการสืบสวนสอบสวนการ คัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นของสำนักงานคณะกรรมการการ เลือกตั้งภาคเหนือดอนบน สำหรับผู้บริหารและประชาชนทั่วไปผู้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็น เครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง แบ่งออกเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลของผู้ตอบแบบถามมีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามแบบมาตรประมาณค่า 5 ระดับ สอบถามเกี่ยวกับการ บริหารงานการสืบสวนสอบสวนการคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งภาคเหนือดอนบน มีจำนวน 25 ข้อ โดยกำหนดระดับ ดังนี้

การบริหารงานการสืบสวนสอบสวนการคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งภาคเหนือตอนบน ตามสภาพความเป็นจริง มี 5 ระดับ คือ

มากที่สุด หมายถึง มีการบริหารงานอยู่ในระดับมากที่สุด
มาก หมายถึง มีการบริหารงานอยู่ในมาก
ปานกลาง หมายถึง มีการบริหารงานอยู่ในปานกลาง
น้อย หมายถึง มีการบริหารงานอยู่ในน้อย
น้อยที่สุด หมายถึง มีการบริหารงานอยู่ในน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นข้อเสนอแนะเพิ่มเติม โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรค ข้อเสนอแนะและแนวทางการแก้ไขเกี่ยวกับการบริหารงานการสืบสวนสอบสวนการคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งภาคเหนือตอนบน

การสร้างเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือของการศึกษาในครั้งนี้มีดังต่อไปนี้

การสร้างแบบสัมภาษณ์

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา บทความ การทำงานของคณะกรรมการการเลือกตั้ง และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. ศึกษารูปแบบและเทคนิคการสัมภาษณ์ รวมทั้งวิธีการสร้างแบบสัมภาษณ์
3. นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาออกแบบสัมภาษณ์
4. นำแบบสัมภาษณ์ที่ได้ไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ
5. ปรับปรุงแก้ไขแบบสัมภาษณ์ตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ
6. นำแบบสัมภาษณ์ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษาก่อนนำไปใช้จริง
7. จัดทำแบบสัมภาษณ์ ฉบับสมบูรณ์
8. ทำแบบสัมภาษณ์ไปดำเนินการเก็บข้อมูล

การสร้างเครื่องมือแบบสอบถาม

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าเอกสาร งานวิจัย แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับการสืบสวนสอบสวนและการพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้ง เพื่อใช้เป็นกรอบแนวคิดในการสร้างเครื่องมือ

2. สรุปกรอบแนวคิด ขอบเขตในการวิจัย วัตถุประสงค์ และนิยามศัพท์เฉพาะเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

3. สร้างแบบสอบถามโดยการนำประเด็นที่ได้จากการศึกษามาจัดเป็นหมวดหมู่ให้สอดคล้องกับกรอบแนวคิด

4. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่อคณะอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาตรวจแก้ไขเนื้อหา ความถูกต้อง ภาษา และความเหมาะสมของแบบสอบถาม

วิธีการรวบรวมข้อมูล

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยเชิงคุณภาพครั้งนี้ ผู้วิจัยได้มีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลดังต่อไปนี้

1.1 ผู้วิจัยขอหนังสือจากวิทยาลัยบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้เชียงใหม่เพื่อความขออนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลไปยังสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งของภาคเหนือตอนบนจำนวน 9 จังหวัด เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลโดยวิธีการสัมภาษณ์ บุคคลที่ขอสัมภาษณ์ ได้แก่ บุคลากรงานสืบสวนสอบสวน จำนวน 45 คน

1.2 ลงพื้นที่สร้างความคุ้นเคยกับแหล่งข้อมูลในเดือนมกราคม พ.ศ. 2555

1.3 ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง โดยมีการสัมภาษณ์เป็นรายบุคคล จะใช้บรรยายกาศอย่างง่าย ๆ ไม่มีพิธีรีตอง ไม่เคร่งครัดเพื่อให้ทราบข้อมูลและความคิดของผู้สัมภาษณ์ อีกทั้งยังเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีกับผู้ถามและผู้ตอบ

1.4 การใช้หลักจรรยาบรรณในการทำวิจัย ในการศึกษาเป็นต้องคลุกคลีกับผู้ตอบสัมภาษณ์ การได้มาซึ่งข้อมูลแต่ละข้อมูลต้องใช้เหมาะสม ในการเก็บข้อมูลต้องรักษาน้ำไมตรีความไว้เนื้อเชื่อใน เคารพกฎกติกาของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

1.5 ระยะเวลาการเก็บข้อมูลโดยสัมภาษณ์ ตั้งแต่เดือนมิถุนายน พ.ศ. 2555 – เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2555

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยเชิงปริมาณในงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้มีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลดังต่อไปนี้

2.1 ผู้วิจัยขอหนังสือจากวิทยาลัยบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้เชียงใหม่ เพื่อความขออนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลไปยังสำนักงานกรรมการการเลือกตั้งของ 9 จังหวัด จำนวน 200 คน โดยทำการชี้แจงให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งทราบรายละเอียด

2.2 ศึกษาค้นคว้าเอกสาร งานวิจัย แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับการบริหารงานแบบ POCCC และการดำเนินงานสืบสวนสอบสวนและการพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง เพื่อใช้เป็นกรอบแนวคิดในการสร้างเครื่องมือ

2.3 สรุปกรอบแนวคิด ขอบเขตในการวิจัย วัตถุประสงค์ และนิยามศัพท์เฉพาะเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2.4 สร้างแบบสอบถามโดยการนำประเด็นที่ได้จากการศึกษามาจัดเป็นหมวดหมู่ ให้สอดคล้องกับกรอบแนวคิด

2.5 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่อคณะอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระ เพื่อพิจารณาตรวจแก้ไขเนื้อหา ความถูกต้อง ภาษา และความเหมาะสมของแบบสอบถาม

2.6 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Tryout) กับประชาชนทั่วไปที่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง จำนวน 30 คน ที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจำนวนกำแพงเพชร จำนวน 30 คน เพื่อนำมาหาค่าความเที่ยง (Reliability) ของเครื่องมือแบบสอบถาม โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์ แอลฟ่า (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเที่ยง .98

2.7 นำแบบอสอบถามมาปรับปรุงโดยได้รับความเห็นชอบจากคณะอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระทั้งสามท่าน และนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.8 ระยะเวลาการเก็บข้อมูลโดยแบบสอบถามนั้นอยู่ในช่วงเดือนพฤษภาคม – เดือนมิถุนายน พ.ศ. 2556

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจากการวิจัยเชิงคุณภาพ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีเป้าหมายของการศึกษาที่มุ่งศึกษาตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ เป็นข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์และจากการเก็บแบบสอบถาม

โดยข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์และการสังเกต จากประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ นำมาวิเคราะห์ด้วยวิธีการจำแนกประเภทข้อมูลตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยจัดระบบข้อมูลให้เป็นหมวดหมู่สำหรับชื่อบุคคลที่ปรากฏอยู่ในงานวิจัยฉบับนี้เป็นชื่อสมมติทั้งสิ้น

การวิเคราะห์ข้อมูลจากการวิจัยเชิงปริมาณ

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณที่ดำเนินการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม ทั้ง 2 ชุด การศึกษาในส่วนนี้ได้ศึกษาการบริหารงานการสืบสวนสอบสวนการคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ภาคเหนือตอนบน รวมไปถึงแนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากการการบริหารงานการสืบสวนสอบสวน มีวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

แบบสอบถามตอนที่ 1 เกี่ยวสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ทำการวิเคราะห์โดยแจกแจงความถี่ (frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage)

แบบสอบถามตอนที่ 2 เกี่ยวกับการบริหารงานการสืบสวนสอบสวนการคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ภาคเหนือตอนบนวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมวิเคราะห์สถิติทางสังคมศาสตร์ SPSS (Statisitical package for the social science)

1. การหาค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เพื่อหาระดับการบริหารงานการสืบสวนสอบสวนการคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ภาคเหนือตอนบน

กำหนดเกณฑ์การแปลความหมายของคะแนนที่แสดงการบริหารงานการสืบสวนสอบสวนการคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ภาคเหนือตอนบนไว้ดังนี้

4.50-5.00 หมายถึง มีการบริหารงานอยู่ในระดับมากที่สุด

3.50-4.49 หมายถึง มีการบริหารงานอยู่ในระดับมาก

2.50-3.49 หมายถึง มีการบริหารงานอยู่ในระดับปานกลาง

1.50-2.49 หมายถึง มีการบริหารงานอยู่ในระดับน้อย

1.00-1.49 หมายถึง มีการบริหารงานอยู่ในระดับน้อยที่สุด

บทที่ 4
ผลการวิจัยและวิจารณ์

การศึกษา การวิเคราะห์รูปแบบ และปัญหาในการบริหารงานการสืบสวนการคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่นในภาคเหนือตอนบน มีวัตถุประสงค์ของการศึกษาคือ

1. ศึกษารูปแบบของการสืบสวนสอบสวนการคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ภาคเหนือตอนบน
2. ศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรค ตลอดจนแนวทางในการแก้ไขปัญหาของการสืบสวนสอบสวนการคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งภาคเหนือตอนบน

ผลการวิเคราะห์นำเสนอข้อมูลสามารถแบ่งเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์รูปแบบของการสืบสวนสอบสวนการคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ภาคเหนือตอนบน

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาการบริหารงานการสืบสวนสอบสวนการคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่นในภาคเหนือตอนบน สำหรับผู้บริหาร

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์การบริหารงานการสืบสวนสอบสวนการคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่นในภาคเหนือตอนบน สำหรับประชาชนทั่วไป

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรค ตลอดจนแนวทางในการแก้ไขปัญหาของการสืบสวนสอบสวนการคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งภาคเหนือตอนบน

โดยมีรายละเอียดผลการศึกษาดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์รูปแบบของการสืบสวนสอบสวนการคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ภาคเหนือตอนบน

การวิเคราะห์รูปแบบของการสืบสวนสอบสวนการคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ภาคเหนือตอนบน ได้มีการเก็บข้อมูลโดยวิธีการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างจากคณะผู้บริหารซึ่งเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานสืบสวนสอบสวนการคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง อันประกอบด้วย ผู้บริหารของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งของภาคเหนือตอนบน จำนวน 9 จังหวัด จังหวัดละ 5 ท่าน

ในการศึกษารูปแบบการสืบสวนสอบสวนการคัดค้านเลือกตั้งเป็นขั้นตอนการรวบรวมพยานหลักฐานและการดำเนินการทั้งหลายอื่นตามระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวนสอบสวนและวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ. 2554 ซึ่งพนักงานสอบสวนได้ทำเกี่ยวกับความผิดที่กล่าวหา เพื่อที่จะทราบข้อเท็จจริงหรือพิสูจน์ความผิดและเพื่อที่จะเอาตัวผู้กระทำผิดมาฟ้องลงโทษ ซึ่งในการปฏิบัตินั้นได้มีขั้นตอนในการดำเนินงานอันประกอบด้วย

1. รูปแบบการพิจารณาคำร้องคัดค้านการเลือกตั้ง
2. รูปแบบการบันทึกปากคำผู้ร้องคัดค้านและพยานบุคคล
3. รูปแบบการบันทึกปากคำผู้ถูกคัดค้านและพยานบุคคล
4. รูปแบบการบันทึกปากคำพยานที่อนุกรรมการสืบสวนแสดงหาเพิ่มเติม
5. รูปแบบการรวบรวมพยานหลักฐานในการสืบสวนสอบสวน
6. การสรุปสำนวนการสืบสวนสอบสวน

ซึ่งมีรายละเอียดของผลการศึกษาสามารถพิจารณาได้ดังต่อไปนี้

การวิเคราะห์รูปแบบการพิจารณาคำร้องคัดค้านการเลือกตั้ง

ผลการวิจัยพบว่า การเริ่มของการพิจารณาคำร้องคัดค้านการเลือกตั้งได้เกิดจากการเมื่อ คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งของแต่ละเขตหรือประจำจังหวัด ในเขตเลือกตั้งนั้น ๆ ที่ไม่ได้ดำเนินไปโดยความสุจริตและเที่ยงธรรม ผู้มีสิทธิเลือกตั้งหรือผู้สมัคร มีสิทธิยื่นคำร้องคัดค้านการเลือกตั้งได้ที่สำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่เกิดเหตุ หรือที่สำนักคณะกรรมการเลือกตั้งได้โดยต้องการยื่นคำร้องคัดค้านการเลือกตั้งอาจยื่นได้ก่อนวันเลือกตั้งหรือภายใน 30 วัน

นับแต่วันประกาศผลการเลือกตั้ง หรือวันประกาศผลการสรรหาสมาชิกวุฒิสภา เว้นแต่เป็นการร้องคัดค้านเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งให้ยื่นได้ภายใน 180 วัน นับแต่วันประกาศผลการเลือกตั้ง

ดังจะเห็นได้จากการให้สัมภาษณ์ของ ผู้บริหารของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง 3 ที่กล่าวว่า

"การพิจารณาคำร้องคัดค้านการเลือกตั้งได้เกิดจากการเมื่อ คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งของแต่ละเขตหรือประจำจังหวัด ในเขตเลือกตั้งนั้น ๆ ที่ไม่ได้ดำเนินไปโดยความสุจริตและเที่ยงธรรม ผู้มีสิทธิเลือกตั้งหรือผู้สมัคร มีสิทธิยื่นคำร้องคัดค้านการเลือกตั้งได้ที่สำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่เกิดเหตุ หรือที่สำนักคณะกรรมการเลือกตั้งได้โดยต้องการยื่นคำร้องคัดค้านการเลือกตั้งอาจยื่นได้ก่อนวันเลือกตั้งหรือภายใน 30 วัน นับแต่วันประกาศผลการเลือกตั้งหรือวันประกาศผลการสรรหาสมาชิกวุฒิสภา เว้นแต่เป็นการร้องคัดค้านเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งให้ยื่นได้ภายใน 180 วัน นับแต่วันประกาศผลการเลือกตั้ง"

อีกทั้งยังสอดคล้องเหมือนกันกับการให้ข้อมูลของ ผู้บริหารของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง 8 ที่กล่าวว่า

"ในการพิจารณาคำร้องเกี่ยวกับการคัดค้านการเลือกตั้งได้เกิดที่ว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งของแต่ละเขตนั้น ๆ ที่ไม่ได้ดำเนินไปโดยความสุจริตและเที่ยงธรรม ผู้มีสิทธิเลือกตั้งหรือผู้สมัคร มีสิทธิยื่นคำร้องคัดค้านการเลือกตั้งได้ที่สำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่เกิดเหตุ หรือที่สำนักคณะกรรมการเลือกตั้งได้โดยต้องการยื่นคำร้องคัดค้านการเลือกตั้งอาจยื่นได้ก่อนวันเลือกตั้งหรือภายใน 30 วัน นับแต่วันประกาศผลการเลือกตั้ง หรืออาจจะเป็นวันประกาศผลการสรรหาสมาชิกวุฒิสภา เว้นแต่เป็นการร้องคัดค้านเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งให้ยื่นได้ภายใน 180 วัน นับแต่วันประกาศผลการเลือกตั้ง"

อีกทั้งเพื่อประโยชน์ในการประกาศผลการเลือกตั้ง การยื่นคำร้องคัดค้านเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้งให้ยื่นได้จนถึงเวลาการนับคะแนนเลือกตั้งของหน่วยเลือกตั้งหรือ เขตเลือกตั้งนั้นเสร็จสิ้น แล้วแต่กรณีสำหรับคำร้องคัดค้านกรณีอื่นให้ยื่นได้ก่อนวันเลือกตั้งจนสิ้นสุดวันเลือกตั้ง หากไม่มีผู้ร้องคัดค้านภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้เลขาธิการเสนอให้คณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณาประกาศผลการเลือกตั้งแก่ผู้สมัครภายใน 7 วันทำการนับแต่วันเลือกตั้ง

ดังจะเห็นได้จากการให้สัมภาษณ์ของ ผู้บริหารของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง 13 ที่กล่าว

"สำหรับเป็นการรักษาผลประโยชน์ในการประกาศผลการเลือกตั้ง การยื่นคำร้องคัดค้านเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้งให้ยื่นได้จนถึงเวลาการนับ

คะแนนเลือกตั้งของหน่วยเลือกตั้งหรือ เขตเลือกตั้งนั้นเสร็จสิ้น และอีกกรณีหนึ่งคือแล้วกรณีสำหรับคำร้องคัดค้านกรณีอื่นให้ยื่นได้ก่อนวันเลือกตั้งจนสิ้นสุดวันเลือกตั้ง หากไม่มีผู้ร้องคัดค้านภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้เลขาธิการเสนอให้คณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณาประกาศผลการเลือกตั้งแก่ผู้สมัครภายใน 7 วันทำการนับแต่วันเลือกตั้งทันที"

เหมือนกันกับการให้ข้อมูลของ ผู้บริหารของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง 19 ที่กล่าวว่า

"ในการการยื่นคำร้องคัดค้านเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้งให้ยื่นได้จนถึงเวลาการนับคะแนนเลือกตั้งของหน่วยเลือกตั้งหรือ เขตเลือกตั้งนั้นเสร็จสิ้น และกรณีสำหรับคำร้องคัดค้านกรณีอื่นให้ยื่นได้ก่อนวันเลือกตั้งจนสิ้นสุดวันเลือกตั้ง หากไม่มีผู้ร้องคัดค้านภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้เลขาธิการเสนอให้คณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณาประกาศผลการเลือกตั้งแก่ผู้สมัครภายใน 7 วันทำการนับแต่วันเลือกตั้งให้ประชาชนทั่วไปได้มีการรับทราบผลการเลือกตั้ง"

ในการทำหน้าที่การสืบสวนสอบสวนการคัดค้านการเลือกตั้ง นั้นเป็นหน้าที่ของพนักงานสอบสวนของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง มีอำนาจหน้าที่ของพนักงานสอบสวนที่จะต้องดำเนินการสืบสวนสอบสวน รวบรวมพยานหลักฐานเกี่ยวกับความผิดทั้งปวงทั้งก่อนเกิดเหตุและหลังเกิดเหตุ ตลอดจนเมื่อมีการจับกุมผู้ต้องหาว่ากระทำผิดได้แล้ว เพื่อทราบข้อเท็จจริงและพฤติการณ์ต่าง ๆ อันเกี่ยวกับความผิดเพื่อที่จะรู้ตัวผู้กระทำผิดและพิสูจน์ให้เห็นความผิด พนักงานสอบสวนก็จะต้องรวบรวมพยานหลักฐานเข้าสู่สำนวนการสอบสวนส่งให้พนักงานอัยการพิจารณาฟ้องร้องต่อศาล โดยจะต้องรวบรวมพยานหลักฐานทั้งปวงเพื่อนำสืบในศาลจนสิ้นความสงสัย และแน่ใจว่าเป็นการกระทำผิดและจำเลยเป็นผู้กระทำผิดนั้น

ดังจะเห็นได้จากการให้สัมภาษณ์ของ ผู้บริหารของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง 25 ที่กล่าวว่า

"หน้าที่ของพนักงานสอบสวนของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง คือมีอำนาจหน้าที่ของพนักงานสอบสวน ที่จะต้องดำเนินการสืบสวนสอบสวน รวบรวมพยานหลักฐานเกี่ยวกับความผิดทั้งปวงทั้งก่อนเกิดเหตุและหลังเกิดเหตุ ตลอดจนเมื่อมีการจับกุมผู้ต้องหาว่ากระทำผิดได้แล้ว เพื่อทราบข้อเท็จจริงและพฤติการณ์ต่างๆอันเกี่ยวกับความผิดเพื่อที่จะรู้ตัวผู้กระทำผิดและพิสูจน์ให้เห็นความผิด พนักงานสอบสวนก็จะต้องรวบรวมพยานหลักฐานเข้าสู่สำนวนการสอบสวนส่งให้พนักงานอัยการพิจารณาฟ้องร้องต่อศาล โดยจะต้องรวบรวมพยานหลักฐานทั้งปวงเพื่อนำสืบในศาลจนสิ้นความสงสัย และแน่ใจว่าเป็นการกระทำผิดและจำเลยเป็นผู้กระทำผิดนั้น"

อีกทั้งยังเหมือนกันกับการให้ข้อมูล ของ ผู้บริหารของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง 25 ที่ให้ไว้ว่า

"พนักงานสอบสวนมีหน้าที่จะต้องดำเนินการสืบสวนสอบสวน รวบรวมพยานหลักฐานเกี่ยวกับความผิดทั้งปวงทั้งก่อนเกิดเหตุและหลังเกิดเหตุ ตลอดจนเมื่อมีการจับกุมผู้ต้องหาว่ากระทำผิดได้แล้ว เพื่อทราบข้อเท็จจริงและพฤติการณ์ต่างๆอันเกี่ยวกับความผิดเพื่อที่จะรู้ตัวผู้กระทำผิดและพิสูจน์ให้เห็นความผิด พนักงานสอบสวนก็จะต้องรวบรวมพยานหลักฐานเข้าสู่สำนวนการสอบสวนส่งให้พนักงานอัยการพิจารณาฟ้องร้องต่อศาล โดยจะต้องรวบรวมพยานหลักฐานทั้งปวงเพื่อนำสืบในศาลจนสิ้นความสงสัย และแน่ใจว่าเป็นการกระทำผิดและจำเลยเป็นผู้กระทำผิด"

โดยขั้นตอนในการที่พนักงานสอบสวนจะพิจารณาคำร้องคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นต่อพนักงานสืบสวนสอบสวนได้นั้น เจ้าหน้าที่ที่นำรูปแบบของคณะกรรมการการเลือกตั้งมาใช้ดำเนินวิธีการที่ทำให้เกิดกระบวนการในการสืบสวนสอบสวนผู้ที่ถูกกล่าว หาว่าได้กระทำผิดการเลือกตั้ง โดยเป็นไปตามระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง นั่นคือ ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวนสอบสวนและการวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ. 2554 ซึ่งเป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับขั้นตอนการพิจารณาคำร้องคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นในเบื้องต้นเพื่อกลั่นกรองการร้องคัดค้าน ให้เป็นไปอย่างถูกต้องและลดความขัดแย้งในสังคม โดยเมื่อได้รับคำร้องคัดค้านจากผู้ร้องเรียนหรือผู้ได้รับมอบอำนาจต้องตรวจสอบว่าถูกต้องครบถ้วนตามระเบียบข้อ 9 หรือไม่ หากไม่ครบถ้วนให้สอบปากคำประกอบคำร้อง จากนั้นให้พิจารณาตามระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวนสอบสวนและการวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ. 2554 ต่อไป หากเป็นไปตามระเบียบฯ อนุกรรมการสืบสวนจะเสนอให้ ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด พิจารณาสั่งรับหรือไม่รับคำร้องนั้นๆ ไว้ดำเนินการต่อไป จากนั้นจึงจะมีการแจ้งให้ผู้ร้องคัดค้านนำพยานมาให้ถ้อยคำต่ออนุกรรมการสืบสวนสอบสวนต่อไป

ดังจะเห็นได้จากการให้สัมภาษณ์ของ ผู้บริหารของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง 32 ที่ให้ไว้ว่า

"พนักงานสอบสวนจะทำหน้าที่ในการพิจารณาคำร้องคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นต่อพนักงานสืบสวนสอบสวนได้จากนั้น เจ้าหน้าที่ที่นำรูปแบบของคณะกรรมการการเลือกตั้งมาใช้ดำเนินวิธีการที่ทำให้เกิดกระบวนการในการสืบสวนสอบสวนผู้ที่ถูกกล่าว หาว่าได้กระทำผิดการเลือกตั้ง โดยเป็นไปตามระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง คือมีการใช้ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวนสอบสวนและการวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ. 2554 ซึ่งเป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับขั้นตอนการพิจารณาคำร้องคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือ

ผู้บริหารท้องถิ่นในเบื้องต้นเพื่อกลั่นกรองการร้องคัดค้าน ให้เป็นไปอย่างถูกต้องและลดความขัดแย้งในสังคม โดยเมื่อได้รับคำร้องคัดค้านจากผู้ร้องเรียนหรือผู้ได้รับมอบอำนาจต้องตรวจสอบว่าถูกต้องครบถ้วนตามระเบียบ หรือไม่ หากไม่ครบถ้วนให้สอบปากคำประกอบคำร้อง จากนั้นให้พิจารณาตามระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวนสอบสวนและการวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ. 2554 ต่อไป หากเป็นไปตามระเบียบฯ อนุกรรมการสืบสวนจะเสนอให้ ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด พิจารณาสั่งรับหรือไม่รับคำร้องนั้นๆ ไว้ดำเนินการต่อไป จากนั้นจึงจะมีการแจ้งให้ผู้ร้องคัดค้านนำพยานมาให้ถ้อยคำต่ออนุกรรมการสืบสวนสอบสวนต่อไป"

อีกทั้งยังเหมือนกันกับการให้ข้อมูลของ ผู้บริหารของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง 35 ที่กล่าวว่า

"ในส่วนของขั้นตอนนี้มีรายละเอียดที่ว่าพนักงานสอบสวนจะทำหน้าที่ในการพิจารณาคำร้องคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นต่อพนักงานสืบสวนสอบสวนได้จากนั้น เจ้าหน้าที่ที่นำรูปแบบของคณะกรรมการการเลือกตั้งมาใช้ดำเนินวิธีการที่ทำให้เกิดกระบวนการในการสืบสวนสอบสวนผู้ที่ถูกกล่าว หาว่าได้กระทำผิดการเลือกตั้ง โดยเป็นไปตามระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง คือมีการใช้ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวนสอบสวนและการวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ. 2554 ซึ่งเป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับขั้นตอนการพิจารณาคำร้องคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นในเบื้องต้นเพื่อกลั่นกรองการร้องคัดค้าน ให้เป็นไปอย่างถูกต้องและลดความขัดแย้งในสังคม โดยเมื่อได้รับคำร้องคัดค้านจากผู้ร้องเรียนหรือผู้ได้รับมอบอำนาจต้องตรวจสอบว่าถูกต้องครบถ้วนตามระเบียบ หรือไม่ หากไม่ครบถ้วนให้สอบปากคำประกอบคำร้อง จากนั้นให้พิจารณาตามระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวนสอบสวนและการวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ. 2554 ต่อไป หากเป็นไปตามระเบียบฯ อนุกรรมการสืบสวนจะเสนอให้ ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด พิจารณาสั่งรับหรือไม่รับคำร้องนั้นๆ ไว้ดำเนินการต่อไป จากนั้นจึงจะมีการแจ้งให้ผู้ร้องคัดค้านนำพยานมาให้ถ้อยคำต่ออนุกรรมการสืบสวนสอบสวนได้มีการพิจารณาในขั้นตอนไป"

ยังสอดคล้องกับการให้ข้อมูลของ ผู้บริหารของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง 41 ที่กล่าวว่า

"พนักงานสอบสวนมีหน้าที่ในการพิจารณาคำร้องคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นต่อพนักงานสืบสวนสอบสวนได้จากนั้น เจ้าหน้าที่ที่นำรูปแบบของคณะกรรมการการเลือกตั้งมาใช้ดำเนินวิธีการที่ทำให้เกิดกระบวนการในการสืบสวนสอบสวนผู้ที่ถูกกล่าว หาว่าได้กระทำผิดการเลือกตั้ง โดยเป็นไปตามระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง คือมีการใช้ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวนสอบสวนและการวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ. 2554 ซึ่ง

เป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับขั้นตอนการพิจารณาคำร้องคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นในเบื้องต้นเพื่อกลั่นกรองการร้องคัดค้าน ให้เป็นไปอย่างถูกต้องและลดความขัดแย้งในสังคม โดยเมื่อได้รับคำร้องคัดค้านจากผู้ร้องเรียนหรือผู้ได้รับมอบอำนาจต้องตรวจสอบว่าถูกต้องครบถ้วนตามระเบียบ หรือไม่ หากไม่ครบถ้วนให้สอบปากคำประกอบคำร้อง จากนั้นให้พิจารณาตามระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวนสอบสวนและการวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ. 2554 ต่อไป หากเป็นไปตามระเบียบฯ อนุกรรมการสืบสวนจะเสนอให้ ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด พิจารณาสั่งรับหรือไม่รับคำร้องนั้นๆ ไว้ดำเนินการต่อไป จากนั้นจึงจะมีการแจ้งให้ผู้ร้องคัดค้านนำพยานมาให้ถ้อยคำต่ออนุกรรมการสืบสวนสอบสวนได้มีการพิจารณาในขั้นตอนไป"

สำหรับหนังสือคำร้องคัดค้านประกอบด้วย วัน เดือน ปี ที่ทำคำร้อง ชื่อ ที่อยู่และสถานะของผู้ร้อง รวมทั้งชื่อ ที่อยู่และสถานะของผู้ถูกร้อง ซึ่งต้องระบุข้อเท็จจริงของแต่ละข้อกล่าวหาและพฤติกรรมที่ทำให้การเลือกตั้งไม่สุจริตและเที่ยงธรรม วัน เวลา สถานที่เกิดการกระทำ รวมทั้งบุคคลและหลักฐานต่างๆ และที่สำคัญต้องมีการลงลายมือชื่อของผู้ร้อง อนึ่งกรณีการร้องคัดค้านการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานหรือเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในหน่วยเลือกตั้งหรือสถานที่นับคะแนนเลือกตั้ง ให้ยื่นหลักฐานการทักท้วงเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ด้วย

โดยต้องยื่นก่อนประกาศผลการเลือกตั้ง หรือภายใน 30วัน นับแต่วันประกาศผลการเลือกตั้งแล้วแต่กรณี และคำร้องเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้ง ให้ยื่นภายใน 180 วันนับตั้งตั้งแต่วันประกาศผลการเลือกตั้ง และคำร้องในกรณีคณะกรรมการการเลือกตั้งมีคำสั่งให้มีการนับคะแนนใหม่ ให้ยื่นภายใน 30 วันนับแต่นับแต่วันประกาศผลนับคะแนนใหม่

ดังจะเห็นได้จากการให้สัมภาษณ์ของ ผู้บริหารของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง 45 ที่กล่าวว่า

"หนังสือคำร้องคัดค้านประกอบด้วย วัน เดือน ปี ที่ทำคำร้อง ชื่อ ที่อยู่และสถานะของผู้ร้อง รวมทั้งชื่อ ที่อยู่และสถานะของผู้ถูกร้อง ซึ่งต้องระบุข้อเท็จจริงของแต่ละข้อกล่าวหาและพฤติกรรมที่ทำให้การเลือกตั้งไม่สุจริตและเที่ยงธรรม วัน เวลา สถานที่เกิดการกระทำ รวมทั้งบุคคลและหลักฐานต่างๆ และที่สำคัญต้องมีการลงลายมือชื่อของผู้ร้อง อนึ่งกรณีการร้องคัดค้านการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานหรือเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในหน่วยเลือกตั้งหรือสถานที่นับคะแนนเลือกตั้ง ให้ยื่นหลักฐานการทักท้วงเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ด้วย โดยจะต้องยื่นก่อนประกาศผลการเลือกตั้ง หรือภายใน 30วัน นับแต่วันประกาศผลการเลือกตั้งแล้วแต่กรณี และคำร้องเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้ง ให้ยื่นภายใน 180 วันนับตั้งตั้งแต่วันประกาศผลการเลือกตั้ง และคำร้องใน

กรณีคณะกรรมการการเลือกตั้งมีคำสั่งให้มีการนับคะแนนใหม่ ให้ยื่นภายใน 30 วันนับแต่นับแต่วันประกาศผลนับคะแนนใหม่ ”

อีกทั้งยังสอดคล้องกับการให้ข้อมูลของ ผู้บริหารของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง 28 ที่กล่าวว่า

“ผู้ที่จะต้องการยื่นฟ้องนั้นจะต้องทำหนังสือคำร้องคัดค้าน ซึ่งประกอบด้วย วัน เดือน ปี ที่ทำคำร้อง ชื่อ ที่อยู่และสถานะของผู้ร้อง รวมทั้งชื่อ ที่อยู่และสถานะของผู้ถูกร้อง ซึ่งต้องระบุข้อเท็จจริงของแต่ละข้อกล่าวหาและพฤติกรรมที่ทำให้การเลือกตั้งไม่สุจริตและเที่ยงธรรม วัน เวลา สถานที่เกิดการกระทำ รวมทั้งบุคคลและหลักฐานต่างๆ และที่สำคัญต้องมีการลงลายมือชื่อของผู้ร้อง อนึ่งกรณีการร้องคัดค้านการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานหรือเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในหน่วยเลือกตั้งหรือสถานที่นับคะแนนเลือกตั้ง ให้ยื่นหลักฐานการทักท้วงเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ด้วย โดยจะต้องยื่นก่อนประกาศผลการเลือกตั้ง หรือภายใน 30วัน นับแต่วันประกาศผลการเลือกตั้งแล้วแต่กรณี และคำร้องเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้ง ให้ยื่นภายใน 180 วันนับตั้งตั้งแต่วันประกาศผลการเลือกตั้ง และคำร้องในกรณีคณะกรรมการการเลือกตั้งมีคำสั่งให้มีการนับคะแนนใหม่ ให้ยื่นภายใน 30 วันนับแต่นับแต่วันประกาศผลนับคะแนนใหม่ ”

ในการยื่นคำร้องนั้นกรณีก่อนการเลือกตั้ง ผู้มีสิทธิเลือกตั้งเพียงคนเดียวสามารถยื่นคำร้องคัดค้านได้ แต่ถ้าเป็นกรณีหลังเลือกตั้ง หากเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งต้องมีจำนวนไม่น้อยกว่า 10 คน ลงลายชื่อในฐานะผู้ร้อง โดยต้องยื่นใบคำร้องคัดค้านด้วยตนเองที่ สำนักงานกรรมการการเลือกตั้งจังหวัด หรือ สำนักงานกรรมการการเลือกตั้ง หากผู้อำนวยการการเลือกตั้งรับคำร้องยื่นคัดค้าน จะเข้าสู่กระบวนการของคณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวน หากผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดมีคำสั่งไม่รับคำร้องกระบวนการจะเข้าสู่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเพื่อวินิจฉัยกลั่นกรองในเบื้องต้นว่าคำร้องมีมูลที่จะทำการสืบสวนสอบสวนได้ตามระเบียบฯหรือพิจารณาว่าคำร้องไม่เป็นไปตามระเบียบฯไม่สามารถดำเนินการสืบสวนสอบสวนได้ หากพิจารณาให้รับคำร้องคัดค้าน ก็ส่งคำร้องคัดค้านไปยังคณะอนุกรรมการการสืบสวนสอบสวนต่อไป กรณีสั่งไม่รับคำร้องจะส่งต่อไปยัง คณะกรรมการการเลือกตั้ง เพื่อพิจารณาว่าการรับคำร้อง

ดังจะเห็นได้จากการให้ข้อมูลของ ผู้บริหารของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง 37 ที่กล่าวว่า

“สำหรับในการยื่นคำร้องนั้นกรณีก่อนการเลือกตั้ง ผู้มีสิทธิเลือกตั้งเพียงคนเดียวสามารถยื่นคำร้องคัดค้านได้ แต่ถ้าเป็นกรณีหลังเลือกตั้ง หากเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งต้องมีจำนวนไม่น้อยกว่า 10 คน ลงลายชื่อในฐานะผู้ร้อง โดยต้องยื่นใบคำร้องคัดค้านด้วยตนเองที่ สำนักงานกรรมการการเลือกตั้งจังหวัด หรือ สำนักงานกรรมการการเลือกตั้ง หากผู้อำนวยการการเลือกตั้ง

รับคำร้องยื่นคัดค้าน จะเข้าสู่กระบวนการของคณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวน หากผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดมีคำสั่งไม่รับคำร้องกระบวนการจะเข้าสู่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด เพื่อวินิจฉัยกลั่นกรองในเบื้องต้นว่าคำร้องมีมูลที่จะทำการสืบสวนสอบสวนได้ตามระเบียบฯหรือพิจารณาว่าคำร้องไม่เป็นไปตามระเบียบฯไม่สามารถดำเนินการสืบสวนสอบสวนได้ หากพิจารณาให้รับคำร้องคัดค้าน ก็ส่งคำร้องคัดค้านไปยังคณะอนุกรรมการการสืบสวนสอบสวนต่อไป กรณีสั่งไม่รับคำร้องจะส่งต่อไปยัง คณะกรรมการการเลือกตั้ง เพื่อพิจารณาว่าจะสั่งรับคำร้องหรือไม่อย่างไร"

อีกทั้งยังสอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ของ ผู้บริหารของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง 42 ที่กล่าวว่า

"การยื่นคำร้องของผู้ยื่นฟ้องนั้นกรณีก่อนการเลือกตั้ง ผู้มีสิทธิเลือกตั้งเพียงคนเดียวสามารถยื่นคำร้องคัดค้านได้ แต่ถ้าเป็นกรณีหลังเลือกตั้ง หากเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งต้องมีจำนวนไม่น้อยกว่า 10 คน ลงลายชื่อในฐานะผู้ร้อง โดยต้องยื่นใบคำร้องคัดค้านด้วยตนเองที่ สำนักงานกรรมการการเลือกตั้งจังหวัด หรือ สำนักงานกรรมการการเลือกตั้ง หากผู้อำนวยการการเลือกตั้งรับคำร้องยื่นคัดค้าน จะเข้าสู่กระบวนการของคณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวน หากผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดมีคำสั่งไม่รับคำร้องกระบวนการจะเข้าสู่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด เพื่อวินิจฉัยกลั่นกรองในเบื้องต้นว่าคำร้องมีมูลที่จะทำการสืบสวนสอบสวนได้ตามระเบียบฯหรือพิจารณาว่าคำร้องไม่เป็นไปตามระเบียบฯไม่สามารถดำเนินการสืบสวนสอบสวนได้ หากพิจารณาให้รับคำร้องคัดค้าน ก็ส่งคำร้องคัดค้านไปยังคณะอนุกรรมการการสืบสวนสอบสวนต่อไป กรณีสั่งไม่รับคำร้องจะส่งต่อไปยัง คณะกรรมการการเลือกตั้ง เพื่อพิจารณาว่าจะสั่งรับคำร้องหรือไม่อย่างไร"

เมื่อมีการพิจารณาแล้วนั้น กระบวนการของคณะกรรมการสืบสวนสอบสวน หากมีการตรวจสอบและมีการสืบสวนสอบสวน ทางคณะกรรมการจะมีการประกาศผลการยื่นคำร้องดังนี้ คือ

1. เพิกถอนสิทธิการเลือกตั้ง (ใบแดง)
2. เลือกตั้งใหม่ (ใบเหลือง)
3. นับคะแนนใหม่
4. ยกคำร้อง

ดังจะเห็นได้จากการให้สัมภาษณ์ของ ผู้บริหารของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง 22 ที่ให้ว่า

"การพิจารณาแล้วนั้น กระบวนการของคณะกรรมการสืบสวนสอบสวน หากมีการตรวจสอบและมีการสืบสวนสอบสวน ทางคณะกรรมการจะมีการประกาศผลการยื่นคำร้องคือ เพิกถอนสิทธิการเลือกตั้งหรือการให้ใบแดง การเลือกตั้งใหม่หรือการให้ใบเหลือง การนับคะแนนใหม่ การยกเลิกคำร้องเสีย"

อีกทั้งยังสอดคล้องกับการให้ข้อมูลของ ผู้บริหารของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง 19 ที่กล่าวว่า

"ในการประกาศผลนั้นจะมีการประกาศผลที่ว่า คือ เพิกถอนสิทธิการเลือกตั้งหรือการให้ใบแดง การเลือกตั้งใหม่หรือการให้ใบเหลือง การนับคะแนนใหม่ และการยกเลิกคำร้อง"

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า การเริ่มของการพิจารณาคำร้องคัดค้านการเลือกตั้งได้เกิดจากการเมื่อ คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งของแต่ละเขตหรือประจำจังหวัด ในเขตเลือกตั้งนั้น ๆ ที่ไม่ได้ดำเนินไปโดยความสุจริตและเที่ยงธรรม ผู้มีสิทธิเลือกตั้งหรือผู้สมัคร มีสิทธิยื่นคำร้องคัดค้านการเลือกตั้งได้ที่สำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่เกิดเหตุ หรือที่สำนักคณะกรรมการเลือกตั้งได้โดยต้องการยื่นคำร้องคัดค้านการเลือกตั้งอาจยื่นได้ก่อนวันเลือกตั้งหรือภายใน 30 วัน นับแต่วันประกาศผลการเลือกตั้ง หรือวันประกาศผลการสรรหาสมาชิกวุฒิสภา เว้นแต่เป็นการร้องคัดค้านเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งให้ยื่นได้ภายใน 180 วัน นับแต่วันประกาศผลการเลือกตั้ง

การยื่นคำร้องคัดค้านเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้งให้ยื่นได้จนถึงเวลาการนับคะแนนเลือกตั้งของหน่วยเลือกตั้งหรือ เขตเลือกตั้งนั้นเสร็จสิ้น แล้วแต่กรณี สำหรับคำร้องคัดค้านกรณีอื่นให้ยื่นได้ก่อนวันเลือกตั้งจนสิ้นสุดวันเลือกตั้ง หากไม่มีผู้ร้องคัดค้านภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้เลขาธิการเสนอให้คณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณาประกาศผลการเลือกตั้งแก่ผู้สมัครภายใน 7 วันทำการนับแต่วันเลือกตั้ง

หน้าที่การสืบสวนสอบสวนการคัดค้านการเลือกตั้ง นั้นเป็นหน้าที่ของพนักงานสอบสวนของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง มีอำนาจหน้าที่ของพนักงานสอบสวน ที่จะต้องดำเนินการสืบสวนสอบสวน รวบรวมพยานหลักฐานเกี่ยวกับความผิดทั้งปวงทั้งก่อนเกิดเหตุและหลังเกิดเหตุ ตลอดจนเมื่อมีการจับกุมผู้ต้องหาว่ากระทำผิดได้แล้ว เพื่อทราบข้อเท็จจริงและพฤติการณ์ต่างๆอันเกี่ยวกับความผิดเพื่อที่จะรู้ตัวผู้กระทำผิดและพิสูจน์ให้เห็นความผิด พนักงานสอบสวนก็จะต้องรวบรวมพยานหลักฐานเข้าสู่สำนวนการสอบสวนส่งให้พนักงานอัยการพิจารณาฟ้องร้องต่อศาล โดยจะต้องรวบรวมพยานหลักฐานทั้งปวงเพื่อนำสืบในศาลจนสิ้นความสงสัยและแน่ใจว่าเป็นการกระทำผิดและจำเลยเป็นผู้กระทำผิดนั้น

โดยขั้นตอนในการที่พนักงานสอบสวนจะพิจารณาคำร้องคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นต่อพนักงานสืบสวนสอบสวนได้นั้น เจ้าหน้าที่ที่นำรูปแบบของ

คณะกรรมการการเลือกตั้งมาใช้ดำเนินวิธีการที่ทำให้เกิดกระบวนการในการสืบสวนสอบสวนผู้ที่ถูกกล่าว หาว่าได้กระทำผิดการเลือกตั้ง โดยเป็นไปตามระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง นั่นคือ ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวนสอบสวนและการวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ.2554 ซึ่งเป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับขั้นตอนการพิจารณาคำร้องคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นในเบื้องต้นเพื่อกลั่นกรองการร้องคัดค้าน ให้เป็นไปอย่างถูกต้องและลดความขัดแย้งในสังคม โดยเมื่อได้รับคำร้องคัดค้านจากผู้ร้องเรียนหรือผู้ได้รับมอบอำนาจต้องตรวจสอบว่าถูกต้องครบถ้วนตามระเบียบข้อ 9 หรือไม่ หากไม่ครบถ้วนให้สอบปากคำประกอบคำร้อง จากนั้นให้พิจารณาตามระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวนสอบสวนและการวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ. 2554 ต่อไป หากเป็นไปตามระเบียบฯ อนุกรรมการสืบสวนจะเสนอให้ ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด พิจารณาสั่งรับหรือไม่รับคำร้องนั้นๆ ไว้ดำเนินการต่อไป จากนั้นจึงจะมีการแจ้งให้ผู้ร้องคัดค้านนำพยานมาให้ถ้อยคำต่ออนุกรรมการสืบสวนสอบสวนต่อไป

หนังสือคำร้องคัดค้านประกอบด้วย วัน เดือน ปี ที่ทำคำร้อง ชื่อ ที่อยู่และสถานะของผู้ร้อง รวมทั้งชื่อ ที่อยู่และสถานะของผู้ถูกร้อง ซึ่งต้องระบุข้อเท็จจริงของแต่ละข้อกล่าวหาและพฤติกรรมที่ทำให้การเลือกตั้งไม่สุจริตและเที่ยงธรรม วัน เวลา สถานที่เกิดการกระทำ รวมทั้งบุคคลและหลักฐานต่างๆ และที่สำคัญต้องมีการลงลายมือชื่อของผู้ร้อง อนึ่งกรณีการร้องคัดค้านการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานหรือเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในหน่วยเลือกตั้งหรือสถานที่นับคะแนนเลือกตั้ง ให้ยื่นหลักฐานการทักท้วงเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ด้วย

โดยต้องยื่นก่อนประกาศผลการเลือกตั้ง หรือภายใน 30วัน นับแต่วันประกาศผลการเลือกตั้งแล้วแต่กรณี และคำร้องเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้ง ให้ยื่นภายใน 180 วันนับตั้งตั้งแต่วันประกาศผลการเลือกตั้ง และคำร้องในกรณีคณะกรรมการการเลือกตั้งมีคำสั่งให้มีการนับคะแนนใหม่ ให้ยื่นภายใน 30 วันนับแต่นับแต่วันประกาศผลนับคะแนนใหม่

การยื่นคำร้องนั้นกรณีก่อนการเลือกตั้ง ผู้มีสิทธิเลือกตั้งเพียงคนเดียวสามารถยื่นคำร้องคัดค้านได้ แต่ถ้าเป็นกรณีหลังเลือกตั้ง หากเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งต้องมีจำนวนไม่น้อยกว่า 10 คน ลงลายชื่อในฐานะผู้ร้อง โดยต้องยื่นใบคำร้องคัดค้านด้วยตนเองที่ สำนักงานกรรมการการเลือกตั้งจังหวัด หรือ สำนักงานกรรมการการเลือกตั้ง หากผู้อำนวยการการเลือกตั้งรับคำร้องยื่นคัดค้าน จะเข้าสู่กระบวนการของคณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวน หากผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดมีคำสั่งไม่รับคำร้องกระบวนการจะเข้าสู่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเพื่อวินิจฉัยกลั่นกรองในเบื้องต้นว่าคำร้องมีมูลที่จะทำการสืบสวนสอบสวนได้ตามระเบียบฯหรือพิจารณาว่าคำร้องไม่เป็นไปตามระเบียบฯไม่สามารถดำเนินการสืบสวนสอบสวนได้ หากพิจารณา

ให้รับคำร้องคัดค้าน ก็ส่งคำร้องคัดค้านไปยังคณะอนุกรรมการการสืบสวนสอบสวนต่อไป กรณีสั่งไม่รับคำร้องจะส่งต่อไปยัง คณะกรรมการการเลือกตั้ง เพื่อพิจารณาว่าการรับคำร้อง

กระบวนการของคณะกรรมการสืบสวนสอบสวน หากมีการตรวจสอบและมีการสืบสวนสอบสวน ทางคณะกรรมการจะมีการประกาศผลการยื่นคำร้องดังนี้ คือ

1. เพิกถอนสิทธิการเลือกตั้ง (ใบแดง)
2. เลือกตั้งใหม่ (ใบเหลือง)
3. นับคะแนนใหม่
4. ยกคำร้อง

การวิเคราะห์รูปแบบการบันทึกปากคำผู้ร้องคัดค้านและพยานบุคคล

ผลการวิจัยพบว่า การบันทึกปากคำผู้ร้องคัดค้านและพยานบุคคล เมื่อพนักงานสอบสวนได้รับคำร้องการคัดค้าน ตามข้อ 17 แห่งระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวนสอบสวนและการวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ. 2554 จะดำเนินการส่งมาที่คณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนกระทำการสืบสวนสอบสวน คณะอนุกรรมการจะมีการบันทึกปากคำโดยการพิมพ์ในเครื่องคอมพิวเตอร์,เครื่องพิมพ์ดีด หรือ บันทึกปากคำในแบบบันทึกถ้อยคำโดยวิธีการเขียน เมื่อเสร็จสิ้นการบันทึกแล้ว ให้พยานลงลายมือชื่อ เพื่อความสมบูรณ์ของการบันทึกที่ถูกต้อง

ดังจะเห็นได้จากการให้ข้อมูลของ ผู้บริหารของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง 6 ที่ให้ว่า

“ในการบันทึกปากคำผู้ร้องคัดค้านและพยานบุคคล เมื่อพนักงานสอบสวนได้รับคำร้องการคัดค้าน ตามข้อ 17 แห่งระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวนสอบสวนและการวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ.2554 จะดำเนินการส่งมาที่คณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนกระทำการสืบสวนสอบสวน คณะอนุกรรมการจะมีการบันทึกปากคำโดยการพิมพ์ในเครื่องคอมพิวเตอร์ เครื่องพิมพ์ดีด หรือ บันทึกปากคำในแบบบันทึกถ้อยคำโดยวิธีการเขียน เมื่อเสร็จสิ้นการบันทึกแล้ว ให้พยานลงลายมือชื่อ เพื่อความสมบูรณ์ของการบันทึกที่ถูกต้องเป็นเสร็จสมบูรณ์เรียบร้อบดี”

อีกทั้งยังสอดคล้องเหมือนกันกับการให้ของ ผู้บริหารของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง 13 ที่ว่า

“สำหรับการบันทึกปากคำของผู้ร้องคัดค้านและพยานบุคคลนั้น เมื่อพนักงานสอบสวนได้รับคำร้องการคัดค้าน ตามข้อ 17 แห่งระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวนสอบสวนและการวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ. 2554 จะดำเนินการส่งมาที่คณะอนุกรรมการสืบสวน

สอบสวนกระทำการสืบสวนสอบสวน คณะอนุกรรมการจะมีการบันทึกปากคำโดยการพิมพ์ในเครื่องคอมพิวเตอร์, เครื่องพิมพ์ดีด หรือ บันทึกปากคำในแบบบันทึกถ้อยคำโดยวิธีการเขียน เมื่อเสร็จสิ้นการบันทึกแล้ว ให้พยานลงลายมือชื่อ เพื่อความสมบูรณ์ของการบันทึกที่ถูกต้อง"

เมื่อคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนทำการสืบสวนสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานฝ่ายผู้ร้องแล้ว มีพยานหลักฐานสนับสนุนพอฟังได้ว่าผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภาสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ได้รับการเสนอชื่อเพื่อเข้ารับการสรรหา ผู้ได้รับการสรรหาเป็นสมาชิกวุฒิสภา ผู้ถูกร้องหรือผู้ใดกระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายเกี่ยวกับคณะกรรมการการเลือกตั้ง หรือมีพฤติการณ์ที่เชื่อได้ว่าเป็นผู้ก่อให้ผู้อื่นกระทำ สนับสนุน หรือรู้เห็นเป็นใจให้ผู้อื่นกระทำ หรือรู้ว่ามีการกระทำดังกล่าวแต่ไม่ดำเนินการเพื่อระงับการกระทำนั้น หรือได้รับประโยชน์จากการกระทำนั้น ซึ่งจะมีผลให้มีการเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง เพิกถอนผลการเลือกตั้ง เลือกตั้งใหม่นับคะแนนใหม่ หรือสรรหาสมาชิกวุฒิสภาใหม่ ให้ถือว่าบุคคลดังกล่าวเป็นผู้ถูกกล่าวหา แล้วจัดให้มีการแจ้งข้อกล่าวหาหรือแจ้งเหตุแห่งการร้องแก่บุคคลนั้นเสร็จสิ้นขั้นตอน

ดังจะเห็นได้จากการให้ข้อมูลของ ผู้บริหารของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง 27 ที่กล่าวว่า

"เมื่อคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนได้มีการทำการสืบสวนสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานฝ่ายผู้ร้องแล้ว มีพยานหลักฐานสนับสนุนพอฟังได้แล้วว่าผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภาสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ได้รับการเสนอชื่อเพื่อเข้ารับการสรรหา ผู้ได้รับการสรรหาเป็นสมาชิกวุฒิสภา ผู้ถูกร้องหรือผู้ใดกระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายเกี่ยวกับคณะกรรมการการเลือกตั้ง หรือมีพฤติการณ์ที่เชื่อได้ว่าเป็นผู้ก่อให้ผู้อื่นกระทำ สนับสนุน หรือรู้เห็นเป็นใจให้ผู้อื่นกระทำ หรือรู้ว่ามีการกระทำดังกล่าวแต่ไม่ดำเนินการเพื่อระงับการกระทำนั้น หรือได้รับประโยชน์จากการกระทำนั้น ซึ่งจะมีผลให้มีการเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง เพิกถอนผลการเลือกตั้ง เลือกตั้งใหม่นับคะแนนใหม่ หรือสรรหาสมาชิกวุฒิสภาใหม่ ให้ถือว่าบุคคลดังกล่าวเป็นผู้ถูกกล่าวหา แล้วจัดให้มีการแจ้งข้อกล่าวหาหรือแจ้งเหตุแห่งการร้องแก่บุคคลนั้นได้"

อีกทั้งยังเหมือนกันกับการให้ข้อมูลของ ผู้บริหารของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง 30 ที่กล่าวว่า

"คณะกรรมการสืบสวนสอบสวนได้มีการทำการสืบสวนสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานฝ่ายผู้ร้องแล้ว มีพยานหลักฐานสนับสนุนพอฟังได้แล้วว่าผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภาสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ได้รับการเสนอ

ชื่อเพื่อเข้ารับการสรรหา ผู้ได้รับการสรรหาเป็นสมาชิกวุฒิสภา ผู้ถูกร้องหรือผู้ใดกระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายเกี่ยวกับคณะกรรมการการเลือกตั้ง หรือมีพฤติการณ์ที่เชื่อได้ว่าเป็นผู้ก่อให้ผู้อื่นกระทำ สนับสนุน หรือรู้เห็นเป็นใจให้ผู้อื่นกระทำ หรือรู้ว่ามีการกระทำดังกล่าวแต่ไม่ดำเนินการเพื่อระงับการกระทำนั้น หรือได้รับประโยชน์จากการกระทำนั้น ซึ่งจะมีผลให้มีการเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง เพิกถอนผลการเลือกตั้ง เลือกตั้งใหม่นับคะแนนใหม่ หรือสรรหาสมาชิกวุฒิสภาใหม่ ให้ถือว่าบุคคลดังกล่าวเป็นผู้ถูกกล่าวหา แล้วจัดให้มีการแจ้งข้อกล่าวหาต่อบุคคลดังกล่าวด้วย"

แต่กรณีให้คณะกรรมการสืบสวนสอบสวน ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด หรือเลขาธิการ แล้วแต่กรณี มีอำนาจในการแจ้งข้อกล่าวหาหรือแจ้งเหตุแห่งการร้อง โดยให้จัดทำบันทึกการแจ้งและรับทราบข้อกล่าวหาหรือเหตุแห่งการร้องพร้อมกำหนดวัน เวลา และสถานที่ให้ผู้ถูกกล่าวหาไปรับทราบข้อกล่าวหาหรือเหตุแห่งการร้อง และให้ถ้อยคำหรือมีหนังสือชี้แจงข้อเท็จจริงหรือแสดงหลักฐานส่งไปยังผู้ถูกกล่าวหาตามที่อยู่ในหลักฐานใบสมัครหรือหลักฐานของทางราชการหรือโดยวิธีอื่น และแจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบถึงสิทธิที่จะให้ถ้อยคำหรือมีหนังสือชี้แจงข้อเท็จจริงและนำพยานหลักฐานมาแสดงแก้ข้อกล่าวหาด้วย

ดังจะเห็นได้จากการให้สัมภาษณ์ของ ผู้บริหารของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง 29 ที่กล่าวว่า

"แต่ถ้าเกิดกรณีที่ให้คณะกรรมการสืบสวนสอบสวน ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด หรือเลขาธิการ หรือแล้วแต่กรณี มีอำนาจในการแจ้งข้อกล่าวหาหรือแจ้งเหตุแห่งการร้อง โดยให้จัดทำบันทึกการแจ้งและรับทราบข้อกล่าวหาหรือเหตุแห่งการร้องพร้อมกำหนดวัน เวลา และสถานที่ให้ผู้ถูกกล่าวหาไปรับทราบข้อกล่าวหาหรือเหตุแห่งการร้อง และให้ถ้อยคำหรือมีหนังสือชี้แจงข้อเท็จจริงหรือแสดงหลักฐานส่งไปยังผู้ถูกกล่าวหาตามที่อยู่ในหลักฐานใบสมัครหรือหลักฐานของทางราชการหรือโดยวิธีอื่น และแจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบถึงสิทธิที่จะให้ถ้อยคำหรือมีหนังสือชี้แจงข้อเท็จจริงและนำพยานหลักฐานมาแสดงแก้ข้อกล่าวหาด้วย"

อีกทั้งยังสอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ของ ผู้บริหารของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง 43 ที่กล่าวว่า

"ในกรณีที่ให้คณะกรรมการสืบสวนสอบสวน ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด หรือเลขาธิการ มีอำนาจในการแจ้งข้อกล่าวหาหรือแจ้งเหตุแห่งการร้อง โดยให้จัดทำบันทึกการแจ้งและรับทราบข้อกล่าวหา พร้อมกำหนดวัน

เวลา และสถานที่ให้ผู้ถูกกล่าวหาไปรับทราบข้อกล่าวหาหรือเหตุแห่งการร้อง และให้ถ้อยคำหรือมีหนังสือชี้แจงข้อเท็จจริงหรือแสดงหลักฐานส่งไปยังผู้ถูกกล่าวหาตามที่อยู่ในหลักฐานใบสมัครหรือหลักฐานของทางราชการหรือโดยวิธีอื่น และแจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบถึงสิทธิที่จะให้ถ้อยคำหรือมีหนังสือชี้แจงข้อเท็จจริงและนำพยานหลักฐานมาแสดงแก้ข้อกล่าวหาด้วย"

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า การบันทึกปากคำผู้ร้องคัดค้านและพยานบุคคล เมื่อพนักงานสอบสวนได้รับคำร้องการคัดค้าน ตามข้อ 17 แห่งระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวนสอบสวนและการวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ.2554 จะดำเนินการส่งมาที่คณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนกระทำการสืบสวนสอบสวน คณะอนุกรรมการจะมีการบันทึกปากคำโดยการพิมพ์ในเครื่องคอมพิวเตอร์,เครื่องพิมพ์ดีด หรือ บันทึกปากคำในแบบบันทึกถ้อยคำโดยวิธีการเขียน เมื่อเสร็จสิ้นการบันทึกแล้ว ให้พยานลงลายมือชื่อ เพื่อความสมบูรณ์ของการบันทึกที่ถูกต้อง

เมื่อคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนทำการสืบสวนสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานฝ่ายผู้ร้องแล้ว มีพยานหลักฐานสนับสนุนพอฟังได้ว่าผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภาสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ได้รับการเสนอชื่อเพื่อเข้ารับการสรรหา ผู้ได้รับการสรรหาเป็นสมาชิกวุฒิสภา ผู้ถูกร้องหรือผู้ใดกระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายเกี่ยวกับคณะกรรมการการเลือกตั้ง หรือมีพฤติการณ์ที่เชื่อได้ว่าเป็นผู้ก่อให้ผู้อื่นกระทำ สนับสนุน หรือรู้เห็นเป็นใจให้ผู้อื่นกระทำ หรือรู้ว่ามีการกระทำดังกล่าวแต่ไม่ดำเนินการเพื่อระงับการกระทำนั้น หรือได้รับประโยชน์จากการกระทำนั้น ซึ่งจะมีผลให้มีการเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง เพิกถอนผลการเลือกตั้ง เลือกตั้งใหม่นับคะแนนใหม่ หรือสรรหาสมาชิกวุฒิสภาใหม่ ให้ถือว่าบุคคลดังกล่าวเป็นผู้ถูกกล่าวหา แล้วจัดให้มีการแจ้งข้อกล่าวหาหรือแจ้งเหตุแห่งการร้องแก่บุคคลนั้น แล้ว

แต่กรณีให้คณะกรรมการสืบสวนสอบสวน ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด หรือเลขาธิการ แล้วแต่กรณี มีอำนาจในการแจ้งข้อกล่าวหาหรือแจ้งเหตุแห่งการร้อง โดยให้จัดทำบันทึกการแจ้งและรับทราบข้อกล่าวหาหรือเหตุแห่งการร้องพร้อมกำหนดวัน เวลา และสถานที่ให้ผู้ถูกกล่าวหาไปรับทราบข้อกล่าวหาหรือเหตุแห่งการร้อง และให้ถ้อยคำหรือมีหนังสือชี้แจงข้อเท็จจริงหรือแสดงหลักฐานส่งไปยังผู้ถูกกล่าวหาตามที่อยู่ในหลักฐานใบสมัครหรือหลักฐานของทางราชการหรือโดยวิธีอื่น และแจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบถึงสิทธิที่จะให้ถ้อยคำหรือมีหนังสือชี้แจงข้อเท็จจริงและนำพยานหลักฐานมาแสดงแก้ข้อกล่าวหาด้วย

การวิเคราะห์รูปแบบการบันทึกปากคำผู้ถูกคัดค้านและพยานบุคคล

ผลการวิจัยพบว่า ในการสอบปากคำ นั้น ให้คณะกรรมการสืบสวนสอบสวนจัดให้มีการบันทึกถ้อยคำโดยให้ผู้ให้ถ้อยคำให้ถ้อยคำด้วยความสมัครใจ และคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนต้องไม่กระทำการใด ๆ อันเป็นการหลอกลวง บังคับ ขู่เข็ญ หรือให้สัญญาใด ๆ เพื่อจูงใจให้ผู้ให้ถ้อยคำให้ถ้อยคำอย่างหนึ่งอย่างใดก่อนการบันทึกถ้อยคำ ให้แจ้งผู้ให้ถ้อยคำทราบด้วยว่าถ้อยคำที่ให้บันทึกนั้น อาจใช้เป็นพยานหลักฐานในการพิจารณาคดีได้ หากให้ถ้อยคำเท็จเพื่อให้ผู้อื่นเข้าใจว่าผู้สมัครผู้ใดกระทำการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายเกี่ยวกับคณะกรรมการการเลือกตั้ง อาจมีความผิดและต้องได้รับโทษทางอาญา เมื่อบันทึกถ้อยคำเสร็จแล้ว จะอ่านให้ผู้ให้ถ้อยคำฟังหรือจะให้ผู้ให้ถ้อยคำอ่านเองก็ได้ให้ผู้ให้ถ้อยคำ ผู้บันทึกถ้อยคำ และคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนลงลายมือชื่อกำกับไว้ทุกหน้าในการบันทึกถ้อยคำ ให้เขียนด้วยน้ำหมึกหรือพิมพ์ดีด หรือพิมพ์ ถ้ามีผิดตกที่ใด ห้ามมิให้ขูดลบหรือบันทึกข้อความทับ แต่ให้ใช้วิธีขีดฆ่าถ้อยคำที่ไม่ต้องการใช้ แล้วเขียนหรือพิมพ์ขึ้นใหม่ถ้ามีข้อความตกเติมให้ผู้ตกเติมลงลายมือชื่อกำกับไว้ โดยให้กรรมการสืบสวนสอบสวนและผู้ให้ถ้อยคำลงลายมือชื่อกำกับไว้ทุกแห่ง

ดังจะเห็นจากการให้ข้อมูลของ ผู้บริหารของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง 16 ที่กล่าวว่า

“การสอบปากคำ นั้น ให้คณะกรรมการสืบสวนสอบสวนจัดให้มีการบันทึกถ้อยคำโดยให้ผู้ให้ถ้อยคำให้ถ้อยคำด้วยความสมัครใจ และคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนต้องไม่กระทำการใด ๆ อันเป็นการหลอกลวง บังคับ ขู่เข็ญ หรือให้สัญญาใด ๆ เพื่อจูงใจให้ผู้ให้ถ้อยคำให้ถ้อยคำอย่างหนึ่งอย่างใดก่อนการบันทึกถ้อยคำ ให้แจ้งผู้ให้ถ้อยคำทราบด้วยว่าถ้อยคำที่ให้บันทึกนั้น อาจใช้เป็นพยานหลักฐานในการพิจารณาคดีได้ หากให้ถ้อยคำเท็จเพื่อให้ผู้อื่นเข้าใจว่าผู้สมัครผู้ใดกระทำการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายเกี่ยวกับคณะกรรมการการเลือกตั้ง อาจมีความผิดและต้องได้รับโทษทางอาญา เมื่อบันทึกถ้อยคำเสร็จแล้ว จะอ่านให้ผู้ให้ถ้อยคำฟังหรือจะให้ผู้ให้ถ้อยคำอ่านเองก็ได้ให้ผู้ให้ถ้อยคำ ผู้บันทึกถ้อยคำ และคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนลงลายมือชื่อกำกับไว้ทุกหน้าในการบันทึกถ้อยคำ ให้เขียนด้วยน้ำหมึกหรือพิมพ์ดีด หรือพิมพ์ ถ้ามีผิดตกที่ใด ห้ามมิให้ขูดลบหรือบันทึกข้อความทับ แต่ให้ใช้วิธีขีดฆ่าถ้อยคำที่ไม่ต้องการใช้ แล้วเขียนหรือพิมพ์ขึ้นใหม่ถ้ามีข้อความตกเติมให้ผู้ตกเติมลงลายมือชื่อกำกับไว้ โดยให้กรรมการสืบสวนสอบสวนและผู้ให้ถ้อยคำลงลายมือชื่อกำกับไว้ทุกที่ในกระดาษที่พิมพ์เพื่อเก็บไว้เป็นลายลักษณ์อักษร”

อีกทั้งยังเหมือนกันกับการให้ข้อมูลของ ผู้บริหารของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง 28 ที่ให้ไว้ว่า

"การทำหน้าที่ในการสอบปากคำ นั้น ให้คณะกรรมการสืบสวนสอบสวนจัดให้มีการบันทึกถ้อยคำโดยให้ผู้ให้ถ้อยคำให้ถ้อยคำด้วยความสมัครใจ และคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนต้องไม่กระทำการใด ๆ อันเป็นการหลอกลวง บังคับ ขู่เข็ญ หรือให้สัญญาใด ๆ เพื่อจูงใจให้ผู้ให้ถ้อยคำให้ถ้อยคำอย่างหนึ่งอย่างใดก่อนการบันทึกถ้อยคำ ให้แจ้งผู้ให้ถ้อยคำทราบด้วยว่าถ้อยคำที่ให้บันทึกนั้น อาจใช้เป็นพยานหลักฐานในการพิจารณาคดีได้ หากให้ถ้อยคำเท็จเพื่อให้ผู้อื่นเข้าใจว่าผู้สมัครผู้ใดกระทำการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายเกี่ยวกับคณะกรรมการการเลือกตั้ง อาจมีความผิดและต้องได้รับโทษทางอาญา เมื่อบันทึกถ้อยคำเสร็จแล้ว จะอ่านให้ผู้ให้ถ้อยคำฟังหรือจะให้ผู้ให้ถ้อยคำอ่านเองก็ได้ให้ผู้ให้ถ้อยคำ ผู้บันทึกถ้อยคำ และคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนลงลายมือชื่อกำกับไว้ทุกหน้าในการบันทึกถ้อยคำ ให้เขียนด้วยน้ำหมึกหรือพิมพ์ดีด หรือพิมพ์ ถ้ามีผิดตกที่ใด ห้ามมิให้ขูดลบหรือบันทึกข้อความทับ แต่ให้ใช้วิธีขีดฆ่าถ้อยคำที่ไม่ต้องการใช้ แล้วเขียนหรือพิมพ์ขึ้นใหม่ถ้ามีข้อความตกเติมให้ผู้ตกเติมลงลายมือชื่อกำกับไว้ โดยให้กรรมการสืบสวนสอบสวนและผู้ให้ถ้อยคำลงลายมือชื่อกำกับไว้ทุกแห่งทุกที่"

ในกรณีที่ผู้ให้ถ้อยคำไม่สามารถลงลายมือชื่อได้ ให้พิมพ์ลายนิ้วมือไว้ในกรณีที่ผู้ให้ถ้อยคำไม่ยอมลงลายมือชื่อหรือไม่อาจลงลายมือชื่อได้ ให้บันทึกเหตุดังกล่าวไว้ในบันทึกถ้อยคำนั้น ห้ามมิให้บุคคลอื่นที่มิใช่คณะกรรมการสืบสวนสอบสวนบันทึกเสียงหรือภาพเสียง หรือกระทำการอื่นใดให้บุคคลอื่นได้ทราบข้อเท็จจริงในการสืบสวนสอบสวน เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการสืบสวนสอบสวน พยานที่คณะกรรมการการเลือกตั้ง คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด คณะอนุกรรมการวินิจฉัย คณะกรรมการสืบสวนสอบสวน หรือคณะบุคคลที่คณะกรรมการการเลือกตั้งแต่งตั้ง ให้ดำเนินการตามระเบียบนี้ มีหนังสือเรียกมาให้ถ้อยคำ ให้ได้รับค่าป่วยการตามอัตราที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดไว้ท้ายระเบียบการ ยกเว้นแต่เป็นพยานผู้ร้องหรือผู้ถูกร้องอ้าง

จะเห็นได้จากการให้สัมภาษณ์ของ ผู้บริหารของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง 28 ที่ให้ไว้ว่า

"ถ้าเกิดในกรณีที่ผู้ให้ถ้อยคำไม่สามารถลงลายมือชื่อได้ ให้พิมพ์ลายนิ้วมือไว้ในกรณีที่ผู้ให้ถ้อยคำไม่ยอมลงลายมือชื่อหรือไม่อาจลงลายมือชื่อได้ ให้บันทึกเหตุดังกล่าวไว้ในบันทึกถ้อยคำนั้น ห้ามมิให้บุคคลอื่นที่มิใช่คณะกรรมการสืบสวนสอบสวนบันทึกเสียงหรือภาพเสียง หรือกระทำการอื่นใดให้บุคคลอื่นได้ทราบข้อเท็จจริงในการสืบสวนสอบสวน เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการสืบสวนสอบสวน พยานที่คณะกรรมการการเลือกตั้ง คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด คณะอนุกรรมการวินิจฉัย คณะกรรมการสืบสวนสอบสวน หรือคณะบุคคลที่คณะกรรมการการเลือกตั้งแต่งตั้ง ให้ดำเนินการตามระเบียบนี้ มี

หนังสือเรียกมาให้ถ้อยคำ ให้ได้รับค่าป่วยการตามอัตราที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดไว้ท้ายระเบียบการที่ให้ไว้นี้ด้วย”

ยังสอดคล้องกับการให้ข้อมูล ผู้บริหารของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง 37 ที่ให้ไว้ว่า

“กรณีที่ผู้ให้ถ้อยคำไม่สามารถลงลายมือชื่อได้ ให้พิมพ์ลายนิ้วมือไว้ในกรณีที่ผู้ให้ถ้อยคำไม่ยอมลงลายมือชื่อหรือไม่อาจลงลายมือชื่อได้ ให้บันทึกเหตุดังกล่าวไว้ในบันทึกถ้อยคำนั้น ห้ามมิให้บุคคลอื่นที่มิใช่คณะกรรมการสืบสวนสอบสวนบันทึกเสียงหรือภาพเสียง หรือกระทำการอื่นใดให้บุคคลอื่นได้ทราบข้อเท็จจริงในการสืบสวนสอบสวน เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการสืบสวนสอบสวน พยานที่คณะกรรมการการเลือกตั้ง คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด คณะอนุกรรมการวินิจฉัย คณะกรรมการสืบสวนสอบสวน หรือคณะบุคคลที่คณะกรรมการการเลือกตั้งแต่งตั้ง ให้ดำเนินการตามระเบียบนี้ มีหนังสือเรียกมาให้ถ้อยคำด้วย”

กรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาไม่มาให้ถ้อยคำและไม่มีหนังสือชี้แจงข้อเท็จจริงหรือแสดงหลักฐานภายในเวลาที่กำหนดโดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้ถือว่าผู้ถูกกล่าวหาสละสิทธิ์ในการให้ถ้อยคำมีหนังสือชี้แจงข้อเท็จจริงแสดงหลักฐาน ให้คณะกรรมการสืบสวนสอบสวนบันทึกเหตุดังกล่าวไว้ในสำนวนการสืบสวนสอบสวน

ดังการให้ข้อมูลของผู้บริหารของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง 41 ที่ให้ไว้ว่า

“ถ้าเกิดผู้ถูกกล่าวหาไม่มาให้ถ้อยคำและไม่มีหนังสือชี้แจงข้อเท็จจริงหรือแสดงหลักฐานภายในเวลาที่กำหนดโดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้ถือว่าผู้ถูกกล่าวหาสละสิทธิ์ในการให้ถ้อยคำมีหนังสือชี้แจงข้อเท็จจริงแสดงหลักฐาน ให้คณะกรรมการสืบสวนสอบสวนบันทึกเหตุดังกล่าวไว้ในสำนวนการสืบสวนสอบสวน”

อีกทั้งยังเหมือนกันกับการให้ข้อมูลของ ผู้บริหารของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง 29 ที่กล่าวว่า

“ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาไม่มาให้ถ้อยคำและไม่มีหนังสือชี้แจงข้อเท็จจริงหรือแสดงหลักฐานภายในเวลาที่กำหนดโดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้ถือว่าผู้ถูกกล่าวหาสละสิทธิ์ในการให้ถ้อยคำมีหนังสือชี้แจงข้อเท็จจริงแสดงหลักฐาน ให้คณะกรรมการสืบสวนสอบสวนบันทึกเหตุดังกล่าวไว้ในสำนวนการสืบสวนสอบสวน”

ในการชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา ผู้ถูกกล่าวหาสามารถนำทนายความ หรือบุคคลที่ตนไว้วางใจเข้าร่วมรับฟังการชี้แจงได้จำนวนหนึ่งคน กรณีที่ไม่สามารถนำบุคคลดังกล่าวมาเข้าร่วมรับฟังการชี้แจงไม่อาจนำมาเป็นเหตุขอเลื่อนการชี้แจงได้ และห้ามมิให้บุคคลดังกล่าว ซักถาม แนะนำ

ผู้ถูกกล่าวหาหรือตอบคำถามแทนผู้ถูกกล่าวหา หากฝ่าฝืนหรือมีพฤติการณ์อันเป็นการขัดขวางหรือมีความประพฤติไม่เหมาะสม ให้ผู้แจ้งข้อกล่าวหาไม่อนุญาตให้บุคคลนั้นเข้าร่วมรับฟังการชี้แจงและให้บันทึกเหตุดังกล่าวรวมไว้ในสำนวนการสืบสวนสอบสวน

ดังจะเห็นได้จากการให้ข้อมูลของ ผู้บริหารของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง 34 ที่กล่าวว่า

“การชี้แจงแก้ข้อกล่าวหานั้น ผู้ถูกกล่าวหาสามารถนำทนายความ หรือบุคคลที่ตนไว้วางใจเข้าร่วมรับฟังการชี้แจงได้จำนวนหนึ่งคน กรณีที่ไม่สามารถนำบุคคลดังกล่าวมาเข้าร่วมรับฟังการชี้แจงไม่อาจนำมาเป็นเหตุขอเลื่อนการชี้แจงได้ และห้ามไม่ให้บุคคลดังกล่าว ซักถาม แนะนำผู้ถูกกล่าวหาหรือตอบคำถามแทนผู้ถูกกล่าวหา หากฝ่าฝืนหรือมีพฤติการณ์อันเป็นการขัดขวางหรือมีความประพฤติไม่เหมาะสม ให้ผู้แจ้งข้อกล่าวหาไม่อนุญาตให้บุคคลนั้นเข้าร่วมรับฟังการชี้แจงและให้บันทึกเหตุดังกล่าวเพื่อรวบรวมไว้ในสำนวนการสืบสวนสอบสวนคดีนี้ต่อไป”

อีกทั้งยังเหมือนกันกับการให้ข้อมูลของ ผู้บริหารของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง 38 ที่ว่า

“สำหรับในการการชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา ผู้ถูกกล่าวหาสามารถนำทนายความ หรือบุคคลที่ตนไว้วางใจเข้าร่วมรับฟังการชี้แจงได้จำนวนหนึ่งคน กรณีที่ไม่สามารถนำบุคคลดังกล่าวมาเข้าร่วมรับฟังการชี้แจงไม่สามารถนำมาเป็นข้ออ้างในการขอเลื่อนการชี้แจงได้ และห้ามไม่ให้บุคคลดังกล่าว ซักถาม แนะนำผู้ถูกกล่าวหาหรือตอบคำถามแทนผู้ถูกกล่าวหา หากฝ่าฝืนหรือมีพฤติการณ์อันเป็นการขัดขวางหรือมีความประพฤติไม่เหมาะสม ให้ผู้แจ้งข้อกล่าวหาไม่อนุญาตให้บุคคลนั้นเข้าร่วมรับฟังการชี้แจงและให้บันทึกเหตุดังกล่าวรวมไว้ในสำนวนการสืบสวนสอบสวน”

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า ในการสอบปากคำ ให้คณะกรรมการสืบสวนสอบสวนจัดให้มีการบันทึกถ้อยคำโดยให้ผู้ให้ถ้อยคำให้ถ้อยคำด้วยความสมัครใจ และคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนต้องไม่กระทำการใด ๆ อันเป็นการหลอกลวง บังคับ ขู่เข็ญ หรือให้สัญญาใด ๆ เพื่อจูงใจให้ผู้ให้ถ้อยคำให้ถ้อยคำอย่างหนึ่งอย่างใดก่อนการบันทึกถ้อยคำ ให้แจ้งผู้ให้ถ้อยคำทราบด้วยว่าถ้อยคำที่ให้บันทึกนั้น อาจใช้เป็นพยานหลักฐานในการพิจารณาคดีได้ หากให้ถ้อยคำเท็จเพื่อให้ผู้อื่นเข้าใจว่าผู้สมัครผู้ใดกระทำการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายเกี่ยวกับคณะกรรมการการเลือกตั้ง อาจมีความผิดและต้องได้รับโทษทางอาญา เมื่อบันทึกถ้อยคำเสร็จแล้ว จะอ่านให้ผู้ให้ถ้อยคำฟังหรือจะให้ผู้ให้ถ้อยคำอ่านเองก็ได้ให้ผู้ให้ถ้อยคำ ผู้บันทึกถ้อยคำ และคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนลงลายมือชื่อกำกับไว้ทุกหน้าในการบันทึกถ้อยคำ ให้เขียนด้วยน้ำหมึกหรือพิมพ์ดีด หรือพิมพ์ ถ้ามีผิดตกที่ใด ห้ามมิให้ขูดลบหรือบันทึกข้อความทับ แต่ให้ใช้วิธีขีดฆ่าถ้อยคำ

ที่ไม่ต้องการใช้ แล้วเขียนหรือพิมพ์ขึ้นใหม่ถ้ามีข้อความตกเติมให้ผู้ตกเติมลงลายมือชื่อกำกับไว้ โดยให้กรรมการสืบสวนสอบสวนและผู้ให้ถ้อยคำลงลายมือชื่อกำกับไว้ทุกแห่ง

ในกรณีที่ผู้ให้ถ้อยคำไม่สามารถลงลายมือชื่อได้ ให้พิมพ์ลายนิ้วมือไว้ในกรณีที่ผู้ให้ถ้อยคำไม่ยอมลงลายมือชื่อหรือไม่อาจลงลายมือชื่อได้ ให้บันทึกเหตุดังกล่าวไว้ในบันทึกถ้อยคำนั้น ห้ามมิให้บุคคลอื่นที่มิใช่คณะกรรมการสืบสวนสอบสวนบันทึกเสียงหรือภาพเสียง หรือกระทำการอื่นใดให้บุคคลอื่นได้ทราบข้อเท็จจริงในการสืบสวนสอบสวน เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการสืบสวนสอบสวน พยานที่คณะกรรมการการเลือกตั้ง คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด คณะอนุกรรมการวินิจฉัย คณะกรรมการสืบสวนสอบสวน หรือคณะบุคคลที่คณะกรรมการการเลือกตั้งแต่งตั้ง ให้ดำเนินการตามระเบียบการ มีหนังสือเรียกมาให้ถ้อยคำ ให้ได้รับค่าป่วยการตามอัตราที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดไว้ท้ายระเบียบนี้ เว้นแต่เป็นพยานผู้ร้องหรือผู้ถูกร้องอ้าง หรือนำมาให้ถ้อยคำ

กรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาไม่มาให้ถ้อยคำและไม่มีหนังสือชี้แจงข้อเท็จจริงหรือแสดงหลักฐานภายในเวลาที่กำหนดโดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้ถือว่าผู้ถูกกล่าวหาสละสิทธิ์ในการให้ถ้อยคำมีหนังสือชี้แจงข้อเท็จจริงแสดงหลักฐาน ให้คณะกรรมการสืบสวนสอบสวนบันทึกเหตุดังกล่าวไว้ในสำนวนการสืบสวนสอบสวน

ในการชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา ผู้ถูกกล่าวหาสามารถนำทนายความ หรือบุคคลที่ตนไว้วางใจเข้าร่วมรับฟังการชี้แจงได้จำนวนหนึ่งคน กรณีที่ไม่สามารถนำบุคคลดังกล่าวมาเข้าร่วมรับฟังการชี้แจงไม่อาจนำมาเป็นเหตุขอเลื่อนการชี้แจงได้ และห้ามมิให้บุคคลดังกล่าว ซักถาม แนะนำผู้ถูกกล่าวหาหรือตอบคำถามแทนผู้ถูกกล่าวหา หากฝ่าฝืนหรือมีพฤติการณ์อันเป็นการขัดขวางหรือมีความประพฤติไม่เหมาะสม ให้ผู้แจ้งข้อกล่าวหาไม่อนุญาตให้บุคคลนั้นเข้าร่วมรับฟังการชี้แจงและให้บันทึกเหตุดังกล่าวรวมไว้ในสำนวนการสืบสวนสอบสวน

การวิเคราะห์รูปแบบการบันทึกปากคำพยานที่อนุกรรมการสืบสวนแสดงหาเพิ่มเติม

ผลการวิจัยพบว่า เจ้าหน้าที่พนักงานสอบสวนจำเป็นต้องลงพื้นที่ไปพบพยานด้วยตนเองเพื่อสอบปากคำ ซึ่งในกรณีนี้ให้พยานบันทึกข้อความเป็นลายลักษณ์อักษร โดยใช้แบบบันทึกปากคำพยาน และคณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนต้องออกหนังสือเชิญพยานมาให้ถ้อยคำที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งซึ่งเป็นกระบวนการที่ทางคณะอนุกรรมการการเลือกตั้งออกไปเพื่อพบเห็นสภาพแวดล้อมและพยานที่แสวงหาเพิ่มเติม

ดังจะเห็นได้จากการให้สัมภาษณ์ของ ผู้บริหารของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง 33 ที่กล่าวว่า

"เจ้าหน้าที่พนักงานสอบสวนจะต้องลงพื้นที่ไปพบพยานด้วยตนเองเพื่อสอบปากคำ ซึ่งในกรณีนี้ให้พยานบันทึกข้อความเป็นลายลักษณ์อักษร โดยใช้แบบบันทึกปากคำพยาน และคณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนต้องออกหนังสือเชิญพยานมาให้ถ้อยคำที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งซึ่งเป็นกระบวนการที่ทางคณะอนุกรรมการการเลือกตั้งออกไปเพื่อพบเห็นสภาพแวดล้อมและพยานที่เสาะแสวงหา"

อีกทั้งยังเหมือนกันกับการให้ข้อมูลของ ผู้บริหารของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง 23 ที่กล่าวว่า

"ในการทำหน้าที่บันทึกปากคำผู้ถูกคัดค้านและพยานบุคคลนั้น เจ้าหน้าที่พนักงานสอบสวนจำเป็นต้องลงพื้นที่ไปพบพยานด้วยตนเองเพื่อสอบปากคำ ซึ่งในกรณีนี้ให้พยานบันทึกข้อความเป็นลายลักษณ์อักษร โดยใช้แบบบันทึกปากคำพยาน และคณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนต้องออกหนังสือเชิญพยานมาให้ถ้อยคำที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งซึ่งเป็นกระบวนการที่ทางคณะอนุกรรมการการเลือกตั้งออกไปเพื่อพบเห็นสภาพแวดล้อมและพยานที่แสวงหาเพิ่มเติม"

จึงสรุปได้ว่า รูปแบบการบันทึกปากคำพยานที่อนุกรรมการสืบสวนแสดวงหาเพิ่มเติมเจ้าหน้าที่พนักงานสอบสวนจำเป็นต้องลงพื้นที่ไปพบพยานด้วยตนเองเพื่อสอบปากคำ ซึ่งในกรณีนี้ให้พยานบันทึกข้อความเป็นลายลักษณ์อักษร โดยใช้แบบบันทึกปากคำพยาน และคณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนต้องออกหนังสือเชิญพยานมาให้ถ้อยคำที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งซึ่งเป็นกระบวนการที่ทางคณะอนุกรรมการการเลือกตั้งออกไปเพื่อพบเห็นสภาพแวดล้อมและพยานที่แสวงหาเพิ่มเติม

การวิเคราะห์รูปแบบการรวบรวมพยานหลักฐานในการสืบสวนสอบสวน

ผลการวิจัยพบว่า การแสดงการรวบรวมพยานหลักฐานในสำนวนการสืบสวนสอบสวน โดยการรวบรวมพยานหลักฐาน จะรวบรวมจากพยานหลักฐานที่เป็นพยานบุคคล พยานเอกสาร พยานวัตถุ ของผู้ร้องคัดค้าน ผู้ถูกคัดค้านและพยานที่ได้บันทึกคำให้การ รวมถึงพยานที่เป็นผู้ชำนาญการเช่น ปลัดอำเภอ ผู้ใหญ่บ้าน หัวหน้าราชการต่าง ๆ ตำรวจ เป็นต้น

ดังจะเห็นได้จากการให้ข้อมูลของ ผู้บริหารของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง 25 ที่กล่าวว่า

"ในการแสดงการรวบรวมพยานหลักฐานในสำนวนการสืบสวนสอบสวน โดยการรวบรวมพยานหลักฐาน จะรวบรวมจากพยานหลักฐานที่เป็นพยานบุคคล พยานเอกสาร พยานวัตถุ ของผู้ร้องคัดค้าน ผู้ถูกคัดค้านและพยานที่ได้บันทึกคำให้การ รวมถึงพยานที่เป็นผู้ชำนาญการ เช่น ปลัดอำเภอ ผู้ใหญ่บ้าน ตำรวจ หรือว่าหน่วยงานทางราชการ เป็นต้นเป็นผู้ดำเนินการ"

ยังสอดคล้องเหมือนกันกับการให้ข้อมูลของ ผู้บริหารของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง 29 ที่ว่า

"สำหรับแสดงการรวบรวมพยานหลักฐานในสำนวนการสืบสวนสอบสวน ในการรวบรวมพยานหลักฐาน จะรวบรวมจากพยานหลักฐานที่เป็นลักษณะของพยานบุคคล พยานเอกสาร พยานวัตถุ ของผู้ร้องคัดค้าน ผู้ถูกคัดค้านและพยานที่ได้บันทึกคำให้การ รวมถึงพยานที่เป็นผู้ชำนาญการเช่น ปลัดอำเภอ ผู้ใหญ่บ้าน หัวหน้าราชการต่าง ๆ ตำรวจ "

ในการรวบรวมพยานหลักฐาน เป็นการดำเนินการส่วนหนึ่งของพนักงานสอบสวนที่เกี่ยวข้องกับความผิดที่กล่าวหา การรวบรวมพยานหลักฐาน นอกจากจะรวบรวมพยานหลักฐานทั้ง3 ชนิดได้แก่พยานบุคคล พยานเอกสารและพยานวัตถุ เพื่อประโยชน์ในการรวบรวมหลักฐานดังกล่าว พนักงานสอบสวนยังมีอำนาจดำเนินการเกี่ยวกับการตรวจตัวผู้เสียหาย การตรวจผู้ต้องหา การตรวจค้นสิ่งของ การทำภาพถ่าย แผนที่ หรือภาพวาดจำลองหรือพิมพ์ลายนิ้วมือ ลายมือหรือลายเท้าของผู้ต้องหา การค้นเพื่อพบสิ่งของซึ่งมีไว้เป็นความผิด ออกหมายเรียกบุคคลซึ่งครอบครองสิ่งของ การยึดไว้ซึ่งสิ่งของที่ค้นพบ หรือส่งมาให้ตามหมายเรียก เพื่อที่จะทราบข้อเท็จจริงหรือพิสูจน์ความผิด การที่จะทราบข้อเท็จจริง หรือพิสูจน์ความผิดอาจกระทำได้โดยการพิจารณาจากพยานหลักฐานต่างๆที่พนักงานสอบสวนได้ดำเนินการตามที่ได้กล่าวไว้แล้วได้แก่ พยานบุคคล พยานเอกสาร วัตถุพยาน พยานผู้ชำนาญการ และจากการบันทึกคำให้การของผู้ต้องหา

ดังจะเห็นได้จากการให้ข้อมูล ผู้บริหารของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง 39 ที่ว่า

"การรวบรวมพยานหลักฐาน เพื่อเป็นการดำเนินการในส่วนหนึ่งของพนักงานสอบสวนที่เกี่ยวข้องกับความผิดที่ถูกกล่าวหา การรวบรวมพยานหลักฐาน นอกจากจะรวบรวมพยานหลักฐานทั้ง 3 ชนิดได้แก่พยานบุคคล พยานเอกสารและพยานวัตถุ เพื่อประโยชน์ในการรวบรวมหลักฐานดังกล่าวแล้ว พนักงานสอบสวนยังมีอำนาจดำเนินการเกี่ยวกับการตรวจตัวผู้เสียหาย การตรวจผู้ต้องหา การตรวจค้นสิ่งของ การทำภาพถ่าย แผนที่ หรือภาพวาดจำลองหรือพิมพ์ลายนิ้วมือ ลายมือหรือลายเท้าของผู้ต้องหา การค้นเพื่อพบสิ่งของซึ่งมีไว้เป็นความผิด ออกหมายเรียกบุคคลซึ่งครอบครองสิ่งของ การยึดไว้ซึ่งสิ่งของที่ค้นพบ หรือส่งมาให้ตามหมายเรียก

เพื่อที่จะทราบข้อเท็จจริงหรือพิสูจน์ความผิด การที่จะทราบข้อเท็จจริง หรือพิสูจน์ความผิดอาจกระทำได้โดยการพิจารณาจากพยานหลักฐานต่างๆที่พนักงานสอบสวนได้ดำเนินการตามที่ได้กล่าวไว้แล้วได้แก่ พยานบุคคล พยานเอกสาร วัตถุพยาน พยานผู้ชำนาญการ และจากการบันทึกคำให้การของผู้ต้องหา"

อีกทั้งยังสอดคล้องกับการให้ข้อมูลของ ผู้บริหารของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง 21 ที่ว่า

"สำหรับในการรวบรวมพยานหลักฐาน เพื่อใช้เป็นส่วนหนึ่งของพนักงานสอบสวนที่เกี่ยวข้องกับความผิดที่ถูกกล่าวหา การรวบรวมพยานหลักฐาน นอกจากจะรวบรวมพยานหลักฐานทั้ง 3 ชนิดได้แก่พยานบุคคล พยานเอกสารและพยานวัตถุ เพื่อประโยชน์ในการรวบรวมหลักฐานดังกล่าวแล้ว พนักงานสอบสวนยังมีอำนาจดำเนินการเกี่ยวกับการตรวจตัวผู้เสียหาย การตรวจผู้ต้องหา การตรวจค้นสิ่งของ การทำภาพถ่าย แผนที่ หรือภาพวาดจำลองหรือพิมพ์ลายนิ้วมือ ลายมือหรือลายเท้าของผู้ต้องหา การค้นเพื่อพบสิ่งของซึ่งมีไว้เป็นความผิด ออกหมายเรียกบุคคลซึ่งครอบครองสิ่งของ การยึดไว้ซึ่งสิ่งของที่ค้นพบ หรือส่งมาให้ตามหมายเรียก เพื่อที่จะทราบข้อเท็จจริงหรือพิสูจน์ความผิด การที่จะทราบข้อเท็จจริง หรือพิสูจน์ความผิดอาจกระทำได้โดยการพิจารณาจากพยานหลักฐานต่างๆที่พนักงานสอบสวนได้ดำเนินการตามที่ได้กล่าวไว้แล้วได้แก่ พยานบุคคล พยานเอกสาร วัตถุพยาน พยานผู้ชำนาญการ และจากการบันทึกคำให้การของผู้ต้องหาอีกด้วย"

ยังสอดคล้องกันกับการให้สัมภาษณ์ของ ผู้บริหารของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง 26 ที่กล่าวว่า

"การรวบรวมพยานหลักฐาน เพื่อใช้เป็นส่วนหนึ่งของพนักงานสอบสวนที่เกี่ยวข้องกับความผิดที่ถูกกล่าวหา การรวบรวมพยานหลักฐาน นอกจากจะรวบรวมพยานหลักฐานทั้ง3 ชนิดได้แก่พยานบุคคล พยานเอกสารและพยานวัตถุ เพื่อประโยชน์ในการรวบรวมหลักฐานดังกล่าวแล้ว พนักงานสอบสวนยังมีอำนาจดำเนินการเกี่ยวกับการตรวจตัวผู้เสียหาย การตรวจผู้ต้องหา การตรวจค้นสิ่งของ การทำภาพถ่าย แผนที่ หรือภาพวาดจำลองหรือพิมพ์ลายนิ้วมือ ลายมือหรือลายเท้าของผู้ต้องหา การค้นเพื่อพบสิ่งของซึ่งมีไว้เป็นความผิด ออกหมายเรียกบุคคลซึ่งครอบครองสิ่งของ การยึดไว้ซึ่งสิ่งของที่ค้นพบ หรือส่งมาให้ตามหมายเรียก เพื่อที่จะทราบข้อเท็จจริงหรือพิสูจน์ความผิด การที่จะทราบข้อเท็จจริง หรือพิสูจน์ความผิดอาจกระทำได้โดยการพิจารณาจากพยานหลักฐานต่าง ๆ ที่พนักงานสอบสวนได้ดำเนินการตามที่ได้กล่าวไว้แล้วได้แก่ พยานบุคคล พยานเอกสาร วัตถุพยาน พยานผู้ชำนาญการ และจากการบันทึกคำให้การของผู้ถูกกล่าวหา"

ในการรวบรวมหลักฐานไว้นั้นเพื่อจะเอาตัวผู้กระทำผิดมาฟ้องลงโทษ พนักงานสอบสวนสามารถเอาตัวผู้ต้องหาโดยวิธีการเอาตัวผู้กระทำความผิดมาฟ้องลงโทษได้ ดังนี้

1. โดยการออกหมายเรียกให้มาพบพนักงานสอบสวน
2. โดยการออกหมายจับ และดำเนินการออกประกาศสืบจับตามระเบียบของทางราชการที่กำหนดไว้
3. โดยการรับตัวจากเจ้าพนักงานตำรวจหรือราษฎรผู้ทำการจับกุม
4. โดยผู้ต้องหาเข้าพบ หรือเข้ามอบตัวต่อพนักงานสอบสวนด้วยตนเอง
5. โดยพนักงานสอบสวนเป็นผู้จับกุมเองในระหว่างการปฏิบัติหน้าที่เมื่อปรากฏว่าบุคคลนั้นได้กระทำความผิดซึ่งหน้า

ดังจะเห็นได้จากการให้ข้อมูลของ ผู้บริหารของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง 34 ที่กล่าวว่า

“การรวบรวมหลักฐานไว้นั้นเพื่อจะเอาตัวผู้กระทำผิดมาฟ้องลงโทษ พนักงานสอบสวนสามารถเอาตัวผู้ต้องหาโดยวิธีการเอาตัวผู้กระทำความผิดมาฟ้องลงโทษได้ โดยการออกหมายเรียกให้มาพบพนักงานสอบสวน โดยการออกหมายจับ และดำเนินการออกประกาศสืบจับตามระเบียบของทางราชการที่กำหนดไว้ โดยการรับตัวจากเจ้าพนักงานตำรวจหรือราษฎรผู้ทำการจับกุมโดยผู้ต้องหาเข้าพบ หรือเข้ามอบตัวต่อพนักงานสอบสวนด้วยตนเอง โดยพนักงานสอบสวนเป็นผู้จับกุมเองในระหว่างการปฏิบัติหน้าที่เมื่อปรากฏว่าบุคคลนั้นได้กระทำความผิดซึ่งหน้า”

อีกทั้งยังสอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ของ ผู้บริหารของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง 29 ที่ว่า

“ในการรวบรวมหลักฐานนั้นไว้ว่า เพื่อเอาตัวผู้กระทำผิดมาฟ้องลงโทษ พนักงานสอบสวนสามารถเอาตัวผู้ต้องหาโดยวิธีการเอาตัวผู้กระทำความผิดมาฟ้องลงโทษได้ โดยการออกหมายเรียกให้มาพบพนักงานสอบสวน โดยการออกหมายจับ และดำเนินการออกประกาศสืบจับตามระเบียบของทางราชการที่กำหนดไว้ โดยการรับตัวจากเจ้าพนักงานตำรวจหรือราษฎรผู้ทำการจับกุมโดยผู้ต้องหาเข้าพบ หรือเข้ามอบตัวต่อพนักงานสอบสวนด้วยตนเอง โดยพนักงานสอบสวนเป็นผู้จับกุมเองในระหว่างการปฏิบัติหน้าที่เมื่อปรากฏว่าบุคคลนั้นได้กระทำความผิดซึ่งหน้าก็เป็นไปได้”

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า การแสดงการรวบรวมพยานหลักฐานในสำนวนการสืบสวนสอบสวน โดยการรวบรวมพยานหลักฐาน จะรวบรวมจากพยานหลักฐานที่เป็นพยานบุคคล พยานเอกสาร พยานวัตถุ ของผู้ร้องคัดค้าน ผู้ถูกคัดค้านและพยานที่ได้บันทึกคำให้การ รวมถึงพยานที่เป็นผู้ชำนาญการเช่น ปลัดอำเภอ ผู้ใหญ่บ้าน หัวหน้าราชการต่าง ๆ ตำรวจ เป็นต้น

การรวบรวมพยานหลักฐาน เป็นการดำเนินการส่วนหนึ่งของพนักงานสอบสวนที่เกี่ยวข้องกับความผิดที่กล่าวหา การรวบรวมพยานหลักฐาน นอกจากจะรวบรวมพยานหลักฐานทั้ง 3 ชนิดได้แก่พยานบุคคล พยานเอกสารและพยานวัตถุ เพื่อประโยชน์ในการรวบรวมหลักฐานดังกล่าว พนักงานสอบสวนยังมีอำนาจดำเนินการเกี่ยวกับการตรวจตัวผู้เสียหาย การตรวจผู้ต้องหา การตรวจค้นสิ่งของ การทำภาพถ่าย แผนที่ หรือภาพวาดจำลองหรือพิมพ์ลายนิ้วมือ ลายมือหรือลายเท้าของผู้ต้องหา การค้นเพื่อพบสิ่งของซึ่งมีไว้เป็นความผิด ออกหมายเรียกบุคคลซึ่งครอบครองสิ่งของ การยึดไว้ซึ่งสิ่งของที่ค้นพบ หรือส่งมาให้ตามหมายเรียก เพื่อที่จะทราบข้อเท็จจริงหรือพิสูจน์ความผิด การที่จะทราบข้อเท็จจริง หรือพิสูจน์ความผิดอาจกระทำได้โดยการพิจารณาจากพยานหลักฐานต่าง ๆ ที่พนักงานสอบสวนได้ดำเนินการตามที่ได้กล่าวไว้แล้วได้แก่ พยานบุคคล พยานเอกสาร วัตถุพยาน พยานผู้ชำนาญการ และจากการบันทึกคำให้การของผู้ต้องหา

ในการรวบรวมหลักฐานไว้นั้นเพื่อจะเอาตัวผู้กระทำผิดมาฟ้องลงโทษ พนักงานสอบสวนวิธีการเอาตัวผู้กระทำความผิดมาฟ้องลงโทษได้ ดังนี้

1. โดยการออกหมายเรียกให้มาพบพนักงานสอบสวน
2. โดยการออกหมายจับ และดำเนินการออกประกาศสืบจับตามระเบียบของทางราชการที่กำหนดไว้
3. โดยการรับตัวจากเจ้าพนักงานตำรวจหรือราษฎรผู้ทำการจับกุม
4. โดยผู้ต้องหาเข้าพบ หรือเข้ามอบตัวต่อพนักงานสอบสวนด้วยตนเอง
5. โดยพนักงานสอบสวนเป็นผู้จับกุมเองในระหว่างการปฏิบัติหน้าที่เมื่อปรากฏว่าบุคคลนั้นได้กระทำความผิดซึ่งหน้า

การวิเคราะห์การสรุปสำนวนการสืบสวนสอบสวน

ผลการวิจัยพบว่า คณะกรรมการสืบสวนสอบสวนทำการสรุปสำนวน แล้วนำเสนอ ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดและกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด เพื่อพิจารณาและมีความเห็นโดยทำเป็นบันทึกการทำสำนวน โดยรวบรวมพยานหลักฐานต่าง ๆ พร้อมสรุปพยานหลักฐานและให้แสดงความเห็นเป็นรายงานโดยพิมพ์ด้วยระบบคอมพิวเตอร์ก่อนนำเสนอผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด และกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด เพื่อพิจารณา โดยมีแบบฟอร์มที่ สำนักงานกรรมการการเลือกตั้งบังคับใช้

ดังจะเห็นได้จากการให้สัมภาษณ์ของ ผู้บริหารของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง 31 ที่ว่า

"เมื่อมีการเสร็จสิ้นขั้นตอนการสืบสวนสอบสวนแล้วนั้นคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนทำการสรุปสำนวน แล้วนำเสนอ ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดและกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด เพื่อพิจารณาและมีความเห็นโดยทำเป็นบันทึกการทำสำนวน โดยรวบรวมพยานหลักฐานต่างๆ พร้อมสรุปพยานหลักฐานและให้แสดงความเห็นเป็นรายงานโดยพิมพ์ด้วยระบบคอมพิวเตอร์ก่อนนำเสนอผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด และกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด เพื่อพิจารณา โดยมีแบบฟอร์มที่ สำนักงานกรรมการการเลือกตั้งบังคับใช้"

อีกทั้งยังเหมือนกันกับการให้ข้อมูลของ ผู้บริหารของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง 11 ที่กล่าวว่า

"หน้าที่ของคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนทำการสรุปสำนวน แล้วนำเสนอผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดและกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด เพื่อพิจารณาและมีความเห็นโดยทำเป็นบันทึกการทำสำนวน โดยรวบรวมพยานหลักฐานต่าง ๆ พร้อมสรุปพยานหลักฐานและให้แสดงความเห็นเป็นรายงานโดยพิมพ์ด้วยระบบคอมพิวเตอร์ก่อนนำเสนอผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด และกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด เพื่อพิจารณา โดยมีแบบฟอร์มที่ สำนักงานกรรมการการเลือกตั้งให้ใช้"

จึงสรุปได้ว่า คณะกรรมการสืบสวนสอบสวนทำการสรุปสำนวน แล้วนำเสนอผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดและกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด เพื่อพิจารณาและมีความเห็นโดยทำเป็นบันทึกการทำสำนวน โดยรวบรวมพยานหลักฐานต่างๆ พร้อมสรุปพยานหลักฐานและให้แสดงความเห็นเป็นรายงานโดยพิมพ์ด้วยระบบคอมพิวเตอร์ก่อนนำเสนอผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด และกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด เพื่อพิจารณา โดยมีแบบฟอร์มที่ สำนักงานกรรมการการเลือกตั้งบังคับใช้

ในการดำเนินงานการสืบสวนสอบสวนการคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งในเขตภาคเหนือตอนบน จะเป็นไปอย่างราบรื่นไม่มีปัญหาอุปสรรค ในการดำเนินงานนั้นจำเป็นที่จะต้องมีหลักในการบริหารงานเพื่อให้งานได้มีการดำเนินงานไปอย่างมีเป้าหมายและประสบความสำเร็จ ผู้ศึกษาจึงได้มีการศึกษารูปแบบการบริหารงานการสืบสวนสอบสวนตามแบบทฤษฎี POCC ซึ่งมีรายละเอียดของการศึกษาดังนี้

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาการบริหารงานการสืบสวนสอบสวนการคัดค้าน
การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่น
ในภาคเหนือตอนบนสำหรับผู้บริหาร

ในการวิเคราะห์รูปแบบ และปัญหาในการบริหารงานการสืบสวนการคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่นในภาคเหนือตอนบน ผู้ศึกษาได้ทำการเก็บข้อมูลจากผู้บริหารของสำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งในภาคเหนือตอนบน จำนวน 45 คน ซึ่งเป็นการสอบถามและได้มีวิเคราะห์ตามหลักการบริหารงานตามทฤษฎี POCCC คือการบริหารงาน 5 ด้าน ได้แก่

1. การบริหารงานด้านการวางแผน
2. การบริหารงานด้านการจัดแบ่งงาน
3. การบริหารงานด้านการบังคับบัญชาหรือสั่งการ
4. การบริหารงานด้านการประสานงาน
5. การบริหารงานด้านการควบคุมงาน

เพื่อที่จะได้มีการนำข้อมูลที่ได้รับนั้น สามารถนำไปปรับปรุงแก้ไขหลักในการบริหารงานของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งของภาคเหนือตอนบนต่อไป ดังมีผลของการศึกษาดังต่อไปนี้

ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้บริหาร

การศึกษาการบริหารงานการสืบสวนสอบสวนการคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่นในภาคเหนือตอนบน สำหรับผู้บริหาร จำนวน 45 คน ซึ่งประกอบไปด้วย เพศชาย จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 53.3 เป็นเพศหญิงจำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 46.7 ในจำนวนนี้จะอยู่ในช่วงอายุ 31-40 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 53.3 รองลงมามีอายุ 21-30 ปี และอายุ 41-50 ปี คิดอย่างร้อยละ 20.0 ส่วนใหญ่จบระดับการศึกษาปริญญาตรีจำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 40.0 และมีจำนวนถึง 14 คน ที่มีการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 30.0

ในส่วนของระยะเวลาตั้งแต่เข้าดำรงตำแหน่งในสำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งมีระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งมากที่สุด คือ 6-10 ปี มีจำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 31.1 รองลงมา คือ มีระยะเวลาน้อยกว่า 1 ปี มีจำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 11.8 และในการศึกษาครั้งนี้

ผู้ศึกษาได้ทำการเก็บข้อมูลของผู้บริหารจากสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งในภาคเหนือทั้ง 9 จังหวัด จังหวัดละ 5 คน ซึ่งมีจังหวัดดังนี้

1. สำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งจังหวัดเชียงใหม่
2. สำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งจังหวัดเชียงราย
3. สำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งจังหวัดแม่ฮ่องสอน
4. สำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งจังหวัดลำพูน
5. สำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งจังหวัดลำปาง
6. สำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งจังหวัดพะเยา
7. สำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งจังหวัดน่าน
8. สำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งจังหวัดแพร่
9. สำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งจังหวัดอุตรดิตถ์

ดังปรากฏผลการศึกษาในดังตาราง 1

ตาราง 1 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้บริหารสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งของภาคเหนือตอนบนจำแนกตามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ลักษณะทั่วไป	ผู้บริหาร	
	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	24	53.3
หญิง	21	46.7
รวม	**45**	**100.0**
2. อายุ		
21-30 ปี	9	20.0
31-40 ปี	24	53.3
41-50 ปี	9	11.8
51-60 ปี	3	3.9
รวม	**45**	**100.0**

ตาราง 1 (ต่อ)

ลักษณะทั่วไป	ผู้บริหาร	
	จำนวน	ร้อยละ
3. ระดับการศึกษา		
ปริญญาตรี	21	70.0
สูงกว่าปริญญาโท	14	30.0
รวม	**45**	**100**
4. ระยะเวลาตั้งแต่เข้าดำรงตำแหน่งในสำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้ง		
น้อยกว่า 1 ปี	9	20.0
1-5 ปี	8	17.8
6-10 ปี	14	31.1
10-15 ปี	7	15.6
มากกว่า 15 ปีขึ้นไป	7	15.6
รวม	**45**	**100**
5. สถานที่ปฏิบัติงานของผู้บริหาร		
จังหวัดเชียงใหม่	5	11.1
จังหวัดเชียงราย	5	11.1
จังหวัดแม่ฮ่องสอน	5	11.1
จังหวัดลำพูน	5	11.1
จังหวัดลำปาง	5	11.1
จังหวัดพะเยา	5	11.1
จังหวัดน่าน	5	11.1
จังหวัดแพร่	5	11.1
จังหวัดอุตรดิตถ์	5	11.1
รวม	**45**	**100**

ผลการวิเคราะห์การบริหารงานการสืบสวนสอบสวนการคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นในภาคเหนือตอนบน สำหรับผู้บริหารในภาพรวม

จากการศึกษาพบว่า ในการศึกษาการบริหารงานการสืบสวนสอบสวนการคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่นในภาคเหนือตอนบน สำหรับผู้บริหารในภาพรวม ในการบริหารด้านการวางแผน การบริหารงานด้านการจัดแบ่งงาน การบริหารงานด้านการบังคับบัญชาหรือสั่งการ การบริหารงานด้านการประสานงาน การบริหารงานด้านการควบคุมงาน ในภาพรวมมีการบริหารงานสืบสวนสอบสวนการคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่น อยู่ในระดับน้อย 2.13 การบริหารด้านการวางแผน มีค่าเฉลี่ย 1.84 การบริหารงานด้านการจัดแบ่งงานมีค่าเฉลี่ย 2.30 การบริหารงานด้านการบังคับบัญชาหรือสั่งการมีค่าเฉลี่ยมีค่าเฉลี่ย 2.22 การบริหารงานด้านการประสานงานมีค่าเฉลี่ย 2.18 การบริหารงานด้านการควบคุมงานค่าเฉลี่ย 2.11 ดังดูรายละเอียดจากตาราง 2

ตาราง 2 การบริหารงานการสืบสวนสอบสวนการคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่นในภาคเหนือดอนบน สำหรับผู้บริหารในภาพรวมจำแนกตามค่าคะแนนสูงสุด ต่ำสุด และค่าเฉลี่ย

ความระดับความคิดเห็นการบริหารสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งภาคเหนือตอนบน	ค่าคะแนน		
	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด	ค่าเฉลี่ย
1. การบริหารงานด้านการวางแผน	1.04	2.15	1.84
2. การบริหารงานด้านการจัดแบ่งงาน	2.20	2.38	2.30
3. การบริหารงานด้านการบังคับบัญชาหรือสั่งการ	2.13	2.29	2.27
4. การบริหารงานด้านการประสานงาน	2.07	2.29	2.18
5. การบริหารงานด้านการควบคุมงาน	2.04	2.20	2.11
รวม			**1.84**

ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นการบริหารสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งภาคเหนือตอนบน ด้านการบริหารด้านการวางแผน สำหรับผู้บริหาร

ผลการวิจัยพบว่า การบริหารสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งภาคเหนือตอนบน ด้านการบริหารด้านการวางแผน สำหรับผู้บริหาร จากการศึกษาพบว่า รายข้อที่ 1 สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีการจัดประชุมเพื่อชี้แจ้งการวางแผนงานกลยุทธ์หรือยุทธศาสตร์ของหน่วยงานเพื่อให้มีการดำเนินงานที่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งหน่วยงาน รายข้อ 2 สำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งมีการวางแผนปีงบประมาณที่จะใช้ในการจัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งอย่างชัดเจน รายข้อ 3 สำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งมีการวางแผนพัฒนาบุคลากรของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งทั้งหมดให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับงานสืบสวนการคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น รายข้อ 4 สำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งมีการวางแผนปฏิบัติงานของบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถอย่างแท้จริงในการปฏิบัติงานของตำแหน่งงานนั้น ๆ อย่างชัดเจน รายข้อ 5 สำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งมีการประเมินผลการดำเนินงานของทุก ๆ ไตรมาสของปีงบประมาณ อยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 1.84

ผลการวิจัยโดยภาพรวมพบว่า การบริหารสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งภาคเหนือตอนบน ด้านการบริหารด้านการวางแผน สำหรับผู้บริหาร จากการศึกษาพบว่า รายข้อที่ 1 สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีการจัดประชุมเพื่อชี้แจ้งการวางแผนงานกลยุทธ์หรือยุทธศาสตร์ของหน่วยงานเพื่อให้มีการดำเนินงานที่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งหน่วยงาน มีค่าเฉลี่ย 2.13 รายข้อ 2 สำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งมีการวางแผนปีงบประมาณที่จะใช้ในการจัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งอย่างชัดเจน มีค่าเฉลี่ย 1.04 รายข้อ 3 สำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งมีการวางแผนพัฒนาบุคลากรของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งทั้งหมดให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับงานสืบสวนการคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ย 2.00 รายข้อ 4 สำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งมีการวางแผนปฏิบัติงานของบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถอย่างแท้จริงในการปฏิบัติงานของตำแหน่งงานนั้น ๆ อย่างชัดเจน มีค่าเฉลี่ย 1.84 รายข้อ 5 สำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งมีการประเมินผลการดำเนินงานของทุก ๆ ไตรมาสของปีงบประมาณ มีค่าเฉลี่ย 2.15

ผลการศึกษายังพบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่ ร้อยละ 48.9 สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีการจัดประชุมเพื่อชี้แจ้งการวางแผนงานกลยุทธ์หรือยุทธศาสตร์ของหน่วยงานเพื่อให้มีการดำเนินงานที่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งหน่วยงาน อยู่ในระดับน้อย ร้อยละ 95.6

สำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งมีการวางแผนปีงบประมาณที่จะใช้ในการจัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งอย่างชัดเจน อยู่ในระดับน้อยที่สุด ร้อยละ 35.6 มีความเห็นว่าสำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งมีการวางแผนพัฒนาบุคลากรของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งทั้งหมดให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับงานสืบสวนการคัดค้านการเลือกดั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น อยู่ในระดับน้อยที่สุด ร้อยละ 53.3 สำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งมีการวางแผนปฏิบัติงานของบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถอย่างแท้จริงในการปฏิบัติงานของตำแหน่งงานนั้น ๆ อย่างชัดเจน อยู่ในระดับน้อย และร้อยละ 53.3 สำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งมีการประเมินผลการดำเนินงานของทุก ๆ ไตรมาสของปีงบประมาณ อยู่ในระดับน้อย ดังดูรายละเอียดจากตาราง 3

ตาราง 3 ระดับความคิดเห็นการบริหารสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งวนภาคเหนือตอนบน ด้านการบริหารด้านการวางแผน สำหรับผู้บริหาร

ความระดับความคิดเห็นการบริหารด้านการวางแผนสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งภาคเหนือตอนบน	กลุ่มประชากร (N= 150)										
	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		ค่าเฉลี่ย
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
1. สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีการจัดประชุมเพื่อชี้แจ้งการวางแผนงาน กลยุทธ์หรือยุทธศาสตร์ของหน่วยงานเพื่อให้มีการดำเนินงานที่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งหน่วยงาน	0	0.0	1	1.3	13	17.1	22	28.9	9	11.8	2.13
2. สำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งมีการวางแผนปีงบประมาณที่จะใช้ในการจัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งอย่างชัดเจน	0	0.0	0	0.0	0	0.0	2	4.4	43	95.6	1.04

ตาราง 3 (ต่อ)

ความระดับความคิดเห็นการบริหารด้านการวางแผนสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งภาคเหนือตอนบน	กลุ่มประชากร (N= 150)										ค่าเฉลี่ย
	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
3. สำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งมีการวางแผนพัฒนาบุคลากรของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งทั้งหมดให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับงานสืบสวนการคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น	0	0.0	1	2.2	12	26.7	16	35.6	16	35.6	2.00
4. สำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งมีการวางแผนปฏิบัติงานของบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถอย่างแท้จริงในการปฏิบัติงานของตำแหน่งงานนั้น ๆ อย่างชัดเจน	0	0.0	0	0.0	7	15.6	24	53.3	14	31.1	1.84

ตาราง 3 (ต่อ)

ความระดับความคิดเห็นการบริหารด้านการวางแผนสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งภาคเหนือตอนบน	กลุ่มประชากร (N= 150)										ค่าเฉลี่ย
	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
5. สำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งมีการประเมินผลการดำเนินงานของทุก ๆ ไตรมาสของปีงบประมาณ	0	0.0	0	0.0	14	31.1	24	53.3	7	15.6	2.15
รวม											**1.84**

ผลการวิเคราะห์การบริหารสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งภาคเหนือตอนบน ด้านการบริหารงานด้านการจัดแบ่งงาน สำหรับผู้บริหาร

ผลการวิเคราะห์ การบริหารสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งภาคเหนือตอนบน ด้านการบริหารด้านการวางแผน สำหรับผู้บริหาร พบว่า รายข้อ 6 สำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งมีการวางแผนบุคลากรแต่ละตำแหน่งแต่ละสายงานในการปฏิบัติงานนั้น ๆ ไว้อย่างชัดเจน เช่นมีฝ่ายตรวจสอบ ฝ่ายสอบสวน เป็นต้น รายข้อ 7 สำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งมีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถมีจำนวนเพียงพอสำหรับที่จะปฏิบัติงานสำนักคณะกรรมการเลือกตั้ง รายข้อ 8 สำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งจัดตำแหน่งของบุคลากร ที่มีความรู้ความสามารถตรงตามคุณวุฒิการศึกษา รายข้อ 9 สำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้บุคลากรของสำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งทั้งหมดได้มีความรู้ความเข้าใจในงานสำนักคณะกรรมการเลือกตั้งเพิ่มมากขึ้น รายข้อ 10 สำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งมีการจัดบุคลากรให้มีความสามารถทำงานทดแทนเสริมกันได้ อยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ย 2.30

ผลการศึกษาโดยภาพรวมพบว่า การบริหารสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งภาคเหนือตอนบน ด้านการบริหารงานด้านการวางแผน สำหรับผู้บริหาร อยู่ในระดับน้อย จากการศึกษาพบว่า รายข้อ 6 สำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งมีการวางแผนบุคลากรแต่ละตำแหน่งแต่ละสายงานในการปฏิบัติงานนั้น ๆ ไว้อย่างชัดเจน เช่นมีฝ่ายตรวจสอบ ฝ่ายสอบสวน เป็นต้น มีค่าเฉลี่ย 2.38 รายข้อ 7 สำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งมีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถมีจำนวนเพียงพอสำหรับที่จะปฏิบัติงานสำนักคณะกรรมการเลือกตั้ง มีค่าเฉลี่ย 2.20 รายข้อ 8 สำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งจัดตำแหน่งของบุคลากร ที่มีความรู้ความสามารถตรงตามคุณวุฒิการศึกษา มีค่าเฉลี่ย 2.22 รายข้อ 9 สำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้บุคลากรของสำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งทั้งหมดได้มีความรู้ความเข้าใจในงานสำนักคณะกรรมการเลือกตั้งเพิ่มมากขึ้น มีค่าเฉลี่ย 2.36 รายข้อ 10 สำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งมีการจัดบุคลากรให้มีความสามารถทำงานทดแทนเสริมกันได้ มีค่าเฉลี่ย 2.33

ผลการศึกษายังพบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่ ร้อยละ 40.0 มีความคิดเห็นที่ว่า สำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งมีการวางแผนบุคลากรแต่ละตำแหน่งแต่ละสายงานในการปฏิบัติงานนั้น ๆ ไว้อย่างชัดเจน เช่นมีฝ่ายตรวจสอบ ฝ่ายสอบสวน เป็นต้น อยู่ในระดับน้อย ร้อยละ 44.4 ที่คิดว่าสำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งมีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถมีจำนวนเพียงพอสำหรับที่จะปฏิบัติงานสำนักคณะกรรมการเลือกตั้งอยู่ในระดับน้อย ร้อยละ 46.7 ที่คิดว่าสำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งจัดตำแหน่งของบุคลากร ที่มีความรู้ความสามารถตรงตามคุณวุฒิการศึกษา อยู่ในระดับน้อย

ร้อยละ 55.6 ที่คิดว่าสำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้บุคลากรของสำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งทั้งหมดได้มีความรู้ความเข้าใจในงานสำนักคณะกรรมการเลือกตั้งเพิ่มมากขึ้นอยู่ในระดับ น้อย และร้อยละ 46.7 ที่คิดว่าสำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งมีการจัดบุคลากรให้มีความสามารถทำงานทดแทนเสริมกันได้ อยู่ในระดับน้อย ดูรายละเอียดตาราง 4

ตาราง 4 ระดับความคิดเห็นการบริหารสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งวนภาคเหนือตอนบน ด้านการบริหารงานด้านการจัดแบ่งงาน สำหรับผู้บริหาร

ความระดับความคิดเห็นการบริหารด้านการจัดแบ่งงานสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งภาคเหนือตอนบน	กลุ่มประชากร (N = 150)										ค่าเฉลี่ย
	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
6. สำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งมีการวางแผนบุคลากรแต่ละตำแหน่งแต่ละสายงานในการปฏิบัติงานนั้น ๆ ไว้อย่างชัดเจน เช่นมีฝ่ายตรวจสอบ ฝ่ายสอบสวน เป็นต้น	0	0.0	1	1.3	17	22.4	18	23.7	9	11.8	2.38
7. สำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งมีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถมีจำนวนเพียงพอสำหรับที่จะปฏิบัติงานสำนักคณะกรรมการเลือกตั้ง	0	0.0	0	0.0	17	37.8	20	44.4	8	17.8	2.20
8. สำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งจัดตำแหน่งของบุคลากร ที่มีความรู้ความสามารถตรงตามคุณวุฒิการศึกษา	0	0.0	0	0.0	17	37.8	21	46.7	7	15.6	2.22

ตาราง 4 (ต่อ)

ความระดับความคิดเห็นการบริหารด้านการจัดแบ่งงานสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งภาคเหนือตอนบน	กลุ่มประชากร (N = 150)										ค่าเฉลี่ย
	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
9. สำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้บุคลากรของสำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งทั้งหมดได้มีความรู้ความเข้าใจในงานสำนักคณะกรรมการเลือกตั้งเพิ่มมากขึ้น	0	0.0	0	0.0	18	40.0	25	55.6	2	4.4	2.36
10. สำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งมีการจัดบุคลากรให้มีความสามารถทำงานทดแทนเสริมกันได้	0	0.0	1	2.2	18	40.0	21	46.7	5	11.1	2.33
				รวม							2.30

ผลการวิเคราะห์การบริหารสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งภาคเหนือตอนบน ด้านการบริหารงานด้านการบังคับบัญชาหรือสั่งการ สำหรับผู้บริหาร

ผลการวิเคราะห์การบริหารสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งภาคเหนือตอนบน ด้านการบริหารด้านการบังคับบัญชาหรือสั่งการ สำหรับผู้บริหาร พบว่า รายข้อ 11สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีการกำหนดโครงสร้าง สายการบังคับบัญชาไว้อย่างชัดเจน และมีอย่างเป็นลายลักษณ์อักษร รายข้อ 12 สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีการกำหนดชี้แจ้งเกี่ยวกับโครงสร้างของหน่วยงานให้ผู้ปฏิบัติงานได้รับทราบ รายข้อ 13 สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีการระบุ กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับใช้ในการปฏิบัติงานสำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งอย่างเป็นลายลักษณ์อักษรชัดเจน รายข้อ 14 สำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งมีการกำหนดวิธีการปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และมาตรฐานที่กำหนด รายข้อ 15 สำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งมีกลไกการติดตามการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และมาตรฐาน อย่างชัดเจน อยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ย 2.22

ผลการศึกษาโดยภาพรวมพบว่า การบริหารสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งภาคเหนือตอนบน ด้านการบริหารงานด้านการวางแผน สำหรับผู้บริหาร อยู่ในระดับน้อย จากการศึกษาพบว่า รายข้อ 11สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีการกำหนดโครงสร้าง สายการบังคับบัญชาไว้อย่างชัดเจน และมีอย่างเป็นลายลักษณ์อักษร มีค่าเฉลี่ย 2.13 รายข้อ 12 สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีการกำหนดชี้แจ้งเกี่ยวกับโครงสร้างของหน่วยงานให้ผู้ปฏิบัติงานได้รับทราบ มีค่าเฉลี่ย 2.20 รายข้อ 13 สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีการระบุ กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับใช้ในการปฏิบัติงานสำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งอย่างเป็นลายลักษณ์อักษรชัดเจน มีค่าเฉลี่ย 2.29 รายข้อ 14 สำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งมีการกำหนดวิธีการปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และมาตรฐานที่กำหนด มีค่าเฉลี่ย 2.24 รายข้อ 15 สำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งมีกลไกการติดตามการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และมาตรฐานอย่างชัดเจน มีค่าเฉลี่ย 2.27

ผลการศึกษายังพบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่ ร้อยละ 46.7 มีความคิดเห็นที่ว่า สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีการกำหนดโครงสร้าง สายการบังคับบัญชาไว้อย่างชัดเจน และมีอย่างเป็นลายลักษณ์อักษร อยู่ในระดับน้อย ร้อยละ 53.3 สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีการกำหนดชี้แจ้งเกี่ยวกับโครงสร้างของหน่วยงานให้ผู้ปฏิบัติงานได้รับทราบ อยู่ในระดับน้อย ร้อยละ 44.4 สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีการระบุ กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับใช้ในการปฏิบัติงานสำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งอย่างเป็นลายลักษณ์อักษรชัดเจน อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 48.9

สำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งมีการกำหนดวิธีการปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และมาตรฐานที่กำหนด อยู่ในระดับน้อย ร้อยละ 42.2 สำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งมีกลไกการติดตามการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และมาตรฐาน อย่างชัดเจน อยู่ในระดับน้อยและปานกลาง ดูรายละเอียดตาราง 5

ตาราง 5 ระดับความคิดเห็นการบริหารสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งวนภาคเหนือตอนบน ด้านการบริหารงานด้านการบังคับบัญชาหรือสั่งการสำหรับผู้บริหาร

ความระดับความคิดเห็นการบริหารด้านการบังคับบัญชาหรือสั่งการสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งภาคเหนือตอนบน	กลุ่มประชากร (N = 150)										ค่าเฉลี่ย
	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
11. สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีการกำหนดโครงสร้าง สายการบังคับบัญชาไว้อย่างชัดเจน และมีอย่างเป็นลายลักษณ์อักษร	0	0.0	0	0.0	15	33.3	21	46.7	9	20.0	2.13
12. สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีการกำหนดชี้แจ้งเกี่ยวกับโครงสร้างของหน่วยงานให้ผู้ปฏิบัติงานได้รับทราบ	0	0.0	0	0.0	15	33.3	24	53.3	6	13.3	2.20

ตาราง 5 (ต่อ)

ความระดับความคิดเห็นการบริหารด้านการบังคับบัญชาหรือสั่งการสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งภาคเหนือตอนบน	กลุ่มประชากร (N = 150)										ค่าเฉลี่ย
	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
13. สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีการระบุ กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับใช้ในการปฏิบัติงานสำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งอย่างเป็นลายลักษณ์อักษรชัดเจน	0	0.0	0	0.0	20	44.4	18	40.0	7	15.6	2.29
14. สำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งมีการกำหนดวิธีการปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และมาตรฐานที่กำหนด	0	0.0	0	0.0	17	37.8	22	48.9	6	13.3	2.24

ตาราง 5 (ต่อ)

ความระดับความคิดเห็นการบริหารด้านการบังคับบัญชาหรือสั่งการสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งภาคเหนือตอนบน	กลุ่มประชากร (N= 150)										ค่าเฉลี่ย
	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
15. สำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งมีกลไกการติดตามการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และมาตรฐาน อย่างชัดเจน	0	0.0	0	0.0	19	42.2	19	42.2	7	15.6	2.27
รวม											**2.27**

ผลการวิเคราะห์การบริหารสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งภาคเหนือตอนบน ด้านการบริหารงานด้านการประสานงาน สำหรับผู้บริหาร

การบริหารสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งภาคเหนือตอนบน ด้านการบริหารด้านการประสานงาน สำหรับผู้บริหาร พบว่า รายข้อ 16 สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีการวางแผนประสานงานระหว่างหน่วยงานภายในและภายนอกสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง รายข้อ 17 สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีวัสดุอุปกรณ์ที่เหมาะสมกับงานสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งที่เพียงพอ เช่น มีเครื่องคอมพิวเตอร์และระบบอินเตอร์เน็ต เป็นต้น เพื่อให้ในการติดต่อประสานงานกับภายในหน่วยงานหรือหน่วยงานอื่นได้อย่างรวดเร็ว รายข้อ 18 สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีการจัดกิจกรรรมให้บุคลากรของแต่ละสำนักงานคณะกรรรมการเลือกตั้งได้พบปะแลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็นและประสบการณ์ซึ่งกันและกัน รายข้อ 19 สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีการประชาสัมพันธ์ เช่น แผ่นพับ โปสเตอร์ประชาสัมพันธ์ เพื่อให้ประชาชนหรือองค์กรอื่นได้รับทรายถึงการจัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง รายข้อ 20 สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีการจัดกิจกรรมร่วมกังองค์กรอื่นที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง เพื่อเป็นการเสริมสร้างไมตรีและสร้างความสัมพันธ์ในการติดต่องานกัน อยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ย 2.18

ผลการศึกษาโดยภาพรวมพบว่า การบริหารสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งภาคเหนือตอนบน ด้านการบริหารงานด้านการประสานงาน สำหรับผู้บริหาร อยู่ในระดับน้อย จากการศึกษาพบว่า รายข้อ 16 สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีการวางแผนประสานงานระหว่างหน่วยงานภายในและภายนอกสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง มีค่าเฉลี่ย 2.27 รายข้อ 17 สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีวัสดุอุปกรณ์ที่เหมาะสมกับงานสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งที่เพียงพอ เช่น มีเครื่องคอมพิวเตอร์และระบบอินเตอร์เน็ต เป็นต้น เพื่อให้ในการติดต่อประสานงานกับภายในหน่วยงานหรือหน่วยงานอื่นได้อย่างรวดเร็ว มีค่าเฉลี่ย 2.27 รายข้อ 18 สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีการจัดกิจกรรรมให้บุคลากรของแต่ละสำนักงานคณะกรรรมการเลือกตั้งได้พบปะแลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็นและประสบการณ์ซึ่งกันและกัน มีค่าเฉลี่ย 2.29 รายข้อ 19 สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีการประชาสัมพันธ์ เช่น แผ่นพับ โปสเตอร์ประชาสัมพันธ์ เพื่อให้ประชาชนหรือองค์กรอื่นได้รับทรายถึงการจัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง มีค่าเฉลี่ย 2.11 รายข้อ 20 สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีการจัดกิจกรรมร่วมกังองค์กรอื่นที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง เพื่อเป็นการเสริมสร้างไมตรีและสร้างความสัมพันธ์ในการติดต่องานกัน มีค่าเฉลี่ย 2.07

ผลการศึกษายังพบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่ ร้อยละ 46.7 มีความคิดเห็นที่ว่า สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีการวางแผนประสานงานระหว่างหน่วยงานภายในและภายนอกสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง อยู่ในระดับน้อย ร้อยละ 44.4 สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีวัสดุอุปกรณ์ที่เหมาะสมกับงานสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งที่เพียงพอ เช่น มีเครื่องคอมพิวเตอร์และระบบอินเตอร์เน็ต เป็นต้น เพื่อให้ในการติดต่อประสานงานกับภายในหน่วยงานหรือหน่วยงานอื่นได้อย่างรวดเร็ว อยู่ในระดับน้อย ร้อยละ 46.7 สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีการจัดกิจกรรรมให้บุคลากรของแต่ละสำนักงานคณะกรรรมการเลือกตั้งได้พบปะแลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็นและประสบการณ์ซึ่งกันและกัน อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 53.3 สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีการประชาสัมพันธ์ เช่น แผ่นพับ โปสเตอร์ประชาสัมพันธ์เพื่อให้ประชาชนหรือองค์กรอื่นได้รับทรายถึงการจัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง อยู่ในระดับน้อย ร้อยละ 44.4 สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีการจัดกิจกรรมร่วมกังองค์กรอื่นที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง เพื่อเป็นการเสริมสร้างไมตรีและสร้างความสัมพันธ์ในการติดต่องานกัน อยู่ในระดับน้อย ดูรายละเอียดจากตาราง 6

ตาราง 6 ระดับความคิดเห็นการบริหารสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งวนภาคเหนือตอนบน ด้านการบริหารงานด้านการประสานงาน สำหรับผู้บริหาร

ความระดับความคิดเห็นการบริหารด้านการประสานงานสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งภาคเหนือตอนบน	กลุ่มประชากร (N = 150)										ค่าเฉลี่ย
	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
16. สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีการวางแผนประสานงานระหว่างหน่วยงานภายในและภายนอกสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง	0	0.0	0	0.0	18	40.0	21	46.7	6	13.3	2.27
17. สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีวัสดุอุปกรณ์ที่เหมาะสมกับงานสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งที่เพียงพอ เช่น มีเครื่องคอมพิวเตอร์และระบบอินเตอร์เน็ต เป็นต้น เพื่อให้ในการติดต่อประสานงานกับภายในหน่วยงานหรือหน่วยงานอื่นได้อย่างรวดเร็ว	0	0.0	0	0.0	16	35.6	20	44.4	9	20.0	2.16

ตาราง 6 (ต่อ)

ความระดับความคิดเห็นการบริหารด้านการประสานงานสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งภาคเหนือตอนบน	กลุ่มประชากร (N= 150)										ค่าเฉลี่ย
	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
18. สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีการจัดกิจกรรรมให้บุคลากรของแต่ละสำนักงานคณะกรรรมการเลือกตั้งได้พบปะแลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็นและประสบการณ์ซึ่งกันและกัน	0	0.0	0	0.0	21	46.7	16	35.6	8	17.8	2.29
19. สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีการประชาสัมพันธ์ เช่น แผ่นพับ โปสเตอร์ประชาสัมพันธ์ เพื่อให้ประชาชนหรือองค์กรอื่นได้รับทรายถึงการจัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง	0	0.0	0	0.0	13	28.9	24	53.3	8	17.8	2.11

ตาราง 6 (ต่อ)

ความระดับความคิดเห็นการบริหารด้านการประสานงานสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งภาคเหนือตอนบน	กลุ่มประชากร (N= 150)										ค่าเฉลี่ย
	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
20. สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีการจัดกิจกรรมร่วมกังองค์กรอื่นที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อเป็นการเสริมสร้างไมตรีและสร้างความสัมพันธ์ในการติดต่องานกัน	0	0.0	0	0.0	14	31.1	20	44.4	11	24.4	2.07
					รวม						**2.18**

ผลการวิเคราะห์การบริหารสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งภาคเหนือตอนบน ด้านการบริหารงานด้านการควบคุมงาน สำหรับผู้บริหาร

ผลการวิเคราะห์การบริหารสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งภาคเหนือตอนบน ด้านการบริหารด้านการควบคุมงาน สำหรับผู้บริหาร พบว่า รายข้อ 21 สำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งมีการจัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานประจำทุกไตรมาส รายข้อ 22 สำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งมีการกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จภายในหน่วยงานอย่างชัดเจน รายข้อ 23สำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งมีการประเมินผลการปฏิบัติงานบุคลากรแต่ละตำแหน่งทุก ๆ ไตรมาสหรือทุก ๆ ปี อย่างสม่ำเสมอ รายข้อ 24 สำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งมีขั้นตอนวิธีการปฏิบัติ ในการติดตามงานของแต่ละตำแหน่งไว้อย่างชัดเจน รายข้อ 25 สำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งมีการติดตามและวางแผนป้องกันหรือลดผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากปัจจัยภายนอก อยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ย 2.11

ผลการศึกษาโดยภาพรวมพบว่า การบริหารสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งภาคเหนือตอนบน ด้านการบริหารงานด้านการควบคุมงาน สำหรับผู้บริหาร อยู่ในระดับน้อย จากการศึกษาพบว่า รายข้อ 21 สำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งมีการจัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานประจำทุกไตรมาส มีค่าเฉลี่ย 2.13 รายข้อ 22 สำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งมีการกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จภายในหน่วยงานอย่างชัดเจน มีค่าเฉลี่ย 2.11 รายข้อ 23สำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งมีการประเมินผลการปฏิบัติงานบุคลากรแต่ละตำแหน่งทุก ๆ ไตรมาสหรือ ทุก ๆ ปี อย่างสม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ย 2.04 รายข้อ 24 สำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งมีขั้นตอนวิธีการปฏิบัติ ในการติดตามงานของแต่ละตำแหน่งไว้อย่างชัดเจน มีค่าเฉลี่ย 2.07 รายข้อ 25 สำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งมีการติดตามและวางแผนป้องกันหรือลดผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากปัจจัยภายนอก มีค่าเฉลี่ย 2.20

ผลการศึกษายังพบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่ ร้อยละ 42.2 มีความคิดเห็นที่ว่า สำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งมีการจัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานประจำทุกไตรมาส อยู่ในระดับน้อย ร้อยละ 42.2 สำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งมีการกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จภายในหน่วยงานอย่างชัดเจน อยู่ในระดับน้อย ร้อยละ 46.7 สำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งมีการประเมินผลการปฏิบัติงานบุคลากรแต่ละตำแหน่งทุก ๆ ไตรมาสหรือ ทุก ๆ ปี อย่างสม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ย น้อย ร้อยละ 48.9 สำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งมีขั้นตอนวิธีการปฏิบัติ ในการติดตามงานของแต่ละตำแหน่งไว้อย่างชัดเจน อยู่ในระดับน้อย ร้อยละ 53.3 สำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งมีการติดตามและวางแผนป้องกันหรือลดผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากปัจจัยภายนอกอยู่ในระดับน้อย ดังปรากฏรายละเอียดตาราง 7

ตาราง 7 ระดับความคิดเห็นการบริหารสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งวนภาคเหนือตอนบน ด้านการบริหารงานด้านการควบคุมงาน สำหรับผู้บริหาร

ความระดับความคิดเห็นการบริหารด้านการควบคุมงานสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งภาคเหนือตอนบน	กลุ่มประชากร (N = 150)										ค่าเฉลี่ย
	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
21. สำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งมีการจัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานประจำทุกไตรมาส	0	0.0	0	0.0	16	35.6	19	42.2	10	22.2	2.13
22. สำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งมีการกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จภายในหน่วยงานอย่างชัดเจน	0	0.0	1	2.2	14	31.1	19	42.2	11	24.4	2.11
23. สำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งมีการประเมินผลการปฏิบัติงานบุคลากรแต่ละตำแหน่งทุก ๆ ไตรมาสหรือทุก ๆ ปี อย่างสม่ำเสมอ	0	0.0	0	0.0	13	28.9	21	46.7	11	24.4	2.04

ตาราง 7 (ต่อ)

ความระดับความคิดเห็นการบริหารด้านการประสานงานสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งภาคเหนือตอนบน	กลุ่มประชากร (N = 150)										ค่าเฉลี่ย
	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
24.สำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งมีขั้นตอนวิธีการปฏิบัติ ในการติดตามงานของแต่ละตำแหน่งไว้อย่างชัดเจน	0	0.0	0	0.0	13	28.9	22	48.9	10	22.2	2.07
25.สำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งมีการติดตามและวางแผนป้องกันหรือลดผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากปัจจัยภายนอก	0	0.0	0	0.0	15	33.3	24	53.3	6	13.3	2.20
รวม											**2.11**

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์การบริหารงานการสืบสวนสอบสวนการคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่นในภาคเหนือตอนบน สำหรับประชาชนทั่วไป

ในการศึกษาวิเคราะห์รูปแบบ และปัญหาในการบริหารงานการสืบสวนการคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่นในภาคเหนือตอนบน ผู้ศึกษาได้ทำการเก็บข้อมูล ประชาชนทั่วไปผู้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งจำนวน 200 คนซึ่งเป็นการสอบถามและได้มีวิเคราะห์ตามหลักการบริหารงานตามทฤษฎี POCCC คือการบริหารงาน 5 ด้าน ได้แก่

1. การบริหารงานด้านการวางแผน
2. การบริหารงานด้านการจัดแบ่งงาน
3. การบริหารงานด้านการบังคับบัญชาหรือสั่งการ
4. การบริหารงานด้านการประสานงาน
5. การบริหารงานด้านการควบคุมงาน

เพื่อที่จะได้มีการนำข้อมูลที่ได้รับนั้น สามารถนำไปปรับปรุงแก้ไขหลักในการบริหารงานของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งของภาคเหนือตอนบนต่อไป ดังมีผลของการศึกษาดังต่อไปนี้

สถานภาพของประชาชนทั่วไป

การศึกษาการบริหารงานการสืบสวนสอบสวนการคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่นในภาคเหนือตอนบน สำหรับประชาชนทั่วไปผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งจำนวน 200 คน ซึ่งประกอบไปด้วย เพศชาย จำนวน 149 คน คิดเป็นร้อยละ 74.5 เป็นเพศหญิงจำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 25.5 ในจำนวนนี้จะอยู่ในช่วงอายุ 31-40 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 69.5 รองลงมามีอายุ 41-50 ปี คิดอย่างร้อยละ 29.0 ส่วนใหญ่จบระดับการศึกษาปริญญาตรีจำนวน 113 คน คิดเป็นร้อยละ 56.5 และมีจำนวนถึง 42 คน ที่มีการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 21.0

ในส่วนนี้มีการประกอบอาชีพนักการการเมืองมากที่สุด คือ มีจำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 39.0 รองลงมา คือ รับราชการหรือรัฐวิสาหกิจมีจำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 22.5 และในการศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาได้ทำการเก็บข้อมูลของผู้บริหารจากสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งในภาคเหนือทั้ง 9 จังหวัดดังกล่าวข้างต้น ดังมีผลการศึกษาดังนี้

ตาราง 8 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้บริหารสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งของภาคเหนือตอนบนจำแนกตามสถานภาพของประชาชนทั่วไปผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง

ลักษณะทั่วไป	ผู้บริหาร	
	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	149	74.5
หญิง	51	25.5
รวม	**200**	**100**
2. อายุ		
31-40 ปี	139	69.5
41-50 ปี	58	29.0
51 ปีขึ้นไป	3	1.5
รวม	**200**	**100.0**
3. ระดับการศึกษา		
มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า	10	5.0
อนุปริญญา	35	17.5
ปริญญาตรี	113	56.5
สูงกว่าปริญญาตรี	42	21.0
รวม	**200**	**100.0**
4. ประกอบอาชีพ		
เกษตรกรรม	7	3.5
ค้าขาย/กิจการส่วนตัว	40	20.0
รับจ้างทั่วไป	17	8.5
พนักงานบริษัท/ลูกจ้างเอกชน	13	6.5
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	45	22.5
นักการเมือง	78	39.0
รวม	**200**	**100.0**

ผลการวิเคราะห์การบริหารงานการสืบสวนสอบสวนการคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่นในภาคเหนือตอนบน สำหรับประชาชนทั่วไปในภาพรวม

ผลการวิเคราะห์การบริหารงานการสืบสวนสอบสวนการคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่นในภาคเหนือตอนบน สำหรับประชาชนในภาพรวม ในการบริหารด้านการวางแผน การบริหารงานด้านการจัดแบ่งงาน การบริหารงานด้านการบังคับบัญชาหรือสั่งการ การบริหารงานด้านการประสานงาน การบริหารงานด้านการควบคุมงาน ในภาพรวมมีการบริหารงานสืบสวนสอบสวนการคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่น อยู่ในระดับน้อย 2.00 การบริหารด้านการวางแผน มีค่าเฉลี่ย 1.80 การบริหารงานด้านการจัดแบ่งงานมีค่าเฉลี่ย 2.10 การบริหารงานด้านการ บังคับบัญชาหรือสั่งการมีค่าเฉลี่ย มีค่าเฉลี่ย 2.05 การบริหารงานด้านการประสานงานมีค่าเฉลี่ย 2.06 การบริหารงานด้านการควบคุมงานค่าเฉลี่ย 1.98 ดังในตาราง 9

ตาราง 9 การบริหารงานการสืบสวนสอบสวนการคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่นในภาคเหนือตอนบน สำหรับประชาชนทั่วไปในภาพรวมจำแนกตามค่าคะแนนสูงสุด ต่ำสุด และค่าเฉลี่ย

ความระดับความคิดเห็นการบริหารสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งภาคเหนือตอนบน	ค่าคะแนน		
	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด	ค่าเฉลี่ย
1. การบริหารงานด้านการวางแผน	1.25	2.12	1.80
2. การบริหารงานด้านการจัดแบ่งงาน	1.93	2.33	2.10
3. การบริหารงานต้านการบังคับบัญชาหรือสั่งการ	1.83	2.27	2.05
4. การบริหารงานด้านการประสานงาน	1.87	2.31	2.06
5. การบริหารงานด้านการควบคุมงาน	1.98	2.05	1.98
รวม			**2.00**

ผลการวิเคราะห์การบริหารสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งภาคเหนือตอนบน ด้านการบริหารด้านการวางแผน สำหรับประชาชนทั่วไปผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง

ผลการวิเคราะห์การบริหารสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งภาคเหนือตอนบน ด้านการบริหารด้านการวางแผน สำหรับผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง พบว่า รายข้อ 1 การบริหารงานเลือกตั้งของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งที่ผ่านมาคณะกรรมการเลือกตั้งได้ทำงานบรรลุเป้าหมายของหน่วยงาน รายข้อ 2 การบริหารงานเลือกตั้งของสำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งช่วยเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจของประชาชนทั่วไปได้เพิ่มมากขึ้น รายข้อ 3 การบริการต่าง ๆ ของสำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้ง เช่น ระบบวิธีการให้บริการ และการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่อยู่ในระดับที่น่าพึงพอใจ รายข้อ 4 การบริหารงานเลือกตั้งของสำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งส่งเสริมให้ประชาชนหรือผู้ที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนหรือตัดสินใจ รายข้อ 5 สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ เช่น คน งบประมาณ สิ่งของเครื่องใช้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล อยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 1.80

ผลการศึกษาโดยภาพรวมพบว่า การบริหารสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งภาคเหนือตอนบน ด้านการบริหารด้านการวางแผน สำหรับประชาชนทั่วไปผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง จากการศึกษาพบว่า รายข้อที่ 1 การบริหารงานเลือกตั้งของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งที่ผ่านมาคณะกรรมการเลือกตั้งได้ทำงานบรรลุเป้าหมายของหน่วยงาน มีค่าเฉลี่ย 2.03 รายข้อ 2 การบริหารงานเลือกตั้งของสำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งช่วยเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจของประชาชนทั่วไปได้เพิ่มมากขึ้น มีค่าเฉลี่ย 1.25 รายข้อ 3 การบริการต่าง ๆ ของสำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้ง เช่น ระบบวิธีการให้บริการ และการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่อยู่ในระดับที่น่าพึงพอใจ มีค่าเฉลี่ย 1.62 รายข้อ 4 การบริหารงานเลือกตั้งของสำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งส่งเสริมให้ประชาชนหรือผู้ที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนหรือตัดสินใจ มีค่าเฉลี่ย 1.98 รายข้อ 5 สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ เช่น คน งบประมาณ สิ่งของเครื่องใช้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล มีค่าเฉลี่ย 2.12

ผลการศึกษายังพบว่า ประชาชนทั่วไปผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง มีความคิดเห็น ร้อยละ 59.0 ที่ว่าการบริหารงานเลือกตั้งของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งที่ผ่านมาคณะกรรมการเลือกตั้งได้ทำงานบรรลุเป้าหมายของหน่วยงาน อยู่ในระดับน้อย ร้อยละ 79.0 การบริหารงานเลือกตั้งของสำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งช่วยเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจของประชาชนทั่วไปได้เพิ่มมากขึ้น อยู่ในระดับน้อยที่สุด ร้อยละ 47.0 ที่ว่าการบริการต่าง ๆ ของสำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้ง เช่น ระบบวิธีการให้บริการ และการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่อยู่ในระดับที่น่าพึงพอใจ อยู่ในระดับ น้อย

ที่สุด ร้อยละ 51.0 ที่คิดว่าการบริหารงานเลือกตั้งของสำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งส่งเสริมให้ประชาชนหรือผู้ที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนหรือตัดสินใจ อยู่ในระดับ น้อย และร้อยละ 53.5 ที่คิดว่าสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ เช่น คน งบประมาณ สิ่งของเครื่องใช้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล อยู่ในระดับน้อย ดังปรากฏในรายละเอียดตาราง 10

ตาราง 10 ระดับความคิดเห็นการบริหารสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งวนภาคเหนือตอนบน ด้านการบริหารด้านการวางแผน สำหรับประชาชนทั่วไป ผู้สิทธิสมัครรับเลือกตั้ง

ความระดับความคิดเห็นการบริหารด้านการวางแผนสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งภาคเหนือตอนบน	กลุ่มประชากร (N = 150)										ค่าเฉลี่ย
	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
1. การบริหารงานเลือกตั้งของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งที่ผ่านมาคณะกรรมการเลือกตั้งได้ทำงานบรรลุเป้าหมายของหน่วยงาน	0	0.0	3	1.5	39	19.5	118	59.0	40	20.0	2.03
2. การบริหารงานเลือกตั้งของสำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งช่วยเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจของประชาชนทั่วไปได้เพิ่มมากขึ้น	0	0.0	1	0.5	6	3.0	35	17.5	158	79.0	1.25

ตาราง 10 (ต่อ)

ความระดับความคิดเห็นการบริหารด้านการวางแผนสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งภาคเหนือตอนบน	กลุ่มประชากร (N = 150)										ค่าเฉลี่ย
	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
3. การบริการต่าง ๆ ของสำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้ง เช่น ระบบวิธีการให้บริการ และการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่อยู่ในระดับที่น่าพึงพอใจ	0	0.0	0	0.0	18	9.0	88	44.0	94	47.0	1.62
4. การบริหารงานเลือกตั้งของสำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งส่งเสริมให้ประชาชนหรือผู้ที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนหรือตัดสินใจ	0	0.0	0	0.0	43	21.5	102	51.0	52	26.0	1.98

ตาราง 10 (ต่อ)

ความระดับความคิดเห็นการบริหารด้านการวางแผนสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งภาคเหนือตอนบน	กลุ่มประชากร (N = 150)										ค่าเฉลี่ย
	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
5. สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ เช่น คน งบประมาณ สิ่งของเครื่องใช้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล	0	0.0	1	0.5	57	28.5	107	53.5	35	17.5	2.12
รวม											**1.80**

ผลการวิเคราะห์การบริหารสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งภาคเหนือตอนบน ด้านการบริหารด้านการจัดแบ่งงาน สำหรับประชาชนทั่วไปผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง

ผลการวิเคราะห์การบริหารสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งภาคเหนือตอนบน ด้านการบริหารด้านการจัดแบ่งงาน สำหรับผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง พบว่า รายข้อ 6 สำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งมีการวางแผนบุคลากรแต่ละตำแหน่งแต่ละสายงานในการปฏิบัติงานนั้น ๆ ไว้อย่างชัดเจน เช่นมีฝ่ายประชาสัมพันธ์ ฝ่ายการเงิน เป็นต้น และมีจำนวนเพียงพอรายข้อ 7 สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถอย่างแท้จริง รายข้อ 8 สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีการกำหนดแผนผังโครงสร้างของหน่วยงานเพื่อให้ประชาชนทั่วไปที่ไปติดต่อได้รับทราบอย่างชัดเจน รายข้อ 9 สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีการกำหนดหน้าที่ของแต่ละฝ่ายหรือตำแหน่งงานของแต่ละบุคคลไว้อย่างชัดเจน รายข้อ 10 สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีจำนวนบุคลากรอย่างเพียงพอสำหรับที่จะปฏิบัติงานในสำนักคณะกรรมการการเลือกตั้งให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ อยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ย 2.10

ผลการศึกษาโดยภาพรวมพบว่า การบริหารสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งภาคเหนือตอนบน ด้านการบริหารด้านการวางแผน สำหรับประชาชนทั่วไปผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง จากการศึกษาพบว่า รายข้อ 6 สำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งมีการวางแผนบุคลากรแต่ละตำแหน่งแต่ละสายงานในการปฏิบัติงานนั้น ๆ ไว้อย่างชัดเจน เช่นมีฝ่ายประชาสัมพันธ์ ฝ่ายการเงิน เป็นต้น และมีจำนวนเพียงพอ มีค่าเฉลี่ย 1.93 รายข้อ 7 สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถอย่างแท้จริง มีค่าเฉลี่ย 2.02 รายข้อ 8 สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีการกำหนดแผนผังโครงสร้างของหน่วยงานเพื่อให้ประชาชนทั่วไปที่ไปติดต่อได้รับทราบอย่างชัดเจน มีค่าเฉลี่ย 2.20 รายข้อ 9 สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีการกำหนดหน้าที่ของแต่ละฝ่ายหรือตำแหน่งงานของแต่ละบุคคลไว้อย่างชัดเจน มีค่าเฉลี่ย 2.00 รายข้อ 10 สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีจำนวนบุคลากรอย่างเพียงพอสำหรับที่จะปฏิบัติงานในสำนักคณะกรรมการการเลือกตั้งให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีค่าเฉลี่ย 2.33

ผลการศึกษายังพบว่า ประชาชนทั่วไปผู้มีสมัครรับเลือกตั้ง ร้อยละ 51.5 ที่ว่าสำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งมีการวางแผนบุคลากรแต่ละตำแหน่งแต่ละสายงานในการปฏิบัติงานนั้น ๆ ไว้อย่างชัดเจน เช่นมีฝ่ายประชาสัมพันธ์ ฝ่ายการเงิน เป็นต้น และมีจำนวนเพียงพออยู่ในระดับน้อยที่สุด ร้อยละ 53.5 คิดว่าสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถอย่างแท้จริง อยู่ในระดับน้อย ร้อยละ 52.5 ที่ว่าสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีการกำหนดแผนผังโครงสร้างของหน่วยงานเพื่อให้ประชาชนทั่วไปที่ไปติดต่อได้รับทราบอย่าง

ชัดเจน อยู่ในระดับ น้อย ร้อยละ 44.0 คิดว่าสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีการกำหนดหน้าที่ของแต่ละฝ่ายหรือตำแหน่งงานของแต่ละบุคคลไว้อย่างชัดเจนอยู่ในระดับ น้อย และ ร้อยละ 59.0 ที่ว่าสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีจำนวนบุคลากรอย่างเพียงพอสำหรับที่จะปฏิบัติงานในสำนักคณะกรรมการการเลือกตั้งให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับ น้อย ดังปรากฏในตาราง 11

ตาราง 11 ระดับความคิดเห็นการบริหารสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งวนภาคเหนือตอนบน ด้านการบริหารด้านการจัดแบ่งงาน สำหรับประชาชนทั่วไปผู้สิทธิสมัครรับเลือกตั้ง

ความระดับความคิดเห็นการบริหารด้านการจัดแบ่งงานสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งภาคเหนือตอนบน	กลุ่มประชากร (N = 150)										ค่าเฉลี่ย
	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
6. สำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งมีการวางแผนบุคลากรแต่ละตำแหน่งแต่ละสายงานในการปฏิบัติงานนั้น ๆ ไว้อย่างชัดเจน เช่นมีฝ่ายประชาสัมพันธ์ ฝ่ายการเงิน เป็นต้น และมีจำนวนเพียงพอ	0	0.0	0	0.0	35	17.5	62	31.0	103	51.5	1.93
7. สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถอย่างแท้จริง	0	0.0	0	0.0	44	22.0	107	53.5	46	23.0	2.02

ตาราง 11 (ต่อ)

ความระดับความคิดเห็นการบริหารด้านการจัดแบ่งงานสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งภาคเหนือตอนบน	กลุ่มประชากร (N = 150)										ค่าเฉลี่ย
	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
8. สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีการกำหนดแผนผังโครงสร้างของหน่วยงานเพื่อให้ประชาชนทั่วไปที่ไปติดต่อได้รับทราบอย่างชัดเจน	0	0.0	1	0.5	66	33.0	105	52.5	28	14.0	2.20
9. สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีการกำหนดหน้าที่ของแต่ละฝ่ายหรือตำแหน่งงานของแต่ละบุคคลไว้อย่างชัดเจน	0	0.0	0	0.0	56	28.0	88	44.0	56	28.0	2.00

ตาราง 11 (ต่อ)

ความระดับความคิดเห็นการบริหารด้านการจัดแบ่งงานสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งภาคเหนือตอนบน	กลุ่มประชากร (N = 150)										ค่าเฉลี่ย
	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
10. สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีจำนวนบุคลากรอย่างเพียงพอสำหรับที่จะปฏิบัติงานในสำนักคณะกรรมการการเลือกตั้งให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ	0	0.0	3	1.5	69	34.5	118	59.0	10	5.0	2.33
รวม											**2.10**

ผลการวิเคราะห์การบริหารสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งภาคเหนือตอนบน ด้านการบริหารด้านการบังคับบัญชาหรือสั่ง สำหรับประชาชนทั่วไปผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง

ผลการวิเคราะห์การบริหารสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งภาคเหนือตอนบน ด้านการบริหารด้านการบังคับบัญชาหรือสั่งการ สำหรับประชาชนทั่วไปผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง พบว่า รายข้อที่ 11 ผู้มีอำนาจของสำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งนั้น ๆ ได้มีการกำหนดงานหรือสั่งงานให้แก่เจ้าหน้าที่ผู้ที่รับผิดชอบไว้อย่างชัดเจน รายข้อ 12 ผู้มีอำนาจของสำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งได้มีการเลือกคนที่รับคำสั่ง เป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถและเหมาะสมกับงาน รายข้อ 13 การสั่งงานของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งนั้น ๆ มีคำสั่งที่เป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อเป็นหลักฐานในการส่งมอบงาน รายข้อ 14 ประชาชนทั่วไปสามารถตรวจสอบความก้าวหน้าของการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ได้ รายข้อ 15 ผู้บริหารหรือผู้มีอำนาจในการออกคำสั่งนั้นจะต้องเป็นคำสั่งเกี่ยวข้องกับงานการบริหารการเลือกตั้ง ไม่ใช่เรื่องส่วนตัว อยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ย 2.05

ผลการศึกษาโดยภาพรวมพบว่า การบริหารสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งภาคเหนือตอนบน ด้านการบริหารด้านการบังคับบัญชาหรือสั่งการ สำหรับประชาชนทั่วไปผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง จากการศึกษาพบว่า รายข้อที่ 11 ผู้มีอำนาจของสำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งนั้น ๆ ได้มีการกำหนดงานหรือสั่งงานให้แก่เจ้าหน้าที่ผู้ที่รับผิดชอบไว้อย่างชัดเจน มีค่าเฉลี่ย 1.83 รายข้อ 12 ผู้มีอำนาจของสำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งได้มีการเลือกคนที่รับคำสั่ง เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถและเหมาะสมกับงาน มีค่าเฉลี่ย 2.11 รายข้อ 13 การสั่งงานของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งนั้น ๆ มีคำสั่งที่เป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อเป็นหลักฐานในการส่งมอบงาน มีค่าเฉลี่ย 2.27 รายข้อ 14 ประชาชนทั่วไปสามารถตรวจสอบความก้าวหน้าของการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ได้ มีค่าเฉลี่ย 1.87 รายข้อ 15 ผู้บริหารหรือผู้มีอำนาจในการออกคำสั่งนั้นจะต้องเป็นคำสั่งเกี่ยวข้องกับงานการบริหารการเลือกตั้ง ไม่ใช่เรื่องส่วนตัว มีค่าเฉลี่ย 2.18

ผลการศึกษายังพบว่า ประชาชนทั่วไปผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งส่วนใหญ่ มีความคิดเห็น ร้อยละ 41.5 มีความคิดที่ว่า มีอำนาจของสำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งนั้น ๆ ได้มีการกำหนดงานหรือสั่งงานให้แก่เจ้าหน้าที่ผู้ที่รับผิดชอบไว้อย่างชัดเจน อยู่ในระดับน้อยที่สุด ร้อยละ 58.0 ที่คิดว่าผู้มีอำนาจของสำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งได้มีการเลือกคนที่รับคำสั่ง เป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถและเหมาะสมกับงาน อยู่ในระดับน้อย ร้อยละ 48.0 ที่ว่าการสั่งงานของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งนั้น ๆ มีคำสั่งที่เป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อเป็นหลักฐานในการส่งมอบงานอยู่ในระดับ น้อย ร้อยละ 39.0 ที่ว่าประชาชนทั่วไปสามารถตรวจสอบความก้าวหน้าของ

การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ได้ อยู่ในระดับน้อยที่สุด และร้อยละ 51.5 คิดว่าผู้บริหารหรือผู้มีอำนาจในการออกคำสั่งนั้นจะต้องเป็นคำสั่งเกี่ยวข้องกับงานการบริหารการเลือกตั้ง ไม่ใช่เรื่องส่วนตัว อยู่ในระดับที่น้อย ดังมีรายละเอียดปรากฏในตาราง 12

ตาราง 12 ระดับความคิดเห็นการบริหารสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งวนภาคเหนือตอนบน ด้านการบริหารด้านการบังคับบัญชาหรือสั่งการ สำหรับประชาชนทั่วไปผู้สิทธิสมัครรับเลือกตั้ง

ความระดับความคิดเห็นการบริหารด้านการบังคับบัญชาหรือสั่งการสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งภาคเหนือตอนบน	กลุ่มประชากร (N = 150)										ค่าเฉลี่ย
	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
11. ผู้มีอำนาจของสำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งนั้น ๆ ได้มีการกำหนดงานหรือสั่งงานให้แก่เจ้าหน้าที่ผู้ที่รับผิดชอบไว้อย่างชัดเจน	0	0.0	0	0.0	48	24.0	69	34.5	83	41.5	1.83
12. ผู้มีอำนาจของสำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งได้มีการเลือกคนที่รับคำสั่ง เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถและเหมาะสมกับงาน	0	0.0	1	0.5	51	25.5	116	58.0	32	16.0	2.11

ตาราง 12 (ต่อ)

ความระดับความคิดเห็นการบริหารด้านการบังคับบัญชาหรือสั่งการสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งภาคเหนือตอนบน	กลุ่มประชากร (N = 150)										ค่าเฉลี่ย
	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
13. การสั่งงานของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งนั้น ๆ มีคำสั่งที่เป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อเป็นหลักฐานในการส่งมอบงาน	0	0.0	3	1.5	74	37.0	96	48.0	27	13.5	2.27
14. ประชาชนทั่วไปสามารถตรวจสอบความก้าวหน้าของการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ได้	0	0.0	0	0.0	50	25.0	72	36.0	78	39.0	1.86

ตาราง 12 (ต่อ)

ความระดับความคิดเห็นการบริหารด้านการบังคับบัญชาหรือสั่งการสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งภาคเหนือตอนบน	กลุ่มประชากร (N= 150)										ค่าเฉลี่ย
	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
15. ผู้บริหารหรือผู้มีอำนาจในการออกคำสั่งนั้นจะต้องเป็นคำสั่งเกี่ยวข้องกับงานการบริหารการเลือกตั้ง ไม่ใช่เรื่องส่วนตัว	0	0.0	1	0.5	65	32.5	103	51.5	31	15.5	2.18
รวม											**2.05**

ผลการวิเคราะห์การบริหารสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งภาคเหนือตอนบน ด้านการบริหารด้านการประสานงาน สำหรับประชาชนทั่วไปผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง

ผลการวิเคราะห์การบริหารสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งภาคเหนือตอนบน ด้านการบริหารด้านการประสานงาน สำหรับประชาชนทั่วไปผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง พบว่า รายข้อ 16 สำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งมีการประสานงานกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้อย่างมีประสิทธิภาพ รายข้อ 17 สำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งมีการจัดระเบียบงานเป็นเครื่องช่วยในการประสานงาน ซึ่งจะขจัดงานซ้ำซ้อนและเป็นมาตรฐานในการปฏิบัติงาน รายข้อ 18 สำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งมีการจัดระบบการติดต่อสื่อสารและมีเครื่องมือสื่อสารภายในให้มีประสิทธิภาพ รายข้อ 19 สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีระบบประสานงาน กระบวนการปฏิบัติงานที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหน่วยงานเพื่อให้งานดำเนินไปได้อย่างราบรื่น รายข้อ 20 สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีการมอบอำนาจให้ผู้บริหารชั้นรองลงไปได้ใช้ดุลยพินิจตามความเหมาะสมเพื่อที่จะช่วยให้การประสานงานรวดเร็วขึ้นในกรณีที่ผู้บริหารสูงสุดไม่อยู่ อยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ย 2.06

ผลการศึกษาโดยภาพรวมพบว่า การบริหารสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งภาคเหนือตอนบน ด้านการบริหารด้านการประสานงาน สำหรับประชาชนทั่วไปผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง จากการศึกษาพบว่า รายข้อ 16 สำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งมีการประสานงานกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีค่าเฉลี่ย 2.31 รายข้อ 17 สำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งมีการจัดระเบียบงานเป็นเครื่องช่วยในการประสานงาน ซึ่งจะขจัดงานซ้ำซ้อนและเป็นมาตรฐานในการปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ย 1.87 รายข้อ 18 สำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งมีการจัดระบบการติดต่อสื่อสารและมีเครื่องมือสื่อสารภายในให้มีประสิทธิภาพ มีค่าเฉลี่ย 2.06 รายข้อ 19 สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีระบบประสานงาน กระบวนการปฏิบัติงานที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหน่วยงานเพื่อให้งานดำเนินไปได้อย่างราบรื่น มีค่าเฉลี่ย 2.16 รายข้อ 20 สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีการมอบอำนาจให้ผู้บริหารชั้นรองลงไปได้ใช้ดุลยพินิจตามความเหมาะสมเพื่อที่จะช่วยให้การประสานงานรวดเร็วขึ้นในกรณีที่ผู้บริหารสูงสุดไม่อยู่ มีค่าเฉลี่ย 1.89

ผลการศึกษายังพบว่า ประชาชนทั่วไปผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งส่วนใหญ่มีความคิดเห็น ร้อยละ 48.0 ที่ว่าสำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งมีการประสานงานกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้อย่างมีประสิทธิภาพ อยู่ในระดับน้อย ร้อยละ 39.0 ที่ว่าสำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งมีการจัดระเบียบงานเป็นเครื่องช่วยในการประสานงาน ซึ่งจะขจัดงานซ้ำซ้อนและเป็นมาตรฐานในการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับน้อยที่วุด ร้อยละ 49.0 ที่ว่าสำนักงานคณะกรรมการ

เลือกตั้งมีการจัดระบบการติดต่อสื่อสารและมีเครื่องมือสื่อสารภายในให้มีประสิทธิภาพ อยู่ในระดับน้อย ร้อยละ 56.5 ที่ว่าสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีระบบประสานงาน กระบวนการปฏิบัติงานที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหน่วยงานเพื่อให้งานดำเนินไปได้อย่างราบรื่น อยู่ในระดับน้อย และร้อยละ 39.0 ที่ว่าสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีการมอบอำนาจให้ผู้บริหารชั้นรองลงไปได้ใช้ดุลยพินิจตามความเหมาะสมเพื่อที่จะช่วยให้การประสานงานรวดเร็วขึ้นในกรณีที่ผู้บริหารสูงสุดไม่อยู่ อยู่ในระดับน้อย ดังมีผลปรากฏในตาราง 13

ตาราง 13 ระดับความคิดเห็นการบริหารสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งวนภาคเหนือตอนบน ด้านการบริหารด้านการประสานงาน สำหรับประชาชนทั่วไปผู้สิทธิสมัครรับเลือกตั้ง

ความระดับความคิดเห็นการบริหารด้านการประสานงานสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งภาคเหนือตอนบน	กลุ่มประชากร (N = 150)										ค่าเฉลี่ย
	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
16. สำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งมีการประสานงานกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้อย่างมีประสิทธิภาพ	0	0.0	3	1.5	78	39.0	96	48.0	23	11.5	2.31
17. สำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งมีการจัดระเบียบงานเป็นเครื่องช่วยในการประสานงาน ซึ่งจะขจัดงานซ้ำซ้อนและเป็นมาตรฐานในการปฏิบัติงาน	0	0.0	0	0.0	51	25.5	71	35.5	78	39.0	1.87

ตาราง 13 (ต่อ)

ความระดับความคิดเห็นการบริหารด้านการประสานงานสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งภาคเหนือตอนบน	กลุ่มประชากร (N = 150)										ค่าเฉลี่ย
	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
18. สำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งมีการจัดระบบการติดต่อสื่อสารและมีเครื่องมือสื่อสารภายในให้มีประสิทธิภาพ	0	0.0	1	0.5	55	27.5	98	49.0	46	23.0	2.06
19. สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีระบบประสานงานกระบวนการปฏิบัติงานที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหน่วยงานเพื่อให้งานดำเนินไปได้อย่างราบรื่น	0	0.0	3	1.5	55	27.5	113	56.5	29	14.5	2.16

ตาราง 13 (ต่อ)

ความระดับความคิดเห็นการบริหารด้านการประสานงานสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งภาคเหนือตอนบน	กลุ่มประชากร (N = 150)										ค่าเฉลี่ย
	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
20.สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีการมอบอำนาจให้ผู้บริหารชั้นรองลงไปได้ใช้ดุลยพินิจตามความเหมาะสมเพื่อที่จะช่วยให้การประสานงานรวดเร็วขึ้นในกรณีที่ผู้บริหารสูงสุดไม่อยู่	0	0.0	0	0.0	56	28	66	33.0	78	39.0	1.89
					รวม						2.06

ผลการวิเคราะห์การบริหารสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งภาคเหนือตอนบน ด้านการบริหารด้านการควบคุม สำหรับประชาชนทั่วไปผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง

ผลการวิเคราะห์การบริหารสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งภาคเหนือตอนบน ด้านการบริหารด้านการควบคุม สำหรับประชาชนทั่วไปผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง พบว่า รายข้อ 21 การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติงานของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง รายข้อ 22 การมีส่วนร่วมในการควบคุมดูแลให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติตามกฎระเบียบ และหลักเกณฑ์ที่กำหนดอย่างเคร่งครัด รายข้อ 23 การมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนพัฒนาการปฏิบัติงานของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง รายข้อ 24 การมีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรฐานในการปฏิบัติงานของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง รายข้อ 25 การมีส่วนร่วมในการสังเกตการณ์ปฏิบัติงานของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง อยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ย 1.98

ผลการศึกษาโดยภาพรวมพบว่า การบริหารสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งภาคเหนือตอนบน ด้านการบริหารด้านการควบคุม สำหรับประชาชนทั่วไปผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง จากการศึกษาพบว่า รายข้อ 21 การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติงานของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง มีค่าเฉลี่ย 2.05 รายข้อ 22 การมีส่วนร่วมในการควบคุมดูแลให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติตามกฎระเบียบ และหลักเกณฑ์ที่กำหนดอย่างเคร่งครัด มีค่าเฉลี่ย 2.07 รายข้อ 23 การมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนพัฒนาการปฏิบัติงานของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง มีค่าเฉลี่ย 1.77 รายข้อ 24 การมีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรฐานในการปฏิบัติงานของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง มีค่าเฉลี่ย 1.98 รายข้อ 25 การมีส่วนร่วมในการสังเกตการณ์ปฏิบัติงานของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง มีค่าเฉลี่ย 2.03

ผลการศึกษายังพบว่า ประชาชนทั่วไปผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งส่วนใหญ่ มีความคิดเห็น ร้อยละ 40.0 ที่คิดว่าการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติงานของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง อยู่ในระดับน้อย ร้อยละ 58.0 ที่ว่าการมีส่วนร่วมในการควบคุมดูแลให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติตามกฎระเบียบ และหลักเกณฑ์ที่กำหนดอย่างเคร่งครัด อยู่ในระดับน้อย ร้อยละ 42.0 ที่ว่าการมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนพัฒนาการปฏิบัติงานของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง อยู่ในระดับน้อยที่สุด ร้อยละ 57.0 ที่ว่าการมีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรฐานในการปฏิบัติงานของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง อยู่ในระดับน้อย ร้อยละ 57.5 ที่คิดว่าการมีส่วนร่วมในการสังเกตการณ์ปฏิบัติงานของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง อยู่ในระดับ น้อย ดังปรากฏผลในตาราง 14

ตาราง 14 ระดับความคิดเห็นการบริหารสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งวนภาคเหนือตอนบน ด้านการบริหารด้านการควบคุมงาน สำหรับประชาชนทั่วไปผู้สิทธิสมัครรับเลือกตั้ง

ความระดับความคิดเห็นการบริหารด้านการควบคุมสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งภาคเหนือตอนบน	กลุ่มประชากร (N = 150)										
	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		ค่าเฉลี่ย
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
21. การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติงานของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง	0	0.0	1	0.5	63	31.5	80	40.0	56	28.0	2.05
22. การมีส่วนร่วมในการควบคุมดูแลให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติตามกฎระเบียบและหลักเกณฑ์ที่กำหนดอย่างเคร่งครัด	0	0.0	0	0.0	44	22.0	116	58.0	37	18.5	2.07
23. การมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนพัฒนาการปฏิบัติงานของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง	0	0.0	0	0.0	37	18.5	79	39.5	84	42.0	1.98

ตาราง 14 (ต่อ)

ความระดับความคิดเห็นการบริหารด้านการควบคุมสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งภาคเหนือตอนบน	กลุ่มประชากร (N = 150)										ค่าเฉลี่ย
	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
24. การมีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรฐานในการปฏิบัติงานของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง	0	0.0	1	0.5	39	19.5	114	57.0	46	23.0	1.98
25. การมีส่วนร่วมในการสังเกตการณ์ปฏิบัติงานของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง	0	0.0	3	1.5	41	20.5	115	57.5	41	20.5	2.03
รวม											**1.98**

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรค ตลอดจนแนวทางในการแก้ไขปัญหาของการสืบสวนสอบสวนการคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ภาคเหนือตอนบน

การศึกษาวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคตลอดจนแนวทางในการแก้ไขปัญหาของการสืบสวนสอบสวนการคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งภาคเหนือตอนบน ได้มีการเก็บข้อมูลโดยวิธีการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างจากคณะผู้บริหารซึ่งเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานสืบสวนสอบสวนการคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง อันประกอบด้วยผู้บริหารของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งของภาคเหนือตอนบน จำนวน 9 จังหวัด จังหวัดละ 5 ท่าน มีผลของการศึกษาดังต่อไปนี้

1. ปัญหาการพิจารณาคำร้องคัดค้านการเลือกตั้ง
2. ปัญหาการบันทึกปากคำผู้ร้องคัดค้านและพยานบุคคล
3. ปัญหาการบันทึกปากคำผู้ถูกคัดค้านและพยานบุคคล
4. ปัญหาการบันทึกปากคำพยานที่อนุกรรมการสืบสวนแสดวงหาเพิ่มเติม
5. ปัญหาการรวบรวมพยานหลักฐานในการสืบสวนสอบสวน
6. ปัญหาการสรุปสำนวนการสืบสวนสอบสวน

การวิเคราะห์ปัญหาการพิจารณาคำร้องคัดค้านการเลือกตั้ง

ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการยื่นคำร้อง เช่น คำร้องไม่สมบูรณ์ ไม่ชัดเจน คำร้องมีรายละเอียดแห่งการกระทำความผิดไม่ชัดเจน คำร้องไม่มีพยานประกอบการร้องคัดค้าน โดยไม่ได้จัดทำคำร้องมา ผู้ร้องคัดค้านไม่สามารถหาพยานหลักฐานที่ชัดเจนหรือหลักฐานที่สามารถระบุเป็นความผิดของผู้ถูกร้องได้ ดังจะเห็นได้จากการให้สัมภาษณ์ของ ผู้บริหารของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง 38 ที่กล่าวว่า

“สำหรับปัญหาเกี่ยวกับการยื่นคำร้อง มันก็มีอยู่ที่ว่า คำร้องไม่สมบูรณ์ ไม่ชัดเจน คำร้องมีรายละเอียดแห่งการกระทำความผิดไม่ชัดเจน คำร้องไม่มีพยานประกอบการร้องคัดค้าน โดยไม่ได้จัดทำคำร้องมา ผู้ร้องคัดค้านไม่สามารถหาพยานหลักฐานที่ชัดเจนหรือหลักฐานที่สามารถระบุเป็นความผิดของผู้ถูกร้องได้ปัญหาเหล่านี้เราจะเจอเป็นประจำเลยครับ”

ซึ่งสอดคล้องเหมือนกันกับการให้ข้อมูลของ ผู้บริหารของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง 29 ที่กล่าวว่า

"ปัญหาที่เจอบ่อย ๆ เกี่ยวกับการยื่นคำร้อง ก็อย่างเช่น คำร้องไม่สมบูรณ์ ไม่ชัดเจน คำร้องมีรายละเอียดแห่งการกระทำความผิดไม่ชัดเจน คำร้องไม่มีพยานประกอบการร้องคัดค้าน โดยไม่ได้จัดทำคำร้องมา ผู้ร้องคัดค้านไม่สามารถหาพยานหลักฐานที่ชัดเจนหรือหลักฐานที่สามารถระบุเป็นความผิดของผู้ถูกร้องได้ จึงทำให้มันเป็นปัญหาในการบังคดีด้วยค่ะ"

เช่นเดียวกับการให้ข้อมูลของ ผู้บริหารของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง 32 ที่ว่า

"ปัญหาที่เราพบกันบ่อยเป็นประจำคือคำร้องไม่สมบูรณ์ ไม่ชัดเจน คำร้องมีรายละเอียดแห่งการกระทำความผิดไม่ชัดเจน คำร้องไม่มีพยานประกอบการร้องคัดค้าน โดยไม่ได้จัดทำคำร้องมา ผู้ร้องคัดค้านไม่สามารถหาพยานหลักฐานที่ชัดเจนหรือหลักฐานที่สามารถระบุเป็นความผิดของผู้ถูกร้องได้ "

สำหรับแนวทางในการแก้ไขปัญหา คือ การแก้ปัญหาจากการพิจารณาคำร้องคัดค้าน จะมีการบริหารจัดการในแต่ละส่วนเช่น เมื่อมีผู้ร้องคัดค้าน ทำคำร้องคัดค้านมายื่นแต่ไม่ชัดเจนในสาระสำคัญแห่งการร้องคัดค้าน และไม่มีพยานหลักฐานมายื่นประกอบคำร้อง มีวิธีการคือ ให้ผู้ยื่นคำร้องคัดค้านนำข้อเท็จจริงหรือรายละเอียดมาประกอบคำร้องแล้วยื่นเพิ่มเติมในภายหลัง แต่ต้องภายในระยะเวลาที่สามารถร้องคัดค้านได้

ดังจะเห็นได้จากการให้สัมภาษณ์ของ ผู้บริหารของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง 35 ที่ว่า

"สำหรับการแก้ไขปัญหาด้านการยื่นฟ้องแล้วเอกสารไม่สมบูรณ์ คือ การแก้ปัญหาจากการพิจารณาคำร้องคัดค้าน จะมีการบริหารจัดการในแต่ละส่วนเช่น เมื่อมีผู้ร้องคัดค้าน ทำคำร้องคัดค้านมายื่นแต่ไม่ชัดเจนในสาระสำคัญแห่งการร้องคัดค้าน และไม่มีพยานหลักฐานมายื่นประกอบคำร้อง มีวิธีการคือ ให้ผู้ยื่นคำร้องคัดค้านนำข้อเท็จจริงหรือรายละเอียดมาประกอบคำร้องแล้วยื่นเพิ่มเติมในภายหลัง แต่ต้องภายในระยะเวลาที่สามารถร้องคัดค้านได้"

เช่นเดียวกันกับการให้ข้อมูลของ ผู้บริหารของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง 19 ที่กล่าวว่า

"ในการแก้ไขปัญหาด้านการแสดงหลักฐานหรือการเขียนคำร้อง ในมีความเห็นว่าควรคัดค้าน จะมีการบริหารจัดการในแต่ละส่วนเช่น เมื่อมีผู้ร้องคัดค้าน ทำคำร้องคัดค้านมายื่นแต่ไม่ชัดเจนในสาระสำคัญแห่งการร้องคัดค้าน และไม่มีพยานหลักฐานมายื่นประกอบคำร้อง มีวิธีการคือ

ให้ผู้ยื่นคำร้องคัดค้านนำข้อเท็จจริงหรือรายละเอียดมาประกอบคำร้องแล้วยื่นเพิ่มเติมในภายหลัง แต่ต้องภายในระยะเวลาที่สามารถร้องคัดค้านได้"

ปัญหาด้านหลักฐานที่ไม่สามารถระบุความผิดที่ชัดเจน พนักงานสืบสวนสอบสวนต้องอธิบายถึงลักษณะหลักฐานที่ใช้ในการกระทำผิด และสามารถใช้ในการอ้างเพื่อเป็นหลักฐานที่ระบุความผิดได้

ดังจะเห็นได้จากการให้ข้อมูลของ ผู้บริหารของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง 25 ที่กล่าวว่า

"อีกประเด็นหนึ่งที่เป็นปัญหาด้านของหลักฐานคือ ที่ไม่สามารถระบุความผิดที่ชัดเจน พนักงานสืบสวนสอบสวนต้องอธิบายถึงลักษณะหลักฐานที่ใช้ในการกระทำผิด และสามารถใช้ในการอ้างเพื่อเป็นหลักฐานที่ระบุความผิดได้"

สอดคล้องกับการให้ข้อมูลของ ผู้บริหารของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง 34 ที่กล่าวว่า

"ปัญหาด้านหลักฐานที่พบคือ มันไม่สามารถระบุความผิดที่ชัดเจน พนักงานสืบสวนสอบสวนต้องอธิบายถึงลักษณะหลักฐานที่ใช้ในการกระทำผิด และสามารถใช้ในการอ้างเพื่อเป็นหลักฐานที่ระบุความผิดให้มีความชัดเจนได้"

ดังนั้นการบริหารจัดการปัญหาที่เกิดขึ้นขึ้นอยู่กับพนักงานสืบสวนสอบสวนที่จะสามารถอธิบายเพื่อให้ผู้ยื่นคำร้องและพยานทำความเข้าใจในยื่นคำร้องคัดค้านเพื่อระบุความผิดที่ชัดเจน โดยมีหลักฐาน พยาน ที่สามารถบ่งบอกความผิดได้เป็นอย่างดีและที่สำคัญ พนักงานสืบสวนสอบสวนต้องมีความเข้าใจในรายละเอียดที่ผู้คัดค้านยื่นคำร้อง มีความชัดเจน และปฏิบัติหน้าที่อย่างเคร่งครัด เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาตามมา

ดังจะเห็นได้จากการให้ข้อมูลของ ผู้บริหารของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง 28 ที่กล่าวว่า

"สำหรับเรื่องของความไม่ชัดเจนในเรื่องของการระบุเนื้อความเข้าไปในเอกสารแล้วนั้น ทางพนักงานสืบสวนสอบสวนที่จะสามารถอธิบายเพื่อให้ผู้ยื่นคำร้องและพยานทำความเข้าใจในยื่นคำร้องคัดค้านเพื่อระบุความผิดที่ชัดเจน โดยมีหลักฐาน พยาน ที่สามารถบ่งบอกความผิดได้เป็นอย่างดีและที่สำคัญ พนักงานสืบสวนสอบสวนต้องมีความเข้าใจในรายละเอียดที่ผู้คัดค้านยื่นคำร้อง มีความชัดเจน และปฏิบัติหน้าที่อย่างเคร่งครัด เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาตามมา"

เช่นเดียวกันกับการให้ข้อมูลของ ผู้บริหารของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง 37 ที่ว่า

"สำหรับการแก้ไขปัญหาด้านความไม่ชัดเจนของเอกสาร ควรจะมีวิธีการแก้โดยที่ว่าพนักงานสืบสวนสอบสวนที่จะสามารถอธิบายเพื่อให้ผู้ยื่นคำร้องและพยานทำความเข้าใจในยื่นคำร้องคัดค้านเพื่อระบุความผิดที่ชัดเจน โดยมีหลักฐาน พยาน ที่สามารถบ่งบอกความผิดได้เป็นอย่างดีและที่สำคัญ พนักงานสืบสวนสอบสวนต้องมีความเข้าใจในรายละเอียดที่ผู้คัดค้านยื่นคำร้อง มีความชัดเจน และปฏิบัติหน้าที่อย่างเคร่งครัด"

สรุปได้ว่า เกิดปัญหาเกี่ยวกับการยื่นคำร้อง เช่น คำร้องไม่สมบูรณ์ ไม่ชัดเจน คำร้องมีรายละเอียดแห่งการกระทำความผิดไม่ชัดเจน คำร้องไม่มีพยานประกอบการร้องคัดค้าน โดยไม่ได้จัดทำคำร้องมา ผู้ร้องคัดค้านไม่สามารถหาพยานหลักฐานที่ชัดเจนหรือหลักฐานที่สามารถระบุเป็นความผิดของผู้ถูกร้องได้ สำหรับแนวทางในการแก้ไขปัญหา คือ การแก้ปัญหาจากการพิจารณาคำร้องคัดค้าน จะมีการบริหารจัดการในแต่ละส่วนเช่น เมื่อมีผู้ร้องคัดค้าน ทำคำร้องคัดค้านมายื่นแต่ไม่ชัดเจนในสาระสำคัญแห่งการร้องคัดค้าน และไม่มีพยานหลักฐานมายื่นประกอบคำร้อง มีวิธีการคือให้ผู้ยื่นคำร้องคัดค้านนำข้อเท็จจริงหรือรายละเอียดมาประกอบคำร้องแล้วยื่นเพิ่มเติมในภายหลัง แต่ต้องภายในระยะเวลาที่สามารถร้องคัดค้านได้

อีกทั้งการเกิดปัญหาด้านหลักฐานที่ไม่สามารถระบุความผิดที่ชัดเจน พนักงานสืบสวนสอบสวนต้องอธิบายถึงลักษณะหลักฐานที่ใช้ในการกระทำผิด และสามารถใช้ในการอ้างเพื่อเป็นหลักฐานที่ระบุความผิดได้ การบริหารจัดการปัญหาที่เกิดขึ้นขึ้นอยู่กับพนักงานสืบสวนสอบสวนที่จะสามารถอธิบายเพื่อให้ผู้ยื่นคำร้องและพยานทำความเข้าใจในยื่นคำร้องคัดค้านเพื่อระบุความผิดที่ชัดเจน โดยมีหลักฐาน พยาน ที่สามารถบ่งบอกความผิดได้เป็นอย่างดีและที่สำคัญ พนักงานสืบสวนสอบสวนต้องมีความเข้าใจในรายละเอียดที่ผู้คัดค้านยื่นคำร้อง มีความชัดเจน และปฏิบัติหน้าที่อย่างเคร่งครัด เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาตามมา

การวิเคราะห์ปัญหาการบันทึกปากคำผู้ร้องคัดค้านและพยานบุคคล

จากการวิจัย พบว่า ปัญหาที่พบนั้น คือ พยานในพื้นที่ไม่ให้ความร่วมมือในการสอบปากคำ กรณีพยานบันทึกข้อมูลด้วยตนเอง พยานให้ข้อมูลไม่ตรงประเด็น ทำให้ระยะเวลาในการรวบรวมหลักฐานมีความล่าช้า จนทำให้พยานเกรงกลัวอิทธิพลนักการเมือง อีกทั้งพยานไม่อยากเข้ามาเกี่ยวข้องกับการสืบสวนสอบสวน

ดังจะเห็นได้จากการให้ข้อมูลของ ผู้บริหารของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง 16 ที่กล่าวว่า

"ปัญหาที่พบบ่อยในเรื่องของการบันทึกการให้ปากคำผู้ร้องคัดค้านและพยานบุคคล คือ พยานในพื้นที่ไม่ให้ความร่วมมือในการสอบปากคำ กรณีพยานบันทึกข้อมูลด้วยตนเอง พยานให้ข้อมูลไม่ตรงประเด็น ทำให้ระยะเวลาในการรวบรวมหลักฐานมีความล่าช้า จนทำให้พยานเกรงกลัวอิทธิพลนักการเมือง อีกทั้งพยานไม่อยากเข้ามาเกี่ยวข้องกับการสืบสวนสอบสวน"

ซึ่งสอดคล้องกับการให้ข้อมูลของ ผู้บริหารของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง 33 ที่กล่าวว่า

"ในเรื่องของการบันทึกปากคำเราพบปัญหาคือ พยานในพื้นที่ไม่ให้ความร่วมมือในการสอบปากคำ กรณีพยานบันทึกข้อมูลด้วยตนเอง พยานให้ข้อมูลไม่ตรงประเด็น ทำให้ระยะเวลาในการรวบรวมหลักฐานมีความล่าช้า จนทำให้พยานเกรงกลัวอิทธิพลนักการเมือง อีกทั้งที่เห็นได้ชัดเจนเลยคือพยานไม่อยากเข้ามาเกี่ยวข้องกับการสืบสวนสอบสวน"

สำหรับแนวทางในการแก้ไขปัญหา คือ ควรมีการประชุมชี้แจงและนำเสนอปัญหาที่พบแก่หัวหน้างานสืบสวนสอบสวน และพนักงานสืบสวนสอบสวน เพื่อที่จะทำให้เกิดการวางแผนได้ตามระยะเวลาและเป็นไปตามแผนการที่ได้มีการกำหนดไว้ ในการทำการสอบสวนพยานนั้นควรมีการอธิบายความสำคัญในการสอบปากคำเพื่อผลประโยชน์ของสังคมและ สร้างความสำคัญให้กับการบันทึกถ้อยคำแก่พยาน รวมไปถึงการใช้ภาษานั้นอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนควรใช้ถ้อยคำที่ง่ายต่อความเข้าใจของพยาน

ดังจะเห็นได้จากการให้ข้อมูลของ ผู้บริหารของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง 44 ที่กล่าวว่า

"ในการที่เราจะแก้ไขปัญหาในเรื่องการให้ปากคำนั้น เราควรมีเวลาการแก้ไขควรมีการประชุมชี้แจงและนำเสนอปัญหาที่พบแก่หัวหน้างานสืบสวนสอบสวน และพนักงานสืบสวนสอบสวน เพื่อที่จะทำให้เกิดการวางแผนได้ตามระยะเวลาและเป็นไปตามแผนการที่ได้มีการกำหนดไว้ ในการทำการสอบสวนพยานนั้นควรมีการอธิบายความสำคัญในการสอบปากคำเพื่อผลประโยชน์ของสังคมและ สร้างความสำคัญให้กับการบันทึกถ้อยคำแก่พยาน รวมไปถึงการใช้ภาษานั้นอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนควรใช้ถ้อยคำที่ง่ายต่อความเข้าใจของพยาน"

เช่นเดียวกับการให้ข้อมูลของ ผู้บริหารของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง 41 ที่ว่า

"การที่เราจะสามารถแก้ไขปัญหาในเรื่องการให้ปากคำของพยานที่ไม่ให้ความร่วมมือ และตอบไม่ตรงประเด็น เราควรมีวิธีการแก้คือการประชุมชี้แจงและนำเสนอปัญหาที่พบแก่หัวหน้างานสืบสวนสอบสวน และพนักงานสืบสวนสอบสวน เพื่อที่จะทำให้เกิดการวางแผนได้ตามระยะเวลาและเป็นไปตามแผนการที่ได้มีการกำหนดไว้ ในการทำการสอบสวนพยานนั้นควรมีการ

อธิบายความสำคัญในการสอบปากคำเพื่อผลประโยชน์ของสังคมและ สร้างความสำคัญให้กับการบันทึกถ้อยคำแก่พยาน รวมไปถึงการใช้ภาษานั้นอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนควรใช้ถ้อยคำที่ง่ายต่อความเข้าใจด้วย"

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า ปัญหาที่เกิดจากการบันทึกปากคำผู้ร้องคัดค้านและพยานบุคคลที่เกิดจากการพยานในพื้นที่ไม่ให้ความร่วมมือในการสอบปากคำ กรณีพยานบันทึกข้อมูลด้วยตนเอง พยานให้ข้อมูลไม่ตรงประเด็นเนื่องจากไม่เข้าใจในภาษาทางกฎหมายหรือภาษาระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวนสอบสวนและวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ. 2554 จึงทำให้ระยะเวลาในการรวบรวมหลักฐานมีความล่าช้า อีกทั้งพยานเกรงกลัวอิทธิพลนักการเมือง จนทำให้พยานไม่อยากเข้ามาเกี่ยวข้องกับการสืบสวนสอบสวน ในแนวทางการแก้ไขปัญหา คือ ควรมีการประชุมชี้แจงและนำเสนอปัญหาที่พบแก่หัวหน้างานสืบสวนสอบสวน และพนักงานสืบสวนสอบสวน เพื่อที่จะทำให้เกิดการวางแผนได้ตามระยะเวลาและเป็นไปตามแผนการที่ได้มีการกำหนดไว้ ในการทำการสอบสวนพยานนั้นควรมีการอธิบายความสำคัญในการสอบปากคำเพื่อผลประโยชน์ของสังคมและ สร้างความสำคัญให้กับการบันทึกถ้อยคำแก่พยาน รวมไปถึงการใช้ภาษานั้นอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนควรใช้ถ้อยคำที่ง่ายต่อความเข้าใจของพยาน

การวิเคราะห์ปัญหาการบันทึกปากคำผู้ถูกคัดค้านและพยานบุคคล

จากผลการวิจัยพบว่า ผู้ถูกร้องคัดค้านมีหนังสือชี้แจงข้อกล่าวหาเป็นลายลักษณ์อักษร แต่มีรายละเอียดที่ไม่ชัดเจนครบถ้วนหรือไม่ขัดเจนตามประเด็นที่ถูกแจ้งข้อกล่าวหา ผู้ถูกร้องคัดค้านมักอ้างพยานหลายคนจึงทำให้ปากคำในหลายครั้ง หลายวัน และบางครั้งมีการเลื่อนให้ปากคำออกไป จึงทำให้ในการเก็บรวบรวมหลักฐานมักจะใช้เวลานานเกินไป อีกทั้งพยานบุคคลในบางกรณีไม่ให้ความร่วมมือเนื่องจากเกรงกลัวอิทธิพลนักการเมืองหรือผู้มีอิทธิพลจึงทำให้คดีความในบางกรณีต้องใช้เวลารวบรวมหลักฐานค่อนข้างใช้เวลานาน

ดังจะเห็นได้จากการให้ข้อมูลของ ผู้บริหารของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง 27 ที่กล่าวว่า

"ปัญหาที่เราพบโดยส่วนใหญ่ในเรื่องของปัญหาการบันทึกปากคำผู้ถูกคัดค้านและพยานบุคคล คือ ผู้ถูกร้องคัดค้านมีหนังสือชี้แจงข้อกล่าวหาเป็นลายลักษณ์อักษร แต่มีรายละเอียดที่ไม่ชัดเจนครบถ้วนหรือไม่ขัดเจนตามประเด็นที่ถูกแจ้งข้อกล่าวหา ผู้ถูกร้องคัดค้านมักอ้างพยานหลายคนจึงทำให้ปากคำในหลายครั้ง หลายวัน และบางครั้งมีการเลื่อนให้ปากคำออกไป จึงทำให้ในการเก็บรวบรวมหลักฐานมักจะใช้เวลานานเกินไป อีกทั้งพยานบุคคลในบางกรณีไม่ให้ความร่วมมือ

เนื่องจากเกรงกลัวอิทธิพลนักการเมืองหรือผู้มีอิทธิพลจึงทำให้คดีความในบางกรณีต้องใช้เวลารวบรวมหลักฐานค่อนข้างใช้เวลานานพอสมควร”

ซึ่งสอดคล้องกับการให้ข้อมูลของ ผู้บริหารของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง 19 ที่กล่าวว่า

“ปัญหาของการบันทึกปากคำผู้ถูกคัดค้าน ที่พบนั้น คือ ผู้ถูกร้องคัดค้านมีหนังสือชี้แจงข้อกล่าวหาเป็นลายลักษณ์อักษร แต่มีรายละเอียดที่ไม่ชัดเจนครบถ้วนหรือไม่ชัดเจนตามประเด็นที่ถูกแจ้งข้อกล่าวหา ผู้ถูกร้องคัดค้านมักอ้างพยานหลายคนจึงทำให้การให้ปากคำในหลายครั้ง หลายวัน และบางครั้งมีการเลื่อนให้ปากคำออกไป จึงทำให้ในการเก็บรวบรวมหลักฐานมักจะใช้เวลานานเกินไป อีกทั้งพยานบุคคลในบางกรณีไม่ให้ความร่วมมือเนื่องจากเกรงกลัวอิทธิพลนักการเมืองหรือผู้มีอิทธิพลจึงทำให้คดีความในบางกรณีต้องใช้เวลารวบรวมหลักฐานค่อนข้างใช้เวลา”

สำหรับแนวทางแก้ไขปัญหานั้น คือ การบันทึกปากคำกรณีไปบันทึกปากคำที่สำนักงานกรรมการเลือกตั้งจังหวัด ควรบันทึกด้วยลายมือของอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนเพื่อสะดวกและง่ายในการอ่าน แล้วจึงให้ผู้ร้องคัดค้านและพยานบุคคลลงลายมือกำกับในแบบบันทึกถ้อยคำเพื่อความถูกต้องแบบบันทึกถ้อยคำให้มีรูปแบบง่ายต่อการสอบปากคำ ในการแก้ไขปัญหาพยานบุคคลในบางกรณีไม่ให้ความร่วมมือเนื่องจากเกรงกลัวอิทธิพลนักการเมืองหรือผู้มีอิทธิพลจึงทำให้คดีความในบางกรณีต้องใช้เวลารวบรวมหลักฐานค่อนข้างใช้เวลานาน การแก้ไขนั้นจึงควรทำความเข้าใจกับผู้ร้องคัดค้านและพยานบุคคลที่ถูกต้องเกี่ยวกับประเด็นคำถามออกหนังสือเร่งรัดเรียกให้ผู้ร้องคัดค้านเข้ามาชี้แจงรายละเอียดการคัดค้านให้ตรงเวลากรณีเกิดการขยายเวลา เพื่อส่งยื่นเรื่องในกระบวนการต่อไปในเวลาที่กำหนด

ดังจะเห็นได้จากการให้สัมภาษณ์ของ ผู้บริหารของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง 28 ที่ว่า

“ในการแก้ปัญหาในเรื่องของการที่จะต้องใช้เวลาหลายวัน หลายครั้งในการจะไปบันทึกปากคำผู้ถูกคัดค้านนั้น เราจะต้องแก้ไขที่ว่าการบันทึกปากคำกรณีไปบันทึกปากคำที่สำนักงานกรรมการเลือกตั้งจังหวัด ควรบันทึกด้วยลายมือของอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนเพื่อสะดวกและง่ายในการอ่าน แล้วจึงให้ผู้ร้องคัดค้านและพยานบุคคลลงลายมือกำกับในแบบบันทึกถ้อยคำเพื่อความถูกต้องแบบบันทึกถ้อยคำให้มีรูปแบบง่ายต่อการสอบปากคำ ในการแก้ไขปัญหาพยานบุคคลในบางกรณีไม่ให้ความร่วมมือเนื่องจากเกรงกลัวอิทธิพลนักการเมืองหรือผู้มีอิทธิพลจึงทำให้คดีความในบางกรณีต้องใช้เวลารวบรวมหลักฐานค่อนข้างใช้เวลานาน การแก้ไขนั้นจึงควรทำความเข้าใจกับผู้ร้องคัดค้านและพยานบุคคลที่ถูกต้องเกี่ยวกับประเด็นคำถามออกหนังสือเร่งรัดเรียกให้

ผู้ร้องคัดค้านเข้ามาชี้แจงรายละเอียดการคัดค้านให้ตรงเวลากรณีเกิดการขยายเวลา เพื่อส่งยื่นเรื่องในกระบวนการต่อไปในเวลาที่กำหนด"

เช่นเดียวกับการให้ข้อมูลของ ผู้บริหารสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง 34 ที่กล่าวว่า

"ทางที่เราจะสามารถแก้ไขปัญหาในการบันทึกปากคำของผู้ถูกคัดค้านหรือพยานบุคคลที่ต้องใช้เวลาค่อนข้างมากก็คือ ว่าการบันทึกปากคำควรบันทึกด้วยลายมือของอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนเพื่อสะดวกและง่ายในการอ่าน แล้วจึงให้ผู้ร้องคัดค้านและพยานบุคคลลงลายมือกำกับในแบบบันทึกถ้อยคำเพื่อความถูกต้องแบบบันทึกถ้อยคำให้มีรูปแบบง่ายต่อการสอบปากคำ ในการแก้ไขปัญหาพยานบุคคลในบางกรณีไม่ให้ความร่วมมือเนื่องจากเกรงกลัวอิทธิพลนักการเมืองหรือผู้มีอิทธิพลจึงทำให้คดีความในบางกรณีต้องใช้เวลารวบรวมหลักฐานค่อนข้างใช้เวลานาน การแก้ไขนั้นจึงควรทำความเข้าใจกับผู้ร้องคัดค้านและพยานบุคคลที่ถูกต้องเกี่ยวกับประเด็นคำถามออกหนังสือเร่งรัดเรียกให้ผู้ร้องคัดค้านเข้ามาชี้แจงรายละเอียดการคัดค้านให้ตรงเวลากรณีเกิดการขยายเวลา ที่สำคัญควรมีการขอความร่วมมือกับพยานบุคคลเปิดเผยข้อมูลที่เป็นความจริง เพื่อส่งยื่นเรื่องในกระบวนการต่อไปในกรอบเวลาที่มีอยู่"

ดังนั้น การที่เกิดปัญหาการบันทึกปากคำผู้ถูกคัดค้านและพยานบุคคล ที่เกิดจากผู้ถูกร้องคัดค้านมีหนังสือชี้แจงข้อกล่าวหาเป็นลายลักษณ์อักษร แต่มีรายละเอียดที่ไม่ชัดเจนครบถ้วนหรือไม่ขัดเจนตามประเด็นที่ถูกแจ้งข้อกล่าวหา ผู้ถูกร้องคัดค้านมักอ้างพยานหลายคนจึงทำให้ปากคำในหลายครั้ง หลายวัน ควรมีการแก้ไขการบันทึกปากคำกรณีไปบันทึกปากคำที่สำนักงานกรรมการเลือกตั้งจังหวัด ควรบันทึกด้วยลายมือของอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนเพื่อสะดวกและง่ายในการอ่าน แล้วจึงให้ผู้ร้องคัดค้านและพยานบุคคลลงลายมือกำกับในแบบบันทึกถ้อยคำเพื่อความถูกต้องแบบบันทึกถ้อยคำให้มีรูปแบบง่ายต่อการสอบปากคำ ในการแก้ไขปัญหาพยานบุคคลในบางกรณีไม่ให้ความร่วมมือเนื่องจากเกรงกลัวอิทธิพลนักการเมืองหรือผู้มีอิทธิพลจึงทำให้คดีความในบางกรณีต้องใช้เวลารวบรวมหลักฐานค่อนข้างใช้เวลานาน การแก้ไขนั้นจึงควรทำความเข้าใจกับผู้ร้องคัดค้านและพยานบุคคลที่ถูกต้องเกี่ยวกับประเด็นคำถามออกหนังสือเร่งรัดเรียกให้ผู้ร้องคัดค้านเข้ามาชี้แจงรายละเอียดการคัดค้านให้ตรงเวลากรณีเกิดการขยายเวลาและขอความร่วมมือกับพยานบุคคลเปิดเผยข้อมูลที่เป็นความจริง เพื่อให้มีการส่งยื่นเรื่องในกระบวนการต่อไปในเวลาที่กำหนด

ผลการวิเคราะห์ปัญหาการบันทึกปากคำพยานที่อนุกรรมการสืบสวนแสวงหาเพิ่มเติม

จากการวิจัย พบว่า ปัญหาที่พบนั้นคือพยานไม่ให้ความร่วมมือในการให้ถ้อยคำ พยานไม่สามารถเขียนเป็นลายลักษณ์อักษรได้ และพยานบางคนเขียนตัวหนังสือไม่ชัดเจน จึงทำให้การสืบสวนจึงค่อนข้างใช้เวลานาน

ดังจะเห็นได้จากการให้สัมภาษณ์ของ ผู้บริหารของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง 38 ที่ว่า

"ปัญหาที่พบบ่อยในเรื่องของการบันทึกปากคำพยานที่อนุกรรมการสืบสวนแสวงหาเพิ่มเติม คือพยานไม่ให้ความร่วมมือในการให้ถ้อยคำ พยานไม่สามารถเขียนเป็นลายลักษณ์อักษรได้ และพยานบางคนเขียนตัวหนังสือไม่ชัดเจนอ่านจึงค่อนข้างทำให้การสืบสวนต้องใช้เวลานาน"

สอดคล้องกับการให้ข้อมูลของ ผู้บริหารของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง 44 ที่ว่า

"ในการให้การบันทึกปากคำพยานที่อนุกรรมการสืบสวนแสวงหาเพิ่มเติมพบนั้นคือ พยานไม่ให้ความร่วมมือในการให้ถ้อยคำ พยานไม่สามารถเขียนเป็นลายลักษณ์อักษรได้ และพยานบางคนเขียนตัวหนังสือไม่ชัดเจนอ่านจึงค่อนข้างทำให้การสืบสวนต้องใช้เวลานาน"

สำหรับแนวทางในการแก้ไขปัญหาแล้วนั้นคือ ชี้แจงกับผู้ผู้ถูกคัดค้านและพยานต้องให้ความร่วมมือกับพนักงานสืบสวนสอบสวน เพื่อให้กระบวนการสืบสวนสอบสวนเป็นตามระเบียบ และกรอบเวลาตามระเบียบอธิบายกระบวนการการสืบสวนสอบสวนให้ผู้ถูกร้องคัดค้านและพยานบุคคลให้เข้าใจเพื่อประโยชน์ในการต่อสู้คดีให้แก่ตนเอง

ดังจะเห็นได้จากการให้ข้อมูลของ ผู้บริหารของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง 29 ที่ว่า

"ในการให้การบันทึกปากคำพยานที่อนุกรรมการสืบสวนแสวงหาเพิ่มเติมปัญหาที่พบนั้น พยานไม่ให้ความร่วมมือในการให้ถ้อยคำ ควรมีวิธีการแก้ไขปัญหา คือ ชี้แจงกับผู้ผู้ถูกคัดค้านและพยาน ต้องให้ความร่วมมือกับพนักงานสืบสวนสอบสวน เพื่อให้กระบวนการสืบสวนสอบสวนเป็นตามระเบียบ และกรอบเวลาตามระเบียบอธิบายกระบวนการการสืบสวนสอบสวนให้ผู้ถูกร้องคัดค้านและพยานบุคคลให้เข้าใจเพื่อประโยชน์ในการต่อสู้คดีให้แก่ตนเอง"

เช่นเดียวกันกับการให้ข้อมูลของ ผู้บริหารของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง 23 ที่กล่าวว่า

"สำหรับปัญหาที่พบ คือ พยานไม่ให้ความร่วมมือในการให้ถ้อยคำมีวิธีการแก้ไขปัญหา คือ ชี้แจงกับผู้ผู้ถูกคัดค้านและพยาน ต้องให้ความร่วมมือกับพนักงานสืบสวนสอบสวนเพื่อให้กระบวนการสืบสวนสอบสวนเป็นตามระเบียบ และกรอบเวลาตามระเบียบอธิบายกระบวนการการสืบสวนสอบสวนให้ผู้ถูกร้องคัดค้านและพยานบุคคลให้เข้าใจเพื่อประโยชน์ในการต่อสู้คดีให้แก่ตนเอง"

สรุปได้ว่า ปัญหาที่พบสำหรับปัญหาการบันทึกปากคำพยานที่อนุกรรมการสืบสวนแสวงหาเพิ่มเติมคือพยานไม่ให้ความร่วมมือในการให้ถ้อยคำ พยานไม่สามารถเขียนเป็นลายลักษณ์อักษรได้ และพยานบางคนเขียนตัวหนังสือไม่ชัดเจนอ่าน พยานกลาง หรือพยานที่อนุกรรมการสืบสวนสอบสวนได้ทำการแสวงหา สำหรับแนวทางในการแก้ไขปัญหาแล้วนั้นคือ ชี้แจงกับผู้ผู้ถูกคัดค้านและพยาน ต้องให้ความร่วมมือกับพนักงานสืบสวนสอบสวน เพื่อให้กระบวนการสืบสวนสอบสวนเป็นตามระเบียบ และกรอบเวลาตามระเบียบอธิบายกระบวนการการสืบสวนสอบสวนให้ผู้ถูกร้องคัดค้านและพยานบุคคลให้เข้าใจเพื่อประโยชน์ในการต่อสู้คดีให้แก่ตนเอง

ผลการวิเคราะห์ปัญหาการรวบรวมพยานหลักฐานในการสืบสวนสอบสวน

ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการรวบรวมพยานหลักฐานในการสืบสวนคือผู้ครอบครองหลักฐานไม่ได้ให้ความยินยอมให้หลักฐาน จึงทำให้เจ้าพนักงานสืบสวนสอบสวนต้องใช้วิธีการแสวงหาหลักฐานทางอื่นเพื่อให้ได้มาซึ่งหลักฐาน

ดังจะเห็นได้จากการให้ข้อมูลของ ผู้บริหารของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง 27 ที่กล่าวว่า

"ปัญหาการรวบรวมพยานหลักฐานในการสืบสวนที่พบโดยส่วนใหญ่ คือ ผู้ครอบครองหลักฐานไม่ได้ให้ความยินยอมให้หลักฐาน จึงทำให้เจ้าพนักงานสืบสวนสอบสวนต้องใช้วิธีการแสวงหาหลักฐานทางอื่นเพื่อให้ได้มาซึ่งหลักฐาน"

เช่นเดียวกันกับการให้สัมภาษณ์ของ ผู้บริหารของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง 25 ที่ว่า

"ปัญหาที่เราพบด้วยส่วนใหญ่ในการรวบรวมพยานหลักฐานในการสืบสวนที่เป็นประเด็นหลัก คือ ผู้ครอบครองหลักฐานไม่ให้ความยินยอมให้หลักฐานแก่เจ้าหน้าที่ จึงทำให้เจ้าพนักงานสืบสวนสอบสวนต้องใช้วิธีการแสวงหาหลักฐานทางอื่นเพื่อให้ได้มาซึ่งหลักฐานประกอบการพิจารณาคดีเอง"

สำหรับแนวทางในการแก้ไข คือ กรณีผู้ครอบครองหลักฐานมิได้ให้ความยินยอมให้หลักฐาน ให้พนักงานสืบสวนสอบสวนจะต้องใช้วิธีการแสวงหาหลักฐานทางอื่น หรือแสวงหาหลักฐานด้วยวิธีการใด ๆ ก็ได้เพื่อให้ได้มาซึ่งหลักฐาน และผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจะต้องกำชับ กำกับ ดอยดูแลพนักงานสืบสวนสอบสวนอย่างใกล้ชิดเพื่อดำเนินการตามระเบียบ

ดังจะเห็นได้จากการให้ข้อมูลของ ผู้บริหารของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง 34 ที่ว่า

"ในการแก้ปัญหาที่ว่าคนที่หลักฐานแล้วไม่นำหลักฐานมาให้แก่เจ้าหน้าที่แล้ว เราควรมีวิธีการแก้คือให้พนักงานสืบสวนสอบสวนจะต้องใช้วิธีการแสวงหาหลักฐานทางอื่น หรือแสวงหาหลักฐานด้วยวิธีการใดๆก็ได้เพื่อให้ได้มาซึ่งหลักฐาน และผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจะต้องกำชับ กำกับ ดอยดูแลพนักงานสืบสวนสอบสวนอย่างใกล้ชิดเพื่อดำเนินการตามระเบียบ"

อีกทั้งยังจะเห็นการให้ข้อมูลของ ผู้บริหารของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง 22 ที่ให้ไว้ว่า

"เราควรมีวิธีการจัดเองของเราในเรื่องที่ว่า พยานไม่ได้นำเอาหลักฐานมาให้เรา ดังนั้น เราควรให้พนักงานสืบสวนสอบสวนต้องใช้วิธีการแสวงหาหลักฐานทางอื่น หรือแสวงหาหลักฐานด้วยวิธีการใด ๆ ก็ได้เพื่อให้ได้มาซึ่งหลักฐาน และผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจะต้องกำชับ กำกับ ดอยดูแลพนักงานสืบสวนสอบสวนอย่างใกล้ชิดเพื่อดำเนินการตามระเบียบ"

สรุปได้ว่า ในกรณีการเกิดปัญหาที่ว่าผู้ครอบครองหลักฐานไม่ได้ให้ความยินยอมในการให้หลักฐาน พนักงานสืบสวนสอบสวนจะต้องใช้วิธีการแสวงหาหลักฐานทางอื่น หรือแสวงหาหลักฐานด้วยวิธีการใดๆก็ได้เพื่อให้ได้มาซึ่งหลักฐาน และผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจะต้องกำชับ กำกับ ดอยดูแลพนักงานสืบสวนสอบสวนอย่างใกล้ชิดเพื่อดำเนินการตามระเบียบ

ผลการวิเคราะห์ปัญหาการสรุปสำนวนการสืบสวนสอบสวน

ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาจากเอกสารยื่นคำร้อง ไม่สมบูรณ์ ไม่ชัดเจน ไม่ครบ เป็นต้น สืบเนื่องจากการคัดค้าน เนื่องด้วยเอกสารที่ผู้ยื่นคำร้องได้ยื่นคัดค้าน ผู้ยื่นคำร้องไม่สนใจในกระบวนการหรือวิธีการยื่นที่ถูกต้อง ทำเพื่อจะยื่นคัดค้านเพียงด้านเดียว เลยขาดความรอบคอบใน

การทำเอกสารที่จะประกอบการยื่นคำร้องคัดค้านทำให้ต้องกลับไปทบทวนและทำเอกสารที่ถูกต้อง ชัดเจน ซึ่งทำให้เสียเวลาในการสืบสวนสอบสวน ทำให้ขั้นตอนและกระบวนการต่าง ๆ ช้าลง

ดังจะเห็นได้จากการให้ข้อมูลของ ผู้บริหารของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง 34 ที่กล่าวว่า

"ปัญหาที่เกิดจากการรวบรวมเอกสารโดยส่วนใหญ่ คือ ปัญหาจากเอกสารยื่นคำร้อง ไม่สมบูรณ์ ไม่ชัดเจน ไม่ครบ เป็นต้น สืบเนื่องจากการคัดค้าน เนื่องด้วยเอกสารที่ผู้ยื่นคำร้องได้ยื่นคัดค้าน ผู้ยื่นคำร้องไม่สนใจในกระบวนการหรือวิธีการยื่นที่ถูกต้อง ทำเพื่อจะยื่นคัดค้านเพียงด้านเดียว เลยขาดความรอบคอบในการทำเอกสารที่จะประกอบการยื่นคำร้องคัดค้านทำให้ต้องกลับไปทบทวนและทำเอกสารที่ถูกต้อง ชัดเจน ซึ่งทำให้เสียเวลาในการสืบสวนสอบสวน ทำให้ขั้นตอนและกระบวนการต่าง ๆ ช้าลง"

ซึ่งสอดคล้องกับการให้ข้อมูลของ ผู้บริหารสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง 28 ที่กล่าวว่า

"ปัญหาที่เกิดจากการสรุปสำนวนคดีก็มีจากที่ว่า คือ ปัญหาจากเอกสารยื่นคำร้องไม่สมบูรณ์ ไม่ชัดเจน ไม่ครบ เป็นต้น สืบเนื่องจากการคัดค้าน เนื่องด้วยเอกสารที่ผู้ยื่นคำร้องได้ยื่นคัดค้าน ผู้ยื่นคำร้องไม่สนใจในกระบวนการหรือวิธีการยื่นที่ถูกต้อง ทำเพื่อจะยื่นคัดค้านเพียงด้านเดียว เลยขาดความรอบคอบในการทำเอกสารที่จะประกอบการยื่นคำร้องคัดค้านทำให้ต้องกลับไปทบทวนและทำเอกสารที่ถูกต้อง ชัดเจน ซึ่งทำให้เสียเวลาในการสืบสวนสอบสวนค่อนข้างมาก"

สำหรับแนวทางในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว คือ ชี้แจงให้ความรู้แก่พนักงานสืบสวนสอบสวน มีการวางแผนและตั้งประเด็นการสอบสวนให้ชัดเจนทุกคนเพื่อไม่ให้ขาดตกบกพร่องในหน้าที่ มีการสรุปสำนวนคดีเพียงคนเดียวแล้วจึงมาช่วยกันตรวจสอบเพิ่มเติมเพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ อีกทั้งจะต้องจัดลำดับเอกสารก่อน-หลัง จัดประเภทของคำให้การ และแยกประเภทหมวดหมู่เอกสารคดีต่าง ๆ ให้ชัดเจน

ดังนั้นจะเห็นได้จากการให้ข้อมูลของ ผู้บริหารสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง 25 ที่ว่า

"การแก้ไขปัญหาให้เรื่องเอกสารไม่สมบูรณ์ ไม่ชัดเจนนั้น ควรมีวิธีการแก้ไขปัญหาคือ ชี้แจงให้ความรู้แก่พนักงานสืบสวนสอบสวน มีการวางแผนและตั้งประเด็นการสอบสวนให้ชัดเจนทุกคนเพื่อไม่ให้ขาดตกบกพร่องในหน้าที่ มีการสรุปสำนวนคดีเพียงคนเดียวแล้วจึงมาช่วยกันตรวจสอบเพิ่มเติมเพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ อีกทั้งจะต้องจัดลำดับเอกสารก่อน-หลัง จัดประเภทของคำให้การ และแยกประเภทหมวดหมู่เอกสารคดีต่าง ๆ ให้ชัดเจน"

ซึ่งสอดคล้องการให้สัมภาษณ์ของ ผู้บริหารสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง 39 ที่ได้กล่าวว่า

"ในการที่เราพบปัญหาบ่อย ๆ ในเรื่อง ของเอกสารไม่มีความชัดเจน สมบูรณ์ เรามีวิธีการจัดการคือ เช่นที่ว่าการให้ความรู้แก่พนักงานสืบสวนสอบสวน มีการวางแผนและตั้งประเด็นการสอบสวนให้ชัดเจนทุกคนเพื่อไม่ให้ขาดตกบกพร่องในหน้าที่ มีการสรุปสำนวนคดีเพียงคนเดียวแล้วจึงมาช่วยกันตรวจสอบเพิ่มเติมเพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ อีกทั้งจะต้องจัดลำดับเอกสารก่อน-หลัง จัดประเภทของคำให้การ และแยกประเภทหมวดหมู่เอกสารคดีต่าง ๆ อย่างเป็นกิจลักษณะ"

ดังนั้นสรุปได้ว่า การเกิดปัญหาจากเอกสารยื่นคำร้อง ไม่สมบูรณ์ ไม่ชัดเจน ไม่ครบ เป็นต้น สืบเนื่องจากการคัดค้าน เนื่องด้วยเอกสารที่ผู้ยื่นคำร้องได้ยื่นคัดค้าน ผู้ยื่นคำร้องไม่สนใจในกระบวนการหรือวิธีการยื่นที่ถูกต้อง ทำเพื่อจะยื่นคัดค้านเพียงด้านเดียว เลยขาดความรอบคอบในการทำเอกสารที่จะประกอบการยื่นคำร้องคัดค้านทำให้ต้องกลับไปทบทวนและทำเอกสารที่ถูกต้องชัดเจน ซึ่งทำให้เสียเวลาในการสืบสวนสอบสวน ทำให้ขั้นตอนและกระบวนการต่างๆ ช้าลง ในแนวทางในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว คือ ชี้แจงให้ความรู้แก่พนักงานสืบสวนสอบสวน มีการวางแผนและตั้งประเด็นการสอบสวนให้ชัดเจนทุกคนเพื่อไม่ให้ขาดตกบกพร่องในหน้าที่ มีการสรุปสำนวนคดีเพียงคนเดียวแล้วจึงมาช่วยกันตรวจสอบเพิ่มเติมเพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ อีกทั้งจะต้องจัดลำดับเอกสารก่อน-หลัง จัดประเภทของคำให้การ และแยกประเภทหมวดหมู่เอกสารคดีต่าง ๆ ให้ชัดเจน

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานการสืบสวนสอบสวนการคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ภาคเหนือตอนบน ของผู้บริหารของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

จากการวิจัยดังกล่าว ได้ค้นพบข้อเสนอแนะจากผู้บริหารของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งของภาคเหนือตอนบน มีดังต่อไปนี้

1. การบริหารงานด้านการวางแผน

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งควรมีการวางแผนในเรื่องของการติดต่อสื่อสารในหลาย ๆ ช่องทาง เพื่อที่จะทำให้งานพิจารณาคดีดำเนินงานไปได้อย่างสะดวกรวดเร็ว

2. การบริหารงานด้านการจัดแบ่งงาน

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งควรมีจัดแบ่งเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ ในเรื่องของกฎหมาย มีความเข้าใจบริบทของพยานบุคคลได้ดี เพื่อที่จะทำให้การดำเนินงานสามารถได้ข้อมูลที่เป็นไปอย่างรวดเร็วและได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์จากพยาน

3. การบริหารงานด้านการประสานงาน

ทางสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งของส่วนกลางควรมีการจัดเครื่องมือดิดต่อสื่อสารที่อำนวยความสะดวกในการติดต่อสื่อสารระหว่างพนักงานสืบสวนกับพยานเพื่อให้การติดต่อสื่อสารมีความรวดเร็วกันมากขึ้นและมีความสะดวกสบายกันมากขึ้น

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานการสืบสวนสอบสวนการคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ภาคเหนือตอนบน ของประชาชนทั่วไปผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง

จากการวิจัยดังกล่าว ได้ค้นพบข้อเสนอแนะจากประชาชนทั่วไปผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของภาคเหนือตอนบน มีดังต่อไปนี้

1. การบริหารงานด้านการวางแผน

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งควรมีการเปิดให้ประชาชนภายนอกเข้าไปมีส่วนร่วมในการวางแผนงานของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

2. การบริหารงานด้านการประสานงาน

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งควรมีวิธีการติดต่อสื่อสารหลาย ๆ ช่องทาง เพื่อที่จะทำให้การติดต่อดำเนินงานเป็นไปในระยะเวลารวดเร็วและงานสามารถดำเนินไปให้เสร็จลุล่วงได้ดี

3. การบริหารงานด้านการควบคุมงาน

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งควรมีการตรวจสอบ ควบคุม ดูแลคดีต่าง ๆ ให้ดำเนินงานไปโดยใช้ระยะเวลาที่สั้น เพื่อที่จะทำให้ประชาชนได้รับทราบผลการพิจารณาโดยเร็ว

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่อง การวิเคราะห์รูปแบบ และปัญหาในการบริหารงานการสืบสวนการคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่นในภาคเหนือตอนบน ได้มีวัตถุประสงค์ของการศึกษา ดังนี้

1. ศึกษารูปแบบของการสืบสวนสอบสวนการคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ภาคเหนือตอนบน
2. ศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรค ตลอดจนแนวทางในการแก้ไขปัญหาของการสืบสวนสอบสวนการคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งภาคเหนือตอนบน

สามารถสรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการศึกษา และข้อเสนอแนะ ตามลำดับดังต่อไปนี้

สรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษารูปแบบของการสืบสวนสอบสวนการคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ภาคเหนือตอนบน

ส่วนที่ 1 ผลการศึกษารูปแบบของการสืบสวนสอบสวนการคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ภาคเหนือตอนบน

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาจากกลุ่มประชากรที่เป็นผู้บริหารสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งภาคเหนือตอนบน จำนวน 45 คน ซึ่งผลการศึกษาดังต่อไปนี้

รูปแบบการพิจารณาคำร้องคัดค้านการเลือกตั้ง

ผลการศึกษาพบว่า การเริ่มของการพิจารณาคำร้องคัดค้านการเลือกตั้งได้เกิดจากการเมื่อ คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งของแต่ละเขตหรือประจำจังหวัด ในเขตเลือกตั้งนั้น ๆ ที่ไม่ได้ดำเนินไปโดยความสุจริตและเที่ยงธรรม ผู้มีสิทธิเลือกตั้งหรือผู้สมัคร มีสิทธิยื่นคำร้องคัดค้านการเลือกตั้งได้ที่สำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่เกิดเหตุ หรือที่สำนักคณะกรรมการเลือกตั้ง

ได้โดยต้องการยื่นคำร้องคัดค้านการเลือกตั้งอาจยื่นได้ก่อนวันเลือกตั้งหรือภายใน 30 วัน นับแต่วันประกาศผลการเลือกตั้ง หรือวันประกาศผลการสรรหาสมาชิกวุฒิสภา เว้นแต่เป็นการร้องคัดค้านเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งให้ยื่นได้ภายใน 180 วัน นับแต่วันประกาศผลการเลือกตั้ง

การยื่นคำร้องคัดค้านเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้งให้ยื่นได้จนถึงเวลาการนับคะแนนเลือกตั้งของหน่วยเลือกตั้งหรือ เขตเลือกตั้งนั้นเสร็จสิ้น แล้วแต่กรณี สำหรับคำร้องคัดค้านกรณีอื่นให้ยื่นได้ก่อนวันเลือกตั้งจนสิ้นสุดวันเลือกตั้ง หากไม่มีผู้ร้องคัดค้านภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้เลขาธิการเสนอให้คณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณาประกาศผลการเลือกตั้งแก่ผู้สมัครภายใน 7 วันทำการนับแต่วันเลือกตั้ง

หน้าที่การสืบสวนสอบสวนการคัดค้านการเลือกตั้ง นั้นเป็นหน้าที่ของพนักงานสอบสวนของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง มีอำนาจหน้าที่ของพนักงานสอบสวน ที่จะต้องดำเนินการสืบสวนสอบสวน รวบรวมพยานหลักฐานเกี่ยวกับความผิดทั้งปวงทั้งก่อนเกิดเหตุและหลังเกิดเหตุ ตลอดจนเมื่อมีการจับกุมผู้ต้องหาว่ากระทำผิดได้แล้ว เพื่อทราบข้อเท็จจริงและพฤติการณ์ต่างๆอันเกี่ยวกับความผิดเพื่อที่จะรู้ตัวผู้กระทำผิดและพิสูจน์ให้เห็นความผิด พนักงานสอบสวนก็จะต้องรวบรวมพยานหลักฐานเข้าสู่สำนวนการสอบสวนส่งให้พนักงานอัยการพิจารณาฟ้องร้องต่อศาล โดยจะต้องรวบรวมพยานหลักฐานทั้งปวงเพื่อนำสืบในศาลจนสิ้นความสงสัย และแน่ใจว่าเป็นการกระทำผิดและจำเลยเป็นผู้กระทำผิดนั้น

โดยขั้นตอนในการที่พนักงานสอบสวนจะพิจารณาคำร้องคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นต่อพนักงานสืบสวนสอบสวนได้นั้น เจ้าหน้าที่ที่นำรูปแบบของคณะกรรมการการเลือกตั้งมาใช้ดำเนินวิธีการที่ทำให้เกิดกระบวนการในการสืบสวนสอบสวนผู้ที่ถูกกล่าว หาว่าได้กระทำผิดการเลือกตั้ง โดยเป็นไปตามระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง นั่นคือ ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวนสอบสวนและการวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ.2554 ซึ่งเป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับขั้นตอนการพิจารณาคำร้องคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นในเบื้องต้นเพื่อกลั่นกรองการร้องคัดค้าน ให้เป็นไปอย่างถูกต้องและลดความขัดแย้งในสังคม โดยเมื่อได้รับคำร้องคัดค้านจากผู้ร้องเรียนหรือผู้ได้รับมอบอำนาจต้องตรวจสอบว่าถูกต้องครบถ้วนตามระเบียบข้อ 9 หรือไม่ หากไม่ครบถ้วนให้สอบปากคำประกอบคำร้อง จากนั้นให้พิจารณาตามระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวนสอบสวนและการวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ. 2554 ต่อไป หากเป็นไปตามระเบียบฯ อนุกรรมการสืบสวนจะเสนอให้ ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด พิจารณาสั่งรับหรือไม่รับคำร้องนั้นๆ ไว้ดำเนินการต่อไป จากนั้นจึงจะมีการแจ้งให้ผู้ร้องคัดค้านนำพยานมาให้ถ้อยคำต่ออนุกรรมการสืบสวนสอบสวนต่อไป

หนังสือคำร้องคัดค้านประกอบด้วย วัน เดือน ปี ที่ทำคำร้อง ชื่อ ที่อยู่และสถานะของผู้ร้อง รวมทั้งชื่อ ที่อยู่และสถานะของผู้ถูกร้อง ซึ่งต้องระบุข้อเท็จจริงของแต่ละข้อกล่าวหาและพฤติกรรมที่ทำให้การเลือกตั้งไม่สุจริตและเที่ยงธรรม วัน เวลา สถานที่เกิดการกระทำ รวมทั้งบุคคลและหลักฐานต่าง ๆ และที่สำคัญต้องมีการลงลายมือชื่อของผู้ร้อง อนึ่งกรณีการร้องคัดค้านการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานหรือเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในหน่วยเลือกตั้งหรือสถานที่นับคะแนนเลือกตั้ง ให้ยื่นหลักฐานการทักท้วงเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ด้วย

โดยต้องยื่นก่อนประกาศผลการเลือกตั้ง หรือภายใน 30วัน นับแต่วันประกาศผลการเลือกตั้งแล้วแต่กรณี และคำร้องเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้ง ให้ยื่นภายใน 180 วันนับตั้งตั้งแต่วันประกาศผลการเลือกตั้ง และคำร้องในกรณีคณะกรรมการการเลือกตั้งมีคำสั่งให้มีการนับคะแนนใหม่ ให้ยื่นภายใน 30 วันนับแต่นับแต่วันประกาศผลนับคะแนนใหม่

การยื่นคำร้องนั้นกรณีก่อนการเลือกตั้ง ผู้มีสิทธิเลือกตั้งเพียงคนเดียวสามารถยื่นคำร้องคัดค้านได้ แต่ถ้าเป็นกรณีหลังเลือกตั้ง หากเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งต้องมีจำนวนไม่น้อยกว่า 10 คน ลงลายชื่อในฐานะผู้ร้อง โดยต้องยื่นใบคำร้องคัดค้านด้วยตนเองที่ สำนักงานกรรมการการเลือกตั้งจังหวัด หรือ สำนักงานกรรมการการเลือกตั้ง หากผู้อำนวยการการเลือกตั้งรับคำร้องยื่นคัดค้าน จะเข้าสู่กระบวนการของคณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวน หากผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดมีคำสั่งไม่รับคำร้องกระบวนการจะเข้าสู่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด เพื่อวินิจฉัยกลั่นกรองในเบื้องต้นว่าคำร้องมีมูลที่จะทำการสืบสวนสอบสวนได้ตามระเบียบฯหรือพิจารณาว่าคำร้องไม่เป็นไปตามระเบียบฯไม่สามารถดำเนินการสืบสวนสอบสวนได้ หากพิจารณาให้รับคำร้องคัดค้าน ก็ส่งคำร้องคัดค้านไปยังคณะอนุกรรมการการสืบสวนสอบสวนต่อไป กรณีสั่งไม่รับคำร้องจะส่งต่อไปยัง คณะกรรมการการเลือกตั้ง เพื่อพิจารณาว่าการรับคำร้อง

กระบวนการของคณะกรรมการสืบสวนสอบสวน หากมีการตรวจสอบและมีการสืบสวนสอบสวน ทางคณะกรรมการจะมีการประกาศผลการยื่นคำร้องดังนี้ คือ

1. เพิกถอนสิทธิการเลือกตั้ง (ใบแดง)
2. เลือกตั้งใหม่ (ใบเหลือง)
3. นับคะแนนใหม่
4. ยกคำร้อง

รูปแบบการบันทึกปากคำผู้ร้องคัดค้านและพยานบุคคล

ผลการศึกษาว่า การบันทึกปากคำผู้ร้องคัดค้านและพยานบุคคล เมื่อพนักงานสอบสวนได้รับคำร้องการคัดค้าน ตามข้อ 17 แห่งระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวนสอบสวนและการวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ. 2554 จะดำเนินการส่งมาที่คณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนกระทำการสืบสวนสอบสวน คณะอนุกรรมการจะมีการบันทึกปากคำโดยการพิมพ์ในเครื่องคอมพิวเตอร์, เครื่องพิมพ์ดีต หรือ บันทึกปากคำในแบบบันทึกถ้อยคำโดยวิธีการเขียน เมื่อเสร็จสิ้นการบันทึกแล้ว ให้พยานลงลายมือชื่อ เพื่อความสมบูรณ์ของการบันทึกที่ถูกต้อง

เมื่อคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนทำการสืบสวนสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานฝ่ายผู้ร้องแล้ว มีพยานหลักฐานสนับสนุนพอฟังได้ว่าผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภาสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ได้รับการเสนอชื่อเพื่อเข้ารับการสรรหา ผู้ได้รับการสรรหาเป็นสมาชิกวุฒิสภา ผู้ถูกร้องหรือผู้ใดกระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายเกี่ยวกับคณะกรรมการการเลือกตั้ง หรือมีพฤติการณ์ที่เชื่อได้ว่าเป็นผู้ก่อให้ผู้อื่นกระทำ สนับสนุน หรือรู้เห็นเป็นใจให้ผู้อื่นกระทำ หรือรู้ว่ามีการกระทำดังกล่าวแต่ไม่ดำเนินการเพื่อระงับการกระทำนั้น หรือได้รับประโยชน์จากการกระทำนั้น ซึ่งจะมีผลให้มีการเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง เพิกถอนผลการเลือกตั้ง เลือกตั้งใหม่นับคะแนนใหม่ หรือสรรหาสมาชิกวุฒิสภาใหม่ ให้ถือว่าบุคคลดังกล่าวเป็นผู้ถูกกล่าวหา แล้วจัดให้มีการแจ้งข้อกล่าวหาหรือแจ้งเหตุแห่งการร้องแก่บุคคลนั้น แล้ว

แต่กรณีให้คณะกรรมการสืบสวนสอบสวน ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด หรือเลขาธิการ แล้วแต่กรณี มีอำนาจในการแจ้งข้อกล่าวหาหรือแจ้งเหตุแห่งการร้อง โดยให้จัดทำบันทึกการแจ้งและรับทราบข้อกล่าวหาหรือเหตุแห่งการร้องพร้อมกำหนดวัน เวลา และสถานที่ให้ผู้ถูกกล่าวหาไปรับทราบข้อกล่าวหาหรือเหตุแห่งการร้อง และให้ถ้อยคำหรือมีหนังสือชี้แจงข้อเท็จจริงหรือแสดงหลักฐานส่งไปยังผู้ถูกกล่าวหาตามที่อยู่ในหลักฐานใบสมัครหรือหลักฐานของทางราชการหรือโดยวิธีอื่น และแจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบถึงสิทธิที่จะให้ถ้อยคำหรือมีหนังสือชี้แจงข้อเท็จจริงและนำพยานหลักฐานมาแสดงแก้ข้อกล่าวหา ด้วย

รูปแบบการบันทึกปากคำผู้ถูกคัดค้านและพยานบุคคล

การศึกษาพบว่า เจ้าหน้าที่พนักงานสอบสวนจำเป็นต้องลงพื้นที่ไปพบพยานด้วยตนเองเพื่อสอบปากคำ ซึ่งในกรณีนี้ให้พยานบันทึกข้อความเป็นลายลักษณ์อักษร โดยใช้แบบบันทึกปากคำพยาน และคณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนต้องออกหนังสือเชิญพยานมาให้ถ้อยคำที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งซึ่งเป็นกระบวนการที่ทางคณะอนุกรรมการการเลือกตั้งออกไปเพื่อพบเห็นสภาพแวดล้อมและพยานที่แสวงหาเพิ่มเติม

ในการสอบปากคำ ให้คณะกรรมการสืบสวนสอบสวนจัดให้มีการบันทึกถ้อยคำโดยให้ผู้ให้ถ้อยคำให้ถ้อยคำด้วยความสมัครใจ และคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนต้องไม่กระทำการใด ๆ อันเป็นการหลอกลวง บังคับ ขู่เข็ญ หรือให้สัญญาใด ๆ เพื่อจูงใจให้ผู้ให้ถ้อยคำให้ถ้อยคำอย่างหนึ่งอย่างใดก่อนการบันทึกถ้อยคำ ให้แจ้งผู้ให้ถ้อยคำทราบด้วยว่าถ้อยคำที่ให้บันทึกนั้น อาจใช้เป็นพยานหลักฐานในการพิจารณาคดีได้ หากให้ถ้อยคำเท็จเพื่อให้ผู้อื่นเข้าใจว่าผู้สมัครผู้ใดกระทำการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายเกี่ยวกับคณะกรรมการการเลือกตั้ง อาจมีความผิดและต้องได้รับโทษทางอาญา เมื่อบันทึกถ้อยคำเสร็จแล้ว จะอ่านให้ผู้ให้ถ้อยคำฟังหรือจะให้ผู้ให้ถ้อยคำอ่านเองก็ได้ให้ผู้ให้ถ้อยคำ ผู้บันทึกถ้อยคำ และคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนลงลายมือชื่อกำกับไว้ทุกหน้าในการบันทึกถ้อยคำ ให้เขียนด้วยน้ำหมึกหรือพิมพ์ดีด หรือพิมพ์ ถ้ามีผิดตกที่ใด ห้ามมิให้ขูดลบหรือบันทึกข้อความทับ แต่ให้ใช้วิธีขีดฆ่าถ้อยคำที่ไม่ต้องการใช้ แล้วเขียนหรือพิมพ์ขึ้นใหม่ถ้ามีข้อความตกเติมให้ผู้ตกเติมลงลายมือชื่อกำกับไว้ โดยให้กรรมการสืบสวนสอบสวนและผู้ให้ถ้อยคำลงลายมือชื่อกำกับไว้ทุกแห่ง

ในกรณีที่ผู้ให้ถ้อยคำไม่สามารถลงลายมือชื่อได้ ให้พิมพ์ลายนิ้วมือไว้ในกรณีที่ผู้ให้ถ้อยคำไม่ยอมลงลายมือชื่อหรือไม่อาจลงลายมือชื่อได้ ให้บันทึกเหตุดังกล่าวไว้ในบันทึกถ้อยคำนั้น ห้ามมิให้บุคคลอื่นที่มิใช่คณะกรรมการสืบสวนสอบสวนบันทึกเสียงหรือภาพเสียง หรือกระทำการอื่นใดให้บุคคลอื่นได้ทราบข้อเท็จจริงในการสืบสวนสอบสวน เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการสืบสวนสอบสวน พยานที่คณะกรรมการการเลือกตั้ง คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด คณะอนุกรรมการวินิจฉัย คณะกรรมการสืบสวนสอบสวน หรือคณะบุคคลที่คณะกรรมการการเลือกตั้งแต่งตั้ง ให้ดำเนินการตามระเบียบการ มีหนังสือเรียกมาให้ถ้อยคำ ให้ได้รับค่าป่วยการตามอัตราที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดไว้ท้ายระเบียบนี้ เว้นแต่เป็นพยานผู้ร้องหรือผู้ถูกร้องอ้าง หรือนำมาให้ถ้อยคำ

กรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาไม่มาให้ถ้อยคำและไม่มีหนังสือชี้แจงข้อเท็จจริงหรือแสดงหลักฐานภายในเวลาที่กำหนดโดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้ถือว่าผู้ถูกกล่าวหาสละสิทธิ์ในการให้

ถ้อยคำมีหนังสือชี้แจงข้อเท็จจริงแสดงหลักฐาน ให้คณะกรรมการสืบสวนสอบสวนบันทึกเหตุดังกล่าวไว้ในสำนวนการสืบสวนสอบสวน

ในการชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา ผู้ถูกกล่าวหาสามารถนำทนายความ หรือบุคคลที่ตนไว้วางใจเข้าร่วมรับฟังการชี้แจงได้จำนวนหนึ่งคน กรณีที่ไม่สามารถนำบุคคลดังกล่าวมาเข้าร่วมรับฟังการชี้แจงไม่อาจนำมาเป็นเหตุขอเลื่อนการชี้แจงได้ และห้ามมิให้บุคคลดังกล่าว ซักถาม แนะนำผู้ถูกกล่าวหาหรือตอบคำถามแทนผู้ถูกกล่าวหา หากฝ่าฝืนหรือมีพฤติการณ์อันเป็นการขัดขวางหรือมีความประพฤติไม่เหมาะสม ให้ผู้แจ้งข้อกล่าวหาไม่อนุญาตให้บุคคลนั้นเข้าร่วมรับฟังการชี้แจงและให้บันทึกเหตุดังกล่าวรวมไว้ในสำนวนการสืบสวนสอบสวน

รูปแบบการบันทึกปากคำพยานที่อนุกรรมการสืบสวนแสดวงหาเพิ่มเติม

การศึกษาพบว่า รูปแบบการบันทึกปากคำพยานที่อนุกรรมการสืบสวนแสดวงหาเพิ่มเติมเจ้าหน้าที่พนักงานสอบสวนจำเป็นต้องลงพื้นที่ไปพบพยานด้วยตนเองเพื่อสอบปากคำ ซึ่งในกรณีนี้ให้พยานบันทึกข้อความเป็นลายลักษณ์อักษร โดยใช้แบบบันทึกปากคำพยาน และคณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนต้องออกหนังสือเชิญพยานมาให้ถ้อยคำที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งซึ่งเป็นกระบวนการที่ทางคณะอนุกรรมการการเลือกตั้งออกไปเพื่อพบเห็นสภาพแวดล้อมและพยานที่แสวงหาเพิ่มเติม

รูปแบบการรวบรวมพยานหลักฐานในการสืบสวนสอบสวน

การศึกษาพบว่า การแสดงการรวบรวมพยานหลักฐานในสำนวนการสืบสวนสอบสวน โดยการรวบรวมพยานหลักฐาน จะรวบรวมจากพยานหลักฐานที่เป็นพยานบุคคล พยานเอกสาร พยานวัตถุ ของผู้ร้องคัดค้าน ผู้ถูกคัดค้านและพยานที่ได้บันทึกคำให้การ รวมถึงพยานที่เป็นผู้ชำนาญการเช่น ปลัดอำเภอ ผู้ใหญ่บ้าน หัวหน้าราชการต่าง ๆ ตำรวจ เป็นต้น

การรวบรวมพยานหลักฐาน เป็นการดำเนินการส่วนหนึ่งของพนักงานสอบสวนที่เกี่ยวข้องกับความผิดที่กล่าวหา การรวบรวมพยานหลักฐาน นอกจากจะรวบรวมพยานหลักฐานทั้ง3 ชนิดได้แก่พยานบุคคล พยานเอกสารและพยานวัตถุ เพื่อประโยชน์ในการรวบรวมหลักฐานดังกล่าว พนักงานสอบสวนยังมีอำนาจดำเนินการเกี่ยวกับการตรวจตัวผู้เสียหาย การตรวจผู้ต้องหา การตรวจค้นสิ่งของ การทำภาพถ่าย แผนที่ หรือภาพวาดจำลองหรือพิมพ์ลายนิ้วมือ ลายมือหรือลายเท้าของผู้ต้องหา การค้นเพื่อพบสิ่งของซึ่งมีไว้เป็นความผิด ออกหมายเรียกบุคคลซึ่งครอบครองสิ่งของ

การยึดไว้ซึ่งสิ่งของที่ค้นพบ หรือส่งมาให้ตามหมายเรียก เพื่อที่จะทราบข้อเท็จจริงหรือพิสูจน์ความผิด การที่จะทราบข้อเท็จจริง หรือพิสูจน์ความผิดอาจกระทำได้โดยการพิจารณาจากพยานหลักฐานต่าง ๆ ที่พนักงานสอบสวนได้ดำเนินการตามที่ได้กล่าวไว้แล้วได้แก่ พยานบุคคล พยานเอกสาร วัตถุพยาน พยานผู้ชำนาญการ และจากการบันทึกคำให้การของผู้ต้องหา

ในการรวบรวมหลักฐานไว้นั้นเพื่อจะเอาตัวผู้กระทำผิดมาฟ้องลงโทษ พนักงานสอบสวนวิธีการเอาตัวผู้กระทำความผิดมาฟ้องลงโทษได้ ดังนี้

1. โดยการออกหมายเรียกให้มาพบพนักงานสอบสวน
2. โดยการออกหมายจับ และดำเนินการออกประกาศสืบจับตามระเบียบของทางราชการที่กำหนดไว้
3. โดยการรับตัวจากเจ้าพนักงานตำรวจหรือราษฎรผู้ทำการจับกุม
4. โดยผู้ต้องหาเข้าพบ หรือเข้ามอบตัวต่อพนักงานสอบสวนด้วยตนเอง
5. โดยพนักงานสอบสวนเป็นผู้จับกุมเองในระหว่างการปฏิบัติหน้าที่เมื่อปรากฏว่าบุคคลนั้นได้กระทำความผิดซึ่งหน้า

การสรุปสำนวนการสืบสวนสอบสวน

ผลการศึกษาพบว่า คณะกรรมการสืบสวนสอบสวนทำการสรุปสำนวน แล้วนำเสนอ ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดและกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด เพื่อพิจารณาและมีความเห็น โดยทำเป็นบันทึกการทำสำนวน โดยรวบรวมพยานหลักฐานต่างๆ พร้อมสรุปพยานหลักฐานและให้แสดงความเห็นเป็นรายงานโดยพิมพ์ด้วยระบบคอมพิวเตอร์ก่อนนำเสนอผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด และกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด เพื่อพิจารณา โดยมีแบบฟอร์มที่ สำนักงานกรรมการการเลือกตั้งบังคับใช้

ส่วนที่ 2 ผลการศึกษาการบริหารงานการสืบสวนสอบสวนการคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่นในภาคเหนือตอนบน สำหรับผู้บริหารในภาพรวม

ในการศึกษาวิเคราะห์รูปแบบ และปัญหาในการบริหารงานการสืบสวนการคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่นในภาคเหนือตอนบน ผู้ศึกษาได้ทำการเก็บข้อมูลจากผู้บริหารของสำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งในภาคเหนือตอนบน จำนวน 45 คน ซึ่งเป็นการสอบถามและได้มีวิเคราะห์ตามหลักการบริหารงานตามทฤษฎี POCCC คือการบริหารงาน 5 ด้าน ได้แก่

1. การบริหารงานด้านการวางแผน
2. การบริหารงานด้านการจัดแบ่งงาน
3. การบริหารงานด้านการบังคับบัญชาหรือสั่งการ
4. การบริหารงานด้านการประสานงาน
5. การบริหารงานด้านการควบคุมงาน

เพื่อที่จะได้มีการนำข้อมูลที่ได้รับนั้น สามารถนำไปปรับปรุงแก้ไขหลักในการบริหารงานของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งของภาคเหนือตอนบนต่อไป ดังมีผลของการศึกษาดังต่อไปนี้

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาจากกลุ่มประชากรที่เป็นผู้บริหารสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งภาคเหนือตอนบน จำนวน 45 คน ซึ่งผลการศึกษาดังต่อไปนี้

การศึกษาการบริหารงานการสืบสวนสอบสวนการคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่นในภาคเหนือตอนบน สำหรับผู้บริหารในภาพรวม ในการบริหารด้านการวางแผน การบริหารงานด้านการจัดแบ่งงาน การบริหารงานด้านการบังคับบัญชาหรือสั่งการ การบริหารงานด้านการประสานงาน การบริหารงานด้านการควบคุมงาน ในภาพรวมมีการบริหารงานสืบสวนสอบสวนการคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่น อยู่ในระดับน้อย โดยการบริหารงานด้านการจัดแบ่งงานมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ 2.30 รองลงมาคือ การบริหารงานด้านการบังคับบัญชาหรือสั่งการมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 2.27 และการบริหารงานด้านการวางแผนมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ 1.84

ส่วนที่ 3 ผลการศึกษาการบริหารงานการสืบสวนสอบสวนการคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่นในภาคเหนือตอนบน สำหรับประชาชนทั่วไปในภาพรวม

ในการศึกษาวิเคราะห์รูปแบบ และปัญหาในการบริหารงานการสืบสวนการคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่นในภาคเหนือตอนบน ผู้ศึกษาได้ทำการเก็บข้อมูล ประชาชนทั่วไปผู้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งจำนวน 200 คนซึ่งเป็นการสอบถามและได้มีวิเคราะห์ตามหลักการบริหารงานตามทฤษฎี POCCC คือการบริหารงาน 5 ด้าน ได้แก่

1. การบริหารงานด้านการวางแผน
2. การบริหารงานด้านการจัดแบ่งงาน
3. การบริหารงานด้านการบังคับบัญชาหรือสั่งการ
4. การบริหารงานด้านการประสานงาน
5. การบริหารงานด้านการควบคุมงาน

เพื่อที่จะได้มีการนำข้อมูลที่ได้รับนั้น สามารถนำไปปรับปรุงแก้ไขหลักในการบริหารงานของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งของภาคเหนือตอนบนต่อไป ดังมีผลของการศึกษาดังต่อไปนี้

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาจากกลุ่มประชากรที่เป็นผู้บริหารสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งภาคเหนือตอนบน จำนวน 45 คน ซึ่งผลการศึกษาดังต่อไปนี้

การศึกษาการบริหารงานการสืบสวนสอบสวนการคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่นในภาคเหนือตอนบน สำหรับผู้บริหารในภาพรวม ในการบริหารด้านการวางแผน การบริหารงานด้านการจัดแบ่งงาน การบริหารงานด้านการบังคับบัญชาหรือสั่งการ การบริหารงานด้านการประสานงาน การบริหารงานด้านการควบคุมงาน ในภาพรวมมีการบริหารงานสืบสวนสอบสวนการคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่น อยู่ในระดับน้อย โดยด้านการบริหารด้านการจัดแบ่งงานตามความคิดเห็นของประชาชนทั่วไปมีความเฉลี่ยมากที่สุด 2.10 รองลงมาคือ การบริหารงานด้านการประสานงานมีค่าเฉลี่ย 2.06 และการบริหารงานด้านการวางแผนตามความคิดเห็นของประชาชนมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด 1.80

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาปัญหาและอุปสรรค ตลอดจนแนวทางในการแก้ไขปัญหาของการสืบสวนสอบสวน การคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งภาคเหนือตอนบน

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาจากกลุ่มประชากรที่เป็นผู้บริหารสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งภาคเหนือตอนบน จำนวน 45 คน ซึ่งผลการศึกษาดังต่อไปนี้

ปัญหาการพิจารณาคำร้องคัดค้านการเลือกตั้ง

พบการศึกษาว่า เกิดปัญหาเกี่ยวกับการยื่นคำร้อง เช่น คำร้องไม่สมบูรณ์ ไม่ชัดเจน คำร้องมีรายละเอียดแห่งการกระทำความผิดไม่ชัดเจน คำร้องไม่มีพยานประกอบการร้องคัดค้าน โดยไม่ได้จัดทำคำร้องมา ผู้ร้องคัดค้านไม่สามารถหาพยานหลักฐานที่ชัดเจนหรือหลักฐานที่สามารถระบุเป็นความผิดของผู้ถูกร้องได้ สำหรับแนวทางในการแก้ไขปัญหา คือ การแก้ปัญหาจากการพิจารณาคำร้องคัดค้าน จะมีการบริหารจัดการในแต่ละส่วนเช่น เมื่อมีผู้ร้องคัดค้าน ทำคำร้องคัดค้านมายื่นแต่ไม่ชัดเจนในสาระสำคัญแห่งการร้องคัดค้าน และไม่มีพยานหลักฐานมายื่นประกอบคำร้อง มีวิธีการคือ ให้ผู้ยื่นคำร้องคัดค้านนำข้อเท็จจริงหรือรายละเอียดมาประกอบคำร้องแล้วยื่นเพิ่มเติมในภายหลังแต่ต้องภายในระยะเวลาที่สามารถร้องคัดค้านได้

อีกทั้งการเกิดปัญหาด้านหลักฐานที่ไม่สามารถระบุความผิดที่ชัดเจน พนักงานสืบสวนสอบสวนต้องอธิบายถึงลักษณะหลักฐานที่ใช้ในการกระทำผิด และสามารถใช้ในการอ้างเพื่อเป็นหลักฐานที่ระบุความผิดได้ การบริหารจัดการปัญหาที่เกิดขึ้นขึ้นอยู่กับพนักงานสืบสวนสอบสวนที่จะสามารถอธิบายเพื่อให้ผู้ยื่นคำร้องและพยานทำความเข้าใจในยื่นคำร้องคัดค้านเพื่อระบุความผิดที่ชัดเจน โดยมีหลักฐาน พยาน ที่สามารถบ่งบอกความผิดได้เป็นอย่างดีและที่สำคัญพนักงานสืบสวนสอบสวนต้องมีความเข้าใจในรายละเอียดที่ผู้คัดค้านยื่นคำร้อง มีความชัดเจน และปฏิบัติหน้าที่อย่างเคร่งครัด เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาตามมา

ปัญหาการบันทึกปากคำผู้ร้องคัดค้านและพยานบุคคล

การศึกษาพบว่า ปัญหาที่เกิดจากการบันทึกปากคำผู้ร้องคัดค้านและพยานบุคคล ที่เกิดจากการพยานในพื้นที่ไม่ให้ความร่วมมือในการสอบปากคำ กรณีพยานบันทึกข้อมูลด้วยตนเอง พยานให้ข้อมูลไม่ตรงประเด็น ทำให้ระยะเวลาในการรวบรวมหลักฐานมีความล่าช้า อีกทั้งพยานเกรงกลัวอิทธิพลนักการเมือง จนทำให้พยานไม่อยากเข้ามาเกี่ยวข้องกับการสืบสวนสอบสวน ในแนวทางการแก้ไขปัญหา คือ คือ ควรมีการประชุมชี้แจงและนำเสนอปัญหาที่พบแก่หัวหน้างานสืบสวนสอบสวน และพนักงานสืบสวนสอบสวน เพื่อที่จะทำให้เกิดการวางแผนได้ตามระยะเวลาและเป็นไปตามแผนการที่ได้มีการกำหนดไว้ ในการทำการสอบสวนพยานนั้นควรมีการอธิบายความสำคัญในการสอบปากคำเพื่อผลประโยชน์ของสังคมและ สร้างความสำคัญให้กับการบันทึกถ้อยคำแก่พยาน รวมไปถึงการใช้ภาษานั้นอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนควรใช้ถ้อยคำที่ง่ายต่อความเข้าใจของพยาน

ปัญหาการบันทึกปากคำผู้ถูกคัดค้านและพยานบุคคล

ผลการศึกษาพบว่า การที่เกิดปัญหาการบันทึกปากคำผู้ถูกคัดค้านและพยานบุคคลที่เกิดจากผู้ถูกร้องคัดค้านมีหนังสือชี้แจงข้อกล่าวหาเป็นลายลักษณ์อักษร แต่มีรายละเอียดที่ไม่ชัดเจนครบถ้วนหรือไม่ขัดเจนตามประเด็นที่ถูกแจ้งข้อกล่าวหา ผู้ถูกร้องคัดค้านมักอ้างพยานหลายคนจึงทำให้ปากคำในหลายครั้ง หลายวัน ควรมีการแก้ไขการบันทึกปากคำกรณีไปบันทึกปากคำที่สำนักงานกรรมการเลือกตั้งจังหวัด ควรบันทึกด้วยลายมือของอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนเพื่อสะดวกและง่ายในการอ่าน แล้วจึงให้ผู้ร้องคัดค้านและพยานบุคคลลงลายมือกำกับในแบบบันทึกถ้อยคำเพื่อความถูกต้องแบบบันทึกถ้อยคำให้มีรูปแบบง่ายต่อการสอบปากคำ ในการแก้ไขปัญหาพยานบุคคลในบางกรณีไม่ให้ความร่วมมือเนื่องจากเกรงกลัวอิทธิพลนักการเมืองหรือผู้มีอิทธิพลจึงทำให้คดีความในบางกรณีต้องใช้เวลารวบรวมหลักฐานค่อนข้างใช้เวลานาน การแก้ไขนั้นจึงควรทำ

ความเข้าใจกับผู้ร้องคัดค้านและพยานบุคคลที่ถูกต้องเกี่ยวกับประเด็นคำถามออกหนังสือเร่งรัดเรียกให้ผู้ร้องคัดค้านเข้ามาชี้แจงรายละเอียดการคัดค้านให้ตรงเวลากรณีเกิดการขยายเวลา เพื่อส่งยื่นเรื่องในกระบวนการต่อไปในเวลาที่กำหนด

ปัญหาการบันทึกปากคำพยานที่อนุกรรมการสืบสวนแสวงหาเพิ่มเติม

การศึกษาพบว่า ปัญหาที่พบสำหรับปัญหาการบันทึกปากคำพยานที่อนุกรรมการสืบสวนแสวงหาเพิ่มเติมคือพยานไม่ให้ความร่วมมือในการให้ถ้อยคำ พยานไม่สามารถเขียนเป็นลายลักษณ์อักษรได้ และพยานบางคนเขียนตัวหนังสือไม่ชัดเจนอ่าน พยานกลาง หรือพยานที่อนุกรรมการสืบสวนสอบสวนได้ทำการแสวงหา สำหรับแนวทางในการแก้ไขปัญหาแล้วนั้นคือ ชี้แจงกับผู้ผู้ถูกคัดค้านและพยาน ต้องให้ความร่วมมือกับพนักงานสืบสวนสอบสวน เพื่อให้กระบวนการสืบสวนสอบสวนเป็นตามระเบียบ และกรอบเวลาตามระเบียบอธิบายกระบวนการการสืบสวนสอบสวนให้ผู้ถูกร้องคัดค้านและพยานบุคคลให้เข้าใจเพื่อประโยชน์ในการต่อสู้คดีให้แก่ตนเอง

ปัญหาการรวบรวมพยานหลักฐานในการสืบสวนสอบสวน

ผลการศึกษาพบว่า การเกิดปัญหาที่ว่าผู้ครอบครองหลักฐานมิได้ให้ความยินยอมให้หลักฐาน ให้พนักงานสืบสวนสอบสวนจะต้องใช้วิธีการแสวงหาหลักฐานทางอื่น หรือแสวงหาหลักฐานด้วยวิธีการใด ๆ ก็ได้เพื่อให้ได้มาซึ่งหลักฐาน และผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจะต้องกำชับ กำกับ ดอยดูแลพนักงานสืบสวนสอบสวนอย่างใกล้ชิดเพื่อดำเนินการตามระเบียบ

ปัญหาการสรุปสำนวนการสืบสวนสอบสวน

ผลการศึกษาพบว่า การเกิดปัญหาจากเอกสารยื่นคำร้อง ไม่สมบูรณ์ ไม่ชัดเจน ไม่ครบ เป็นต้น สืบเนื่องจากการคัดค้าน เนื่องด้วยเอกสารที่ผู้ยื่นคำร้องได้ยื่นคัดค้าน ผู้ยื่นคำร้องไม่สนใจในกระบวนการหรือวิธีการยื่นที่ถูกต้อง ทำเพื่อจะยื่นคัดค้านเพียงด้านเดียว เลยขาดความรอบคอบในการทำเอกสารที่จะประกอบการยื่นคำร้องคัดค้านทำให้ต้องกลับไปทบทวนและทำเอกสารที่ถูกต้อง ชัดเจน ซึ่งทำให้เสียเวลาในการสืบสวนสอบสวน ทำให้ขั้นตอนและกระบวนการต่าง ๆ ช้าลง ในแนวทางในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว คือ ชี้แจงให้ความรู้แก่พนักงานสืบสวนสอบสวน มีการวางแผนและตั้งประเด็นการสอบสวนให้ชัดเจนทุกคนเพื่อไม่ให้ขาดตกบกพร่องในหน้าที่ มีการสรุปสำนวนคดีเพียงคนเดียวแล้วจึงมาช่วยกันตรวจสอบเพิ่มเติมเพื่อให้เกิด

ความสมบูรณ์ อีกทั้งจะต้องจัดลำดับเอกสารก่อน-หลัง จัดประเภทของคำให้การ และแยกประเภทหมวดหมู่เอกสารคดีต่าง ๆ ให้ชัดเจน

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานการสืบสวนสอบสวนการคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ภาคเหนือตอนบน ของผู้บริหารของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาจากกลุ่มประชากรที่เป็นผู้บริหารสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งภาคเหนือตอนบน จำนวน 45 คน ซึ่งผลการศึกษาดังต่อไปนี้

การบริหารงานด้านการวางแผน

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งควรมีการวางแผนในเรื่องของการติดต่อสื่อสารในหลาย ๆ ช่องทาง เพื่อที่จะทำให้งานพิจารณาคดีดำเนินงานไปได้อย่างสะดวกรวดเร็ว

การบริหารงานด้านการจัดแบ่งงาน

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งควรมีจัดแบ่งเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ ในเรื่องของกฎหมาย มีความเข้าใจบริบทของพยานบุคคลได้ดี เพื่อที่จะทำให้การดำเนินงานสามารถได้ข้อมูลที่เป็นไปอย่างรวดเร็วและได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์จากพยาน

การบริหารงานด้านการประสานงาน

ทางสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งของส่วนกลางควรมีการจัดเครื่องมือติดต่อสื่อสารที่อำนวยความสะดวกในการติดต่อสื่อสารระหว่างพนักงานสืบสวนกับพยานเพื่อให้การติดต่อสื่อสารมีความรวดเร็วกันมากขึ้นและมีความสะดวกสบายกันมากขึ้น

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานการสืบสวนสอบสวนการคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ภาคเหนือตอนบน ของประชาชนทั่วไปผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาจากกลุ่มประชากรที่เป็นประชาชนทั่วไปผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งภาคเหนือตอนบน จำนวน 200 คน ซึ่งมีผลการศึกษาดังต่อไปนี้

การบริหารงานด้านการวางแผน

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งควรมีการเปิดให้ประชาชนภายนอกเข้าไปมีส่วนร่วมในการวางแผนงานของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

การบริหารงานด้านการประสานงาน

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งควรมีวิธีการติดต่อสื่อสารหลาย ๆ ช่องทาง เพื่อที่จะทำให้การติดต่อดำเนินงานเป็นไปในระยะเวลารวดเร็วและงานสามารถดำเนินไปให้เสร็จลุล่วงได้ดี

การบริหารงานด้านการควบคุมงาน

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งควรมีการตรวจสอบ ควบคุม ดูแลคดีต่าง ๆ ให้ดำเนินงานไปโดยใช้ระยะเวลาที่สั้น เพื่อที่จะทำให้ประชาชนได้รับทราบผลการพิจารณาโดยเร็ว

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษา การวิเคราะห์รูปแบบ และปัญหาในการบริหารงานการสืบสวนการคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่นในภาคเหนือตอนบน มีวัตถุประสงค์ของการศึกษาคือ

1. ศึกษารูปแบบของการสืบสวนสอบสวนการคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ภาคเหนือตอนบน
2. ศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรค ตลอดจนแนวทางในการแก้ไขปัญหาของการสืบสวนสอบสวนการคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งภาคเหนือตอนบน

ดังมีการอภิปรายผลได้ดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ที่ 1 ศึกษารูปแบบของการสืบสวนสอบสวนการคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่นในภาคเหนือดอนบน

การศึกษารูปแบบการสืบสวนสอบสวนการคัดค้านเลือกตั้งเป็นขั้นตอนการรวบรวมพยานหลักฐานและการดำเนินการทั้งหลายอื่นตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ซึ่งพนักงาน

สอบสวนได้ทำเกี่ยวกับความผิดที่กล่าวหา เพื่อที่จะทราบข้อเท็จจริงหรือพิสูจน์ความผิดและเพื่อที่จะเอาตัวผู้กระทำผิดมาฟ้องลงโทษ ซึ่งในการปฏิบัตินั้นได้มีขั้นตอนในการดำเนินงานอันประกอบด้วย

1. รูปแบบการพิจารณาคำร้องคัดค้านการเลือกตั้ง
2. รูปแบบการบันทึกปากคำผู้ร้องคัดค้านและพยานบุคคล
3. รูปแบบการบันทึกปากคำผู้ถูกคัดค้านและพยานบุคคล
4. รูปแบบการบันทึกปากคำพยานที่อนุกรรมการสืบสวนแสดวงหาเพิ่มเติม
5. รูปแบบการรวบรวมพยานหลักฐานในการสืบสวนสอบสวน
6. การสรุปสำนวนการสืบสวนสอบสวน

ซึ่งมีรายละเอียดของผลการศึกษาดังต่อไปนี้

รูปแบบการพิจารณาคำร้องคัดค้านการเลือกตั้ง

ในการศึกษาพบว่า การเริ่มของการพิจารณาคำร้องคัดค้านการเลือกตั้งได้เกิดจากการเมื่อ คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งของแต่ละเขตหรือประจำจังหวัด ในเขตเลือกตั้งนั้น ๆ ที่ไม่ได้ดำเนินไปโดยความสุจริตและเที่ยงธรรม ผู้มีสิทธิเลือกตั้งหรือผู้สมัคร มีสิทธิยื่นคำร้องคัดค้านการเลือกตั้งได้ที่สำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่เกิดเหตุ หรือที่สำนักคณะกรรมการเลือกตั้งได้โดยต้องการยื่นคำร้องคัดค้านการเลือกตั้งอาจยื่นได้ก่อนวันเลือกตั้งหรือภายใน 30 วัน นับแต่วันประกาศผลการเลือกตั้ง หรือวันประกาศผลการสรรหาสมาชิกวุฒิสภา เว้นแต่เป็นการร้องคัดค้านเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งให้ยื่นได้ภายใน 180 วัน นับแต่วันประกาศผลการเลือกตั้ง

การยื่นคำร้องคัดค้านเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้งให้ยื่นได้จนถึงเวลาการนับคะแนนเลือกตั้งของหน่วยเลือกตั้งหรือ เขตเลือกตั้งนั้นเสร็จสิ้น แล้วแต่กรณี สำหรับคำร้องคัดค้านกรณีอื่นให้ยื่นได้ก่อนวันเลือกตั้งจนสิ้นสุดวันเลือกตั้ง หากไม่มีผู้ร้องคัดค้านภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้เลขาธิการเสนอให้คณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณาประกาศผลการเลือกตั้งแก่ผู้สมัครภายใน 7 วันทำการนับแต่วันเลือกตั้ง

ดังนั้นในหน้าที่การสืบสวนสอบสวนการคัดค้านการเลือกตั้ง นั้นเป็นหน้าที่ของพนักงานสอบสวนของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง มีอำนาจหน้าที่ของพนักงานสอบสวนที่จะต้องดำเนินการสืบสวนสอบสวน รวบรวมพยานหลักฐานเกี่ยวกับความผิดทั้งปวงทั้งก่อนเกิดเหตุและหลังเกิดเหตุ ตลอดจนเมื่อมีการจับกุมผู้ต้องหาว่ากระทำผิดได้แล้ว เพื่อทราบข้อเท็จจริงและพฤติการณ์ต่าง ๆ อันเกี่ยวกับความผิดเพื่อที่จะรู้ตัวผู้กระทำผิดและพิสูจน์ให้เห็นความผิด พนักงานสอบสวนก็จะต้องรวบรวมพยานหลักฐานเข้าสู่สำนวนการสอบสวนส่งให้พนักงานอัยการพิจารณา

ฟ้องร้องต่อศาล โดยจะต้องรวบรวมพยานหลักฐานทั้งปวงเพื่อนำสืบในศาลจนสิ้นความสงสัย และแน่ใจว่าเป็นการกระทำผิดและจำเลยเป็นผู้กระทำผิดนั้น

โดยขั้นตอนในการที่พนักงานสอบสวนจะพิจารณาคำร้องคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นต่อพนักงานสืบสวนสอบสวนได้นั้น เจ้าหน้าที่ที่นำรูปแบบของคณะกรรมการการเลือกตั้งมาใช้ดำเนินวิธีการที่ทำให้เกิดกระบวนการในการสืบสวนสอบสวนผู้ที่ถูกกล่าว หาว่าได้กระทำผิดการเลือกตั้ง โดยเป็นไปตามระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง นั่นคือ ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวนสอบสวนและการวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ. 2554 ซึ่งเป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับขั้นตอนการพิจารณาคำร้องคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นในเบื้องต้นเพื่อกลั่นกรองการร้องคัดค้าน ให้เป็นไปอย่างถูกต้องและลดความขัดแย้งในสังคม โดยเมื่อได้รับคำร้องคัดค้านจากผู้ร้องเรียนหรือผู้ได้รับมอบอำนาจต้องตรวจสอบว่าถูกต้องครบถ้วนตามระเบียบข้อ 9 หรือไม่ หากไม่ครบถ้วนให้สอบปากคำประกอบคำร้อง จากนั้นให้พิจารณาตามระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวนสอบสวนและการวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ. 2554 ต่อไป หากเป็นไปตามระเบียบฯ อนุกรรมการสืบสวนจะเสนอให้ ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด พิจารณาสั่งรับหรือไม่รับคำร้องนั้น ๆ ไว้ดำเนินการต่อไป จากนั้นจึงจะมีการแจ้งให้ผู้ร้องคัดค้านนำพยานมาให้ถ้อยคำต่ออนุกรรมการสืบสวนสอบสวนต่อไป

ซึ่งหลักฐานหรือหนังสือคำร้องคัดค้านประกอบด้วย วัน เดือน ปี ที่ทำคำร้อง ชื่อ ที่อยู่และสถานะของผู้ร้อง รวมทั้งชื่อ ที่อยู่และสถานะของผู้ถูกร้อง ซึ่งต้องระบุข้อเท็จจริงของแต่ละข้อกล่าวหาและพฤติกรรมที่ทำให้การเลือกตั้งไม่สุจริตและเที่ยงธรรม วัน เวลา สถานที่เกิดการกระทำ รวมทั้งบุคคลและหลักฐานต่าง ๆ และที่สำคัญต้องมีการลงลายมือชื่อของผู้ร้อง อนึ่งกรณีการร้องคัดค้านการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานหรือเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในหน่วยเลือกตั้งหรือสถานที่นับคะแนนเลือกตั้ง ให้ยื่นหลักฐานการทักท้วงเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ด้วย

โดยต้องยื่นก่อนประกาศผลการเลือกตั้ง หรือภายใน 30วัน นับแต่วันประกาศผลการเลือกตั้งแล้วแต่กรณี และคำร้องเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้ง ให้ยื่นภายใน 180 วันนับตั้งตั้งแต่วันประกาศผลการเลือกตั้ง และคำร้องในกรณีคณะกรรมการการเลือกตั้งมีคำสั่งให้มีการนับคะแนนใหม่ ให้ยื่นภายใน 30 วันนับแต่นับแต่วันประกาศผลนับคะแนนใหม่

การยื่นคำร้องนั้นกรณีก่อนการเลือกตั้ง ผู้มีสิทธิเลือกตั้งเพียงคนเดียวสามารถยื่นคำร้องคัดค้านได้ แต่ถ้าเป็นกรณีหลังเลือกตั้ง หากเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งต้องมีจำนวนไม่น้อยกว่า 10 คน ลงลายชื่อในฐานะผู้ร้อง โดยต้องยื่นใบคำร้องคัดค้านด้วยตนเองที่ สำนักงานกรรมการการเลือกตั้งจังหวัด หรือ สำนักงานกรรมการการเลือกตั้ง หากผู้อำนวยการการเลือกตั้งรับคำร้องยื่นคัดค้าน จะเข้าสู่กระบวนการของคณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวน หากผู้อำนวยการการเลือกตั้ง

ประจำจังหวัดมีคำสั่งไม่รับคำร้องกระบวนการจะเข้าสู่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด เพื่อวินิจฉัยกลั่นกรองในเบื้องต้นว่าคำร้องมีมูลที่จะทำการสืบสวนสอบสวนได้ตามระเบียบฯหรือพิจารณาว่าคำร้องไม่เป็นไปตามระเบียบฯไม่สามารถดำเนินการสืบสวนสอบสวนได้ หากพิจารณาให้รับคำร้องคัดค้าน ก็ส่งคำร้องคัดค้านไปยังคณะอนุกรรมการการสืบสวนสอบสวนต่อไป กรณีสั่งไม่รับคำร้องจะส่งต่อไปยัง คณะกรรมการการเลือกตั้ง เพื่อพิจารณาว่าการรับคำร้อง

ในกระบวนการของคณะกรรมการสืบสวนสอบสวน หากมีการตรวจสอบและมีการสืบสวนสอบสวน ทางคณะกรรมการจะมีการประกาศผลการยื่นคำร้องดังนี้ คือ

1. เพิกถอนสิทธิการเลือกตั้ง (ใบแดง)
2. เลือกตั้งใหม่ (ใบเหลือง)
3. นับคะแนนใหม่
4. ยกคำร้อง

รูปแบบการบันทึกปากคำผู้ร้องคัดค้านและพยานบุคคล

การศึกษาพบว่า การบันทึกปากคำผู้ร้องคัดค้านและพยานบุคคล เมื่อพนักงานสอบสวนได้รับคำร้องการคัดค้าน ตามข้อ 17 แห่งระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวนสอบสวนและการวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ. 2554 จะดำเนินการส่งมาที่คณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนกระทำการสืบสวนสอบสวน คณะอนุกรรมการจะมีการบันทึกปากคำโดยการพิมพ์ในเครื่องคอมพิวเตอร์ เครื่องพิมพ์ดีด หรือ บันทึกปากคำในแบบบันทึกถ้อยคำโดยวิธีการเขียน เมื่อเสร็จสิ้นการบันทึกแล้ว ให้พยานลงลายมือชื่อ เพื่อความสมบูรณ์ของการบันทึกที่ถูกต้อง

เมื่อคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนทำการสืบสวนสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานฝ่ายผู้ร้องแล้ว มีพยานหลักฐานสนับสนุนพอฟังได้ว่าผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภาสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ได้รับการเสนอชื่อเพื่อเข้ารับการสรรหา ผู้ได้รับการสรรหาเป็นสมาชิกวุฒิสภา ผู้ถูกร้องหรือผู้ใดกระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายเกี่ยวกับคณะกรรมการการเลือกตั้ง หรือมีพฤติการณ์ที่เชื่อได้ว่าเป็นผู้ก่อให้ผู้อื่นกระทำ สนับสนุน หรือรู้เห็นเป็นใจให้ผู้อื่นกระทำ หรือรู้ว่ามีการกระทำดังกล่าวแต่ไม่ดำเนินการเพื่อระงับการกระทำนั้น หรือได้รับประโยชน์จากการกระทำนั้น ซึ่งจะมีผลให้มีการเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง เพิกถอนผลการเลือกตั้ง เลือกตั้งใหม่นับคะแนนใหม่ หรือสรรหาสมาชิกวุฒิสภาใหม่ ให้ถือว่าบุคคลดังกล่าวเป็นผู้ถูกกล่าวหา แล้วจัดให้มีการแจ้งข้อกล่าวหาหรือแจ้งเหตุแห่งการร้องแก่บุคคลนั้น แล้ว

แต่กรณีให้คณะกรรมการสืบสวนสอบสวน ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด หรือเลขาธิการ แล้วแต่กรณี มีอำนาจในการแจ้งข้อกล่าวหาหรือแจ้งเหตุแห่งการร้อง โดยให้จัดทำบันทึกการแจ้งและรับทราบข้อกล่าวหาหรือเหตุแห่งการร้อง พร้อมกำหนดวัน เวลา และสถานที่ให้ผู้ถูกกล่าวหาไปรับทราบข้อกล่าวหาหรือเหตุแห่งการร้อง และให้ถ้อยคำหรือมีหนังสือชี้แจงข้อเท็จจริงหรือแสดงหลักฐานส่งไปยังผู้ถูกกล่าวหาตามที่อยู่ในหลักฐานใบสมัครหรือหลักฐานของทางราชการหรือโดยวิธีอื่น และแจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบถึงสิทธิที่จะให้ถ้อยคำหรือมีหนังสือชี้แจงข้อเท็จจริงและนำพยานหลักฐานมาแสดงแก้ข้อกล่าวหา ด้วย

รูปแบบการบันทึกปากคำผู้ถูกคัดค้านและพยานบุคคล

ในการศึกษาพบว่า จากการที่เจ้าหน้าที่พนักงานสอบสวนจำเป็นต้องลงพื้นที่ไปพบพยานด้วยตนเองเพื่อสอบปากคำ ซึ่งในกรณีนี้ให้พยานบันทึกข้อความเป็นลายลักษณ์อักษร โดยใช้แบบบันทึกปากคำพยาน และคณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนต้องออกหนังสือเชิญพยานมาให้ถ้อยคำที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งซึ่งเป็นกระบวนการที่ทางคณะอนุกรรมการการเลือกตั้งออกไปเพื่อพบเห็นสภาพแวดล้อมและพยานที่แสวงหาเพิ่มเติม

ในการสอบปากคำ ให้คณะกรรมการสืบสวนสอบสวนจัดให้มีการบันทึกถ้อยคำโดยให้ผู้ให้ถ้อยคำให้ถ้อยคำด้วยความสมัครใจ และคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนต้องไม่กระทำการใด ๆ อันเป็นการหลอกลวง บังคับ ขู่เข็ญ หรือให้สัญญาใด ๆ เพื่อจูงใจให้ผู้ให้ถ้อยคำให้ถ้อยคำอย่างหนึ่งอย่างใดก่อนการบันทึกถ้อยคำ ให้แจ้งผู้ให้ถ้อยคำทราบด้วยว่าถ้อยคำที่ให้บันทึกนั้น อาจใช้เป็นพยานหลักฐานในการพิจารณาคดีได้ หากให้ถ้อยคำเท็จเพื่อให้ผู้อื่นเข้าใจว่าผู้สมัครผู้ใดกระทำการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายเกี่ยวกับคณะกรรมการการเลือกตั้ง อาจมีความผิดและต้องได้รับโทษทางอาญา เมื่อบันทึกถ้อยคำเสร็จแล้ว จะอ่านให้ผู้ให้ถ้อยคำฟังหรือจะให้ผู้ให้ถ้อยคำอ่านเองก็ได้ให้ผู้ให้ถ้อยคำ ผู้บันทึกถ้อยคำ และคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนลงลายมือชื่อกำกับไว้ทุกหน้าในการบันทึกถ้อยคำ ให้เขียนด้วยน้ำหมึกหรือพิมพ์ดีด หรือพิมพ์ ถ้ามีผิดตกที่ใด ห้ามมิให้ขูดลบหรือบันทึกข้อความทับ แต่ให้ใช้วิธีขีดฆ่าถ้อยคำที่ไม่ต้องการใช้ แล้วเขียนหรือพิมพ์ขึ้นใหม่ถ้ามีข้อความตกเติมให้ผู้ตกเติมลงลายมือชื่อกำกับไว้ โดยให้กรรมการสืบสวนสอบสวนและผู้ให้ถ้อยคำลงลายมือชื่อกำกับไว้ทุกแห่ง

ในกรณีที่ผู้ให้ถ้อยคำไม่สามารถลงลายมือชื่อได้ ให้พิมพ์ลายนิ้วมือไว้ในกรณีที่ผู้ให้ถ้อยคำไม่ยอมลงลายมือชื่อหรือไม่อาจลงลายมือชื่อได้ ให้บันทึกเหตุดังกล่าวไว้ในบันทึกถ้อยคำนั้น ห้ามมิให้บุคคลอื่นที่มิใช่คณะกรรมการสืบสวนสอบสวนบันทึกเสียงหรือภาพเสียง หรือกระทำการ

อื่นใดให้บุคคลอื่นได้ทราบข้อเท็จจริงในการสืบสวนสอบสวน เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการสืบสวนสอบสวน พยานที่คณะกรรมการการเลือกตั้ง คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด คณะอนุกรรมการวินิจฉัย คณะกรรมการสืบสวนสอบสวน หรือคณะบุคคลที่คณะกรรมการการเลือกตั้งแต่งตั้ง ให้ดำเนินการตามระเบียบการ มีหนังสือเรียกมาให้ถ้อยคำ ให้ได้รับค่าป่วยการตามอัตราที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดไว้ท้ายระเบียบนี้ เว้นแต่เป็นพยานผู้ร้องหรือผู้ถูกร้องอ้าง หรือนำมาให้ถ้อยคำ

กรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาไม่มาให้ถ้อยคำและไม่มีหนังสือชี้แจงข้อเท็จจริงหรือแสดงหลักฐานภายในเวลาที่กำหนดโดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้ถือว่าผู้ถูกกล่าวหาสละสิทธิ์ในการให้ถ้อยคำมีหนังสือชี้แจงข้อเท็จจริงแสดงหลักฐาน ให้คณะกรรมการสืบสวนสอบสวนบันทึกเหตุดังกล่าวไว้ในสำนวนการสืบสวนสอบสวน

สำหรับในการชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา ผู้ถูกกล่าวหาสามารถนำทนายความ หรือบุคคลที่ตนไว้วางใจเข้าร่วมรับฟังการชี้แจงได้จำนวนหนึ่งคน กรณีที่ไม่สามารถนำบุคคลดังกล่าวมาเข้าร่วมรับฟังการชี้แจงไม่อาจนำมาเป็นเหตุขอเลื่อนการชี้แจงได้ และห้ามมิให้บุคคลดังกล่าว ซักถาม แนะนำผู้ถูกกล่าวหาหรือตอบคำถามแทนผู้ถูกกล่าวหา หากฝ่าฝืนหรือมีพฤติการณ์อันเป็นการขัดขวางหรือมีความประพฤติไม่เหมาะสม ให้ผู้แจ้งข้อกล่าวหาไม่อนุญาตให้บุคคลนั้นเข้าร่วมรับฟังการชี้แจงและให้บันทึกเหตุดังกล่าวรวมไว้ในสำนวนการสืบสวนสอบสวน

รูปแบบการบันทึกปากคำพยานที่อนุกรรมการสืบสวนแสดวงหาเพิ่มเติม

ในการศึกษา รูปแบบการบันทึกปากคำพยานที่อนุกรรมการสืบสวนแสดวงหาเพิ่มเติมนั้น เจ้าหน้าที่พนักงานสอบสวนจำเป็นต้องลงพื้นที่ไปพบพยานด้วยตนเองเพื่อสอบปากคำ ซึ่งในกรณีนี้ให้พยานบันทึกข้อความเป็นลายลักษณ์อักษร โดยใช้แบบบันทึกปากคำพยาน และคณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนต้องออกหนังสือเชิญพยานมาให้ถ้อยคำที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งซึ่งเป็นกระบวนการที่ทางคณะอนุกรรมการการเลือกตั้งออกไปเพื่อพบเห็นสภาพแวดล้อมและพยานที่แสวงหาเพิ่มเติม

รูปแบบการรวบรวมพยานหลักฐานในการสืบสวนสอบสวน

ในศึกษารูปแบบการแสดงการรวบรวมพยานหลักฐานในสำนวนการสืบสวนสอบสวน โดยการรวบรวมพยานหลักฐาน จะเป็นการรวบรวมจากพยานหลักฐานที่เป็นพยานบุคคล พยานเอกสาร พยานวัตถุ ของผู้ร้องคัดค้าน ผู้ถูกคัดค้านและพยานที่ได้บันทึกคำให้การ รวมถึงพยานที่เป็นผู้ชำนาญการเช่น ปลัดอำเภอ ผู้ใหญ่บ้าน หัวหน้าราชการต่างๆ ตำรวจ เป็นต้น

การรวบรวมพยานหลักฐาน เป็นการดำเนินการส่วนหนึ่งของพนักงานสอบสวนที่เกี่ยวข้องกับความผิดที่กล่าวหา การรวบรวมพยานหลักฐาน นอกจากจะรวบรวมพยานหลักฐานทั้ง3 ชนิดได้แก่พยานบุคคล พยานเอกสารและพยานวัตถุ เพื่อประโยชน์ในการรวบรวมหลักฐานดังกล่าว พนักงานสอบสวนยังมีอำนาจดำเนินการเกี่ยวกับการตรวจตัวผู้เสียหาย การตรวจผู้ต้องหา การตรวจค้นสิ่งของ การทำภาพถ่าย แผนที่ หรือภาพวาดจำลองหรือพิมพ์ลายนิ้วมือ ลายมือหรือลายเท้าของผู้ต้องหา การค้นเพื่อพบสิ่งของซึ่งมีไว้เป็นความผิด ออกหมายเรียกบุคคลซึ่งครอบครองสิ่งของการยึดไว้ซึ่งสิ่งของที่ค้นพบ หรือส่งมาให้ตามหมายเรียก เพื่อที่จะทราบข้อเท็จจริงหรือพิสูจน์ความผิด การที่จะทราบข้อเท็จจริง หรือพิสูจน์ความผิดอาจกระทำได้โดยการพิจารณาจากพยานหลักฐานต่าง ๆ ที่พนักงานสอบสวนได้ดำเนินการตามที่ได้กล่าวไว้แล้วได้แก่ พยานบุคคล พยานเอกสาร วัตถุพยาน พยานผู้ชำนาญการ และจากการบันทึกคำให้การของผู้ต้องหา

ดังนั้นในการรวบรวมหลักฐานไว้นั้นเพื่อจะเอาตัวผู้กระทำผิดมาฟ้องลงโทษ พนักงานสอบสวนวิธีการเอาตัวผู้กระทำความผิดมาฟ้องลงโทษได้ ดังนี้

1. โดยการออกหมายเรียกให้มาพบพนักงานสอบสวน
2. โดยการออกหมายจับ และดำเนินการออกประกาศสืบจับตามระเบียบของทางราชการที่กำหนดไว้
3. โดยการรับตัวจากเจ้าพนักงานตำรวจหรือราษฎรผู้ทำการจับกุม
4. โดยผู้ต้องหาเข้าพบ หรือเข้ามอบตัวต่อพนักงานสอบสวนด้วยตนเอง
5. โดยพนักงานสอบสวนเป็นผู้จับกุมเองในระหว่างการปฏิบัติหน้าที่เมื่อปรากฏว่าบุคคลนั้นได้กระทำความผิดซึ่งหน้า

การสรุปสำนวนการสืบสวนสอบสวน

ในการศึกษาการสรุปสำนวนการสืบสวนสอบสวนพบว่า จากคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนทำการสรุปสำนวน แล้วนำเสนอ ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดและ

กรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด เพื่อพิจารณาและมีความเห็นโดยทำเป็นบันทึกการทำสำนวนโดยรวบรวมพยานหลักฐานต่าง ๆ พร้อมสรุปพยานหลักฐานและให้แสดงความเห็นเป็นรายงานโดยพิมพ์ด้วยระบบคอมพิวเตอร์ก่อนนำเสนอผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด และกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด เพื่อพิจารณา โดยมีแบบฟอร์มที่ สำนักงานกรรมการการเลือกตั้งบังคับใช้

ผลการศึกษาการบริหารงานการสืบสวนสอบสวนการคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่นในภาคเหนือตอนบน สำหรับผู้บริหารในภาพรวม

ในการศึกษาวิเคราะห์รูปแบบ และปัญหาในการบริหารงานการสืบสวนการคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่นในภาคเหนือตอนบน ผู้ศึกษาได้ทำการเก็บข้อมูลจากผู้บริหารของสำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งในภาคเหนือตอนบน จำนวน 45 คน ซึ่งเป็นการสอบถามและได้มีวิเคราะห์ตามหลักการบริหารงานตามทฤษฎี POCCC คือการบริหารงาน 5 ด้าน ได้แก่

1. การบริหารงานด้านการวางแผน
2. การบริหารงานด้านการจัดแบ่งงาน
3. การบริหารงานด้านการบังคับบัญชาหรือสั่งการ
4. การบริหารงานด้านการประสานงาน
5. การบริหารงานด้านการควบคุมงาน

เพื่อที่จะได้มีการนำข้อมูลที่ได้รับนั้น สามารถนำไปปรับปรุงแก้ไขหลักในการบริหารงานของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งของภาคเหนือตอนบนต่อไป ดังมีผลของการศึกษาดังต่อไปนี้

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาจากกลุ่มประชากรที่เป็นผู้บริหารสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งภาคเหนือตอนบน จำนวน 45 คน ซึ่งผลการศึกษาดังต่อไปนี้

การศึกษาการบริหารงานการสืบสวนสอบสวนการคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่นในภาคเหนือตอนบน สำหรับผู้บริหารในภาพรวม ในการบริหารด้านการวางแผน การบริหารงานด้านการจัดแบ่งงาน การบริหารงานด้านการบังคับบัญชาหรือสั่งการ การบริหารงานด้านการประสานงาน การบริหารงานด้านการควบคุมงาน ในภาพรวมมีการบริหารงานสืบสวนสอบสวนการคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่น อยู่ในระดับน้อย โดยการบริหารงานด้านการจัดแบ่งงานมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ 2.30 รองลงมาคือ การบริหารงานด้านการบังคับบัญชาหรือสั่งการมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 2.27 และการบริหารงานด้านการวางแผนมีค่าเฉลี่ยน้อย

ที่สุด คือ 1.84 ผลการศึกษาดังกล่าวเป็นเพราะว่าการบริหารสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งวางเหนือตอนบนนั้นยังขาดการวางแผนงานจึงทำให้การพิจารณาคดีความสืบสวนสอบสวนต้องใช้ระยะเวลาในการพิจารณาค่อนข้างนาน

ผลการศึกษาการบริหารงานการสืบสวนสอบสวนการคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่นในภาคเหนือตอนบน สำหรับประชาชนทั่วไปในภาพรวม

ในการศึกษาวิเคราะห์รูปแบบ และปัญหาในการบริหารงานการสืบสวนการคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่นในภาคเหนือตอนบน ผู้ศึกษาได้ทำการเก็บข้อมูล ประชาชนทั่วไปผู้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งจำนวน 200 คนซึ่งเป็นการสอบถามและได้มีวิเคราะห์ตามหลักการบริหารงานตามทฤษฎี POCCC คือการบริหารงาน 5 ด้าน ได้แก่

1. การบริหารงานด้านการวางแผน
2. การบริหารงานด้านการจัดแบ่งงาน
3. การบริหารงานด้านการบังคับบัญชาหรือสั่งการ
4. การบริหารงานด้านการประสานงาน
5. การบริหารงานด้านการควบคุมงาน

เพื่อที่จะได้มีการนำข้อมูลที่ได้รับนั้น สามารถนำไปปรับปรุงแก้ไขหลักในการบริหารงานของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งของภาคเหนือตอนบนต่อไป ดังมีผลของการศึกษาดังต่อไปนี้

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาจากกลุ่มประชากรที่เป็นผู้บริหารสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งภาคเหนือตอนบน จำนวน 45 คน ซึ่งผลการศึกษาดังต่อไปนี้

การศึกษาการบริหารงานการสืบสวนสอบสวนการคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่นในภาคเหนือตอนบน สำหรับผู้บริหารในภาพรวม ในการบริหารด้านการวางแผน การบริหารงานด้านการจัดแบ่งงาน การบริหารงานด้านการบังคับบัญชาหรือสั่งการ การบริหารงานด้านการประสานงาน การบริหารงานด้านการควบคุมงาน ในภาพรวมมีการบริหารงานสืบสวนสอบสวนการคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่น อยู่ในระดับน้อย โดยด้านการบริหารด้านการจัดแบ่งงานตามความคิดเห็นของประชาชนทั่วไปมีความเฉลี่ยมากที่สุด 2.10 รองลงมาคือ การบริหารงานด้านการประสานงานมีค่าเฉลี่ย 2.06 และการบริหารงานด้านการวางแผนตามความคิดเห็นของประชาชนมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด 1.80 การเกิดผลการศึกษาดังกล่าวทำให้มองเห็นว่าการดำเนินงานของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งของสำนักงานคณะกรรมการการ

เลือกตั้งขาดการวางแผนงานสำหรับในความคิดเห็นของประชาชนทั่วไปผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งอาจจะเป็นเพราะว่าในการวางแผนงานของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งในส่วนที่ทำเพื่อการปฏิบัติงานร่วมกับประชาชนในการสืบสวนคดีความยังไม่ค่อยมีความชัดเจน

ผลการศึกษาปัญหาและอุปสรรค ตลอดจนแนวทางในการแก้ไขปัญหาของการสืบสวนสอบสวน การคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งภาคเหนือตอนบน

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาจากกลุ่มประชากรที่เป็นผู้บริหารสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งภาคเหนือตอนบน จำนวน 45 คน ซึ่งผลการศึกษาดังต่อไปนี้

ปัญหาการพิจารณาคำร้องคัดค้านการเลือกตั้ง

ดังจากเห็นผลได้ว่า การเกิดปัญหาเกี่ยวกับการยื่นคำร้อง เช่น คำร้องไม่สมบูรณ์ ไม่ชัดเจน คำร้องมีรายละเอียดแห่งการกระทำความผิดไม่ชัดเจน คำร้องไม่มีพยานประกอบการร้องคัดค้าน โดยไม่ได้จัดทำคำร้องมา ผู้ร้องคัดค้านไม่สามารถหาพยานหลักฐานที่ชัดเจนหรือหลักฐานที่สามารถระบุเป็นความผิดของผู้ถูกร้องได้ สำหรับแนวทางในการแก้ไขปัญหา คือ การแก้ปัญหาจากการพิจารณาคำร้องคัดค้าน จะมีการบริหารจัดการในแต่ละส่วนเช่น เมื่อมีผู้ร้องคัดค้าน ทำคำร้องคัดค้านมายื่นแต่ไม่ชัดเจนในสาระสำคัญแห่งการร้องคัดค้าน และไม่มีพยานหลักฐานมายื่นประกอบคำร้อง มีวิธีการคือ ให้ผู้ยื่นคำร้องคัดค้านนำข้อเท็จจริงหรือรายละเอียดมาประกอบคำร้องแล้วยื่นเพิ่มเติมในภายหลัง แต่ต้องภายในระยะเวลาที่สามารถร้องคัดค้านได้

อีกทั้งการเกิดปัญหาด้านหลักฐานที่ไม่สามารถระบุความผิดที่ชัดเจน ดังนั้นในการแก้ไขปัญหาของพนักงานสืบสวนสอบสวนต้องอธิบายถึงลักษณะหลักฐานที่ใช้ในการกระทำผิดและสามารถใช้ในการอ้างเพื่อเป็นหลักฐานที่ระบุความผิดได้ การบริหารจัดการปัญหาที่เกิดขึ้นขึ้นอยู่กับพนักงานสืบสวนสอบสวนที่จะสามารถอธิบายเพื่อให้ผู้ยื่นคำร้องและพยานทำความเข้าใจในยื่นคำร้องคัดค้านเพื่อระบุความผิดที่ชัดเจน โดยมีหลักฐาน พยาน ที่สามารถบ่งบอกความผิดได้เป็นอย่างดีและที่สำคัญ พนักงานสืบสวนสอบสวนต้องมีความเข้าใจในรายละเอียดที่ผู้คัดค้านยื่นคำร้อง มีความชัดเจน และปฏิบัติหน้าที่อย่างเคร่งครัด เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาตามมา ซึ่งผลการศึกษาดังกล่าวได้แตกต่างไปจากการศึกษาของ ศรชัย วรานิชสกุล (2552) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การใช้อำนาจของศาลอุทธรณ์ ภาค 5 ในการตรวจสอบการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นและ

ผู้บริหารท้องถิ่น โดยศึกษาถึงสภาพปัญหาและอุปสรรคการตรวจสอบการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น ของศาลอุทธรณ์ภาค 5 ที่พบว่า ศาลอุทธรณ์ภาค 5 สามารถตรวจสอบคดีเลือกตั้งได้อย่างรวดเร็ว การพิจารณาคดีสามารถดำเนินการพิจารณาไต่สวนให้แล้วเสร็จภายในเวลาที่กำหนด มีความแม่นยำในข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย การทำคำพิพากษาหรือคำสั่ง มีการดำเนินการประชุมปรึกษาคดีก่อน

ปัญหาการบันทึกปากคำผู้ร้องคัดค้านและพยานบุคคล

ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาที่เกิดจากการบันทึกปากคำผู้ร้องคัดค้านและพยานบุคคลที่เกิดจากการพยานในพื้นที่ไม่ให้ความร่วมมือในการสอบปากคำ กรณีพยานบันทึกข้อมูลด้วยตนเอง พยานให้ข้อมูลไม่ตรงประเด็น ทำให้ระยะเวลาในการรวบรวมหลักฐานมีความล่าช้า อีกทั้งพยานเกรงกลัวอิทธิพลนักการเมือง จนทำให้พยานไม่อยากเข้ามาเกี่ยวข้องกับการสืบสวนสอบสวน ดังนั้นเพื่อให้เกิดแนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าว คือ ควรมีการประชุมชี้แจงและนำเสนอปัญหาที่พบแก่หัวหน้างานสืบสวนสอบสวน และพนักงานสืบสวนสอบสวน เพื่อที่จะทำให้เกิดการวางแผนได้ตามระยะเวลาและเป็นไปตามแผนการที่ได้มีการกำหนดไว้ ในการทำการสอบสวนพยานนั้นควรมีการอธิบายความสำคัญในการสอบปากคำเพื่อผลประโยชน์ของสังคมและ สร้างความสำคัญให้กับการบันทึกถ้อยคำแก่พยาน รวมไปถึงการใช้ภาษานั้นอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนควรใช้ถ้อยคำที่ง่ายต่อความเข้าใจของพยาน

ปัญหาการบันทึกปากคำผู้ถูกคัดค้านและพยานบุคคล

ผลการศึกษาที่พบว่า การที่เกิดปัญหาการบันทึกปากคำผู้ถูกคัดค้านและพยานบุคคลที่เกิดจากผู้ถูกร้องคัดค้านมีหนังสือชี้แจงข้อกล่าวหาเป็นลายลักษณ์อักษร แต่มีรายละเอียดที่ไม่ชัดเจนครบถ้วนหรือไม่ชัดเจนตามประเด็นที่ถูกแจ้งข้อกล่าวหา ผู้ถูกร้องคัดค้านมักอ้างพยานหลายคนจึงทำให้ปากคำในหลายครั้ง หลายวัน ดังนั้นเพื่อให้เกิดการแก้ไขการบันทึกปากคำกรณีไปบันทึกปากคำที่สำนักงานกรรมการเลือกตั้งจังหวัด จึงควรบันทึกด้วยลายมือของอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนเพื่อสะดวกและง่ายในการอ่าน แล้วจึงให้ผู้ร้องคัดค้านและพยานบุคคลลงลายมือกำกับในแบบบันทึกถ้อยคำเพื่อความถูกต้องแบบบันทึกถ้อยคำให้มีรูปแบบง่ายต่อการสอบปากคำ ในการแก้ไขปัญหาพยานบุคคลในบางกรณีไม่ให้ความร่วมมือเนื่องจากเกรงกลัวอิทธิพลนักการเมืองหรือผู้มีอิทธิพลจึงทำให้คดีความในบางกรณีต้องใช้เวลารวบรวมหลักฐานค่อนข้างใช้เวลานาน การแก้ไข

นั้นจึงควรทำความเข้าใจกับผู้ร้องคัดค้านและพยานบุคคลที่ถูกต้องเกี่ยวกับประเด็นคำถามออกหนังสือเร่งรัดเรียกให้ผู้ร้องคัดค้านเข้ามาชี้แจงรายละเอียดการคัดค้านให้ตรงเวลากรณีเกิดการขยายเวลา เพื่อส่งยื่นเรื่องในกระบวนการต่อไปในเวลาที่กำหนด

ปัญหาการบันทึกปากคำพยานที่อนุกรรมการสืบสวนแสวงหาเพิ่มเติม

จากการเกิดปัญหาที่พบว่า การบันทึกปากคำพยานที่อนุกรรมการสืบสวนแสวงหาเพิ่มเติมคือพยานไม่ให้ความร่วมมือในการให้ถ้อยคำ พยานไม่สามารถเขียนเป็นลายลักษณ์อักษรได้ และพยานบางคนเขียนตัวหนังสือไม่ชัดเจนอ่าน พยานกลาง หรือพยานที่อนุกรรมการสืบสวนสอบสวนได้ทำการแสวงหา สำหรับแนวทางในการแก้ไขปัญหาแล้วนั้นคือ ชี้แจงกับผู้ผู้ถูกคัดค้านและพยาน ต้องให้ความร่วมมือกับพนักงานสืบสวนสอบสวน เพื่อให้กระบวนการสืบสวนสอบสวนเป็นตามระเบียบ และกรอบเวลาตามระเบียบอธิบายกระบวนการการสืบสวนสอบสวนให้ผู้ถูกร้องคัดค้านและพยานบุคคลให้เข้าใจเพื่อประโยชน์ในการต่อสู้คดีให้แก่ตนเอง

ปัญหาการรวบรวมพยานหลักฐานในการสืบสวนสอบสวน

จากการศึกษาพบว่า การเกิดปัญหาที่ว่าผู้ครอบครองหลักฐานมิได้ให้ความยินยอมให้หลักฐาน ให้พนักงานสืบสวนสอบสวนจะต้องใช้วิธีการแสวงหาหลักฐานทางอื่น หรือแสวงหาหลักฐานด้วยวิธีการใด ๆ ก็ได้เพื่อให้ได้มาซึ่งหลักฐาน และผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจะต้องกำชับ กำกับ ดอยดูแลพนักงานสืบสวนสอบสวนอย่างใกล้ชิดเพื่อดำเนินการตามระเบียบ

ปัญหาการสรุปสำนวนการสืบสวนสอบสวน

จากการเกิดปัญหาจากเอกสารยื่นคำร้อง ไม่สมบูรณ์ ไม่ชัดเจน ไม่ครบ เป็นต้น สืบเนื่องจากการคัดค้าน เนื่องด้วยเอกสารที่ผู้ยื่นคำร้องได้ยื่นคัดค้าน ผู้ยื่นคำร้องไม่สนใจในกระบวนการหรือวิธีการยื่นที่ถูกต้อง ทำเพื่อจะยื่นคัดค้านเพียงด้านเดียว เลยขาดความรอบคอบในการทำเอกสารที่จะประกอบการยื่นคำร้องคัดค้านทำให้ต้องกลับไปทบทวนและทำเอกสารที่ถูกต้องชัดเจน ซึ่งทำให้เสียเวลาในการสืบสวนสอบสวน ทำให้ขั้นตอนและกระบวนการต่าง ๆ ช้าลง สำหรับแนวทางในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว คือ ชี้แจงให้ความรู้แก่พนักงานสืบสวนสอบสวน มีการ

วางแผนและตั้งประเด็นการสอบสวนให้ชัดเจนทุกคนเพื่อไม่ให้ขาดตกบกพร่องในหน้าที่ มีการสรุปสำนวนคดีเพียงคนเดียวแล้วจึงมาช่วยกันตรวจสอบเพิ่มเติมเพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ อีกทั้งจะต้องจัดลำดับเอกสารก่อน-หลัง จัดประเภทของคำให้การ และแยกประเภทหมวดหมู่เอกสารคดีต่าง ๆ ให้ชัดเจน

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานการสืบสวนสอบสวนการคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ภาคเหนือตอนบน ของผู้บริหารของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาจากกลุ่มประชากรที่เป็นผู้บริหารสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งภาคเหนือตอนบน จำนวน 45 คน ซึ่งผลการศึกษาดังต่อไปนี้

การบริหารงานด้านการวางแผน

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งควรมีการวางแผนในเรื่องของการติดต่อสื่อสารในหลาย ๆ ช่องทาง เพื่อที่จะทำให้งานพิจารณาคดีดำเนินงานไปได้อย่างสะดวกรวดเร็ว

การบริหารงานด้านการจัดแบ่งงาน

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งควรมีจัดแบ่งเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ ในเรื่องของกฎหมาย มีความเข้าใจบริบทของพยานบุคคลได้ดี เพื่อที่จะทำให้การดำเนินงานสามารถได้ข้อมูลที่เป็นไปอย่างรวดเร็วและได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์จากพยาน

การบริหารงานด้านการประสานงาน

ทางสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งของส่วนกลางควรมีการจัดเครื่องมือติดต่อสื่อสารที่อำนวยความสะดวกในการติดต่อสื่อสารระหว่างพนักงานสืบสวนกับพยานเพื่อให้การติดต่อสื่อสารมีความรวดเร็วกันมากขึ้นและมีความสะดวกสบายกันมากขึ้น

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานการสืบสวนสอบสวนการคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ภาคเหนือตอนบน ของประชาชนทั่วไปผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาจากกลุ่มประชากรที่เป็นประชาชนทั่วไปผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งภาคเหนือตอนบน จำนวน 200 คน ซึ่งมีผลการศึกษาดังต่อไปนี้

การบริหารงานด้านการวางแผน

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งควรมีการเปิดให้ประชาชนภายนอกเข้าไปมีส่วนร่วมในการวางแผนงานของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

การบริหารงานด้านการประสานงาน

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งควรมีวิธีการติดต่อสื่อสารหลาย ๆ ช่องทาง เพื่อที่จะทำให้การติดต่อดำเนินงานเป็นไปในระยะเวลารวดเร็วและงานสามารถดำเนินไปให้เสร็จลุล่วงได้ดี

การบริหารงานด้านการควบคุมงาน

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งควรมีการตรวจสอบ ควบคุม ดูแลคดีต่าง ๆ ให้ดำเนินงานไปโดยใช้ระยะเวลาที่สั้น เพื่อที่จะทำให้ประชาชนได้รับทราบผลการพิจารณาโดยเร็ว

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษา การวิเคราะห์รูปแบบ และปัญหาในการบริหารงานการสืบสวนการคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่นในภาคเหนือตอนบน ได้พบข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1. ดังจากการเกิดปัญหาพิจารณาคำร้องคัดค้านการเลือกตั้ง เช่น คำร้องไม่สมบูรณ์ ไม่ชัดเจน คำร้องมีรายละเอียดแห่งการกระทำความผิดไม่ชัดเจน คำร้องไม่มีพยานประกอบการร้อง

คัดค้าน โดยไม่ได้จัดทำคำร้องมา ผู้ร้องคัดค้านไม่สามารถหาพยานหลักฐานที่ชัดเจนหรือหลักฐานที่สามารถระบุเป็นความผิดของผู้ถูกร้องได้ สำหรับแนวทางในการแก้ไขปัญหา คือ การแก้ปัญหาจากการพิจารณาคำร้องคัดค้าน จะมีการบริหารจัดการในแต่ละส่วนเช่น เมื่อมีผู้ร้องคัดค้าน ทำคำร้องคัดค้านมายื่นแต่ไม่ชัดเจนในสาระสำคัญแห่งการร้องคัดค้าน และไม่มีพยานหลักฐานมายื่นประกอบคำร้อง มีวิธีการคือ ให้ผู้ยื่นคำร้องคัดค้านนำข้อเท็จจริงหรือรายละเอียดมาประกอบคำร้องแล้วยื่นเพิ่มเติมในภายหลัง แต่ต้องภายในระยะเวลาที่สามารถร้องคัดค้านได้

อีกทั้งการเกิดปัญหาด้านหลักฐานที่ไม่สามารถระบุความผิดที่ชัดเจน ดังนั้นในการแก้ไขปัญหาของพนักงานสืบสวนสอบสวนต้องอธิบายถึงลักษณะหลักฐานที่ใช้ในการกระทำผิดและสามารถใช้ในการอ้างเพื่อเป็นหลักฐานที่ระบุความผิดได้ การบริหารจัดการปัญหาที่เกิดขึ้นขึ้นอยู่กับพนักงานสืบสวนสอบสวนที่จะสามารถอธิบายเพื่อให้ผู้ยื่นคำร้องและพยานทำความเข้าใจในยื่นคำร้องคัดค้านเพื่อระบุความผิดที่ชัดเจน โดยมีหลักฐาน พยาน ที่สามารถบ่งบอกความผิดได้เป็นอย่างดีและที่สำคัญ พนักงานสืบสวนสอบสวนต้องมีความเข้าใจในรายละเอียดที่ผู้คัดค้านยื่นคำร้องมีความชัดเจน และปฏิบัติหน้าที่อย่างเคร่งครัด เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาตามมา

2. จากการเกิดปัญหาที่เกิดจากการบันทึกปากคำผู้ร้องคัดค้านและพยานบุคคลที่เกิดจากการพยานในพื้นที่ไม่ให้ความร่วมมือในการสอบปากคำ กรณีพยานบันทึกข้อมูลด้วยตนเองพยานให้ข้อมูลไม่ตรงประเด็น ทำให้ระยะเวลาในการรวบรวมหลักฐานมีความล่าช้า อีกทั้งพยานเกรงกลัวอิทธิพลนักการเมือง จนทำให้พยานไม่อยากเข้ามาเกี่ยวข้องกับการสืบสวนสอบสวน ดังนั้นเพื่อให้เกิดแนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าว คือ ควรมีการประชุมชี้แจงและนำเสนอปัญหาที่พบแก่หัวหน้างานสืบสวนสอบสวน และพนักงานสืบสวนสอบสวน เพื่อที่จะทำให้เกิดการวางแผนได้ตามระยะเวลาและเป็นไปตามแผนการที่ได้มีการกำหนดไว้ ในการทำการสอบสวนพยานนั้นควรมีการอธิบายความสำคัญในการสอบปากคำเพื่อผลประโยชน์ของสังคมและ สร้างความสำคัญให้กับการบันทึกถ้อยคำแก่พยาน รวมไปถึงการใช้ภาษานั้นอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนควรใช้ถ้อยคำที่ง่ายต่อความเข้าใจของพยาน

3. จากการที่เกิดปัญหาการบันทึกปากคำผู้ถูกคัดค้านและพยานบุคคล ที่เกิดจากผู้ถูกร้องคัดค้านมีหนังสือชี้แจงข้อกล่าวหาเป็นลายลักษณ์อักษร แต่มีรายละเอียดที่ไม่ชัดเจนครบถ้วนหรือไม่ขัดเจนตามประเด็นที่ถูกแจ้งข้อกล่าวหา ผู้ถูกร้องคัดค้านมักอ้างพยานหลายคนจึงทำให้ปากคำในหลายครั้ง หลายวัน ดังนั้นเพื่อให้เกิดการแก้ไขการบันทึกปากคำกรณีไปบันทึกปากคำที่สำนักงานกรรมการเลือกตั้งจังหวัด จึงควรบันทึกด้วยลายมือของอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนเพื่อสะดวกและง่ายในการอ่าน แล้วจึงให้ผู้ร้องคัดค้านและพยานบุคคลลงลายมือกำกับในแบบบันทึกถ้อยคำเพื่อความถูกต้องแบบบันทึกถ้อยคำให้มีรูปแบบง่ายต่อการสอบปากคำ ในการแก้ไขปัญหา

พยานบุคคลในบางกรณีไม่ให้ความร่วมมือเนื่องจากเกรงกลัวอิทธิพลนักการเมืองหรือผู้มีอิทธิพลจึงทำให้คดีความในบางกรณีต้องใช้เวลารวบรวมหลักฐานค่อนข้างใช้เวลานาน การแก้ไขนั้นจึงควรทำความเข้าใจกับผู้ร้องคัดค้านและพยานบุคคลที่ถูกต้องเกี่ยวกับประเด็นคำถามออกหนังสือเร่งรัดเรียกให้ผู้ร้องคัดค้านเข้ามาชี้แจงรายละเอียดการคัดค้านให้ครงเวลากรณีเกิดการขยายเวลา เพื่อส่งยื่นเรื่องในกระบวนการต่อไปในเวลาที่กำหนด

4. จากการเกิดปัญหาที่พบว่า การบันทึกปากคำพยานที่อนุกรรมการสืบสวนแสวงหาเพิ่มเติมคือพยานไม่ให้ความร่วมมือในการให้ถ้อยคำ พยานไม่สามารถเขียนเป็นลายลักษณ์อักษรได้ และพยานบางคนเขียนตัวหนังสือไม่ชัดเจนอ่าน พยานกลาง หรือพยานที่อนุกรรมการสืบสวนสอบสวนได้ทำการแสวงหา สำหรับแนวทางในการแก้ไขปัญหาแล้วนั้นคือ ชี้แจงกับผู้ผู้ถูกคัดค้านและพยาน ต้องให้ความร่วมมือกับพนักงานสืบสวนสอบสวน เพื่อให้กระบวนการสืบสวนสอบสวนเป็นตามระเบียบ และกรอบเวลาตามระเบียบอธิบายกระบวนการการสืบสวนสอบสวนให้ผู้ถูกร้องคัดค้านและพยานบุคคลให้เข้าใจเพื่อประโยชน์ในการต่อสู้คดีให้แก่ตนเอง

5. จากการเกิดปัญหาการรวบรวมพยานหลักฐานในการสืบสวนสอบสวนที่ว่าผู้ครอบครองหลักฐานมิได้ให้ความยินยอมให้หลักฐาน ให้พนักงานสืบสวนสอบสวนจะต้องใช้วิธีการแสวงหาหลักฐานทางอื่น หรือแสวงหาหลักฐานด้วยวิธีการใด ๆ ก็ได้เพื่อให้ได้มาซึ่งหลักฐาน และผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจะต้องกำชับ กำกับ ดอยดูแลพนักงานสืบสวนสอบสวนอย่างใกล้ชิดเพื่อดำเนินการตามระเบียบ

6. จากการเกิดปัญหาการสรุปสำนวนการสืบสวนสอบสวน จากเอกสารยื่นคำร้องไม่สมบูรณ์ ไม่ชัดเจน ไม่ครบ เป็นต้น สืบเนื่องจากการคัดค้าน เนื่องด้วยเอกสารที่ผู้ยื่นคำร้องได้ยื่นคัดค้าน ผู้ยื่นคำร้องไม่สนใจในกระบวนการหรือวิธีการยื่นที่ถูกต้อง ทำเพื่อจะยื่นคัดค้านเพียงด้านเดียว เลยขาดความรอบคอบในการทำเอกสารที่จะประกอบการยื่นคำร้องคัดค้านทำให้ต้องกลับไปทบทวนและทำเอกสารที่ถูกต้อง ชัดเจน ซึ่งทำให้เสียเวลาในการสืบสวนสอบสวน ทำให้ขั้นตอนและกระบวนการต่าง ๆ ช้าลง สำหรับแนวทางในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว คือ ชี้แจงให้ความรู้แก่พนักงานสืบสวนสอบสวน มีการวางแผนและตั้งประเด็นการสอบสวนให้ชัดเจนทุกคนเพื่อไม่ให้ขาดตกบกพร่องในหน้าที่ มีการสรุปสำนวนคดีเพียงคนเดียวแล้วจึงมาช่วยกันตรวจสอบเพิ่มเติมเพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ อีกทั้งจะต้องจัดลำดับเอกสารก่อน-หลัง จัดประเภทของคำให้การ และแยกประเภทหมวดหมู่เอกสารคดีต่าง ๆ ให้ชัดเจน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

เนื่องจากงานวิจัยเรื่องนี้ มุ่งศึกษาเฉพาะในเขตพื้นที่ของภาคเหนือตอนบนเท่านั้น จึงทำให้เนื้อหายังไม่สามารถครอบคลุมผลของการบริหารงานของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งภาคเหนือตอนบนได้ทุกปัญหา อีกทั้งการศึกษาในครั้งนี้ยังมีข้อจำกัดด้านเวลาในการศึกษา เพราะการทำการศึกษาในแต่ละพื้นที่ ต้องใช้เวลาค่อนข้างมาก ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะหัวข้อการศึกษาวิจัย ในประเด็นอื่น ๆ ดังต่อไปนี้

1. ควรมีการศึกษาวิจัยรูปแบบวิธีการทุจริตการเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือผู้ใช้สิทธิ์เลือกตั้งว่ามีรูปแบบที่กระทำผิดอย่างไร และ ทำไมถึงมีการทุจริตการเลือกตั้งอยู่บ่อยครั้งในช่วงของการเลือกตั้งไม่ว่าจะเป็นการเลือกตั้งระดับท้องถิ่น รวมไปถึงการเลือกตั้งระดับจังหวัด

2. ควรมีการศึกษาถึงบทลงโทษการทุจริตการเลือกตั้ง เพื่อให้การเลือกตั้งแต่ละครั้งในระดับท้องถิ่นและระดับจังหวัดมีความน่าเชื่อถือ โดยผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งและผู้มีสิทธิ์ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งไม่สามารถหรือไม่กล้ากระทำความผิดการเลือกตั้งในทุกระดับของการเลือกตั้ง

บรรณานุกรม

จุมพล เชาวลิต. 2545. **ความคาดหวังของประชาชนจังหวัดเชียงใหม่ในการให้ศาลลงโทษผู้กระทำผิดกฎหมายเลือกตั้ง.** เชียงใหม่: การค้นคว้าแบบอิสระ ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ณัฐกร วิทิตานนท์ และ ธีรวัฒน์ ปาระมี. 2548. **คู่มือการเลือกตั้งท้องถิ่นไทย.** เชียงใหม่: ดารารัตน์การพิมพ์.

ธงชัย สันติวงษ์. 2531. **หลักการจัดการ.** กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพาณิช

บัณฑิต รัตนไทย. 2544. **ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการเลือกตั้งของคณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร: กรณีศึกษาเขตเลือกตั้งที่ 5 จังหวัดเชียงใหม่.** เชียงใหม่: การค้นคว้าแบบอิสระ, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ปฐมทัศน์ บรรณเลิศ. 2546. **ปัญหาและอุปสรรคในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในจังหวัดเชียงใหม่ พ.ศ. 2544.** เชียงใหม่: การค้นคว้าแบบอิสระ, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ประหยัด หงส์ทองคำ. 2523. **การปกครองท้องถิ่นไทย.** กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพาณิช.

พรพิมล รัตนกมลรัตน์. 2547. **ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นจังหวัดเชียงใหม่ ตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2545.** เชียงใหม่: การค้นคว้าแบบอิสระ, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว. 2532. "การเลือกตั้งกับการพัฒนาทางการเมือง". ใน **เอกสารการสอนชุดวิชาปัญหาการพัฒนาทางการเมืองไทย.** นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการเลือกตั้ง 2550. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา http://www.thailandlawyercenter.com/index.php?lay=show&ac=article&Id=538974561&Ntype=19 (15 ธันวาคม 2555).

ลิขิต ธีรเวคิน. 2535. "การกระจายอำนาจและการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบท". น. 3. ใน **รายงานเสนอต่อสมาคมวิจัยมหาวิทยาลัย และมูลนิธิ Friedrich Ebert.** กรุงเทพฯ: คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

วรทัต ลัยนันทน์. 2545. **การมีส่วนร่วมการปกครองส่วนท้องถิ่น อบต.** กรุงเทพฯ: บรรณกิจ 1991.

วาทณัฐ ชัยรัตน์. 2544. **ปัญหาและอุปสรรคในการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาในจังหวัดเชียงใหม่ พ.ศ. 2543.** เชียงใหม่: การค้นคว้าแบบอิสระ ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

วิโรจน์ สารรัตนะ. 2542. **การบริหาร หลักการ ทฤษฎีและประเด็นทางการศึกษา**. กรุงเทพฯ: ทิพยวิสุทธิ์.

วีรสิทธิ์ สทรลักษณ์. 2535. **ปัญหาและอุปสรรคของพนักงานสอบสวนในกระบวนการยุติธรรม**. เชียงใหม่: การค้นคว้าแบบอิสระ ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

วัฒนา ม่วงทอง. 2551. **การถ่ายโอนการศึกษาให้แก่องค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอบางประกง จังหวัดฉะเชิงเทรา**. ขอนแก่น: รายงานการศึกษาอิสระปริญญาโท, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

วัชรา ไชยสาร. 2544. **สิทธิรับรู้ข้อมูลข่าวสารของราชการ**. กรุงเทพฯ: นิติธรรม.

ศรชัย วรานิชสกุล. 2552. **การใช้อำนาจของศาลอุธรณ์ ภาค 5 ในการตรวจสอบการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น**. เชียงใหม่: การค้นคว้าแบบอิสระ, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

สรรภัทร ปราบพุฒซา. 2535. **บทบาทของพนักงานสอบสวนต่อการดำเนินคดีต่อผู้กระทำผิดเลือกตั้ง**. เชียงใหม่: การค้นคว้าแบบอิสระ, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

สง่า ดวงอัมพร. 2526. **คำอธิบายกฎหมายเกี่ยวกับเช็ค การสอบสวนและการดำเนินคดี**. กรุงเทพฯ: ชวนพิมพ์.

สุขุม นวลสกุล. 2542. **การเมืองการปกครองไทย**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

แสวง ธีระสวัสดิ์. 2530. **หลักการสืบสวนสอบสวนคดีอาญา**. กรุงเทพฯ: ฝ่ายป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม กรมตำรวจ.

แสวง รัตนมงคลมาศ. 2535. **การตัดสินใจทางสังคม การระดมมวลชนและการมีส่วนร่วม. เอกสารประกอบการเรียนวิชา พค. 701**. กรุงเทพฯ: คณะพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง. 2548. "ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้ง". [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มาhttp://www.kodmhai.com/Newlaw/Dload/2548/j10.pdf (13 สิงหาคม 2554).

_____. 2555. **คู่มือการปฏิบัติงานตามระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวนสอบสวนและการวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ.2555**. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

สำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งประจำจังหวัดเชียงใหม่. 2556. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา http://www. ect.go.th/home.php?Province=chiangmai (15 ธันวาคม 2556).

อุทัย หิรัญโต. 2523. **การปกครองท้องถิ่น**. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แบบสัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์

ปัญหาในการสืบสวนสอบสวนการคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งในภาคเหนือตอนบน

คำชี้แจง แบบสัมภาษณ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาวิจัยการค้นคว้าอิสระ ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารองค์การภาครัฐและเอกชน มหาวิทยาลัยแม่โจ้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงปัญหาในการสืบสวนสอบสวนการคัดค้านการเลือกตั้งในการจัดการการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง กรณีศึกษาภาคเหนือตอนบน ผู้ศึกษาหวังว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยการตอบแบบสัมภาษณ์นี้ตามความคิดเห็นที่เป็นจริงและข้อมูลที่ผู้ศึกษาได้รับมาจะถือเป็นความลับ โดยการสัมภาษณ์นี้แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับคุณลักษณะส่วนบุคคล

ส่วนที่ 2 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับรูปแบบ ปัญหา และแนวทางแก้ไขในการปฏิบัติงานสืบสวนสอบสวน ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง จำนวน 7 ข้อ

ส่วนที่ 3 คำถามเพิ่มเติมเกี่ยวกับการสืบสวนสอบสวนการเลือกตั้ง จำนวน 6 ข้อ

ส่วนที่ 1 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับคุณลักษณะส่วนบุคคล

1. ชื่อ-สกุล

   .....

2. เพศ

   .....

3. อายุ

   .....

4. คุณวุฒิการศึกษา

   .....

5. ระยะเวลาที่ปฏิบัติงาน

   .....

6. ตำแหน่งปัจจุบัน

   .....

7. สังกัด

ส่วนที่ 2 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับรูปแบบ ปัญหา และแนวทางแก้ไขในการปฏิบัติงานสืบสวนสอบสวน

ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานสืบสวนสอบสวนในด้านต่อไปนี้อย่างไรบ้าง

1. การพิจารณาฐานความผิดเมื่อมีผู้ร้องคัดค้านยื่นคำร้องคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นต่อพนักงานสืบสวนสอบสวนสอบสวน

รูปแบบการพิจารณาคำร้องคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นต่อพนักงานสืบสวนสอบสวนสอบสวน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ปัญหาในการพิจารณาคำร้องคัดค้าน เมื่อผู้ร้องคัดค้านได้ยื่นคำร้องต่อพนักงานสืบสวนสอบสวน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ท่านมีวิธีการบริหารจัดการปัญหาในการพิจารณาคำร้องคัดค้าน เมื่อผู้ร้องคัดค้านได้ยื่นคำร้องต่อพนักงานสืบสวนสอบสวน อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. การบันทึกปากคำผู้ร้องคัดค้านและพยาน เมื่อเห็นว่าคำร้องทุกข์นั้นเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2545

รูปแบบการบันทึกปากคำผู้ร้องคัดค้านและพยานบุคคล เมื่อเห็นว่าคำร้องคัดค้านนั้นเป็นความผิดเกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ปัญหา ในการบันทึกปากคำผู้ร้องคัดค้านและพยานบุคคล

.....

.....

.....

.....

.....

ท่านมีวิธีการบริหารจัดการ ปัญหาการบันทึกปากคำผู้ร้องคัดค้านและพยานบุคคล อย่างไรบ้าง

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

3. การบันทึกปากคำผู้ถูกร้องคัดค้าน การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

รูปแบบการบันทึกปากคำผู้ถูกคัดค้านและพยานบุคคล

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ปัญหาในการบันทึกปากคำผู้ถูกคัดค้านและพยานบุคคล

.....
.....
.....
.....
.....
.....

ท่านมีวิธีการบริหารจัดการปัญหาในการบันทึกปากคำผู้ถูกคัดค้านและพยานบุคคล อย่างไรบ้าง

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

4. การบันทึกปากคำพยานที่อนุกรรมการสืบสวนสอบสวนได้แสวงหาเพิ่มเติมเพื่อพิสูจน์ข้อเท็จจริงตามคำร้องคัดค้านว่ามีการกระทำฝ่าฝืนพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2545 หรือไม่

รูปแบบการบันทึกปากคำพยานที่อนุกรรมการสืบสวนสอบสวนได้แสวงหาเพิ่มเติม

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ปัญหาในการบันทึกปากคำพยานที่อนุกรรมการสืบสวนสอบสวนได้แสวงหาเพิ่มเติม

.....
.....
.....
.....
.....
.....

ท่านมีวิธีการบริหารจัดการปัญหาในการบันทึกปากคำพยานที่อนุกรรมการสืบสวนสอบสวนได้แสวงหาเพิ่มเติม อย่างไรบ้าง

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

5. การรวบรวมพยานหลักฐานในสำนวนการสืบสวนสอบสวนจากพยานบุคคล พยานเอกสาร พยานวัตถุ ผู้ชำนาญการ และจากการบันทึกคำให้การ

รูปแบบการรวบรวมพยานหลักฐานในสำนวนการสืบสวนสอบสวน

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ปัญหาในการรวบรวมพยานหลักฐานในสำนวนการสืบสวนสอบสวน

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ท่านมีวิธีการบริหารจัดการปัญหาในการรวบรวมพยานหลักฐานในสำนวนการสืบสวนสอบสวนอย่างไรบ้าง

.....
.....
.....
.....
.....
.....

6. การสรุปสำนวนการสืบสวนสอบสวนและการเสนอความเห็นของอนุกรรมการสืบสวนสอบสวน

รูปแบบการสรุปสำนวนการสืบสวนสอบสวนและการเสนอความเห็นของอนุกรรมการสืบสวนสอบสวน

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ปัญหาในสรุปสำนวนการสืบสวนสอบสวนและการเสนอความเห็นของอนุกรรมการสืบสวนสอบสวน

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ท่านมีวิธีการบริหารจัดการปัญหา ในการสรุปสำนวนการสืบสวนสอบสวนและการเสนอความเห็นของอนุกรรมการสืบสวนสอบสวน อย่างไรบ้าง

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

7. การพิจารณาความผิด ในเขตอำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด (กกต.จว.) และคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.)

ท่านคิดว่ารูปแบบหรือกระบวนการในการพิจารณาความผิดของ กกต.จว.และ กกต. เป็นเช่นไร

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ท่านเห็นว่ามีปัญหาในรูปแบบหรือกระบวนการพิจารณาความผิดของ กกต.จว.และ กกต. หรือไม่

.....
.....
.....
.....
.....
.....

ท่านมีข้อเสนอแนะหรือมีวิธีการบริหารจัดการ ในการพิจารณาความผิดของ กกต.จว.และ กกต. อย่างไร

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

8. การลงโทษ

ท่านเห็นว่ารูปแบบในการลงโทษผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ.2545 ในปัจจุบัน เป็นอย่างไร มีความเหมาะสมหรือไม่

.....
.....
.....
.....
.....
.....

ท่านเห็นว่าประชาชนให้การยอมรับผลการพิจารณาลงโทษผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ.2545 ระหว่าง คณะกรรมการการเลือกตั้งและศาลอุทธรณ์ แตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร เพราะเหตุใด

.....
.....
.....
.....
.....
.....

ท่านเห็นว่าควรยกอำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ในพิจารณาลงโทษผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ.2545 ก่อนการประกาศผลการเลือกตั้งไปให้ศาลอุทธรณ์ เป็นผู้พิจารณาลงโทษ หรือไม่ อย่างไร เพราะเหตุใด

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ส่วนที่ 3 คำถามเพิ่มเติมเกี่ยวกับการสืบสวนสอบสวนการเลือกตั้ง

1. **การเลือกตั้งในแต่ละครั้งมีการซื้อสิทธิ์ขายเสียงเกิดขึ้น ท่านคิดว่าสาเหตุที่ กกต. ไม่สามารถลงโทษผู้กระทำผิดได้เกิดจากอะไร**

.....
.....
.....
.....
.....
.....

2. **ประชาชนควรเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างไรบ้าง เพื่อให้การปฏิบัติงานสืบสวนสอบสวนได้รับความสำเร็จ**

.....
.....
.....
.....
.....

3. มีการแทรกแซงทางการเมืองในกระบวนการสืบสวนสอบสวน วินิจฉัยชี้ขาดหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

.....

4. ระเบียบและคู่มือการสืบสวนสอบสวน วินิจฉัย ควรมีการแก้ไขปรับปรุงหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

.....

5. นอกจากปัจจัยที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ท่านคิดว่ามีปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานสืบสวนสอบสวน เพราะเหตุใด

.....

.....

.....

.....

6. ท่านเห็นว่าสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ควรมีวิธีบริหารจัดการการสืบสวนสอบสวนอย่างไรและควร นำเครื่องมือในการบริหาร (Tools for Management) ชนิดใดมาใช้ในองค์กรเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและ ประสิทธิผลอย่างสูงสุด เพราะเหตุใด

.....

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ข

ประวัติผู้วิจัย

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ – สกุล	นายกฤษณ์ ไชยมาลา	
เกิดเมื่อ	26 พฤษภาคม พ.ศ. 2518	
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2533	ประกาศนียบัตรวิชาชีพ ช่างไฟฟ้ากำลัง วิทยาลัยเทคนิคลำพูน จังหวัดลำพูน
	พ.ศ. 2537	ปริญญาตรีนิติศาสตรบัณฑิต สาขานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช จังหวัดนนทบุรี
ประวัติการทำงาน	พ.ศ. 2537	รับราชการตำรวจ สังกัด สถานีตำรวจภูธรกิ่งอำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่
	พ.ศ. 2542	รับราชการตำรวจ สังกัด สถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน
	พ.ศ. 2547	ปฏิบัติงานในตำแหน่ง พนักงานสืบสวนสอบสวน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ประจำจังหวัดเชียงใหม่
	พ.ศ. 2554	ปฏิบัติงานในตำแหน่ง พนักงานการเลือกตั้ง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ประจำจังหวัดกำแพงเพชร